

การดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของโรงเรียนนาร่อง
โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด

นางสาวสุเพ็ญพร นิลชัย

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิตศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-53-2268-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE ORGANIZATION OF LOCAL CURRICULA FOR THE SOCIAL, RELIGION,
AND CULTURE SUBJECT IN PILOT SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF ROJET
EDUCATION SERVICE AREA VILLAGE FUND PROJECT

Miss Supenporn Nilchai

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the requirements
for the Degree of Master of Education in Supervision and curriculum Development

Department of Educational Policy, Management, and Leadership

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic year 2004

ISBN 974-53-2268-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรมของโรงเรียนนาร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้าน
สืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด

โดย

นางสาวสุเพ็ญพร นิลชัย

สาขาวิชา

นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์สิทธิ์ สิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ)

บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นางสาวสุเพ็ญพร นิลชัย : การดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของโรงเรียนนำร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร้อยเอ็ด. (THE ORGANIZATION OF LOCAL CURRICULA FOR THE SOCIAL, RELIGION, AND CULTURE SUBJECT IN PILOT SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF ROJET EDUCATION SERVICE AREA VILLAGE FUND PROJECT) อ.ที่ปรึกษา : รศ. ดร. บุญมี เณรยอด, 366 หน้า. ISBN 974-53-2268-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของโรงเรียนนำร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร้อยเอ็ด ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด 7 คน ผู้บริหารและครูผู้สอนจากโรงเรียนนำร่อง 72 คน รวมทั้งสิ้น 79 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบศึกษาเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด มีการแต่งตั้งคณะทำงานตามความรู้ความสามารถ และศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองก่อนจัดทำหลักสูตร กำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรโดยยึดหลักมีประโยชน์ และคุณค่าต่อผู้เรียน กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ และวิธีการวัดผลและประเมินผลโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับ วัย ความรู้ความสามารถของผู้เรียนและเน้นการวัดผลประเมินที่หลากหลาย การคัดเลือกโรงเรียนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ พิจารณาจากเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในแต่ละอำเภอโดยหน่วยงานพัฒนาชุมชน และกำหนดเกณฑ์และขอบเขตการประเมินผลหลักสูตรไว้ แต่ไม่ได้ดำเนินการประเมินผลหลักสูตร ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ ไม่มีความชัดเจนในการแต่งตั้งมอบหมายผู้ประเมินผลการจัดหลักสูตร

2. การนำหลักสูตรไปใช้มี 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการเตรียมการจัดหลักสูตร โรงเรียนจัดประชุมวางแผนการจัดหลักสูตรประสานงานติดต่อขอความร่วมมือ เตรียมความพร้อมของบุคลากรโดยประชุมชี้แจง จัดตารางสอนโดยยึดโครงสร้างของหลักสูตรและจัดแบบยืดหยุ่น เตรียมอาคารสถานที่ เตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร สื่อวัสดุการสอน โดยการติดต่อกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ และส่งเสริมให้ครูใช้ทรัพยากรหรือแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น เตรียมการวัดผลและประเมินผล โดยการศึกษาเอกสารตำรา เตรียมการนิเทศโดยประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศในเรื่องการผลิตสื่อ และใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรโดยการประชุมชี้แจงครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน ซึ่งมีส่วนร่วมในการเตรียมการจัดหลักสูตร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองและชุมชน ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ สิ่งพิมพ์เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านไม่เพียงพอและขาดงบประมาณ 2) ด้านการดำเนินการจัดหลักสูตร มีการวางแผนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เลือกใช้สื่อการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาและใช้สื่อจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน วัดผลและประเมินผลการเรียนหลังเรียน มีการสอนซ่อมเสริม นิเทศติดตามผลการเรียนเพื่อแก้ปัญหาของผู้เรียนโดยใช้การสนทนาซักถามทางวิชาการ และผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดหลักสูตร ประกอบด้วย ครูผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ ขาดสื่อสิ่งพิมพ์เรื่องกองทุนหมู่บ้าน เวลาในการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ และขาดงบประมาณ และ 3) ด้านการนิเทศติดตามผลการจัดหลักสูตร นิเทศติดตามผลการเตรียมการจัดหลักสูตรโดยผู้บริหาร ซึ่งกิจกรรมที่ใช้คือการสนทนาซักถาม และมีการนิเทศติดตามผลการดำเนินการจัดหลักสูตรโดยผู้บริหาร ภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งกิจกรรมที่ใช้คือการจัดนิทรรศการและการเยี่ยมชั้นเรียน ปัญหาที่พบน้อย ได้แก่ ขาดการกำหนดแนวทางการนิเทศติดตามผลที่ชัดเจน นิเทศไม่ต่อเนื่อง และขาดเครื่องมือการนิเทศติดตามผล

ภาควิชา...นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา...ลายมือชื่อนิลิต...
สาขาวิชา...นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา...
ปีการศึกษา...2547...

4683769327 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT

KEY WORD : LOCAL CURRICULA ORGANIZATION / SOCIAL,RELIGION,AND CULTURE SUBJECT / PILOT SCHOOL

SUPENPORN NILCHAI : THE ORGANIZATION OF LOCAL CURRICULA FOR THE SOCIAL, RELIGION, AND CULTURE SUBJECT IN PILOT SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF ROI ET EDUCATION SERVICE AREA

VILLAGE FUND PROJECT . THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.BOONMEE NENYOD, Ed.D., 366 pp.

ISBN 974-53-2268-7.

The purposes of this research were to study the state and problems of the local curriculum organization in the social, religion, and culture subject in pilot schools under the Office of Roi et Education Service Area village fund project. The population were members of the organizing curriculum committee at the provincial level amount to 7 persons, administrators and teachers from 36 pilot schools amount to 72 persons, total to be 79 persons. Research instruments were structured interview sheet and document analysis sheet. Data were analyzed by using content analysis, frequency, and percentage.

The results of this research were as follows :

1. An organization of local curriculum at the provincial level, committee members were appointed according to their knowledge and ability, local information were collected prior to organizing the curriculum. The curriculum objectives and contents were identified based upon benefit and value to students. The instructional, measurement and evaluation, activities were designed based upon age, knowledge, and abilities of students. School were selected by the committee they were primary and secondary school in each district. Evaluation criterias were set but unable to implemented. Most of problems was uncleared on personnel assigned regarding curriculum evaluation.

2. Curriculum implementation were devided into 3 stages ; 1) At the preparation stage; Most school conducted activities for planning, coordinating, and orientation. Class schedules were identified based upon curriculum structure. Classroom, documents and materials were prepared by coordinating with directed organization units in communities. Measurement and evaluation were conducted through parents, teachers and students interviewing. Most of problems founded were insufficient amount of documents, and lack of budgeting. 2) At the Implementation stage; lesson planning, instructional and extra curriculum were designed with emphasized on child-centered approach, instructional media were selected based on local appropriateness. An evaluation was conducted at the end of the lesson, remedial teaching was conducted after school hours. Supervision and follow - up was conducted to solve students' problems. Teachers, students, parents and community were participated in these activities. Most of problems were insufficient amount of documents, time, and budget. 3) At the evaluation stage ; Supervision were conducted by administrators through parents conversation and classroom visits once a semester. Least problems reported that lack of supervisory guidelines and tools, and supervisory activities were unconsecutively conducted.

Department...Educational Policy, Management, and Leadership...Student's signature...

Field of studySupervision and Curriculum Development...

Advisor's signature

Academic year .. 2004..

Supp. Nilchai
B. Boonmee

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความเมตตาอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เถรยอด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย รวมทั้งคณะกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ที่ประกอบด้วย อาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา ประธานกรรมการ และอาจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ กรรมการ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง ส่งผลให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่ได้ ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 7 ท่าน ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าตรวจเครื่องมือวิจัย ในครั้งนี้ รวมทั้งบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย และทุกท่านในสนามวิจัยที่ได้อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย รวมทั้งครอบครัวคุณลุง สำราญ จันทไทย ครอบครัวอาจารย์อัฉรา พรหมลิ คุณนพพร รัตนตรัยวงศ์ และคุณรุ่งฤดี สายรัตน์ ที่อำนวยความสะดวกในการเดินทางระหว่างไปเก็บข้อมูล และขอขอบคุณ คุณเรวดี มนตรีพิลา คุณธารินี พลเยี่ยม คุณทองพูล เบิกบานดี คุณนุชนภา ณะนะนิล และคุณอภิญา ศรแก้วดารา ที่ให้คำปรึกษา และความช่วยเหลือในการศึกษาเล่าเรียน

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สำนักวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เจ้าหน้าที่ศูนย์บรรณ สารสนเทศทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ ที่อำนวยความสะดวกในการบริการเอกสารตำรา สำหรับการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างดี

ขอบคุณเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่เป็นกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียน รวมถึงเพื่อนพี่น้องที่ ร่วมสถาบัน โดยเฉพาะสาขาวิชานิเทศการศึกษและพัฒนาหลักสูตรทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียน

ประโยชน์อันพึงได้จากงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบให้แก่คุณพ่อ คุณแม่ พี่ชายทั้ง 3 พร้อมครอบครัว ที่ส่งเสริมและสนับสนุนเงินทุนและเป็นกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนมาโดยตลอด และหากงานวิจัยนี้เอื้อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา ขอมอบความดีให้แก่ทุกท่านที่กล่าวมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	7
1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
2.1 ความหมายและองค์ประกอบหลักสูตร.....	11
2.2 ความสำคัญของหลักสูตร.....	15
2.3 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	16
2.4 การนำหลักสูตรไปใช้.....	27
2.5 การเตรียมการจัดหลักสูตร.....	32
2.6 การดำเนินการจัดหลักสูตร.....	43
2.7 การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร.....	61
2.8 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....	62
2.9 หลักสูตรท้องถิ่น โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน.....	86
2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	91

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 99
	3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย..... 99
	3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 100
	3.3 การสร้างเครื่องมือ..... 101
	3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 102
	3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล..... 103
	3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย..... 103
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 104
	4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล..... 105
	4.2 ข้อมูลสภาพและปัญหาการดำเนินการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด..... 130
	4.3 ข้อมูลสภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ในระดับประถมศึกษา..... 139
	4.4 ข้อมูลสภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ในระดับมัธยมศึกษา..... 187
	4.5 ข้อมูลสภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ในภาพรวม..... 234
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ..... 286
	5.1 สรุปผลการวิจัย..... 286
	5.2 อภิปรายผล..... 293
	5.3 ข้อเสนอแนะ..... 310
	รายการอ้างอิง..... 313
	ภาคผนวก..... 322
	รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย..... 323
	รายชื่อโรงเรียนนำร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน..... 324
	หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ..... 326
	หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย..... 333
	เครื่องมือวิจัย..... 337
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์..... 366

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร.....	105
2	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหาร ระดับประถมศึกษา...	108
3	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา...	111
4	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพผู้บริหาร ระดับมัธยมศึกษา.....	115
5	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพครูผู้สอน ระดับมัธยมศึกษา.....	119
6	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหาร ในภาพรวม.....	122
7	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้สอน ในภาพรวม.....	126
8	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินการจัดทำหลักสูตร ในระดับจังหวัดของคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร.....	130
9	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการเตรียมการ ของผู้บริหาร ระดับประถมศึกษา.....	139
10	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการนิเทศติดตามประเมินผล ของผู้บริหาร ระดับประถมศึกษา.....	154
11	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการเตรียมการจัดหลักสูตร ของครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา.....	157
12	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการดำเนินการจัดหลักสูตร ของครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา.....	172
13	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการนิเทศติดตามประเมินผล ของครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา.....	184
14	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการเตรียมการจัดหลักสูตร ของผู้บริหาร ระดับมัธยมศึกษา.....	187
15	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการนิเทศติดตามประเมินผล ของผู้บริหาร ระดับมัธยมศึกษา.....	200
16	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการเตรียมการจัดหลักสูตร ของครูผู้สอน ระดับมัธยมศึกษา.....	203

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการดำเนินการจัดหลักสูตร ของครูผู้สอน ระดับมัธยมศึกษา.....	218
18	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการนิเทศติดตามประเมินผลของครูผู้สอน ระดับมัธยมศึกษา.....	231
19	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการเตรียมการจัดหลักสูตร ของผู้บริหาร ในภาพรวม.....	234
20	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการนิเทศติดตามประเมินผล ของผู้บริหาร ในภาพรวม.....	250
21	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการเตรียมการจัดหลักสูตร ของครูผู้สอน ในภาพรวม.....	254
22	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการดำเนินการจัดหลักสูตร ของครูผู้สอน ในภาพรวม.....	270
23	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร ของครูผู้สอน ในภาพรวม.....	283

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาทุกระดับทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ โรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต ให้สามารถค้นพบศักยภาพของตนเอง และรู้จักกำหนดแนวทางในการประกอบอาชีพตามความสามารถ มีทักษะในการทำงานอย่างเป็นระบบและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข (กาญจนา คุณานุรักษ์, 2535 อ้างถึงใน เยาวลักษณ์ รอดงาม, 2542 : 3) ดังนั้นหลักสูตรที่ดีจะต้องมีความสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงและความต้องการด้านเศรษฐกิจ สังคมที่แปรเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว โดยมุ่งหวังให้หลักสูตรเป็นตัวนำให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนและเป็นแบบแผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและจุดประสงค์ที่วางไว้ จึงมีคำกล่าวว่าการหลักสูตรเปรียบเสมือนหางเสือเรือ ที่จะนำพาผู้เรียนซึ่งเปรียบเสมือนผู้โดยสารไปสู่ทิศทางหรือจุดมุ่งหมายได้อย่างปลอดภัย เพราะหลักสูตรเป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางในการจัดการเรียนการสอนของคุณ ดังนั้นการที่ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถและทัศนคติเป็นอย่างไรก็ย่อมเป็นผลมาจากหลักสูตรนั่นเอง (สุนิสา กาญจนนิยม, 2539 :13) และเนื่องจากหลักสูตรแกนกลางยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการและสภาพที่แท้จริงในการจัดการศึกษาของแต่ละท้องถิ่นได้ ซึ่งส่งผลต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นยังมีน้อย (พะยอม แก้วกำเนิด, 2533 อ้างถึงใน เสาวนีย์ เยาวโรจน์, 2544 :1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะในมาตรา 27 วรรค 2 เปิดโอกาสให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ส่งผลให้โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้พัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิชัย ดิสสระ (2535 : 39) ที่กล่าวว่าหลักสูตรควรสนองความต้องการของท้องถิ่นให้มาก และให้ท้องถิ่นมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้มากขึ้น เพราะผู้ที่จบหลักสูตรส่วนใหญ่ยังไม่สามารถนำความรู้ และทักษะไปใช้ในการประกอบอาชีพให้สอดคล้องและสนองความต้องการของท้องถิ่น ได้เต็มที่ หลักสูตรควรเน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย พร้อมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักผสมผสานวัฒนธรรมเก่ากับวัฒนธรรมใหม่ ในการปฏิบัติตนเพื่อพัฒนาตนเอง และเสริมสร้างความเจริญให้แก่สังคมและประเทศชาติ โดยใช้ทรัพยากรและแหล่งวิชาการในท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญที่อยู่ใกล้ชิดกับโรงเรียน ด้วยเหตุนี้จึงควรนำ

แนวคิด กระบวนการและหลักปฏิบัติของปราชญ์ชาวบ้าน มาเชื่อมโยงกับเนื้อหาวิชาตามหลักสูตร และให้มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของผู้เรียนมากที่สุด ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้นักเรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่อยู่ในท้องถิ่น เพื่อประโยชน์และคุณค่าในการพัฒนาชีวิตได้อย่างเป็นสุขในท้องถิ่นของตน (อังกูร สมคะเนย์, 2534 :4)

การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง ไปเป็นเศรษฐกิจแบบการค้าที่ต้องพึ่งพาเงินตราในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการต่างๆ ทำให้มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคน ระบบการผลิตแบบดั้งเดิมเปลี่ยนแปลงไปได้มีการนำเครื่องจักรเข้ามาช่วยในการผลิต (เฉลิมศรี วิวัฒน์วานิชกุล, 2536:1) และมีพัฒนาการมาเป็นลำดับ การเปลี่ยนแปลงสภาวะทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากนโยบายแห่งรัฐ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2539 เป็นต้นมา ส่งผลให้ภาวะเศรษฐกิจของประเทศอยู่ในภาวะวิกฤติ มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการประกอบอาชีพในภาคเศรษฐกิจ ส่งผลให้วิถีชีวิตของคนเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะเร่งรีบ ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของคนเมืองและยังส่งผลกระทบต่อสังคมชนบทเช่นเดียวกัน สอดคล้องกันกับ สมพร เทพสิทธิ (2536 อ้างถึงใน อาทรร จันทรแดง, 2536 :1) ที่กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม การเพิ่มขึ้นของประชากรส่งผลให้มีการต่อสู้แข่งขันระหว่างกัน การต่อสู้ดิ้นรนเพื่อชีวิตครอบครัว ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ เพิ่มมากขึ้น เช่น ปัญหาอาชญากรรม ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาสิ่งแวดล้อม ความเสื่อมโทรมในด้านศีลธรรมและจิตใจ ด้วยเหตุนี้การพัฒนาประเทศนอกจากจะพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจแล้ว จะต้องไม่ละเลยการพัฒนาในด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปด้วย (ประเวศ วะสี, 2542 : 73) นอกจากนั้น เอกกรินทร์ สีมหาศาล (2545 : 11) ยังกล่าวอีกว่า การจัดการศึกษาไทยที่ผ่านมายังไม่สามารถสร้างคนไทยให้มีศักยภาพอย่างเพียงพอในการดำรงชีวิต ขาดทักษะการคิด การเผชิญสถานการณ์ การตัดสินใจ การแก้ปัญหาและการประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของตนเองและครอบครัว

การปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริงต้องเดินหน้า ด้วยการปฏิรูปทางเศรษฐกิจการเมือง ที่เราเรียกว่า การพัฒนาชนบท ซึ่งการพัฒนาชนบทไม่ได้มีเป้าหมายเพียงแค่การแก้ไขปัญหาความยากจน มีชีวิตอยู่รอดโดยให้พึ่งตนเอง นอกจากนั้นระบบการศึกษาในชนบทยังมี 3 มิติ คือ มิติที่ 1 ใช้คำว่า ต้นทุนชีวิต ได้แก่ ธรรมชาติ ดิน แหล่งน้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งซื้อขายไม่ได้ มิติที่ 2 คือ คุณภาพชีวิต ได้แก่ การดูแลเรื่องอาหารการกิน สุขภาพอนามัย ครอบครัว สภาพแวดล้อม และมิติที่ 3 การพัฒนาชีวิตและกระแสสังคมไปกับกระแสของโลกภายนอก นั่นคือ กระแสพัฒนาชนบท ได้แก่ การเพิ่มผลผลิต การแปรรูป เพิ่มมูลค่าการออม กองทุนชุมชน และเศรษฐกิจท้องถิ่น ฯลฯ ซึ่งวัฒนธรรมการเรียนรู้นี้มีแกนกลาง คือ คน ครอบครัว ชุมชนเท่านั้น (เสน่ห์ จามริก, 2541 อ้างถึงในสมศรี จินะวงศ์, 2544 : 9)

กระบวนการศึกษาจึงสัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจอย่างใกล้ชิด ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดขอบเขตของการจัดการศึกษาคือ เศรษฐกิจ เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การปฏิรูปด้านการศึกษา ก็จะมาตาม การปฏิรูปการศึกษาอาจเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนการแปรเปลี่ยนของระบบเศรษฐกิจ (จารุวิ สุตบรรพต 2524 อ้างถึงใน หรรษา ประνομสกุล, 2526 : 4) ซึ่งสอดคล้องกับ กาญจนา บุญเรือง (2542 :119) ที่กล่าวว่าเศรษฐกิจมีความเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตส่วนบุคคลและประเทศชาติ การศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องในการพัฒนาคุณภาพประชากรหรือทรัพยากรให้มีคุณสมบัติความรู้ความสามารถ ตามที่สังคมและประเทศชาติต้องการ ซึ่งจะเห็นว่าแผนการศึกษาชาติมีความสอดคล้องกับแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (หรรษา ประνομสกุล, 2526 : 8 -10)

ในการจัดการศึกษา ถ้าสามารถหาวิธีการใช้ทรัพยากรให้น้อยลงหรือมีค่าใช้จ่ายที่ลดลง โดยยังคงมาตรฐานหรือจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาไว้ได้ ก็เรียกได้ว่ามีผลิตภาพสูงขึ้น (ประเสริฐ จรรยาสุภาพ, 2543 : 33) ความพร้อมทางเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของบุคคลทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ทั้งนี้เพราะเงินนำมาซึ่งความสุขทางกายอันได้มาจากปัจจัย 4 สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวมีผลต่อการเข้ารับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เชาวปัญญา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความคาดหวังของบิดามารดาที่มีต่อการศึกษาและผู้ที่ฐานะทางเศรษฐกิจดีจะมีโอกาสได้รับการศึกษาสูง ส่งผลต่อการประกอบอาชีพที่ดี มีคุณภาพต่อการทำงานและการดำรงชีวิต (เอมอร จังศิริพรภรณ์, 2541 : 4) สอดคล้องกับ นวลทิพย์ ควงกุล (2527:1) กล่าวว่าเศรษฐกิจกับการศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และเสริมกำลังแก่กันจนไม่อาจกล่าวได้ว่าอะไรเป็นเหตุอะไรเป็นผล กล่าวคือ ถ้าเศรษฐกิจของประเทศดี ประชาชนมีรายได้สูง ก็จะช่วยให้มีโอกาสรับการศึกษาสูง เมื่อมีความรู้สูง ได้รับการศึกษาดี ก็จะสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพส่งผลให้ผลผลิตมีประสิทธิภาพสูง

ด้วยเหตุนี้ การปฏิรูปการศึกษาจะต้องปรับภารกิจเอากการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมาเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตจริงของสังคมไทย การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมจะเป็นพลังมหาศาลในการนำสังคมไทยให้พ้นวิกฤตสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (ประเวศ วะสี, 2542 :73) ในการจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 :1) จึงได้กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระที่ผู้เรียนทุกคนในระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาต้องเรียน เพราะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคม วัฒนธรรม มีทักษะ กระบวนการต่างๆ ที่สามารถนำไปประกอบการตัดสินใจได้อย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา มีความสามารถในการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ ที่แตกต่างกันอย่างหลากหลายปรับตัวเข้ากับบริบทสังคมที่แวดล้อม เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ มีความสามารถทางสังคม

มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 4)

ความรู้พื้นฐานด้านเศรษฐกิจและการเงิน จึงเป็นทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับทุกคนที่จะช่วยเพิ่มความสามารถในการใช้ดุลยพินิจอย่างเหมาะสม เกี่ยวกับการตัดสินใจทางการเงินในชีวิตประจำวันและเป็นการแสวงหาทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับตนเอง ภายใต้สภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเช่นทุกวันนี้ การพัฒนาทักษะชีวิตในเรื่องความรู้พื้นฐานทางการเงินแก่เยาวชน ซึ่งจะเติบโตเป็นกำลังสำคัญของประเทศในอนาคตเป็นสิ่งจำเป็น ด้วยความมุ่งหวังว่าเด็กไทยรุ่นใหม่ จะเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ในการดูแลและจัดการเงินของตนเอง ซึ่งในแต่ละสังคม แต่ละศาสนา แต่ละท้องถิ่นอาจจะมีความคิดเห็น ความเข้าใจ ความเชื่อที่แตกต่างกันเกี่ยวกับเรื่องเงินๆทองๆแต่สุดท้ายแล้ววัฒนธรรมทางการเงินดังกล่าว จะมีผลกระทบต่อค่าครองชีพวิถี การใช้จ่าย นิสัยในการออม และการลงทุนของสมาชิกในกลุ่มสังคมดังกล่าวด้วย (กรรณา อักษรารุณ, 2547 : คำนำ)

จังหวัดร้อยเอ็ดอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพื้นที่ประมาณ 8,299 ตารางกิโลเมตร และจำนวนประชากรประมาณ 1 ล้าน 3 แสนคน แบ่งการปกครองออกเป็น 17 อำเภอ 3 กิ่งอำเภอ มีแม่น้ำหลายสายสำคัญไหลผ่าน ได้แก่ ลำน้ำมูล ลำน้ำยัง ลำน้ำชี เป็นต้น มีประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญ คือบุญผะเหวด ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพระเวสสันดรชาดกชาติสุดท้าย ก่อนที่พระองค์จะประสูติและตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า (สำนักงานกลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารจังหวัดร้อยเอ็ด. [online] 2003. แหล่งที่มา : <http://www.roiet.go.th> เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2547) ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรและมีฐานะทางเศรษฐกิจตกต่ำ ส่งผลให้มีการอพยพแรงงานไปทำงานต่างถิ่นเมื่อสิ้นฤดูกาล ปล่อยให้เกิดปัญหาสังคม เด็กขาดความอบอุ่น เกิดปัญหายาเสพติด การหย่าร้าง ค่านิยมในการมีสามีเป็นชาวต่างชาติ และมีจำนวนหนี้สินครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้น

นโยบายของรัฐบาลที่จัดสรรเงินกองทุนหมู่บ้านให้หมู่บ้านละ 1 ล้านบาท นั้นมีเจตนาเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน โดยการกั๊ยืมเงินทุนดอกเบี้ยต่ำเพื่อมาสร้างงาน สร้างอาชีพสร้างรายได้ลดรายจ่ายและบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วนให้กับประชาชน (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2546 : 2) ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพและเสริมความเข้มแข็งด้านสังคม เศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน จะเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต ที่จะส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นเป็นผู้ประกอบการ (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ,

2545 : 1 และปี พ.ศ., 2547 :1) จะได้ไม่ต้องอพยพแรงงานไปต่างจังหวัด ส่งเสริมให้เกิดความอบอุ่นภายในครอบครัว

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของจังหวัดร้อยเอ็ด ได้ดำเนินการตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2544 โดยการอนุมัติเงิน 1 ล้านบาท ให้หมู่บ้านและชุมชนเมืองได้นำไปพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความเร่งด่วนด้วยการให้ประชาชนมีการบริหารจัดการตนเองเป็นระยะเวลา 2 ปีเศษแล้วนั้น ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่ากองทุนหมู่บ้านในจังหวัดร้อยเอ็ดมีทั้งหมด 2,377 หมู่บ้านและ 16 ชุมชนเมือง การจัดสรรกำไรคือ มียอดเงินสะสมเป็นเงิน 101,960,710 บาท จากกองทุนหมู่บ้าน 2,376 เหลือ 1 กองทุน และกองทุนชุมชนเมือง 16 กองทุน (สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดร้อยเอ็ด, 2547 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

ในการขับเคลื่อนนโยบายกองทุนหมู่บ้านแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ (สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด, 2547 :1-3)

ระยะที่ 1 ปี 2544 เป็นระยะจัดตั้งกองทุน จังหวัดร้อยเอ็ด ได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทั้งสิ้น 2,393 กองทุน

ระยะที่ 2 ปี 2545 – 2546 เป็นระยะเพิ่มประสิทธิภาพกองทุน จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพ กองทุนหมู่บ้านจนได้รับการพัฒนา ยกกระตือรือร้นการบริหารจัดการในระดับดี เป็นกองทุนระดับ 3 เอ (AAA) จำนวน 865 กองทุน ระดับปานกลาง 2 เอ (AA) จำนวน 1,526 กองทุน ที่ต้องปรับปรุง 1 เอ (A) มีเพียง 10 กองทุน เท่านั้น แต่ในระยะเวลา 2 ปีเศษที่ผ่านมา ยังพบว่า การดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าว ยังมีปัญหาอุปสรรคอื่นๆ อีกมากมาย ที่จะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากหลายๆ ฝ่ายในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ระยะที่ 3 ปี 2547 เป็นต้นไป เป็นระยะการพัฒนากองทุนให้เข้มแข็งในการที่จะพัฒนาให้กองทุนหมู่บ้านเข้มแข็งยั่งยืนได้นั้น สิ่งสำคัญคือ ต้องสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบให้ประชาชนในหมู่บ้าน ชุมชน เกิดสำนึกถึงความเป็นเจ้าของร่วมกัน โครงการที่จะสร้างจิตสำนึกความเป็นเจ้าของและสืบสานเป็นมรดกในหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้นั้น ต้องให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชน ดังนั้นจังหวัดร้อยเอ็ด จึงได้จัดทำโครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน ขึ้น ซึ่งจะไปสอดคล้อง กับ วิสัยทัศน์การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านจังหวัดร้อยเอ็ดที่ว่า “กองทุนหมู่บ้านมรดกหมู่บ้าน ช่วยกันสืบสานเพื่อลูกหลานเรา”

เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ จำเป็นจะต้องมีคนสานต่อเจตนารมณ์ ด้วยเหตุนี้ หลักสูตรกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน จึงเกิดขึ้นจากการทำงานแบบพหุภาคี โดยกระบวนการ “ประชารัฐ” คือทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคประชาสังคมและภาคการเมือง โดยได้ยกย่องหลักสูตรกองทุนหมู่บ้านฉบับนี้ ให้มีความเหมาะสม

สามารถเชื่อมโยงและสืบสานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการจัดหลักสูตรกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียนนั้น กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เพิ่มเติมไว้ในหน่วยเศรษฐศาสตร์และสถานศึกษาอาจนำไปจัดทำเป็นสาระเพิ่มเติม หรือหน่วยการเรียนรู้รายวิชาใหม่ไว้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งอาจจัดเป็นรายวิชาที่มีความเข้มข้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยให้มีโรงเรียนนำร่อง 36 โรงเรียน เพื่อเป็นต้นแบบในการจัดหลักสูตรและจะขยายผลออกไปให้ครอบคลุมทุกช่วงชั้นให้ทั่วทั้งจังหวัด มีเป้าหมายที่จะให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ในจังหวัด ในปี 2550 (สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด, 2547: 1) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และส่งเสริมให้นำความรู้ในชุมชนมาสร้างหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และความต้องการของคนในชุมชน เป็นการกระตุ้นและสร้างความเข้มแข็งให้กับคนในชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้พึ่งพาตนเองเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่ง กรมวิชาการ (2540 อ้างถึงใน ยุวดี กังสดาล, 2542 :12) กล่าวว่า การจัดการศึกษาที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง ต้องจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตจริง สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละท้องถิ่นได้ กระทรวงศึกษาธิการจึงเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ลักษณะต่างๆให้สอดคล้องกับสภาพของแต่ละท้องถิ่นได้ และการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้รู้จักเข้าใจท้องถิ่นของตนเอง ย่อมจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรัก ความผูกพัน ความหวงแหน และความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนต่อไป (กรมวิชาการ, 2539 อ้างถึงใน นิตยา บุตรศรี, 2542 : 2)

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ประกอบกับผู้วิจัยเป็นคนในพื้นที่ มีความตระหนักและเห็นความจำเป็นในการจัดหลักสูตรนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของโรงเรียนนำร่องโครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้มีการขยายการจัดหลักสูตรท้องถิ่นไปยังโรงเรียนต่างๆ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด ดำเนินไปได้อย่างทั่วถึง ซึ่งจะส่งผลดีต่อการจัดการศึกษาภายในจังหวัดต่อไป และเป็นแบบอย่างที่ดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆจะนำไปใช้ได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของโรงเรียนนาร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของโรงเรียนนาร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของโรงเรียนนาร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด จำนวน 36 โรงเรียน โดยมีขอบเขตดังนี้

1. **ประชากร** ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด 7 คน และคณะกรรมการดำเนินการใช้หลักสูตร คือผู้บริหารและครูผู้สอนจากโรงเรียนนาร่อง 36 โรงเรียน 72 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด ที่ดำเนินการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน รวมทั้งสิ้น 79 คน
2. **กรอบแนวคิดในการวิจัย** กรอบที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนนาร่องโครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์กรอบการวิจัยโดยศึกษา แนวคิด ทฤษฎี หลักการ ของนักวิชาการ นักการศึกษา ได้แก่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) และ สงัด อุทรานันท์ (2527) แล้วสร้างเป็นกรอบการวิจัยให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการดำเนินการจัดทำหลักสูตร โดยมีขอบเขตดังนี้

2.1 การดำเนินการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นในระดับจังหวัด ประกอบด้วย

- 2.1.1 การจัดตั้งคณะทำงาน
- 2.1.2 การศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐาน
- 2.1.3 การกำหนดจุดมุ่งหมาย
- 2.1.4 การกำหนดเนื้อหาสาระ
- 2.1.5 การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 2.1.6 การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล
- 2.1.7 การนำหลักสูตรไปใช้
- 2.1.8 การประเมินผลหลักสูตร

2.2 การดำเนินการใช้หลักสูตรของโรงเรียนนาร่อง มี 3 ชั้น ดังต่อไปนี้

2.2.1 การเตรียมการจัดหลักสูตร ประกอบด้วย

- 2.2.1.1 การวางแผนการจัดหลักสูตร
- 2.2.1.2 การประสานงาน
- 2.2.1.3 การจัดเตรียมบุคลากร
- 2.2.1.4 การจัดตารางสอน
- 2.2.1.5 การจัดเตรียมอาคารและสถานที่
- 2.2.1.6 การจัดเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร
- 2.2.1.7 การจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน
- 2.2.1.8 การจัดเตรียมการวัดและประเมินผล
- 2.2.1.9 การจัดเตรียมการนิเทศและติดตามผลการเรียน
- 2.2.1.10 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

2.2.2 การดำเนินการจัดหลักสูตร

- 2.2.2.1 การจัดทำแผนการสอน
- 2.2.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2.2.2.3 การใช้สื่อการเรียนการสอน
- 2.2.2.4 การจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน
- 2.2.2.5 การวัดผลและประเมินผลการเรียน
- 2.2.2.6 การจัดสอนซ่อมเสริม
- 2.2.2.7 การนิเทศและติดตามผลการเรียน

2.2.3 การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร

- 2.2.3.1 การเตรียมการจัดหลักสูตร
- 2.2.3.2 การดำเนินการจัดหลักสูตร

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สภาพการดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง วิธีการหรือกิจกรรมที่ภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม ภาคการเมือง และสถานศึกษา ร่วมกันดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในสาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ช่วงชั้นที่ 1, 2, 3 และ 4) ของโรงเรียนนาร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้าน สืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด ประกอบด้วย การดำเนินการ การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นในระดับจังหวัด และการดำเนินการใช้หลักสูตรของโรงเรียนนาร่อง

ปัญหาการดำเนินการจัดหลักสูตร หมายถึง อุปสรรคหรือสภาพที่ไม่เอื้ออำนวย ในการเตรียมการจัด การดำเนินการจัด การนิเทศติดตามและประเมินผล การจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของโรงเรียนนาร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด

หลักสูตรกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน หมายถึง หลักสูตรที่บุคคล ชุมชนหรือหน่วยงานต่างๆในท้องถิ่น ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งอยู่ในท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด ร่วมกันจัดทำ หลักสูตรเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสาระเศรษฐศาสตร์ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

โรงเรียนนาร่องโครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 (ช่วงชั้นที่ 1, 2, 3 และ 4) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1, 2 และ 3 ที่เข้าร่วมโครงการนาร่องการใช้หลักสูตรท้องถิ่น โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน จำนวน 36 โรงเรียน ที่อยู่ภายในจังหวัดร้อยเอ็ด ในปีการศึกษา 2547

คณะกรรมการดำเนินการจัดทำหลักสูตร หมายถึง คณะทำงานที่ดำเนินการยกร่างหลักสูตรท้องถิ่นกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน ในระดับจังหวัด ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด ศึกษาธิการ พัฒนาการจังหวัด หัวหน้ากลุ่มแผนงาน และข้อมูลสำนักงานพัฒนาชุมชน นักวิชาการพัฒนาชุมชน ประธานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน และผู้แทนจากพื้นที่นาร่องโครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน

คณะกรรมการดำเนินการใช้หลักสูตร หมายถึง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ประกอบไปด้วย ผู้บริหาร และครูผู้สอน

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการสถานศึกษา ปีการศึกษา 2547 ในโรงเรียนที่สอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ที่เป็นโรงเรียนนาร่องในการใช้หลักสูตรท้องถิ่น โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด

ครูผู้สอน หมายถึง หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้หรือครูผู้สอนที่เป็นตัวแทนเข้าร่วมการประชุม อบรม สัมมนา หรือจัดนิทรรศการ การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นในระดับจังหวัด ร่วมกับผู้บริหาร และทำการสอนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 หรือมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 (ช่วงชั้นที่ 1,2,3 และ 4) ปีการศึกษา 2547 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ ที่เป็นโรงเรียนนำร่องในการใช้หลักสูตรท้องถิ่น โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด หมายถึง หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล - มัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดร้อยเอ็ดซึ่งมี 3 เขต คือ เขต 1, 2 และ 3

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลที่ได้จากการวิจัยนี้ ใช้เป็นข้อมูลสำหรับ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางพิจารณาแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรและการดำเนินการใช้หลักสูตร เพื่อนำมาใช้ในโรงเรียนนำร่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

2. ผลที่ได้จากการวิจัย ใช้เป็นข้อมูลให้ศึกษานิเทศก์ นักการศึกษา นักพัฒนาหลักสูตร ชุมชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่การศึกษา นำไปใช้ในการวางแผน เพื่อให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการจัดหลักสูตร ส่งผลให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน มีความมั่นใจและสามารถบริหารจัดการหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา แล้วนำไปขยายผลในโรงเรียนอื่นๆ ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด และเขตพื้นที่การศึกษาอื่นที่สนใจต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา สภาพ ปัญหาในการดำเนินการจัดหลักสูตร ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อที่จะเข้าใจเรื่องที่ได้ศึกษาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อในการนำเสนอ ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ความหมายและองค์ประกอบหลักสูตร
2. ความสำคัญของหลักสูตร
3. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
4. การนำหลักสูตรไปใช้
5. การเตรียมการจัดหลักสูตร
6. การดำเนินการจัดหลักสูตร
7. การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร
8. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
9. หลักสูตรท้องถิ่น โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายและองค์ประกอบของหลักสูตร

1.1 ความหมายของหลักสูตร

นักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้อย่างกว้างขวาง แตกต่างกันไป ออกไปตามทัศนะ และแนวความคิดของแต่ละคน ตามยุค ตามสมัย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

บุญมี เณรยอด (ม.ป.ป. : 5) สรุปความหมายของหลักสูตรไว้ 2 นัย คือ หลักสูตรในความหมายแคบกับความหมายกว้าง

หลักสูตรในความหมายแคบ หมายถึง เอกสารที่กำหนดโครงการของผู้เรียนประกอบด้วย ความมุ่งหมายของการให้การศึกษา เนื้อหาวิชา ระยะเวลาเรียน กิจกรรม และประสบการณ์ที่จัดให้กับผู้เรียน การวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอน เช่น หนังสือหลักสูตรระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น คนส่วนใหญ่เข้าใจหลักสูตรในความหมายที่เกี่ยวข้องกับเอกสารที่เป็นรูปเล่ม

หลักสูตรในความหมายกว้าง หมายถึง โครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้ผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถด้านต่างๆ ของผู้เรียน ไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ทั้งในและนอกโรงเรียน เช่น หลักสูตรตัดเสื้อ หลักสูตรการอบรม เป็นต้น

กาญจนา คุณานุรักษ์ (2527 : 14) ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง โครงการหรือแผนหรือข้อกำหนดอันประกอบด้วยหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง กิจกรรมและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้เอกัตบุคคลไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน สังคม และโลกได้อย่างมีความสุข

สังัด อุทรานันท์ (2527 : 16) กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรไว้ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตร คือ สิ่งที่สร้างขึ้นในลักษณะของรายวิชา ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาสาระที่ได้จัดเรียงลำดับความยากง่าย หรือเป็นขั้นตอนอย่างดีแล้ว
2. หลักสูตร ประกอบด้วย ประสบการณ์ทางการเรียนซึ่งได้วางแผนไว้เป็นการล่วงหน้า เพื่อมุ่งหวังจะให้เด็กได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ต้องการ
3. หลักสูตร เป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้น สำหรับให้ประสบการณ์ทางการศึกษาแก่เด็กในโรงเรียน

วรภรณ์ ศุภนาลัย (2535:3)สรุปความหมายของหลักสูตรว่าเป็นการรวบรวมประสบการณ์ต่างๆ (ทั้งในและนอกโรงเรียน) ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความคิด และความเจริญงอกงาม ทั้งทางด้านสมรรถนะ สังคม ร่างกายและจิตใจ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

อุทัย บุญประเสริฐ (2540 : 7- 8) ให้ความหมายว่า หลักสูตรเป็นสิ่งที่ผู้เรียนพึงได้รับ และได้เรียนรู้ จากการจัดมวลประสบการณ์และแผนการเรียนการสอนที่จัดให้แก่ผู้เรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บรรลุผลก่อให้เกิดการเรียนรู้ และการพัฒนา มุ่งที่จะฝึกฝนอบรมให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้และพัฒนาความสามารถ ในการดำรงชีวิต เพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีและมีคุณภาพในอนาคต

Good (1973 : 157) ให้คำจำกัดความของหลักสูตรไว้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. หลักสูตร คือ วิชาที่จัดไว้อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาเพื่อรับใบประกาศนียบัตรในสาขาวิชาที่เรียน เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรพลศึกษา
2. หลักสูตร คือ โปรแกรมวิชาทั่วไปหรือเฉพาะ ที่โรงเรียนแต่ละแห่ง กำหนดให้ผู้เรียนเพื่อให้ได้รับใบประกาศนียบัตร หรือสอบเข้าเรียนต่อทางด้านวิชาอาชีพ
3. หลักสูตร คือ กลุ่มวิชาและประสบการณ์ซึ่งผู้เรียนได้รับการแนะนำจากโรงเรียนหรือสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียน เช่น การวางแผนรายวิชาและกิจกรรม หรือการจัดประสบการณ์

หรือโอกาส หรือประสบการณ์ตรง หรือมวลประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดไว้สำหรับผู้เรียนที่โรงเรียน กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียน

Lewis และ Meil (1972 อ้างถึงใน Saylor, Alexander และ Lewis, 1981: 3) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง กลุ่มของความตั้งใจเกี่ยวกับข้อผูกมัดในโอกาสของผู้เรียนกับการศึกษา และ ผู้เรียนกับสิ่งของ (ข้อมูลทั้งหลาย กระบวนการ เทคนิค ค่านิยม) ภายในระยะและเวลาที่กำหนด ไว้อย่างแน่นอน

Beane, Toepfer และ Alessi (1986 : 29) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. หลักสูตรคือ ผลผลิต (Curriculum as Product)
2. หลักสูตรคือ โปรแกรม หลักสูตรสำหรับการศึกษา (Curriculum as Program)
3. หลักสูตรคือ จุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ (Curriculum as Intended Learnings)
4. หลักสูตรคือ ประสบการณ์ของผู้เรียน (Curriculum as Experiences of the Learner)

จากแนวคิดของนักการศึกษา และนักพัฒนาหลักสูตรที่กล่าวถึงความหมายของหลักสูตร พอจะสรุปได้ว่า หลักสูตรหมายถึงแผนงานหรือโครงการ ประสบการณ์ ที่เป็นแนวทางในการ จัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ตามที่กำหนด จุดหมายไว้ในหลักสูตร

1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร

ในตัวหลักสูตรจะมีการกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรเป็นหัวข้อสำคัญๆ เพื่อที่จะทำ ให้การกำหนดแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสอดคล้องกันเป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งนักการศึกษา ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้อย่างสอดคล้องใกล้เคียงกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สันต์ ศุภย์กลาง (2534 : 13) กล่าวถึง องค์ประกอบหลักสูตรว่า ประกอบด้วย

1. หลักการ
2. จุดหมายทั่วไป
3. จุดหมายรายวิชาหรือกลุ่มวิชา
4. รายละเอียดเกี่ยวกับหัวข้อรายวิชาและเวลา
5. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
6. กระบวนการวัดผลประเมินผล
7. แนวทางการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537 : 5) กล่าวไว้ว่า หลักสูตรไม่ว่าจะออกแบบมาอย่างไรก็ตาม ควรมีองค์ประกอบ 4 ประการด้วยกันคือ

1. วัตถุประสงค์
2. เนื้อหาวิชา
3. วิธีการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. วิธีการประเมินผล

มาเรียม นิลพันธุ์ (2543 : 7) ได้สรุปองค์ประกอบหลักสูตรไว้ 6 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมาย (Objective)
2. เนื้อหาวิชาและประสบการณ์ (Subject matter and Experience)
3. วิธีการสอน (Methods)
4. วัสดุอุปกรณ์การสอน (Materials)
5. กิจกรรมการเรียนการสอน (Activities)
6. การประเมินผล (Evaluation)

ธำรง บัวศรี (2542 : 8) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรมีดังต่อไปนี้

1. เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา (Education Goals and Policies)
2. จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims)
3. รูปแบบและโครงสร้างของหลักสูตร (Types and Structures)
4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objectives)
5. เนื้อหา (Content)
6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional Objectives)
7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies)
8. การประเมินผล (Evaluation)
9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media)

จากองค์ประกอบของหลักสูตรตามแนวคิดของนักการศึกษาข้างต้น พอจะสรุปได้ว่าหลักสูตรควรมีองค์ประกอบสำคัญ ๆ 4 ประการ คือ จุดหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผล ซึ่งความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรจะเป็นแนวทางให้ การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความสำคัญของหลักสูตร

ในการให้ความสำคัญกับหลักสูตร มีผู้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของหลักสูตรไว้อย่างหลากหลาย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

สันต์ ธรรมบำรุง (2525 : 11 - 12) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรเป็นแผนปฏิบัติงานหรือเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติงาน เพราะหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลไว้เป็นแนวทาง
2. หลักสูตรเป็นข้อกำหนดแผนการเรียนการสอน อันเป็นส่วนรวมของประเทศ เพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาชาติ
3. หลักสูตรเป็นเอกสารของทางราชการ เป็นบัญญัติของรัฐบาล เพื่อให้บุคคลที่ทำการเกี่ยวข้องกับการศึกษาปฏิบัติตาม
4. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานในการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ
5. หลักสูตรเป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษาที่จะอำนวยความสะดวก และควบคุมดูแลติดตามผลให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาล
6. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางในการส่งเสริมความเจริญอกงาม และพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา
7. หลักสูตรกำหนดลักษณะรูปร่างของสังคมในอนาคตได้ว่าจะเป็นไปได้ในรูปแบบใด
8. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม อันเป็นการพัฒนากำลัง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้ผล

9. หลักสูตรจะเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ประเทศไทยจัดการศึกษาโดยมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัยมีประสิทธิภาพ ทันท่วงทีต่อการเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลง ย่อมได้กำลังคนที่มีประสิทธิภาพสูง

ณรงค์ อักขิไธภา และ อุทัย บุญประเสริฐ (2528 : 8) กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรว่า หลักสูตรเป็นแกนสำคัญ เป็นเครื่องสำคัญและเป็นแผนที่ทำงานที่นำไปสู่หลักชัยหรือธงชัยในการบริหาร

ธำรง บัวศรี (2531 : 8 - 9) กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตร ไว้ดังต่อไปนี้

1. ความสำคัญต่อการศึกษารวม หมายถึง หลักสูตรเป็นสิ่งที่นำเอาความมุ่งหมายนโยบายการศึกษา ไปแปลงเป็นการกระทำขั้นพื้นฐานในโรงเรียนหรือสถานศึกษาหรืออาจกล่าวได้ว่าหลักสูตร คือ หัวใจของการศึกษา เพราะถ้าไม่มีหลักสูตรการศึกษาก็ย่อมดำเนินไปไม่ได้

2. ความสำคัญต่อการเรียนการสอน หมายถึง หลักสูตรเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นแนวทางการจัดมวลงประสบกกรรมแก่ผู้เรียน หลักสูตรจึงเปรียบเหมือนแผนที่การเดินทางซึ่งบอกให้กัปต้นหรือครูผู้สอนรู้ว่า จะต้องตั้งเข็มทิศไปทางใดและจุดหมายปลายทางของการเรียนการสอนคืออะไร และระหว่างทางที่จะไปต้องทำอะไรบ้าง

ใจทิพย์ เจริญตงพงษ์ (2539 : 10 -13) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา เป็นเครื่องชี้ความเจริญของชาติ เพราะหลักสูตรจะเป็นเครื่องชี้แนวทางในการจัดความรู้และประสบการณ์แก่ผู้เรียน ซึ่งครูจะต้องปฏิบัติตามเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มุ่งสู่จุดหมายเดียวกัน

กล่าวโดยสรุปจะเห็นว่า หลักสูตรมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรจะเป็นเป้าหมายในการกำหนดทิศทางของผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตร ให้เป็นไปตามที่กำหนด โดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์อื่น ๆ ที่มีความสำคัญและจำเป็นเพื่อให้บรรลุสู่จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

3.1 ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่น

ความหมายของหลักสูตร สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 อ้างถึงใน สำลี ทองธิว, 2545 : 21)ให้ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่นว่า เป็นหลักสูตรที่มีรายละเอียดเนื้อหาสาระ แผนการสอน สื่อการเรียนการสอน เอกสารความรู้เรื่องราวของตนเอง ชีวิต เศรษฐกิจ อาชีพ และสังคม อย่างลึกซึ้ง ทั้งสามารถนำประสบการณ์นั้นมาพัฒนาความเป็นอยู่ในชีวิต อาชีพ และสังคมให้ดียิ่งขึ้น หลักสูตรท้องถิ่นจึงเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรแม่บท

ใจทิพย์ เจริญตงพงษ์ (2539 : 107 -108) กล่าวถึง หลักสูตรท้องถิ่น ว่า เป็นหลักสูตรประสบการณ์ต่างๆ ที่บุคคลในชุมชน หรือสถานศึกษา ที่ตั้งอยู่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นเพื่อให้หลักสูตรนั้นตอบสนององความต้องการของคนในท้องถิ่นและชุมชนนั้นๆ

อุทุมพร จามรมาน (2545 : 6 - 9) ได้กล่าวถึง หลักสูตรท้องถิ่นว่า ได้แก่ การนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบัน ความต้องการ ปัญหา ตลอดจนอนาคตของท้องถิ่น มาผสมผสาน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นคือ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามแต่ละท้องถิ่นต้องการ ผู้เรียนจะรู้จักท้องถิ่นของตน เกิดความรัก ความเข้าใจ และความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน

บุญเรียง ขจรศิลป์, ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ และธวัช เลียงลีธชา (2543 : 11-12) กล่าวถึงความหมายของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นว่า หมายถึง การนำหลักสูตรแม่บทไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียน โดยการปรับ ขยาย และ / หรือการสร้างหลักสูตรย่อยขึ้นมาเสริมหลักสูตรแม่บท เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น นักเรียนจะได้นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตจริงหรือเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

กล่าวโดยสรุป หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึงหลักสูตรที่มีการเพิ่ม หรือปรับเนื้อหา หรือกิจกรรมการเรียนการสอนจากหลักสูตรแกนกลาง เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของชุมชน และท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ และผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากสถานการณ์ที่มีความสำคัญในท้องถิ่นของตนเพื่อนำความรู้ ความสามารถ ที่ได้รับมาใช้ในการดำรงชีวิตและแก้ปัญหาในท้องถิ่นของตน

3.2 ความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

หลักสูตรท้องถิ่นที่จัดทำขึ้นมีจุดมุ่งหมายสำคัญ เพื่อตอบสนองความต้องการของคนที่อยู่ในชุมชนและเป็นแนวทางในการปรับหลักสูตรจากส่วนกลาง ให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนของครู มีความสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน ดังที่มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรท้องถิ่นไว้หลายประการ ดังต่อไปนี้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 :190 - 191) กล่าวถึง ความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางกำหนดเนื้อหาไว้กว้างเกินไป ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของคนในท้องถิ่นแต่ละแห่งได้ทั้งหมด
2. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นเหตุให้คนในท้องถิ่นต้องปรับตัวและเรียนรู้ให้เท่าทัน
3. การเรียนรู้จะมีค่ายิ่งขึ้นหากให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งใกล้ตัวไปหาสิ่งไกลตัว โดยเฉพาะสิ่งที่อยู่ในท้องถิ่น จะเป็นการปลูกฝัง ความรักความผูกพันในท้องถิ่นของตน
4. การนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียน และจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า ชื่นชม ภูมิใจในท้องถิ่น ช่วยกันอนุรักษ์และสืบสาน

นิตยา บุตรศรี (2542 :16) สรุปถึงความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลาง มีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับสภาพของผู้เรียน ดังนั้นจึงไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้
2. การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้เกิดปัญหาต่อการดำรงชีวิตของผู้คน ดังนั้นจึงต้องพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงของตน และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. หลักสูตรท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำ ดังนั้นจึงสนองตอบต่อความต้องการของชุมชน และตัวผู้เรียนได้มาก ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งซึ่งใกล้ตัว ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และพัฒนาศักยภาพของตนเองได้มากขึ้น

4. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ทำให้สามารถนำองค์ความรู้ ซึ่งเป็นทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ส่งผลให้ผู้เรียนได้รู้จักท้องถิ่นของตน มีความผูกพันกับท้องถิ่น และสามารถใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการประกอบอาชีพได้

ระวีวรรณ ศรีคร้ามครัน (2525 อ้างถึงใน วิจิตรวา ไสยะ, 2543 :15) กล่าวว่าความจำเป็นในการจัดหลักสูตรท้องถิ่นมีดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม
2. แนวคิดและผลงานวิจัยทางด้านจิตวิทยา
3. ความก้าวหน้าทางด้านวิชาการและบทบาทของสถาบันการศึกษา
4. การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจในปัจจุบัน

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนับว่าเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นในการจัดการศึกษาสมัยปัจจุบัน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ซึ่งมุ่งให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน ทั้งบ้าน ชุมชน โรงเรียนและหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยเหลือการจัดการศึกษา ก่อให้เกิดความรัก ความผูกพัน ความหวงแหน รักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ตลอดจนสามารถก้าวทันกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยีใหม่ๆ รวมทั้งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของตนเอง

3.3 ลักษณะของหลักสูตรท้องถิ่น

ในการเตรียมการก่อนนำหลักสูตรไปใช้นั้น จำเป็นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องลักษณะของหลักสูตรท้องถิ่นให้ถ่องแท้ เพื่อจะได้เข้าใจถูกต้องและนำไปใช้ได้เหมาะสม ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ทวีศักดิ์ ไชยมาโย (2534 : 35) กล่าวว่า ลักษณะหลักสูตรท้องถิ่นมีดังต่อไปนี้

1. เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทเรียน ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และเป็นหลักสูตรในโครงสร้างรายวิชาบังคับเลือกหรือเลือกเสรี
2. มีเนื้อหาสาระสอดคล้องและเป็นไปตามสภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม ของแต่ละท้องถิ่นโดยเฉพาะ
3. มีวัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระ ซึ่งนำไปเห็นถึงปัญหาความต้องการของนักเรียน พ่อแม่ผู้ปกครองและประชาชน ในแต่ละท้องถิ่น

4. มีเนื้อหาสาระสัมพันธ์สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากร ที่มนุษย์สร้างขึ้น ทรัพยากรมนุษย์ แผน และแนวโน้มของการพัฒนาท้องถิ่น

5. มีวัตถุประสงค์มุ่งให้นักเรียนได้ใช้ทรัพยากรท้องถิ่น เป็นฐานสำคัญในการพัฒนาชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมของท้องถิ่น

6. มีวัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระสนองความต้องการของนักเรียนเฉพาะกลุ่ม โดยเฉพาะ ในการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการและงานอาชีพ

7. วัตถุประสงค์จะให้นักเรียนรู้จักสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง รักท้องถิ่นและมี ส่วนร่วม ในการแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น (กรมวิชาการ, 2533 อ้างถึงใน ทวีศักดิ์ ไชยมาโย, 2534 : 35)

สำลี ทองธิว (2543 อ้างถึงใน สำลี ทองธิว, 2545 : 28 – 29) ได้กล่าวถึงลักษณะของ หลักสูตรท้องถิ่น ไว้ดังนี้

1. มีเนื้อหาสาระ โครงสร้างการจัดเวลา การจัดการและการบริหารหลักสูตรตามแนวคิด และหลักการที่ชาวบ้านในท้องถิ่นให้ความสำคัญ เป็นความจำเป็นที่สมาชิกของท้องถิ่นนั้นจะต้อง เรียนรู้เพื่อความอยู่รอดและการพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่นนั้นโดยเฉพาะ

2. เป็นหลักสูตรที่คนระดับชาวบ้านในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการสร้างอย่างเท่าเทียมกับครู และนักวิชาการจากภายนอก

3. เป็นหลักสูตรที่บูรณาการวัฒนธรรมท้องถิ่น ความเป็นท้องถิ่น กระบวนการเรียนรู้ ตามวิถีท้องถิ่นกับความสามารถในการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นแบบยั่งยืน

4. เป็นหลักสูตรที่ชาวบ้านที่ร่วมกันสร้างหลักสูตร มีส่วนร่วมในการประเมินนักเรียน

3.4 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนั้น มีแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวไว้ในลักษณะที่ ใกล้เคียงกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 :123) กล่าวว่า ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสามารถทำได้ ใน 3 ลักษณะใหญ่ๆ ดังนี้คือ

1. การจัดทำ หรือสร้างหลักสูตร รายวิชาใหม่ที่ไม่ได้ปรากฏอยู่ในหลักสูตรแม่บท ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น หรือการสร้างหลักสูตรย่อยใน ระดับท้องถิ่นขึ้นมาเสริมหลักสูตรแม่บท โดยไม่ทำให้จุดประสงค์และคาบเวลาเรียนเปลี่ยนแปลง ไปจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแม่บท

2. การปรับหลักสูตรแม่บท ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น สามารถดำเนินการได้ดังนี้

- 2.1 ปรับ เพิ่ม และ / หรือขยายเนื้อหาสาระ รายวิชาในหลักสูตรแม่บท
- 2.2 ปรับ เพิ่ม และ / หรือขยายกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริม
- 2.3 ปรับ เพิ่ม และ / หรือจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่

3. การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นในลักษณะหลักสูตรระยะสั้น สำหรับท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งโดยเฉพาะ (โดยไม่มีหลักสูตรแม่บทเป็นกรอบกำหนด)

สังัด อุทรานันท์ (2527 : 310 - 311) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรในระดับท้องถิ่นไว้ มีขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นที่ 1 จัดตั้งคณะทำงาน
- ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐาน
- ขั้นที่ 3 กำหนดจุดมุ่งหมายสำหรับหลักสูตรท้องถิ่น
- ขั้นที่ 4 พิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรแกนกลางกับสภาพของท้องถิ่น
- ขั้นที่ 5 ดำเนินการเลือกเนื้อหาสาระของหลักสูตรกลางและหรือจัดสร้างกระบวนการวิชา

ขั้นใหม่

- ขั้นที่ 6 ดำเนินการใช้หลักสูตร
- ขั้นที่ 7 ประเมินผลการใช้หลักสูตร
- ขั้นที่ 8 ทำการปรับปรุงแก้ไข

นอกจากนี้ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นตามแนวคิดของใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 123 -135) ได้เสนอแนะไว้ว่า มี 12 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- ขั้นที่ 1 การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น
- ขั้นที่ 2 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
- ขั้นที่ 3 การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรระดับท้องถิ่น
- ขั้นที่ 4 การกำหนดเนื้อหา
- ขั้นที่ 5 การกำหนดกิจกรรม
- ขั้นที่ 6 การกำหนดคาบเวลาเรียน
- ขั้นที่ 7 การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล
- ขั้นที่ 8 การจัดทำเอกสารหลักสูตร
- ขั้นที่ 9 การตรวจสอบคุณภาพและการทดลองใช้หลักสูตร
- ขั้นที่ 10 การเสนอขออนุมัติใช้หลักสูตร
- ขั้นที่ 11 การนำหลักสูตรไปใช้
- ขั้นที่ 12 การประเมินผลหลักสูตร

บุญมี เณรยอด (ม.ป.ป. : 59) ได้เสนอขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ดังนี้

ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ระดับชาติ		รวบรวมข้อมูลด้านต่างๆ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน	
		ทำการทดลอง ปรับปรุงแก้ไข ประกาศใช้	
	ขั้นที่ 1	แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน	
	ขั้นที่ 2	รวบรวมข้อมูลด้านต่างๆ	
ระดับเขตหรือจังหวัด	ขั้นที่ 3	ศึกษา ปรับ ขยาย หลักสูตรระดับชาติให้เหมาะสมกับท้องถิ่น	
	ขั้นที่ 4	จัดทำคู่มือหลักสูตร แบบเรียน และวัสดุอุปกรณ์	
	ขั้นที่ 5	เลือกโรงเรียนทำการสอน	
	ขั้นที่ 6	ปรับปรุงแก้ไข	
	ขั้นที่ 7	ประกาศใช้หลักสูตรท้องถิ่น ระดับโรงเรียน	
	ระดับโรงเรียน	ขั้นที่ 8	ปรับหลักสูตรของเขตการศึกษาหรือจังหวัดให้เหมาะสมกับโรงเรียน

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสามารถแบ่งเป็น 8 ขั้นตอนหลักๆ ได้ดังนี้ คือ 1) การจัดตั้งคณะทำงาน 2) ศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐาน 3) การกำหนดจุดมุ่งหมาย 4) การกำหนดเนื้อหาสาระ 5) การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ 6) การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล 7) การนำหลักสูตรไปใช้ และ 8) การประเมินผลหลักสูตร ซึ่งรายละเอียดต่างๆ มีดังต่อไปนี้

1. การจัดตั้งคณะทำงาน

ในการพัฒนาหลักสูตรนั้นจำเป็นต้องมีบุคคลที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องหลายฝ่าย จึงจะทำให้ได้หลักสูตรที่ตอบสนองของความต้องการและความจำเป็นของคนในชุมชน ซึ่งมีผู้ให้ความคิดเห็นไว้ดังต่อไปนี้

บุญมี เณรยอด (ม.ป.ป. : 49-59) กล่าวว่า มีผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรแบ่งเป็น 5 กลุ่มใหญ่ๆ ได้ดังนี้

1. บทบาทของนักวิชาการ หมายถึงผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านเนื้อหาวิชา และบุคคลผู้มีความรู้ที่จะอำนวยความสะดวกต่อการพัฒนาหลักสูตร เช่น นักจิตวิทยา นักวิทยาศาสตร์

2. บทบาทของนักการศึกษา หมายถึงผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการพัฒนาหลักสูตร และมีหน้าที่บริหารงานทางการศึกษา ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร อาจารย์วิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย และศึกษานิเทศก์

3. บทบาทของโรงเรียน หมายถึง บุคคลที่ดำเนินการสอนในโรงเรียน นักบริหาร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน ได้แก่ ครูใหญ่ ครู นักบริหารการศึกษา และผู้ประสานงานทางการศึกษา

4. บทบาทของนักเรียน ควรจะให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

5. บทบาทของประชาชน ประชาชนควรมีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรโดยตลอด เพื่ออำนวยความสะดวกในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร เสนอความคิดเห็น ประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 124) กล่าวถึงผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นว่า ควรมีการจัดตั้งคณะทำงาน ประมาณ 5 – 8 คน และคัดเลือกจากบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ในด้านเนื้อหาวิชา การสอน สภาพของท้องถิ่นและการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. ครูผู้สอน เป็นผู้เชี่ยวชาญในการสอนและมีความรู้ ความเข้าใจ ในหลักสูตรแม่บทเป็นอย่างดี เช่น ครูวิชาการ ครูวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นต้น

2. ผู้บริหารโรงเรียน สามารถให้คำแนะนำและให้ความรู้ทางด้านหลักสูตรและการสอน

3. ศึกษานิเทศก์ เป็นผู้ให้คำแนะนำและสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น

4. วิทยากรท้องถิ่นหรือประชาชนที่มีความรู้ ในด้านเนื้อหาวิชา ด้านสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น

5. นักวิชาการ ได้แก่ อาจารย์จากวิทยาลัยครู (มหาวิทยาลัยราชภัฏ) หรือมหาวิทยาลัย

วิจิตร ใสยะ (2543 : 40) สรุปว่า ผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น มีดังนี้

1. ศึกษานิเทศก์

2. ผู้บริหารโรงเรียน

3. ครูผู้สอน

4. ผู้ปกครองนักเรียน

5. ผู้แทนท้องถิ่น

กล่าวโดยสรุปบุคคลที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร มีหลายฝ่าย ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ผู้ปกครอง นักวิชาการ ผู้แทนจากท้องถิ่น ซึ่งมีความรู้ทั้งด้านเนื้อหาวิชา รู้ขั้นตอน กระบวนการพัฒนาหลักสูตร รู้วิธีการจัดการเรียนการสอน รู้และชำนาญในสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น ตลอดจนบุคคลที่อยู่ในชุมชน เช่น สถานประกอบการ โรงงานหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้บรรลุจุดหมาย

2. การศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐาน

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานนั้นมีจุดมุ่งหมาย เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เช่น ข้อมูลจำนวน นักเรียน ครู การประกอบอาชีพ สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย เศรษฐกิจ วัฒนธรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม เทคโนโลยี ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร

วิฑูรย์ เจริญอาชาชัย (2545 : 31) กล่าวว่า ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เพื่อการพัฒนาหลักสูตร สามารถทำได้ 2 วิธีคือ

วิธีที่ 1 การศึกษาโดยตรง ซึ่งได้แก่ การสัมภาษณ์ การสังเกต และการระดมความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง

วิธีที่ 2 การศึกษาโดยอ้อม ได้แก่ การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร การรับฟังความคิดเห็นจากแหล่งต่างๆ และวิเคราะห์ตัวชี้หน้าที่สำคัญ

บุญมี เณรยอด (ม.ป.ป. : 26 - 44) กล่าวถึงข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรจะต้องคำนึงถึง สิ่งแวดล้อมต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. จิตวิทยาการศึกษา ได้แก่ จิตวิทยาการเรียนรู้และจิตวิทยาพัฒนาการ จะทำให้เข้าใจพัฒนาการของเด็กตามวัย และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด ความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ปรัชญาการศึกษา เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ปรัชญาการศึกษาจะเป็นเครื่องช่วยกำหนดความมุ่งหมาย หลักสูตร การเลือกเนื้อหาและการจัดกิจกรรมการสอน ซึ่งปรัชญาการศึกษานั้นจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับยุคสมัย

3. เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง ระดับเศรษฐกิจของคนในชุมชน เป็นสิ่งบ่งชี้สภาพความเป็นอยู่ ควรมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักประหยัด อดออม และจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการประกอบอาชีพ และให้สอดคล้องกับนโยบายการเมืองการปกครอง

4. สังคม จริยธรรมและวัฒนธรรม จะต้องพิจารณาว่าสังคมมีสภาพเป็นอย่างไร ต้องการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขสิ่งใดหรือไม่ ซึ่งควรจะส่งเสริมคุณธรรมให้รู้จัก ผิด ดี ชั่ว และส่งเสริมวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น ช่วยกันสืบทอดให้คงอยู่อย่างภาคภูมิใจ ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในการพัฒนาหลักสูตรต้องดูความต้องการของคนในสังคม และก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วย

ดังนั้นจะเห็นว่า ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องนำมาพิจารณาในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบท และสิ่งแวดล้อมในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้การจัดหลักสูตร สามารถตอบสนองความต้องการของคนในท้องถิ่นนั้นๆ

3. การกำหนดจุดมุ่งหมาย

จุดมุ่งหมายในการทำงานเป็นสิ่งที่จะต้องกำหนดเอาไว้ เพื่อเป็นทิศทางในการปฏิบัติงาน ให้ประสบผลสำเร็จ จุดมุ่งหมายจะต้องให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ

บุญมี เณรยอด (ม.ป.ป. : 69) กล่าวว่า ในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจะต้องวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของสังคม ปรัชญาการศึกษา จิตวิทยาการศึกษา และจิตวิทยาพัฒนาการ ตลอดจนแหล่งข้อมูลจากบุคคลอื่น ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้เรียน ผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องในวิชาชีพประกอบกัน เพื่อให้เห็นสภาพสังคมไทยชัดเจน

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 68 - 69) กล่าวว่า ในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ควรยึดถือ หลักการต่างๆ ดังนี้

1. ต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการศึกษาในระดับสูงขึ้นไป
2. ต้องมีความสำคัญหรือคุณค่าต่อผู้เรียน
3. ต้องใช้ภาษาที่ชัดเจน
4. ต้องมีการพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านสติปัญญา ทักษะ และเจตคติ
5. ตั้งอยู่บนรากฐานของความจริง
6. ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

4. การกำหนดเนื้อหาสาระ

เนื้อหาสาระของหลักสูตรจะทำให้ทราบว่า ต้องการจะให้ผู้เรียนได้รับ “อะไร” ในการจัดทำหลักสูตร นั่นก็คือเรื่องราวที่จะนำมาสอนหรือต้องการให้เกิดความรู้ในตัวผู้เรียน

บุญมี เณรยอด (ม.ป.ป. : 69) กล่าวถึง การที่จะได้เนื้อหาและประสบการณ์ที่พึงประสงค์ นั้นต้องอาศัยกระบวนการ 2 อย่างคือ การเลือกเนื้อหาและจัดลำดับเนื้อหา ในการเลือกเนื้อหา ต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและสภาพของสังคมปัจจุบัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ใช้สังคมเป็นเนื้อหา
2. จะต้องวิเคราะห์เนื้อหาและจัดให้เป็นหน่วยๆ ตามลำดับประสบการณ์
3. การจัดเนื้อหาควรจัดในรูปของบูรณาการ

วิฑูรย์ เจริญอาชาชัย (2545 : 48) สรุปถึง การจัดเนื้อหาวิชาว่า สามารถทำได้ดังนี้

1. การจัดเนื้อหาตามลำดับจัดเนื้อหาที่ง่ายไปสู่เนื้อหาที่ยาก
2. จัดตามลำดับความต้องการจำเป็นที่ต้องเรียนก่อนหลัง
3. การจัดจากส่วนรวมไปสู่ส่วนย่อย
4. การจัดจากส่วนย่อยไปสู่ส่วนรวม
5. การจัดตามลำดับเวลา

6. การจัดสิ่งที่เป็นรูปธรรมก่อนนามธรรม
7. การจัดตามหัวข้อหรือหัวเรื่อง
8. การจัดให้เกิดการผสมผสานหรือบูรณาการ
9. การจัดวิธีการเรียนรู้ต่างกัน โดยจัดให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน

5. การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมที่กำหนดหรือแนวทางให้ผู้สอนรู้ว่า จะจัดหลักสูตร “อย่างไร” ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด มีเอกสาร ความรู้หรือแหล่งข้อมูล สื่อการเรียน การสอน เทคนิควิธีการสอนอย่างไรที่จะให้ผู้เรียนสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

อาภรณ์ ใจเพียง (2537 อ้างถึงใน นิตยา บุตรศรี, 2542 : 35 - 36) ได้เสนอหลักการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร
2. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสอน
3. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน
4. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับลักษณะของเนื้อหาวิชา
5. จัดกิจกรรมให้มีลำดับขั้นตอน
6. จัดกิจกรรมที่น่าสนใจ
7. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรม
8. จัดกิจกรรมโดยใช้วิธีการที่ทำทลายความคิดความสามารถของผู้เรียน
9. จัดกิจกรรมโดยให้มีบรรยากาศที่รสนรมย์ สนุกสนาน และเป็นกันเอง
10. จัดกิจกรรมแล้วต้องมีการวัดผลการใช้กิจกรรมนั้นทุกครั้ง

7. การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล

การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล เพื่อเป็นการเตรียมผู้ใช้หลักสูตรให้รู้ว่า ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้มากน้อยแค่ไหน หรือไม่ อย่างไร จึงต้องมีแนวทางว่าจะกำหนดมาตรฐานหรือเกณฑ์ อะไรเพื่อติดตามและตรวจดูว่าผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ในการเรียนหรือไม่

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 95 -104) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลไว้ดังนี้

องค์ประกอบในการประเมินผล มี 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ผลการวัด (Measurement) เป็นข้อมูลที่ทำให้ทราบสภาพความจริงของสิ่งที่ประเมินว่ามีปริมาณหรือคุณสมบัติอย่างไร
2. เกณฑ์การพิจารณา (Criteria) เป็นมาตรฐานที่ใช้เปรียบเทียบกับผลการวัด

3. การตัดสินใจ (Decision) เป็นการตัดสินใจคุณค่าด้วยการเปรียบเทียบระหว่างผลการวัดกับเกณฑ์

ขั้นตอนในการวัดและประเมินผล มีดังนี้

1. การกำหนดจุดประสงค์ในการวัดและประเมินผลการเรียน
2. การเลือกและสร้างเครื่องมือ
3. การนำเครื่องมือไปทำการสอบวัดผู้เรียน
4. การตรวจและนำผลเปรียบเทียบกับเกณฑ์
5. การประเมินผล

วิธีการวัดผล จำแนกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การวัดโดยใช้การทดสอบ ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบทดสอบวัดความถนัด และเชาว์ปัญญา แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ
2. การวัดโดยไม่ใช้การทดสอบ ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสอบถาม การสังเกต การวัดผลงาน

7. การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ เพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนั้นจะนำไปใช้ได้จริงหรือไม่และนำผลมาปรับปรุง ในการคัดเลือกโรงเรียนนั้นจะต้องมีการพิจารณาดูว่าโรงเรียนใดที่มีความเหมาะสมจะเป็นโรงเรียนที่อาสาจะใช้หลักสูตรที่สร้างขึ้นใหม่ โรงเรียนมีสภาพเป็นอย่างไร มีความพร้อมหรือไม่ ชุมชนให้การสนับสนุนหรือไม่ ผู้มีส่วนรับผิดชอบในการนำหลักสูตรไปใช้ได้แก่ใครบ้าง ถ้ามีปัญหาในการนำหลักสูตรไปใช้ใครจะให้ความช่วยเหลือ

8. การประเมินผลหลักสูตร

การประเมินผลหลักสูตร เพื่อดูว่าหลักสูตรที่นำมาใช้นั้นมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด มีอะไรที่จะต้องปรับหรือแก้ไขเพิ่มเติมหรือไม่ ใครจะเป็นคนติดตามประเมินผลหลักสูตร และให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาต่างๆ เกิดขึ้น

บุญมี เณรยอด (ม.ป.ป. : 71) กล่าวว่า การประเมินผลหลักสูตรแนวใหม่เน้นการประเมินแบบ CIPP Model ซึ่งเป็นการประเมินทั้งกระบวนการศึกษา เพื่อดูว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนั้นประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว มีอะไรเป็นสาเหตุ และการประเมินผลหลักสูตรที่ดีไม่ใช่ดูแต่ผลการเรียนเพียงอย่างเดียว ดังนั้นควรมีโครงการประเมินผลที่แน่นอน ดังนั้นการประเมินผลเพื่อตัดสินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร ควรมีขอบเขตดังนี้

1. การวิเคราะห์ตัวหลักสูตร

2. การวิเคราะห์กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้
3. การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน
4. การวิเคราะห์โครงการประเมินผลหลักสูตร

4. การนำหลักสูตรไปใช้

หัวใจของการนำหลักสูตรไปใช้ คือ การสอน และบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในขั้นตอนนี้ก็คือ ครู (สุมิตร คุณานุกร, 2518 : 7) ดังนั้น การนำหลักสูตรไปใช้จะมีส่วนช่วยให้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และนอกจากนั้นแล้วบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น ผู้บริหาร ชุมชน ผู้ปกครอง หน่วยงานต่างๆ ล้วนมีส่วนร่วมในการนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพได้ ซึ่งการนำหลักสูตรไปใช้นั้นมีกิจกรรม บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดที่จะนำเสนอต่อไปนี้

4.1 ขั้นตอนและกิจกรรมในการนำหลักสูตรไปใช้

ชาญชัย ศรีไสยเพชร (2525 : 4) กล่าวถึงความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้ว่าหมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียน ครู นำเอาโครงการของหลักสูตรที่เป็นรูปเล่มไปสอนนักเรียนให้เกิดผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร และกิจกรรมการนำหลักสูตรไปใช้ มี 3 ประเภท ดังต่อไปนี้ (ชาญชัย ศรีไสยเพชร, 2525 : 49 – 50)

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน หมายถึง การตีความ และการทำกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับของหลักสูตร ประมวลการสอนหรือโครงการสอน
2. การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆ ภายในโรงเรียน เช่น อาคาร สถานที่ ห้องสมุด
3. การสอน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 195) กล่าวถึงการนำหลักสูตรไปใช้ว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรไปใช้และส่งผลให้หลักสูตรบรรลุสู่เป้าหมาย มี 3 กลุ่ม ได้แก่ ครูใหญ่ ครูประจำชั้น ชุมชนหรือผู้ปกครอง โดยเฉพาะครูใหญ่จะต้องวางแผนในการนำหลักสูตรไปใช้ ดังต่อไปนี้

1. การเตรียมวางแผนการใช้หลักสูตรใหม่
2. การเตรียมจัดกรอบครุเพื่อใช้หลักสูตรใหม่
3. การจัดครูเข้าสอน
4. การจัดตารางสอน
5. การจัดบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน
6. การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรกับผู้ปกครองและคณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียน ชุมชน เกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง การจัดประสบการณ์การเรียน

7. การจัดสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่และการเลือกสรรโครงการ กิจกรรมเสริมหลักสูตร

8. การจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร

สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 133) กล่าวถึงการนำหลักสูตรไปใช้ว่า เป็นแนวทางที่จะนำตัวหลักสูตรซึ่งเปรียบเสมือนภาคทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ ในการปฏิบัติจะให้ได้ดีและมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลนั้น บุคคลที่สำคัญยิ่ง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนจะต้องศึกษาทำความเข้าใจในตัวหลักสูตรอย่างถ่องแท้ ต้องรู้จักวิธีขยายหลักสูตรมาสู่ชั้นเรียน ซึ่งสิ่งที่จะเอื้อต่อการนำหลักสูตรไปใช้ก็คือ การบริหารงานด้านวิชาการเกี่ยวกับการจัดบริการต่างๆ ที่สนับสนุนการสอน เช่น ห้องสมุด ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องแนะแนว การจัดการเรียนการสอนและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เป็นแนวทางในการนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างได้ผล

สงัด อุทรานันท์ (2527 : 262) ได้กล่าวถึงงานที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรว่า มีอยู่ 3 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. งานบริหารและบริการหลักสูตร ได้แก่ งานเตรียมบุคลากร การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร การบริหารและบริการวัสดุหลักสูตร (เอกสารหลักสูตร สื่อการเรียนการสอนทุกชนิด) การบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน (การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น บริการอาคาร ห้องสมุด สื่อ บริการแนะแนว การวัดและประเมินผล)

2. งานดำเนินการเรียนการสอน ได้แก่ การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น การจัดทำแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร ได้แก่ การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร การจัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

วิชัย ดิสสระ (2535 : 97-100) กล่าวว่า วิธีการหรือกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้น่าจะเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร ดังนั้นการนำหลักสูตรไปใช้จะมีประสิทธิภาพมากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการดังต่อไปนี้

1. การเตรียมครู
2. บทบาทของผู้บริหารหรืออาจารย์ใหญ่
3. การสอนของครู

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 156 - 157) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ มี 2 งาน ดังนี้

1. งานบริหารหลักสูตร มีกิจกรรมสำคัญ ดังนี้

1.1 การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่างๆ

1.2 การเตรียมบุคลากรในโรงเรียน

- 1.3 การจัดครูเข้าสอน
- 1.4 การจัดตารางสอน
- 1.5 การจัดแผนการเรียน
- 1.6 การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
- 1.7 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่ครูผู้ใช้หลักสูตร เช่น อาคาร สถานที่งบประมาณ การบริการห้องสมุด

- 1.8 การนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร
 - 1.9 การประชาสัมพันธ์หลักสูตรแก่ผู้ปกครองและชุมชน
2. งานสอน มีกิจกรรม ดังต่อไปนี้

2.1 การทำความเข้าใจหลักสูตรแม่บท และปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

- 2.2 การวางแผนการสอน
- 2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2.4 การพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอน
- 2.5 การจัดสอนซ่อมเสริม
- 2.6 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

อุทัย บุญประเสริฐ (2540 : 9) กล่าวว่า กิจกรรมการนำหลักสูตรไปใช้มีดังต่อไปนี้

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน
2. การจัดปัจจัยสภาพต่างๆ ภายในโรงเรียน เพื่อประโยชน์ในการใช้หลักสูตรให้บรรลุผลตามหลักการและจุดหมายของหลักสูตร

3. การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องกับโครงสร้างและแนวดำเนินการของหลักสูตร

ชูศรี สุวรรณโชติ (2544: 225 - 231) ได้กล่าวถึงการนำหลักสูตรไปใช้ว่า เป็นกระบวนการที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเมื่อนักพัฒนาหลักสูตรรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งปวงได้จัดทำหลักสูตรแล้วหากไม่ได้นำมาใช้ก็เหมือนกับว่าไม่ได้ทำอะไรเลย ตัวหลักสูตรเปรียบเสมือนแนวทางหรือเป็นตัวหนังสือหรือทฤษฎี การนำหลักสูตรไปใช้ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนหรือรูปแบบหรือวิธีการต่างๆ เป็นเสมือนการนำไปปฏิบัติหรือภาคปฏิบัติ ผู้ที่นำหลักสูตรไปใช้นั้นจะต้องพยายามขยายเนื้อหาสาระ ปรับปรุง สร้างเอกสารต่างๆ การทดลองเนื้อหาและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ซึ่งได้แก่ การทำแผนการสอน การทำประมวลการสอน การทำบันทึกการสอน และประเมินคุณค่าหลักสูตร รวมถึงการบริหารหลักสูตร อันจะเป็นการเอื้ออำนวยให้การนำหลักสูตรบังเกิดผลดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งงานการนำหลักสูตรไปใช้มี 3 งานดังต่อไปนี้

1. งานบริหารและบริการหลักสูตร
2. งานดำเนินการเรียนการสอน
3. งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

สุเนีย ภูพันธ์ (2546 : 242) กล่าวถึงการนำหลักสูตรไปใช้ว่า เป็นการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย และเป็นกิจกรรมที่มีขั้นตอนการปฏิบัติหลายขั้นตอน วิธีการของกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้น่าจะเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร เพราะถึงแม้หลักสูตรจะดีเพียงใดแต่ถ้านำไปใช้ไม่ถูกต้องแล้ว หลักสูตรนั้นก็ไม่ได้ประโยชน์อะไร ดังนั้นผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้จะต้องศึกษาทำความเข้าใจและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์ที่สุด เพื่อให้การใช้หลักสูตรนั้นสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

กล่าวโดยสรุปการนำหลักสูตรไปใช้ ควรมีกิจกรรม 3 ขั้นตอนดังนี้ คือ การเตรียมหลักสูตร การดำเนินการใช้หลักสูตร และการนิเทศติดตามประเมินผลหลักสูตร

1.2 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 :195) กล่าวถึงการนำหลักสูตรไปใช้ว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรไปใช้และส่งผลให้หลักสูตรบรรลุสู่เป้าหมาย มี 3 กลุ่ม ได้แก่ ครูใหญ่ ครูประจำชั้น ชุมชนหรือผู้ปกครอง โดยเฉพาะครูใหญ่จะต้องวางแผนในการนำหลักสูตรไปใช้

ในการนำหลักสูตรไปใช้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ 2 หน่วยงานหลักตามที่ สจัด อุทรานันท์ (2528 : 261 - 262) กล่าวไว้ ได้แก่ หน่วยงานส่วนกลางและหน่วยงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งทั้ง 2 หน่วยงาน มีการทำงานและประสานความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ ยังได้กล่าวถึงบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ประกอบไปด้วย (เอกสารเล่มเดียวกัน หน้า 273 - 275)

1. นักวิชาการ ซึ่งได้แก่ ศึกษานิเทศก์หรือนักวิชาการที่ทำหน้าที่พัฒนาหลักสูตร มีบทบาทในการส่งเสริมใช้หลักสูตรดังนี้

1.1 ช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

1.2 ทำการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรในหน่วยงานที่ใช้หลักสูตร

1.3 ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินการใช้หลักสูตร โดยการให้บริการวัสดุหลักสูตรและกำลังใจแก่ผู้นำหลักสูตรไปใช้

2. ผู้บริหารโรงเรียน ควรมีบทบาทส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตร ดังนี้

2.1 ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่โรงเรียนใช้อยู่อย่างชัดเจน

2.2 ให้บริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนชนิดต่างๆ แก่ครู

- 2.3 ดำเนินการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
 - 2.4 กระตุ้นและส่งเสริมครูในการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง เช่น จัดการอบรมหรือจัดประชุมสัมมนา เป็นต้น
 - 2.5 ให้กำลังใจ และบำรุงขวัญแก่ครูผู้ใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นเยี่ยงอย่างครูคนอื่นๆ
3. หัวหน้าหมวดวิชาหรือหัวหน้าสายวิชา ควรจะดำเนินการส่งเสริมการใช้หลักสูตรดังต่อไปนี้
 - 3.1 ศึกษารายละเอียด และทำความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตรที่ตนเองรับผิดชอบอย่างชัดเจน
 - 3.2 ช่วยวางแผน และจัดทำแผนการเรียนการสอน ที่สอดคล้องกับหลักสูตรที่ตนเองรับผิดชอบ
 - 3.3 จัดหาวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน และให้บริการแก่ครูคนอื่นๆที่อยู่ในสายเดียวกัน
 - 3.4 ดำเนินการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนอย่างสม่ำเสมอ
 - 3.5 ทำการประสานงานการใช้หลักสูตร กับหมวดวิชาอื่นหรือสายวิชาอื่นเพื่อให้การใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
 4. ครูผู้สอน ในฐานะเป็นผู้มีส่วนโดยตรงในการใช้หลักสูตร มีบทบาทดังนี้
 - 4.1 ทำการศึกษาหลักสูตร เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่ตนเองใช้อยู่อย่างชัดเจน
 - 4.2 ทำการปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้อยู่ ให้มีความเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นและความต้องการของท้องถิ่น
 - 4.3 ทำการสอนให้ถูกต้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรที่ใช้อยู่
 - 4.4 พยายามคิดค้นหาวิธีการที่เหมาะสมหรือวิธีการที่มีประสิทธิภาพ สำหรับการใช้หลักสูตรที่ตนเองเป็นผู้ใช้
 5. บุคลากรอื่นๆ ได้แก่ บรรณารักษ์ นักเทคโนโลยีทางการศึกษา นักวัดผล นักแนะแนว ฯลฯ มีบทบาทดังนี้
 - 5.1 ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบอย่างเต็มที่
 - 5.2 ให้ความช่วยเหลือหรือให้บริการแก่ครูผู้ใช้หลักสูตรอย่างเต็มที่

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 142 - 147) กล่าวถึง บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ว่า ได้แก่

1. ผู้บริหารโรงเรียน
2. ครูผู้สอน
3. ศึกษานิเทศก์
4. ผู้ปกครองและชุมชน

กล่าวโดยสรุป บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ ประกอบไปด้วย หน่วยงานส่วนกลางที่จัดทำหลักสูตร และหน่วยงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ได้แก่ นักพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหาร ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ ชุมชนและผู้ปกครอง

5. การเตรียมการจัดหลักสูตร

5.1 การวางแผนการจัดหลักสูตร

การทำงานทุกอย่างต้องมีการวางแผน (Planning) เพราะเป็นการกำหนดเป้าหมายและทิศทาง ทำให้งานเป็นระบบระเบียบ และส่งผลให้ผู้ปฏิบัติสามารถทราบเป้าหมายและทิศทางได้ นอกจากนี้ยังสามารถประเมินได้ว่า งานนั้นสำเร็จตามที่วางแผนไว้หรือไม่

ประมวล เสนาฤทธิ์ (2527 : 1-3) กล่าวถึง การวางแผนว่า หมายถึง การมองอนาคต การเล็งเห็นจุดหมายที่ต้องการ การคาดการณ์ปัญหาเหล่านั้นไว้ล่วงหน้าอย่างถูกต้อง ตลอดจนหาทางแก้ไขปัญหาต่างๆ เหล่านั้น ด้วยเหตุนี้ การวางแผนจึงเป็นเรื่องอนาคต การตัดสินใจ และการปฏิบัติ ซึ่งประโยชน์ของการวางแผนมีดังต่อไปนี้

1. เป็นเครื่องช่วยให้มีการตัดสินใจอย่างมีหลักเกณฑ์
2. เป็นศูนย์กลางประสานงาน
3. ทำให้การปฏิบัติงานต่างๆ เป็นไปโดยประหยัด มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
4. เป็นเครื่องมือควบคุมงานของนักบริหารเพื่อติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของฝ่าย

ต่างๆ ให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายที่ต้องการ

ในการจัดทำหลักสูตรให้ประสบผลสำเร็จ จึงจำเป็นจะต้องมีการวางแผนการจัดหลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียน ควรเตรียมวางแผนการใช้หลักสูตร โดยอาศัยความร่วมมือกับบุคลากรของโรงเรียนและชุมชน

ดังนั้น การจัดหลักสูตร ซึ่งเป็นหลักสูตรใหม่ที่จะต้องอาศัยความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมากมาย จึงต้องมีการวางแผนเป็นอย่างดี ทั้งในด้านการเตรียมบุคลากร การเตรียมอาคารสถานที่ การเตรียมวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

รวมถึงการติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร เพื่อให้การดำเนินการจัดหลักสูตรเป็นไปอย่างมีระบบและบรรลุสู่เป้าหมาย แล้วส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2537 : 197)

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่า การวางแผนการจัดหลักสูตร เป็นการคาดการณ์ไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อม การตัดสินใจ ก่อนลงมือปฏิบัติ และเตรียมการแก้ไขปัญหา และสิ่งที่จะเกิดขึ้น ดังนั้นการวางแผนการจัดหลักสูตรจึงมีความจำเป็นและสำคัญยิ่งที่จะส่งผลให้การดำเนินการจัดหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้บรรลุจุดหมายที่วางไว้

5.2 การประสานงาน

การทำงานในองค์กรหรือหน่วยงานใดๆ ก็ตามมักจะมีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ อยู่เสมอ ทั้งที่เป็นคนในองค์กรเดียวกันหรือนอกองค์กร โรงเรียนเองก็เหมือนกันจะต้องมีการติดต่อกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อขอความร่วมมือ ความช่วยเหลือหรือติดต่อธุระ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่บุคคลในโรงเรียนจะได้มีการประสานงานกัน ทั้งในโรงเรียนที่ตนเองอยู่หรือต่างโรงเรียนหรือต่างหน่วยงาน ด้วยเหตุนี้การประสานงานจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการประสานงานไว้หลายทัศนะด้วยกัน ดังนี้

สมบุรณ์ บรรณภาพ (2520 : 83) กล่าวถึงความหมายของการประสานงานว่า เป็นการสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และตำแหน่งต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานกลมกลืนกัน สอดคล้องกัน ไม่ขัดแย้งกัน และดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน ช่วยให้เกิดการประหยัดทั้งเวลาและปัจจัยอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี

ภิญโญ สาธร (2529 อ้างถึงใน เบญจนาฏ วัฒนประดิษฐ์ , 2533 : 22) กล่าวถึงการประสานงานว่า เป็นกระบวนการเชื่อมความสัมพันธ์ วัสดุและทรัพยากรอื่นๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน ซึ่งความสามารถในการที่จะกระทำให้เกิดการผสมกลมกลืนไปในหน่วยงานที่เกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ในการบริหาร อันได้แก่ คน เงิน เวลา วัสดุ และวิธีการปฏิบัติงาน อันจะก่อให้เกิดความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

ปทุมรัตน์ เจริญไพศาล (2535 : 31) สรุปความหมายของการประสานงานว่า หมายถึงวิธีการเชื่อมโยง บุคคล วัสดุและทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันปฏิบัติงาน ทำให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 34) กล่าวถึงการประสานงาน (Co-ordination) ว่า หมายถึงแนวทางความร่วมมือในระหว่างองค์ประกอบพื้นฐานภายในระบบ ซึ่งจะต้องมีความชัดเจนและคงเส้นคงวา

กล่าวโดยสรุป การประสานงาน เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างคนที่อยู่ในระดับหรือตำแหน่งเดียวกัน หรือต่างระดับกัน ทั้งที่อยู่ในหน่วยงานเดียวกันหรือต่างหน่วยงานโดยอาศัยการใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนั้นการประสานงานยังมีความสำคัญ เช่น จะช่วยลดความขัดแย้ง ความซับซ้อน ความเหลื่อมล้ำและความล่าช้า ซึ่งจะนำมาซึ่งความเข้าใจอันดีในหมู่คณะ อันจะเป็นผลทำให้การใช้เงิน คน วัสดุ เป็นไปในทางประหยัดและมีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อหน่วยงาน (ปทุมรัตน์ เจริญไพศาล, 2535 : 31) ซึ่งสอดคล้องกับ ประจิม จบศรี (2528 : 55) ที่กล่าวว่า การประสานงานเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญของการจัดการและการบริหารองค์การให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพคือได้ทั้งผลงานและความสุข ความพอใจ ของผู้ร่วมงาน ในทำนองเดียวกัน จะเห็นว่า การประสานงานที่ไม่มีประสิทธิภาพจะก่อให้เกิดการทำงานซ้ำซ้อนกัน แย่งงานกันทำ สูญเสียและสิ้นเปลืองทรัพยากรทางการบริหารโดยไม่จำเป็น จะเห็นได้ว่าในการทำงานนั้น กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 35) กล่าวว่า นอกจากทุก ๆ ฝ่ายจะมีบทบาทหน้าที่ของตน และ สิ่งของจะมีประโยชน์ในงานเฉพาะที่กำหนดแล้วจะต้องมีการกำหนดว่าทุก ๆ ฝ่ายจะร่วมกันหรือแบ่งงานกันอย่างไร ในลักษณะที่ผสมผสาน สอดคล้องไม่เกิดการซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกันรวมทั้งองค์ประกอบที่เป็นสิ่งของก็จะต้องมีการกำหนดผู้รับผิดชอบดูแล ลักษณะการนำไปใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด สิ่งของต่างๆ จะต้องมีการกำหนดให้ชัดเจนภายในโรงเรียน ซึ่งจะถือว่าการประสานงานที่ดีไม่เกิดข้อขัดข้องในการทำงาน

การประสานแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การประสานงานภายในองค์กร (Internal co-ordination) หมายถึง การประสานงานภายในหน่วยงานเดียวกัน เช่น ภายในสถานศึกษาเดียวกัน
2. การประสานงานภายนอกองค์กร (External co-ordination) หมายถึง การประสานงานภายนอกหน่วยงานที่แตกต่างกัน เช่น สถานศึกษาประสานงานกับหน่วยงานในชุมชน หรือสถานประกอบการ

หลักการในการประสานงานของหน่วยราชการของ สำนักงานโครงการพิเศษ กรมสามัญศึกษา (2523 อ้างถึงใน เบญจนาฏ วัฒนประดิษฐ์, 2533 : 24) มี 3 ข้อ ดังนี้

1. คณะกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ จะต้องรู้งานของกันและกัน มีการประชุมปรึกษาหารือหาทางช่วยเหลือซึ่งกันและกันในระหว่างหน่วยงาน
2. งานแต่ละงานต้องรู้ประโยชน์ซึ่งกันและกันและเกี่ยวคู่ประโยชน์ต่อกัน
3. ในระหว่างหน่วยงานต้องรู้ขีดความสามารถของแต่ละหน่วยงานด้วย เช่น งบประมาณ กำลังคน พาหนะ

กระบวนการประสานงานมี 3 ประการ ตามทฤษฎีของ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2523 อ้างถึงใน เบญจนาฏ วัฒนประดิษฐ์, 2533 : 25)

1. การกำหนดแผนการหรือโครงการสำหรับทุกคนขึ้นมาก่อน
2. ให้ทุกคนหรือหน่วยงานเข้าใจแผนงานหรือโครงการทั้งหมด หรือบางส่วนที่จำเป็น คือให้รู้กันว่าใคร หน่วยงานใด มีหน้าที่ทำอะไร และกำลังทำอะไรอยู่ในขณะนี้
3. ให้ทุกคนหรือหน่วยงาน เต็มใจรับงานส่วนที่ตนได้รับมอบหมายให้ทำ ถ้ามีงานส่วนใด ที่คนหรือหน่วยงานหนึ่งทราบว่าคุณณัดสิ่งใด แต่ถ้ากลับไปมอบให้หน่วยงานอื่น หรือคนอื่นทำ จะเกิดความไม่พอใจขึ้นได้

เทคนิคการประสานงานของ วีรวรรณ ชินะตระกูล (2535 อ้างถึงใน สุพจน์ ตันติศิริวิทย์, 2545 : 21)

1. การจัดแผนผังและกำหนดหน้าที่ (a general plan of organization structure and function)
2. จัดให้มีระบบติดต่อสื่อสารที่สะดวก (efficiency communication system)
3. แต่งตั้งคณะกรรมการ (committee)
4. จัดให้มีการประชุม (meeting)
5. ใช้การนิเทศ (supervision)
6. จัดให้มีที่ปรึกษาหรือหน่วยงานแนะนำทางวิชาการ (advisory staff)
7. การใช้เจ้าหน้าที่ประสานงานติดต่อ (coordinator)
8. การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร (training)
9. การจัดทำคู่มือแนะนำการปฏิบัติงาน (brochure)
10. การจัดระบบงาน (working system and procedures)
11. การมอบอำนาจ (delegation of authority)
12. การบำรุงขวัญ (morale)

ประโยชน์ของการประสานงาน (สมพงษ์ เกษมสิน, 2524 อ้างถึงใน เบญจนาฏ วัฒนประดิษฐ์, 2533 : 28 – 29)

1. ทำให้การบริหารงานบรรลุวัตถุประสงค์
2. ผลงานที่ได้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
3. การประสานงานเป็นปัจจัยสำคัญในการบำรุงขวัญเจ้าหน้าที่ ทำให้เจ้าหน้าที่มีความพอใจมากกว่าจะอยู่กับองค์กรตลอดไป และเต็มใจทำงานให้แก่องค์กร
4. การประสานงานนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาองค์กร

ดังนั้นจะเห็นว่า การประสานงานเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีประโยชน์ ในอันที่จะช่วยให้การบริหารงานและการจัดการภายในองค์กร ดำเนินไปอย่างราบรื่น ประหยัดทั้งเวลา กำลังคน งบประมาณ และวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ตลอดจนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อคนในองค์กรและต่างองค์กร โดยมีจุดมุ่งหมายให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์

5.3 การจัดเตรียมบุคลากร

การจัดเตรียมบุคลากรเป็นงานที่สำคัญในการใช้หลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรที่จัดทำขึ้นใหม่หรือประกาศใช้ใหม่ (วิชัย ดิสสระ, 2535 : 97) โดยครูผู้สอนเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ เพราะเป็นผู้ที่นำหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียนกับผู้เรียนโดยตรง ดังนั้นการจัดเตรียมครูผู้สอนจะต้องคัดเลือกให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และประสบการณ์ ซึ่งการจัดเตรียมบุคลากรเพื่อการใช้หลักสูตรนั้นมีหลายวิธี คือ

1. การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ
2. การไปศึกษาดูงาน
3. การประชุมชี้แจง

นอกจากนั้น สงัด อุทรานันท์ (2528 : 263 - 264) ยังกล่าวถึงความสำคัญในการเตรียมบุคลากรว่า เป็นงานที่มีความสำคัญมาก ก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ ควรให้ความรู้หรือชี้แจงให้ผู้ที่ใช้หลักสูตรมีความเข้าใจถึงจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลตามหลักสูตรที่ได้จัดทำขึ้น การเตรียมบุคลากรเพื่อการใช้หลักสูตรนี้ยังมีความสำคัญและเป็นภาระหนักมาก ถ้าหากหลักสูตรที่จัดทำขึ้นมาใหม่นั้น เป็นหลักสูตรซึ่งมีความแตกต่างจากหลักสูตรเดิม แต่ถ้าการเปลี่ยนแปลงโดยการปรับปรุงแก้ไขเพียงบางส่วน ภารกิจเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากรก็จะไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน ในการเตรียมบุคลากรเพื่อการใช้หลักสูตรใหม่ อาจจะใช้วิธีการประชุมชี้แจง การอบรม การประชุม สัมมนา การเผยแพร่เอกสาร และสื่อมวลชน เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ในการนำหลักสูตรไปใช้จะต้องมีการเตรียมบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การใช้หลักสูตรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรใหม่ไปใช้ โดยเฉพาะครูซึ่งเป็นผู้ที่จะช่วยผลักดันให้หลักสูตรใหม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้นจะต้องมีการเตรียมการเป็นอย่างดี โดยอาจจะจัดประชุมชี้แจงเป็นการภายใน หรือจัดอบรมเชิงปฏิบัติงาน การให้เอกสาร เป็นต้น แต่ทั้งนี้บุคลากรอื่นๆ เช่น ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต่างๆ ย่อมมีส่วนให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุน การนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุสู่เป้าหมายได้เช่นเดียวกัน

5.4 การจัดตารางสอน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523 อ้างถึงใน บุญมี เณรยอด, ม.ป.ป.:130) กล่าวถึงการจัดตารางสอนว่า หลักของการจัดตารางสอนจะต้องคำนึงถึง การเรียนรู้อาชีพต่างๆ ไม่ควรใช้เวลาเท่าๆ กัน เพราะระดับความยากง่ายของการเรียนรู้อย่างแตกต่างกัน นอกจากนี้ช่วงการเรียนรู้อาจต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน

สันต์ ธรรมบำรุง (2525 : 209) ให้ความหมายของตารางสอนว่า เป็นการกำหนดวิชา และเวลาที่จะใช้เรียนโดยละเอียดประจำวัน ตลอดสัปดาห์ มี 2 ประเภทดังต่อไปนี้

1. ตารางสอนแบบเดิม (Block Scheduling or Traditional Scheduling) ส่วนมากจะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบรรยาย

2. ตารางสอนแบบยืดหยุ่น (Flexible Scheduling) จะจัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลายขึ้น เช่น การอภิปราย การทำกิจกรรมกลุ่ม

ซึ่งสันต์ ธรรมบำรุงกล่าวถึงหลักในการจัดตารางสอนมีดังนี้ (เอกสารเล่มเดียวกัน หน้า 213 - 215)

1. ให้สอดคล้องกับลักษณะของกลุ่มวิชาและพัฒนาการของเด็ก
2. การกำหนดคาบเวลา ควรมีความยืดหยุ่นในกลุ่มเดียวกัน หรือแต่ละกลุ่มวิชา
3. คิดเวลาที่เปิดเรียนจริงตลอดปีการศึกษา
4. ศึกษาอัตราเวลาเรียนของแต่ละกลุ่มวิชา แล้วจัดแบ่งเวลาออกเป็นสัปดาห์ ตลอดปีการศึกษา

5. ตีตารางจัดเนื้อหาวิชา บรรจุลงในตารางให้ครบทั้ง 5 วัน

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่า การจัดตารางมีความจำเป็นสำหรับการเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและไม่ประสบปัญหาในเรื่องเวลาไม่เพียงพอสำหรับจัดกิจกรรม ซึ่งในการจัดตารางสอนขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน และบุคลากรอื่นๆภายในโรงเรียนที่มีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน

5.5 การจัดเตรียมอาคารและสถานที่

การจัดเตรียมอาคารสถานที่ในโรงเรียนให้เอื้อต่อการใช้หลักสูตร ควรมีการสำรวจปัจจัยและสภาพต่างๆ ของโรงเรียนว่าเหมาะสมกับการจัดหลักสูตรหรือไม่ การเตรียมอาคารสถานที่สำหรับการใช้หลักสูตร ได้ยึดเป้าหมายและหลักการของหลักสูตรตลอดจนจุดเน้นต่างๆ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2534 อ้างถึงใน สุพจน์ ตันติศิริวิทย์, 2545 : 22-23)

1. การสอนตามแนวทางของหลักสูตรคือการให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติตามรูปแบบการปฏิบัติในชีวิตจริง

2. สภาพแวดล้อมสำคัญที่จะเป็นตัวแบบให้นักเรียน ผู้บริหารจะต้องควบคุมการปฏิบัติตนเอง และของครูให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน
3. การจัดบรรยากาศให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน
4. จัดห้องสมุด มุมหนังสือ หรือแหล่งวิชาการที่จะให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
5. มีบริเวณสำหรับผู้เรียนได้ฝึกฝนกิจกรรมในกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ
6. จัดสถานที่สำหรับผู้เรียนได้ฝึกฝนออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
7. โรงเรียนต้องจัดบริการทางด้านสุขภาพภิบาลสำหรับครู และผู้เรียนให้เพียงพอ

กิจกรรมหลักสูตร

8. โรงเรียนต้องจัดอาคารสถานที่และบริเวณทั่วไปให้สะอาดเรียบร้อย
9. จัดป้ายนิเทศสำหรับโรงเรียน ห้องสมุดให้อยู่ในสภาพปัจจุบันและใช้ประโยชน์ได้เป็นอย่างดี

สุมน อมรวิวัฒน์ และ สมพงษ์ จิตระดับ (2530 : 182) กล่าวว่า การจัดอาคารสถานที่ยึดตามแนวคิด ดังต่อไปนี้

1. มีลักษณะที่เหมาะสมกับวัย และส่งเสริมสุขภาพอนามัยของเด็ก
2. อำนวยความสะดวกต่อการเคลื่อนไหวและมีความคล่องตัว เหมาะสมกับสัดส่วนจำนวนเด็กนักเรียน
3. สามารถปรับปรุงใช้ทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และการแสดงออกของเด็กได้เป็นอย่างดี
4. ส่งเสริมความสัมพันธ์ทางสังคมในหมู่นักเรียน
5. มีสุนทรียภาพ นักเรียนได้มีโอกาสสัมผัสถึงความงามของธรรมชาติ เท่าที่สามารถปรับปรุงได้
6. มีความปลอดภัย มั่นคง แข็งแรง
7. สนองปรัชญา และจุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์การศึกษาแก่เด็ก
8. ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีมาช่วยในการจัด
9. มีการลงทุนอย่างประหยัดและใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เดวิด นิวเบิล และ โรเบิร์ต แคนนอน (2532 แปลโดย สุนทร โคตรบรรเทา, 2535 : 108) กล่าวว่า การจัดสรรห้องเรียน ห้องปฏิบัติการและครุภัณฑ์ ความสำเร็จของรายวิชาต่างๆ ขึ้นอยู่กับการจัดสรรทรัพยากรอย่างรอบคอบ วิธีการจัดนั้นมีแตกต่างกันออกไป ถ้ามีการแก่งแย่งกัน ควรจะมีการจัดสรรแต่เนิ่นๆ เพื่อให้การสอนดำเนินไปตามลำดับ

กล่าวโดยสรุป ก่อนที่จะลงมือสอนหรือนำหลักสูตรมาใช้ ควรมีการจัดเตรียมอาคารสถานที่ให้พร้อม หรืออาจจะมีการตรวจสอบความเรียบร้อยของอาคารสถานที่ ก่อนที่จะจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาตามมาก่อนที่จะจัดการเรียนการสอน ซึ่งหลักในการจัดอาคารสถานที่ ควรยึดหลักความเพียงพอ ประหยัด ประโยชน์ คุ่มค่าและปลอดภัย

5.6 การจัดเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร

การจัดเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร เป็นสิ่งที่โรงเรียนจะต้องเตรียมการเอาไว้ เพราะเอกสารดังกล่าวจะเป็นแนวทางให้ครูนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น หลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร

สังัด อุทรานันท์ (2528 : 6-8) ได้กล่าวถึงหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรไว้ดังนี้ เอกสารหลักสูตร เป็นเอกสารที่กล่าวถึงสาระของหลักสูตรโดยตรง คือจะกล่าวถึง จุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง และเนื้อหาสาระที่จัดไว้ในหลักสูตรนั้นๆ

เอกสารประกอบหลักสูตร เป็นเอกสารที่อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆของหลักสูตรเพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้ได้ผลตามความมุ่งหมาย เช่น คู่มือครู แผนการสอน คู่มือประเมินผลหลักสูตร

โดยสรุป จะเห็นว่า เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การนำหลักสูตรไปใช้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นครูต้องศึกษาหลักสูตรและเอกสารหลักสูตรให้เข้าใจก่อนนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และผู้บริหารหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องศึกษาให้เข้าใจ สามารถให้คำแนะนำและช่วยเหลือครูเมื่อมีปัญหาเมื่อนำหลักสูตรไปใช้

5.7 การเตรียมวัสดุและสื่อการสอน

ในการทำแผนการสอน ควรจะจัดพวกสื่อการเรียนต่างๆ มาเขียนไว้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และต้องให้สอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อหาสาระที่ทำ และกิจกรรมเสนอแนะในการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อให้ครูผู้สอนใช้แผนการสอนได้เลือก จัดหา และสร้างสื่อการเรียนการสอนได้ตามความสามารถ และความเหมาะสมในท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของสื่อการสอนไว้ ดังต่อไปนี้

กาญจนา คุณานุรักษ์ (2527: 132) กล่าวว่า สื่อการสอนมีบทบาทสำคัญในการช่วยจัดและเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน ช่วยครูแนะนำและกำกับนักเรียนให้สามารถประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ได้แตกต่างกันไปตามเนื้อหาวิชา และช่วยครูให้สามารถสอนได้รวดเร็วและถูกต้อง นอกจากนี้ วิจิตร ภักดีรัตน์ (2526) และสมเชาว์ เนตรประเสริฐ (2522) (อ้างถึงในกาญจนา คุณานุรักษ์ 2527:132) กล่าวถึงสื่อการเรียนการสอนว่า หมายถึง ตัวกลางหรือพาหะ

ที่ช่วยให้ผู้สอนส่งหรือถ่ายทอดความรู้ เจตคติและทักษะไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสื่อการเรียนยังหมายรวมถึงวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการ วัสดุหมายถึงสิ่งที่สิ้นเปลืองทั้งหลาย เช่น เครื่องฉายภาพยนตร์ เทปบันทึกเสียง เครื่องฉายภาพยนตร์ เทปบันทึกเสียง เครื่องฉายภาพทึบแสง ส่วนวิธีการหมายถึงกิจกรรมต่างๆ ที่จัดไว้สำหรับการเรียนการสอน เช่น การสาธิต การแสดงบทบาทสมมติ เกม กลุ่มสัมพันธ์

ประพิมพ์พรรณ โชคสุวัฒนสกุล และคณะ (2532 : 33) ให้ความหมายของสื่อการเรียนการสอน (Instructional Media) ว่า เป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยต่อการศึกษเล่าเรียนของนักเรียน เพื่อช่วยให้เกิดความรู้ ทักษะ เจตคติ และกิจนิสัยที่ต้องการ ซึ่งจะเป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายๆ สิ่งดังต่อไปนี้ 1) หนังสือเรียนประจำวิชา 2) หนังสืออ่านประกอบ 3) หนังสืออ้างอิง 4) อุปกรณ์ประกอบการเรียน 5) วัสดุฝึก และ 6) คู่มือการสอนหรือคู่มือครู ซึ่งสื่อการเรียนการสอนนี้ส่วนใหญ่จะใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2536 : 4) ให้ความหมายของสื่อการเรียนการสอนว่า หมายถึงสิ่งต่างๆ ที่ใช้เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้จากครูผู้สอนหรือแหล่งความรู้ ส่งไปยังผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนที่ตั้งไว้ ดังนั้นน่าจะกล่าวได้ว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่มิบทบาทมากในการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นตัวกลางที่ช่วยให้การสื่อสาร ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

อุทุมพร จามรมาน (2545 : 29) กล่าวถึงการทำสื่อการสอนว่าต้องสร้างเตรียมไว้สำหรับการสอนตามที่ต้องการแนบไว้กับแผนการสอนเพื่อสะดวกใช้ การใช้สื่อการสอนนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ลึกซึ้งขึ้น ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือ พจนานุกรม คู่มือ สารานุกรม แผ่นพับ
2. สื่อเทคโนโลยี ได้แก่ วีดิทัศน์ แถบบันทึกเสียง คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ซีดีรอม อินเทอร์เน็ต
3. สื่ออื่นๆ ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สื่อกิจกรรม / กระบวนการ สื่อวัสดุ / เครื่องมือ / อุปกรณ์

Edgar Dale (1965 อ้างถึงใน กระทรวงศึกษาธิการ, 2536 : 5) ได้แบ่งประเภทสื่อไว้ 3 ประเภทดังต่อไปนี้

1. สื่อประเภทวัสดุ (Software)
2. สื่อประเภทเทคนิควิธี (Techniques and Method)
3. สื่อประเภทอุปกรณ์ (Hardware)

ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งว่าการเตรียมและเลือกใช้วัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนไว้ให้พร้อม จะเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่าง

มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงควรจัดหา เลือกลงหรือผลิตสื่อไว้ให้พร้อมก่อนที่จะลงมือสอน โดยใช้สื่ออย่างหลากหลาย เพื่อส่งผลให้ครูสามารถเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหาและกิจกรรมการประเมินผล จัดการเรียนการสอน อันจะส่งผลให้ผู้เรียนได้บรรลุสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างรวดเร็ว

5.8 การจัดเตรียมการวัดและประเมินผลการเรียน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 151) กล่าวว่า การประเมินผลนั้นเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเป็นการตรวจสอบว่าสิ่งที่ได้กระทำนั้นบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เพราะขณะทำประมวลการสอนนั้น ส่วนใหญ่คิดว่า ควรกระทำอย่างนั้นอย่างนี้ ควรให้นักเรียนเรียนอย่างนั้นอย่างนี้ เมื่อถึงเวลานำไปใช้จริงๆจะต้องทำการตรวจสอบดูว่าใช้ได้ดีเพียงใดเหมาะสมหรือไม่ ควรปรับปรุงแก้ไขสิ่งใดบ้าง และเรายอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่าการวัดผลการศึกษานั้นก็ถือว่าเป็นการวัดบุคลิกภาพของผู้เรียนด้วยว่ามีความก้าวหน้า หรือพัฒนาไปอย่างไร ดังนั้น การวัดจะต้องกระทำหลายๆด้าน ส่วนการประเมินผลนั้นเป็นการพิจารณาผลที่ได้จากการวัด ว่าได้ผลคุ้มค่ากับสิ่งที่ได้ลงทุนไปหรือไม่ การวัดผลจึงเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาผล ถ้าไม่มีเครื่องมือที่แน่นอนใช้ในการวัดผล ก็ใช้วิธีพิจารณาผลเป็นสำคัญ ในการวัดควรสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการจะวัด เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และเป็นข้อมูลในการประเมินคุณภาพของประมวลการสอนต่อไป

กาญจนา คุณานุรักษ์ (2527 : 119) กล่าวถึงการประเมินผลไว้ว่า เป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้ครูผู้สอนและโรงเรียนรู้ถึงผลผลิตของหลักสูตรว่าเป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อนำผลที่ได้จากการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ทำให้ผู้เรียนรู้ความก้าวหน้าทางการเรียนของตนเอง เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงตนเองสำหรับเด็กเรียนอ่อน และเป็นกำลังใจสำหรับส่งเสริมให้เด็กเก่งมีความมานะพยายามต่อไป

สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 137) ให้ความหมายของการประเมินผลว่า เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศ ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ของโครงการเพื่อนำมาวิเคราะห์ สรุปผลให้ผู้บริหารหรือผู้วินิจฉัยสั่งการเลือกดำเนินงานให้เหมาะสมที่สุดในสถานการณ์นั้น

ชูศรี สุวรรณโชติ (2544: 218 - 219) กล่าวถึงการประเมินผลหลักสูตรว่าทำเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การประเมินผลการเรียน เป็นการพิจารณาเพื่อให้ได้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเครื่องมือชี้ได้ว่าหลักสูตรนั้นได้จัดขึ้นถูกต้อง หรือตรงกับภาวะต่างๆที่สังคมต้องการหรือไม่เพียงใด หรืออาจจะกล่าวได้ว่าการประเมินผลผู้เรียนเป็นการทำให้ทราบถึงผลกระทบต่อสังคมหรือทราบถึงผลผลิตจากหลักสูตร

2. การประเมินผลตัวหลักสูตร เป็นการประเมินผลเพื่อจะได้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรที่ได้นำมาใช้กับผู้เรียน ซึ่งจะทำให้สามารถนำผลจากการประเมินผลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรที่จะต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

อ้าง บัวศรี (2542 : 256 - 257) กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรว่า หมายถึง กระบวนการในการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการประเมินค่าและตัดสินใจ และได้กล่าวถึงขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ว่าสามารถแบ่งได้เป็น 5 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดจุดประสงค์ของการประเมินผล
2. การเลือกเครื่องมือสำหรับวัดสิ่งที่ต้องการประเมินผล จะต้องมั่นใจว่าเครื่องมือนั้นสามารถวัดสิ่งที่ต้องการได้และเป็นที่ยอมรับได้
3. การวัดผลการเรียนรู้ด้วยเครื่องมือที่เลือกไว้
4. การเปรียบเทียบผลที่วัดได้กับมาตรฐานที่กำหนดไว้
5. การประเมินผล

กล่าวโดยสรุป ในการจัดการเรียนการสอนจะต้องมีการประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อจะได้ทราบว่าผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ในระดับใด มีส่วนใดที่ควรส่งเสริม หรือควรได้รับการช่วยเหลือ เป็นการประเมินดูว่าทำดีที่สุดแล้วหลักสูตรที่ใช้จะต้องมีการปรับเปลี่ยนอย่างไรบ้าง เพื่อให้เกิดความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ต่อไป ซึ่งจะต้องมีการวางแผนก่อนที่จะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

5.9 การจัดเตรียมการนิเทศและติดตามผลการเรียน

การนิเทศติดตามผลเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะต้องดำเนินการ เพราะจะได้เป็นการเตรียมความช่วยเหลือและติดตามครูผู้สอน ให้สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเต็มความสามารถ ดังที่มีแนวคิดทางการศึกษา กล่าวถึงการนิเทศติดตามผลไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 42-43) กล่าวถึง หลักการนิเทศการศึกษาว่า เป็นการส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้ดำเนินการดังนี้

1. กระตุ้นให้ครูใช้เทคนิควิธีการใหม่ๆ ทางการสอนให้เกิดความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ซึ่งก่อให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษา และเทคโนโลยี เพื่อนำไปปฏิบัติ
2. ส่งเสริมลักษณะความเป็นผู้นำทางการศึกษา และมุ่งฝึกความเป็นผู้นำให้กับผู้อื่นด้วยซึ่งก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงาน
3. ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการกลุ่ม ให้อำนาจการตัดสินใจมาจากกลุ่ม ไม่ใช่จากบุคคลซึ่งก่อให้เกิดความร่วมมือกันภายในกลุ่ม เป็นการประสานงานเพื่อปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

5.10 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

การประชาสัมพันธ์หลักสูตร เป็นหน้าที่ของโรงเรียนต้องดำเนินการเพื่อให้ครู ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร มีความรู้ ความเข้าใจและเกิดความรู้สึกที่ดีต่อหลักสูตรซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537 : 197 - 198) กล่าวว่า การใช้หลักสูตรใหม่จะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการประชาสัมพันธ์หลักสูตรส่วนหนึ่งด้วย การเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และการยอมรับหลักสูตรใหม่นั้น จะต้องทำการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเป็นระยะ สื่อที่ใช้ในการแนะนำหลักสูตรใหม่ มีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับเป้าหมายของการใช้หลักสูตร เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เอกสารแผ่นพับ สิ่งเหล่านี้สามารถใช้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรโดยทั่วไป ส่วนคณะครูนั้นควรจะได้มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ผู้ปกครองอาจจะใช้วิธีการประชุมชี้แจง

สุนิสา กาญจนนิยม (2539 : 25 – 26) ได้สรุปว่า การประชาสัมพันธ์หลักสูตรเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ทางโรงเรียนจะต้องดำเนินการ เพื่อทำความเข้าใจให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเกี่ยวกับหลักสูตรที่นำมาจัดในโรงเรียน และการประชาสัมพันธ์หลักสูตรมีส่วนสำคัญต่อการจัดหลักสูตรในโรงเรียนว่าจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด จึงเป็นเรื่องที่ทุกฝ่าย ต้องร่วมมือกัน ดำเนินการเพื่อสร้างความเข้าใจให้ตรงกัน

กล่าวโดยสรุปการประชาสัมพันธ์หลักสูตร เป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกัน ระหว่างผู้สร้างหลักสูตร ผู้นำหลักสูตรมาใช้ กับผู้ที่จะใช้หลักสูตร นั่นคือระดับชาติ ระดับเขตหรือระดับจังหวัด และโรงเรียนจะต้องมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์ ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้เรียนได้รับทราบ เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง การติดต่อประสานงานและให้ความร่วมมือในการนำหลักสูตรไปใช้ ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

6. การดำเนินการจัดหลักสูตร

6.1 การจัดทำแผนการสอน

การจัดทำแผนการสอนมีประโยชน์ต่อครู ในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพราะการวางแผนการสอนเป็นการเตรียมการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งล่วงหน้า โดยวิเคราะห์หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่างๆ แล้วนำมาสร้างเป็นกำหนดการสอนและแผนการสอน (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539 : 161 - 162) และการจัดทำแผนการสอนเป็นการขยายรายละเอียดของหลักสูตรไปสู่ภาคปฏิบัติ โดยการกำหนดกิจกรรมและเวลาไว้อย่างชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยลักษณะที่กล่าวมานี้การจัดทำแผนการสอนจึงมักจะทำกันเป็นรายวิชาหรือเป็นรายชั้นเรียน

สังัด อุทรานันท์ (2528 : 266 – 267) ยังกล่าวอีกว่า แผนการสอนควรแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ แผนการสอนระยะยาวและแผนการสอนระยะสั้น ซึ่งแผนการสอนมีคุณค่าต่อการจัดการเรียนการสอนของครู ดังนี้คือ

1. จะเป็นแนวทางในการสอนซึ่งจะช่วยให้ความสะดวกแก่ครูผู้ใช้หลักสูตร สามารถดำเนินการสอนให้ได้ผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร

2. จะให้ความสะดวกแก่ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ในการช่วยเหลือแนะนำ ติดตามผลการเรียนการสอน

3. จะเป็นแนวทางในการสร้างข้อทดสอบ เพื่อประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่เรียนไปแล้ว

บุญชม ศรีสะอาด (2537 อ้างถึงใน สุพจน์ ตันติศิริวิทย์, 2545 :24-25) ได้กล่าวถึง การวางแผนเตรียมการสอนรายวิชาว่า มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กำหนดปริมาณเวลาที่จะใช้สอนในแต่ละเรื่อง โดยพิจารณาว่าในเรื่องต่างๆ ให้ครอบคลุมทั้งหมด ใช้เวลาสอนก็คาบตามลำดับความสำคัญมากน้อย โดยเมื่อนำเวลาสอนทุกเรื่องรวมกันและรวมกับเวลาที่ใช้ตรวจสอบความรู้พื้นฐาน และการประเมินผลระหว่างเรียน และเวลาที่ใช้สอบปลายภาคก็ครบเวลาทั้งหมดที่ใช้สอนทั้งหมดในภาคเรียนนั้น

2. กำหนดปฏิทินการสอน กำหนดว่าเรื่องใดสอนลำดับก่อนหลัง จะสอนเรื่องนั้นๆ ในคาบใด วันใด โดยเอาผลรวมจากการกำหนดปริมาณการสอนแต่ละเรื่อง มากำหนดวันสอนนับตั้งแต่วันที่สอนวันแรกถึงวันสุดท้ายของภาคเรียน พร้อมหักวันหยุดทั้งหมดออก

3. วางแผนด้วยความตระหนักว่าจะสอนใคร จะสอนเมื่อไร จะสอนเนื้อหาอะไร จะสอนอย่างไร และจะมีวิธีวัดผลอย่างไร การจัดทำแผนการสอนที่ดีต้องอาศัยข้อมูลต่างๆ เช่น การวิเคราะห์เนื้อหา ความคิดรวบยอด จุดประสงค์ กิจกรรมการเรียน สื่อการสอนและการประเมินผล ดังนั้น ครูควรหาความรู้เกี่ยวกับข้อมูลนั้นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการสอนที่ดี

Freiberg และ Driscoll (1996 : 22-32) กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของกาวางแผนการเรียนการสอนไว้ดังต่อไปนี้

1. การวางแผนจะช่วยกำหนดการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า
2. การวางแผนเป็นสิ่งที่ช่วยจัดการและอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน
3. การวางแผนช่วยให้การเรียนบรรลุตามจุดประสงค์
4. การวางแผนจะช่วยให้มองเห็นลำดับการเรียนและความก้าวหน้า
5. การวางแผนจะเชื่อมโยงเหตุการณ์จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนกับชั้นเรียน
6. การวางแผนจะช่วยลดปัญหาในการแบ่งเวลาสอน
7. การวางแผนช่วยประหยัดเวลา

8. การวางแผนจะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนมากกว่าการประเมินผล ซึ่งช่วยเหลือการสอนซ้ำของคุณ

9. การวางแผนช่วยให้ครูได้จัดเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย

10. การวางแผนช่วยสร้างโอกาสสำหรับการหาคำถามระดับลึก

11. การวางแผนช่วยในการทำตามข้อเสนอของผู้เรียน

12. การวางแผนเป็นการให้แนวทางในการสอนแทนได้

13. การวางแผนเป็นการจัดเตรียมเอกสารสำหรับการเรียนการสอน

14. การวางแผนเป็นการสร้างหรือสะสมกลวิธีในการจัดการเรียนการสอนของคุณ

งานวิจัยการสอนของคุณที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 30 ปี พบว่า การสอนที่ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จนั้น ไม่ใช่ปล่อยให้ไปไปตามยถากรรมแต่ได้มีการวางแผนเตรียมการสอนเป็นอย่างดี เพราะจะได้กำหนดสภาพแวดล้อมในการเรียน สื่อ วิธีการสอนของคุณ และกิจกรรมของผู้เรียนว่าจะจัดกิจกรรมอย่างไร ถึงแม้ครูผู้ชำนาญการเหล่านั้นจะไม่ได้มีการวางแผนการสอนร่วมกัน แต่ก็ดูประหนึ่งว่าการวางแผนของคุณแต่ละคนต่างก็มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน ดังนั้นแผนการสอนจึงหมายถึง

1. วิสัยทัศน์ เพราะการวางแผนจะทำให้เรามองไปยังอนาคตได้ โดยสามารถเตรียมการจัดการและตัดสินใจเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดในชั้นเรียน การวางแผนมีจุดมุ่งหมายเพื่อจะช่วยให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนว่าผู้สอนจะสอนอย่างไรและจะจัดให้ผู้เรียนเรียนอะไร

2. คำแนะนำ เพราะการวางแผนการเรียนการสอนเหมือนเป็นการเตรียมแนวทางที่จะช่วยให้สร้างสถานการณ์ในตอนเริ่มต้นและจบบทเรียน การวางแผนจึงเป็นกระบวนการเตรียมความคิดนำไปสู่การลงมือปฏิบัติ

3. การจัดการ การวางแผนเป็นวิธีการในการกำหนดสถานการณ์และเวลาอาจจะกำหนดเป็นแผนระยะยาวหรือแผนระยะสั้น ซึ่งอาจวางแผนการสอนเป็นปี เดือน สัปดาห์หรือรายวัน ก็แล้วแต่ความเหมาะสม ซึ่งในการกำหนดเวลานั้น จะพิจารณาจากนโยบายรัฐ หลักสูตร เนื้อหา การสอน ความรู้และแรงจูงใจของผู้เรียน

4. ช่วยในการตัดสินใจการวางแผนจะช่วยครูในการตัดสินใจว่าจะสอนอะไร สอนอย่างไร กล่าวโดยสรุป การวางแผนการเรียนการสอนหรือการจัดทำแผนการสอน เป็นการเตรียมการล่วงหน้าของคุณในเรื่องการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การเตรียมความรู้ในเรื่องที่จะสอนว่าจะสอนอย่างไร ใช้วิธีการสอนแบบใด เลือกสื่ออย่างไร ใช้การวัดการประเมินผลแบบไหน จะจัดห้องเรียนหรือสร้างบรรยากาศในการเรียนอย่างไร และช่วยให้ครูสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาไว้ล่วงหน้า ซึ่งนอกจากการวางแผนการสอนจะเป็นประโยชน์ต่อครูที่ทำการสอนแล้ว ยังเป็นประโยชน์สำหรับช่วยคุณคนอื่นสอนแทนได้ในกรณีที่ครูไม่อยู่หรือติดธุระ

6.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร

6.2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ เพราะเป็นการนำเอาแนวคิดไปปฏิบัติ โดยการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดประสบการณ์ ดังที่มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ดังต่อไปนี้

วารภรณ์ สุนาลัย (2535 : 70 - 78) สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนว่า การจัดการเรียนการสอน คือ ส่วนประกอบหรือองค์ประกอบต่างๆของการเรียนการสอนนั้นจัดให้มีความสัมพันธ์กันอย่างมีระบบระเบียบ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งมีองค์ประกอบ ได้แก่ การตั้งจุดประสงค์ การเลือกเนื้อหาสาระวิชา การศึกษาคุณลักษณะต่างๆ ของผู้เรียน การดำเนินการเรียนการสอน การประเมินผล การวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับ และการปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนการสอนโดยทั่วไปว่า มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดจุดประสงค์ของการสอน
2. การประเมินผู้เรียนก่อนการเรียน
3. การดำเนินการสอน
4. การประเมินผล
5. ข้อมูลย้อนกลับ

กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง งานที่จะให้ผู้เรียนทำเพื่อช่วยให้ได้เรียนรู้และบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ระบุไว้ กิจกรรมการเรียนควรมีลักษณะดังนี้ (วิชัย ดิสสระ , 2535 : 144 – 145)

1. กิจกรรมการเรียนควรช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง
2. ถ้าเป็นไปได้กิจกรรมการเรียนควรจัดให้เป็นการเรียนเฉพาะบุคคล ทั้งนี้หมายความว่า กิจกรรมการเรียนควรจะได้สนองความต้องการ ความสามารถ ทักษะ ทักษะ ความพร้อมของผู้เรียนแต่ละคน
3. ถึงแม้ว่ากิจกรรมการเรียน จะชี้เฉพาะและแคบ แต่ก็ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนจากกิจกรรมหลายๆอย่างที่จัดให้
4. กิจกรรมแต่ละชนิดควรจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกหัดเท่าเทียมกัน หมายความว่า กิจกรรมแต่ละชนิดควรจะได้ผลเท่าเทียมกัน

กิจกรรมการเรียน ควรให้มีทางเลือกหลายๆ ทาง เพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสามารถของตนเพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ นอกเหนือจากประสบการณ์ที่อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้จัดทำแล้วผู้เรียนควรมีอิสระในการที่จะคิดสร้างกิจกรรมของตนเอง ความรับผิดชอบ

ของผู้เรียนอยู่ที่การเรียนรู้เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมาย มีใช้อยู่ที่การเรียนรู้กิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง โดยเฉพาะ ด้วยเหตุนี้กิจกรรมการเรียนรู้จึงควรจัดดังนี้

1. มีกิจกรรมการเรียนรู้หลายๆอย่าง เพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนและให้ผู้เรียนได้จัดกิจกรรมของตนเองด้วย

2. ประสบการณ์ต่างๆ ที่จัดขึ้น ควรจะเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

3. ควรจะได้ทำแผนผังหรือคำอธิบายของการจัดลำดับกิจกรรมที่จะต้องเรียน ถ้าหากจุดมุ่งหมายหรือกิจกรรมการเรียนรู้มีลักษณะต่อเนื่องกัน

4. ควรจัดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกหัดเท่าเทียมกันในการที่จะบรรลุจุดมุ่งหมาย

สิริวรรณ สุวรรณอาภา (2523 อ้างถึงใน อาทร จันทรแดง, 2536 : 42) กล่าวว่ากิจกรรมการเรียนการสอนนิยมแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ ส่วนผู้เรียนเป็นฝ่ายรับ มีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมบ้างภายใต้การนำข้อมูลของผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอนได้แก่ การบรรยาย การเล่านิทาน การสาธิต การตั้งคำถาม เป็นต้น

2. กิจกรรมการเรียนการสอนประเภทยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมีผู้สอนทำหน้าที่ประสานงาน คอยส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรม แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติกิจกรรม ทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี

กิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม

ธำรง บัวศรี (2542 : 247 - 254) ได้กล่าวถึง ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนว่า จะต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์ นั่นคือการเลือกวิธีการที่เหมาะสมโดยมีหลักเกณฑ์ที่มีเหตุผลที่เชื่อถือได้ ด้วยเหตุนี้ในการจัดการเรียนการสอนจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์ และการกำหนดยุทธศาสตร์ ดังต่อไปนี้

1. ต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการสอน
2. ต้องสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา
3. ต้องเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสภาพความเป็นอยู่ของผู้เรียน
4. ต้องสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
5. ต้องเหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่
6. ต้องเหมาะสมกับพฤติกรรมแรกเริ่มของผู้เรียน
7. ต้องเหมาะสมกับบรรยากาศการบริหารงานของโรงเรียน
8. ต้องเหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน
9. ต้องใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอน

สมศักดิ์ ภูมิภาคาวรรณ (2544 : 1-2) กล่าวถึง การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียน เป็นศูนย์กลางนั้น จะต้องคำนึงถึงหลักดังต่อไปนี้

1. ความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ให้มากที่สุด
3. เน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยเรียนรู้จากประสบการณ์จริง สามารถวิจัยเชิงปฏิบัติการและสืบค้นความรู้ด้วยตนเองได้
4. เน้นการพึ่งพาตนเอง เพื่อให้เกิดทักษะที่จะนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน และสามารถเข้าใจวิธีการเรียนรู้ของตนได้โดยรู้วิธีคิดของตนเอง และพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนวิธีคิด ได้อย่างเหมาะสม ไม่เน้นการจดจำเนื้อหา
5. เน้นการประเมินตนเอง ตามสภาพจริงและใช้แฟ้มสะสมงาน
6. เน้นความร่วมมือ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวัน
7. เน้นรูปแบบการเรียนรู้ซึ่งอาจจัดเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2544 : 17) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น พิจารณาได้จากตัวบ่งชี้สำคัญต่อไปนี้ ผู้เรียนสร้างความรู้เอง โดยใช้กระบวนการทางปัญญาและ กระบวนการทางสังคม ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน มีปฏิสัมพันธ์ กับแหล่งการเรียนรู้ทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิต และผู้เรียนมีการนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียน การสอนให้สอดคล้องกับมาตรา 4 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผู้สอนต้อง คำนึงถึงในเรื่องต่อไปนี้

1. จัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ และความถนัดของผู้เรียน แต่ละบุคคล
2. ให้เป็นการบูรณาการเนื้อหาจากหลากหลายวิชา
3. ใช้หลากหลายวิธีสอน เทคนิคการสอน ให้เหมาะกับเนื้อหาและสภาพผู้เรียน
4. ใช้หลากหลายแหล่งการเรียนรู้ เป็นข้อมูลเพื่อการสร้างความรู้
5. ใช้กิจกรรมพัฒนาพหุปัญญาแก่ผู้เรียน อาทิ พัฒนาปัญญาทางภาษา ปัญญาทางการคิดและคำนวณ ปัญญาทางศิลปะ ปัญญาทางดนตรี ปัญญาทางการเคลื่อนไหว และปัญญาทางอารมณ์ เป็นต้น

6. ใช้วิธีวัดผลอย่างหลากหลายวิธี เน้นการประเมินตามสภาพจริง

เถียร พานิช (2544 : 21) ได้กล่าวถึงการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนว่า ผู้สอนควรจัด กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับการทำงานของสมองและทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกร่า ฤกษ์ทำหาย และการจัดกิจกรรมที่หลากหลายจะสอดคล้องกับการทำงานของสมอง เป็นการเรียนรู้ โดยธรรมชาติ ส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถเต็มตามศักยภาพของตนเอง

กล่าวโดยสรุป ในการจัดการเรียนการสอนนั้นแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ (Preparation) ขั้นการเรียนการสอน (Instruction) และขั้นประเมินผล (Evaluation)

6.2.1 กิจกรรมเสริมหลักสูตร

ประพิมพ์พรรณ ไชคสุวัฒน์สกุล และคณะ (2532 : 30) กล่าวถึงกิจกรรมเสริมหลักสูตรว่าเป็นกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน นอกเหนือจากกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าร่วมตามความสนใจและตามความสมัครใจ เช่น กิจกรรมการใช้ห้องสมุด กิจกรรมส่งเสริมวิชาการต่างๆ ในหลักสูตร เป็นต้น

ไพโรจน์ นาคะสุวรรณ และ วันนอร์ มะทา (2528 : 5) กล่าวว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรหมายถึง กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดและสนับสนุนให้ผู้เรียนจัดขึ้นเพื่อสนองความสนใจและส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนนอกเหนือจากหลักสูตรปกติ ไม่มีการให้คะแนนทางวิชาการ และผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมนั้นด้วยความสมัครใจ

ลักษณะของกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีดังต่อไปนี้

1. เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นนอกเหนือจากหลักสูตรปกติหรือนอกเวลาเรียน
2. เป็นกิจกรรมที่นักเรียนร่วมกันจัดขึ้น ภายใต้ความเห็นชอบของครูผู้สอนหรือผู้บริหารสถานศึกษา
3. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามความสมัครใจ มีเสรีภาพในการเลือกกิจกรรม
4. ไม่มีการให้หน่วยกิต หรือคะแนนทางวิชาการ
5. ให้ความเสมอภาค และความยุติธรรมต่อนักเรียนอย่างเหมาะสม ตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจและกำลังทางด้านเศรษฐกิจของนักเรียน

หลักในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ในการจัดกิจกรรม ควรให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัด และความสนใจ
2. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรให้นักเรียนวางแผนและริเริ่มดำเนินการเอง
3. ไม่ควรนำคะแนนมาเป็นสิ่งยั่วยุในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรแต่ควรเน้นให้มีทัศนคติที่ดี เห็นคุณค่าหรือประโยชน์และการได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเข้าร่วมกิจกรรม
4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทุกประเภท ต้องมีกติกา มีระเบียบข้อบังคับ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน
5. การจัดกิจกรรมต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของผู้บริหารและสถานศึกษา

ประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตร

1. ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตร ให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากขึ้น
2. ช่วยให้นักเรียนได้แสดงออกซึ่งความสามารถพิเศษ ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจ
3. ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคมและมนุษยสัมพันธ์ของผู้เรียน
4. ช่วยส่งเสริมสุขภาพทางด้านร่างกายและจิตใจ
5. ช่วยลดปัญหาการขาดเรียน
6. ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัยหรือมีความประพฤติที่ดี
7. ช่วยให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ
8. ช่วยส่งเสริมการเป็นผู้นำและผู้ตามแบบประชาธิปไตย
9. ช่วยให้ครู – อาจารย์รู้จักนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น
10. ช่วยให้นักเรียนได้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ หรือใช้เวลาไปในทางสร้างสรรค์ตนเองและสังคมได้
11. ช่วยในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
12. ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน
13. ช่วยในการปกครองและการบริการของโรงเรียนได้

นอกจากนี้ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้น ไม่ควรจัดหลายๆ ประเภทในเวลาเดียวกัน เพราะนักเรียนบางกลุ่ม บางคน อาจมีความสนใจหลายๆ ด้าน แต่ไม่อาจเข้าร่วมทุกกิจกรรมได้ โรงเรียน คณะผู้ดำเนินการจึงควรมีโครงการ ระยะเวลาที่เหมาะสมกับการเรียน ความพร้อม ความสนใจของนักเรียนส่วนใหญ่ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุดและก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดด้วย (สุมน อมรวิวัฒน์ และ สมพงษ์ จิตระดับ, 2530 : 254)

กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 23 -24) กล่าวว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรได้แก่ กิจกรรม ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดหรือกิจกรรมอื่นๆ จะช่วยฝึกให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะที่ดี ต่อไปนี้

1. มีระเบียบวินัย อุดหนุน กล้าแสดงออก
2. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และพบความแปลกใหม่ ตามลักษณะของกิจกรรม
3. เสียสละ บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
4. รู้จักทำงานร่วมกัน
5. มีสุขภาพแข็งแรง

กล่าวโดยสรุป กิจกรรมเสริมหลักสูตร มีส่วนช่วยในการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเองเพิ่มเติมจากกิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติ

6.3 การใช้สื่อการเรียนการสอน

จิตรลดา แสงปัญญา (2536 : 47) ได้กล่าวว่า การใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างหนึ่ง ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน เพราะสื่อการสอนที่ดีและมีประสิทธิภาพ จะช่วยย่นระยะเวลาในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและช่วยเร้าความสนใจของผู้เรียน ดังนั้นหลักในการเลือกสื่อ ควรดูความเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนการสอน โดยพิจารณาจากจุดมุ่งหมายหลักสูตร

ธำรง บัวศรี (2542 : 285 - 290) ได้สรุปความหมายของสื่อการเรียนการสอนไว้ดังต่อไปนี้ คือ สิ่งที่เป็นพาหะหรือสื่อที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ ตามจุดประสงค์ การเรียนการสอนและตามจุดหมายของหลักสูตร ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภทดังต่อไปนี้

1. ประเภทวัสดุ ได้แก่ ซอล์ก สี่ แผ่นภาพ แผนภูมิ ภาพถ่าย สไลด์ แถบบันทึกภาพและเสียง ฯลฯ
2. ประเภทอุปกรณ์ ได้แก่ กล้องถ่ายรูป เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องฉายภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ เครื่องคอมพิวเตอร์ ฯลฯ
3. ประเภทระบบ กระบวนการ และวิธีการ ได้แก่ ระบบการสอนแบบโปรแกรมการสอนเป็นคณะ การสอนแบบจุลภาค ฯลฯ

หลักในการเลือกสื่อการเรียนการสอน

1. ต้องตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้
2. ต้องเหมาะสมกับวัยและพื้นฐานประสบการณ์ของผู้เรียน
3. ต้องเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน
4. ต้องเหมาะสมทั้งในด้านค่าใช้จ่ายและการปฏิบัติ
5. ต้องหาได้ง่าย

หลักในการใช้สื่อการเรียนการสอน มีดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบและศึกษาอย่างละเอียดว่าสื่อที่ประกอบด้วยอะไรบ้าง มีคุณสมบัติอย่างไร มีวิธีใช้อย่างไร มีสิ่งใดที่ควรระวัง หรือต้องเตรียมการก่อนนำมาใช้
2. เตรียมสื่อที่จะใช้ให้พร้อม รวมทั้งสถานที่และอุปกรณ์ประกอบการใช้
3. อธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจถึงเหตุผลในการใช้สื่อว่า สื่อที่นั้นสามารถช่วยตอบปัญหาอะไรได้ และผู้เรียนเห็นคุณค่าของสื่อก่อนที่จะสอน

4. เลือกสื่อให้เหมาะกับเวลา และต้องใช้อย่างคล่องแคล่ว

5. หลังจากการใช้งานแล้วต้องทบทวนและสำรวจว่านักเรียนได้รับข้อมูล ความรู้ ความคิด ตามที่ตั้งจุดหมายไว้หรือไม่ถ้าไม่พบควรมีการทบทวนหรือพิจารณานำสื่อใหม่มาใช้แทน

6.4 การจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน

การจัดห้องเรียนและบรรยากาศในการเรียนนั้นมีจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้ 1) เพื่อส่งเสริมวิธีการสอนแบบต่างๆ ของครู 2) นักเรียนสามารถประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) เกิดบรรยากาศเป็นกันเอง อบอุ่น มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ 4) สามารถปรับปรุง เปลี่ยนแปลง เพิ่มเติม สื่อการเรียนให้ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้ 5) พัฒนาและสร้างลักษณะที่ดีให้แก่ นักเรียนในเรื่องการทำงานร่วมกัน การค้นคว้าเพิ่มเติม การดูแลห้องเรียน (สุมน อมรวิวัฒน์ และ สมพงษ์ จิตระดับ, 2530 :165) ซึ่งขอนำเสนอไว้ 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

6.4.1 การจัดชั้นเรียน

Duke (1979 อ้างถึงใน Acheson และ Gall, 1997 : 38) กล่าวว่า การจัดชั้นเรียนเป็นสิ่งจำเป็นในการเตรียมการเรียนการสอน เพื่อรักษาหรือสร้างบรรยากาศแวดล้อมในขณะดำเนินการจัดการเรียนการสอน

Evertson (1987 อ้างถึงใน Acheson และ Gall, 1997 : 39 - 40) ให้ความเห็นว่า การจัดชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพต้องอาศัยหลัก 3 ประการ ดังนี้คือ

1. ทัศนวิสัย นักเรียนสามารถมองเห็นการเรียนการสอนของครูได้ชัดเจน และครูควรจัดเตรียมพื้นที่สำหรับการเรียนการสอนไว้ให้พอ มีพื้นที่ให้เด็กได้ทำงานและเตรียมศูนย์การเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียน

2. การเข้าถึงได้สะดวก มีพื้นที่กว้างขวางพอสำหรับการเดินสวนกันไปมา (พื้นที่สำหรับการทำงานกลุ่ม เครื่องเหลาดินสอ ประตูไปยังห้องโถง) ควรจะแยกออกจากกันให้ชัดเจนและเก็บให้สะอาด

3. เสียงรบกวน ครูควรจัดเตรียมให้มีสิ่งที่จะมารบกวนความตั้งใจในการเรียนของเด็กให้น้อยที่สุด(เช่น ที่นั่งของเด็กอยู่ใกล้หน้าต่างหันหน้าไปทางสนามเด็กเล่น ประตูไปยังห้อง เด็กควรจะหันหน้าเข้าหากันและอยู่ในสายตาของครู)

สันต์ ธรรมบำรุง (2525 : 200 - 204) กล่าวว่า ในการจัดชั้นเรียนนั้น แบ่งเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ การจัดแบบมีชั้น (Graded School) การจัดแบบไม่มีชั้น (Non - graded School) และ การจัดแบบรวมหลายชั้น (Multi - graded School)

สุมน อมรวิวัฒน์ และ สมพงษ์ จิตระดับ (2530 : 184 - 185) ได้กล่าวถึงแนวคิดสำคัญของการจัดห้องเรียน ไว้ดังต่อไปนี้

1. การสร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่ดีของห้องเรียนมีผลต่อพัฒนาการ ลักษณะนิสัย และเจตคติที่ดีของนักเรียนเป็นอย่างมาก
2. ห้องเรียนควรมีลักษณะยืดหยุ่น ปรับให้เหมาะกับสถานการณ์ และสถานการณ์ ในขณะที่จัดการเรียนการสอนได้เสมอ
3. ห้องเรียนควรเปิดในเรื่องของเสรีภาพ ความเป็นอิสระของการเรียนรู้ การอยู่ร่วมกัน และความเคลื่อนไหวในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกประเภท
4. การจัดสื่อการสอน โสตทัศนอุปกรณ์ และหนังสือบางประเภทมีความจำเป็นต่อการเสริมการเรียนรู้ในห้องเรียนเป็นอย่างมาก

กรมวิชาการ (2534 อ้างถึงใน อาทรร จันทรแดง, 2536 : 47- 48) ได้กล่าวถึง แนวปฏิบัติในห้องเรียนดังนี้

1. การจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้เอื้อต่อหลักสูตรควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้
 - 1.1 ด้านความรู้สึกที่ให้เกิดกับผู้เรียน เช่น ให้ความรักความอบอุ่นกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเป็นตัวของตัวเอง อาทิ เช่น ฝึกกระบวนการคิดและการแสดงออก ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม ใช้ประชาธิปไตยในห้องเรียน ตลอดจนการปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อควรปฏิบัติในห้องเรียน
 2. การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ได้แก่ การจัดและตกแต่งห้องเรียน การจัดที่นั่งวัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้ต่างๆ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้
 - 2.1 การจัดที่นั่งของผู้เรียน ควรคำนึงถึงทางที่ผู้เรียนจะต้องใช้เดินไปมาหากัน และความคล่องตัวของการเคลื่อนย้าย ในการปฏิบัติกิจกรรม การจัดที่นั่งของผู้เรียนแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ การจัดที่นั่งเป็นรายบุคคล และการจัดที่นั่งเป็นรายกลุ่ม
 - 2.2 การจัดห้องเรียนและวัสดุ อุปกรณ์ ห้องเรียนที่ดีเปรียบเหมือนบ้านที่ดี ผู้อยู่อาศัยจะอยู่ได้อย่างมีความสุข การจัดห้องเรียนได้ถูกต้องเหมาะสมจะเป็นการปลูกฝังนิสัยบางอย่างให้แก่ผู้เรียน เช่น ถ้าห้องเรียนสกปรกรกรุงรัง ผู้เรียนจะมีนิสัยเคยชินต่อความสกปรกในที่สุดจะฝึกให้เป็นคนรักความสะอาดได้ยาก และองค์ประกอบสำคัญในการจัดห้องเรียนควรคำนึงถึง
 - 2.2.1 สภาพห้องเรียนต้องอยู่ในสภาพที่ดีและใช้งานได้
 - 2.2.2 ขนาดของห้องเรียนต้องกว้างขวางพอเหมาะกับจำนวนผู้เรียนและมีเนื้อที่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม
 - 2.2.3 สุขลักษณะในห้องเรียน ควรมีอากาศถ่ายเทได้ดี แสงสว่างพอเหมาะ สะอาด ปราศจากสิ่งรบกวน

2.2.4 การจัดตกแต่งห้องเรียน เช่น มีมุมหนังสือ สื่อการเรียนการสอน เครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเป็น มุมเสริมความรู้ กลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ การแสดงผลงานนักเรียน การจัดที่ เอนกประสงค์ ตลอดจนการประดับตกแต่งห้องเรียน

ดังนั้นในการจัดชั้นเรียนจะต้องคำนึงถึง ความเหมาะสมในการใช้งานนั้นคือจุดมุ่งหมาย ในการจัดการเรียนการสอนของแต่ละรายวิชา คำนึงถึงวัยของเด็ก ความสะอาด มีระเบียบและ คำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย มีอากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี ห่างจากสิ่งรบกวน และจะต้องใช้ห้องเรียน ให้คุ้มค่าที่สุดที่สุด

6.4.2 บรรยากาศในการเรียน

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544 : 47-54) กล่าวว่า การสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนเป็น ปัจจัยที่สำคัญต่อประสิทธิภาพการสอน บรรยากาศที่ดีอาจส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดีมี ความตั้งใจใช้เวลาในการเรียนเต็มที่ ในทางตรงกันข้ามบรรยากาศที่ไม่ดีก็เป็นอุปสรรคต่อ การเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนไม่สนใจ ไม่ตั้งใจเรียนและอาจมีอคติที่ไม่ดีต่อผู้สอนและสถานศึกษาได้ ซึ่ง บรรยากาศในการเรียนแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. บรรยากาศทางกายภาพ ซึ่งลักษณะห้องเรียนที่มีความเหมาะสมควรมีลักษณะ ดังนี้

1.1 ห้องเรียนมีสีสันทนดูและเหมาะสม สบายตา อากาศถ่ายเทได้ดีและสร้าง พอดีเหมาะสม ปราศจากเสียงรบกวน และมีขนาดกว้างขวางเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน

1.2 ห้องเรียนควรมีบรรยากาศความเป็นอิสระของการเรียน การทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่ม ตลอดจนการเคลื่อนไหวในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกประเภท

1.3 ห้องเรียนต้องสะอาดถูกสุขลักษณะ น่าอยู่ ตลอดจนมีความเป็นระเบียบ เรียบร้อย

1.4 สิ่งที่อยู่ภายในห้องเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ สื่อการสอนประเภทต่างๆ เช่น กระดาน จอรับภาพ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ สามารถเคลื่อนไหวได้และสามารถดัดแปลงให้ เอื้ออำนวยต่อการสอนและการจัดกิจกรรมประเภทต่างๆได้

1.5 ควรจัดเตรียมห้องเรียนให้พร้อมต่อการสอนในแต่ละครั้ง เช่น ให้มีความ เหมาะสมต่อการสอนวิธีต่างๆ ตัวอย่าง เช่น เหมาะต่อวิธีสอนโดยกระบวนการกลุ่ม วิธีบรรยาย และวิธีการแสดงละคร เป็นต้น

2. บรรยากาศทางจิตใจ มีดังต่อไปนี้

2.1 บรรยากาศความคุ้นเคยหรือความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งทั้ง 2 ฝ่ายควรร่วมกันสร้าง ได้แก่ บุคลิกภาพของผู้สอน พฤติกรรมการเรียนการสอนของครูและผู้เรียน

2.2 บรรยากาศที่เป็นอิสระ คือ บรรยากาศที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง เน้นการทำงานเป็นทีมหรือเป็นกลุ่ม

2.3 บรรยากาศที่ท้าทาย คือบรรยากาศที่ผู้สอนสร้างให้ผู้เรียนกระตือรือร้น สนใจติดตาม ค้นคว้าศึกษา

2.4 บรรยากาศของการยอมรับนับถือ คือ บรรยากาศที่ผู้เรียนยอมรับนับถือครูผู้สอนในฐานะเป็นผู้ให้ความรู้ และมีความสามารถทั้งด้านเนื้อหา รวมทั้งกระบวนการถ่ายทอดความรู้ที่สามารถทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ คือ มีความรู้และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทั้งในการทำงานและในชีวิตประจำวันได้

2.5 บรรยากาศของการควบคุม เป็นบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนในห้องเรียนมีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ระเบียบวินัยของห้องเรียนและความรู้ที่ผู้สอนเป็นผู้กำหนด

2.6 บรรยากาศของการกระตุ้นความสนใจ คือ ผู้สอนทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจเพื่อไปสู่เป้าหมายที่กำหนดและผู้สอนรู้จักการให้การเสริมแรง เพื่อให้ผู้เรียนเพิ่มความถี่ของการมีพฤติกรรมในทางที่พึงประสงค์

กล่าวโดยสรุปการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกอยากเรียน ผู้เรียนรู้สึกมีความรัก ความผูกพัน การดูแลเอาใจใส่ ห้องเรียนของตนเอง เป็นการฝึกความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดีส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

6.5 การวัดผลและประเมินผลการเรียน

วาสนา ประवालพฤษ (2544 : 15) ให้ความหมายของการวัดผลการศึกษาว่า หมายถึงกระบวนการกำหนดปริมาณของสิ่งที่ต้องวัดออกมาเป็นจำนวนหรือตัวเลข ซึ่งนำมาใช้แทนคำอธิบายคุณลักษณะที่กำลังวัด โดยจะอธิบายลักษณะของบุคคลให้อยู่ในรูประดับของคุณลักษณะนั้นแบบต่อเนื่อง

Moore (1992 : 138) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับครู เพราะว่ามันจะเป็นข้อมูลย้อนกลับที่แสดงความสัมพันธ์ในการเรียนของเด็ก และเป็นตัวบ่งชี้ว่าควรจัดกระบวนการเรียนรู้ต่อไปอย่างไร เขาได้ให้ความเห็นว่าการประเมินมี 3 ลักษณะ ได้แก่ การวินิจฉัย การประเมินผลย่อย และการประเมินผลรวม ซึ่งการประเมินเพื่อวินิจฉัย มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดลำดับที่ในการเรียน การประเมินผลย่อยมีจุดหมายเพื่อช่วยเหลือระหว่างเรียน และการประเมินผลรวมเพื่อติดตามการเรียนการสอนและตัดสินผลเมื่อสิ้นสุดการเรียน

วิชัย ดิสสระ (2535 :145) กล่าวว่า การประเมินผลหลังการเรียนเป็นการประเมินผลเพื่อพิจารณาว่า ผู้เรียนสามารถแสดงสมรรถภาพที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้ได้หรือไม่

และช่วยชี้ให้เห็นข้อบกพร่องในการเรียนการสอน รวมทั้งแนวทางแก้ไข ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการแสดงถึงพัฒนาการทางการเรียนของผู้เรียน การประเมินผลหลังการเรียนควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ประเมินผลสมรรถภาพที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายด้วยวิธีที่เชื่อถือได้
2. ประเมินผลเฉพาะสมรรถภาพที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายหรือที่ระบุไว้เป็นสมรรถภาพ

พื้นฐานก่อนเริ่มการเรียน

3. การประเมินควรจัดทำทั้งในระหว่างเรียน (Formative) และหลังการเรียน (Summative)
4. การประเมินต้องเป็นจริงและมีเหตุผล โดยคำนึงถึงเวลาทั้งหมดของผู้สอนและผู้เรียน

ซึ่ง การที่ผู้เรียนไม่สามารถแสดงสมรรถภาพที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย อาจมีสาเหตุมาจาก

1. ผู้เรียนไม่มีความสามารถ แรงจูงใจ หรือความพยายาม
2. การจัดกิจกรรมไม่เหมาะสมหรือไม่มีประสิทธิภาพ
3. จุดมุ่งหมายที่คาดหวังไว้ไม่เป็นความจริง

การประเมินผลทางการศึกษา โดยปกติและที่สังเกตเห็นเป็นส่วนใหญ่ มักจะมีการกำหนดการประเมินผลโดยยึดสาขาวิชาที่นักเรียนเรียนว่าต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้หรือทักษะ ซึ่ง Scriven (1967 อ้างถึงใน Novak และ Tyler, 1977: 188 - 189) กล่าวว่า การประเมินผลแบ่งเป็น 2 ประเภท คือการประเมินผลย่อย (Formative Evaluation) และการประเมินผลรวม (Summative Evaluation) ซึ่งการตรวจสอบจุดอ่อน จุดแข็ง นั้นจะทำให้เห็นว่าโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนมีการพัฒนา เขาได้เน้นย้ำว่าจำเป็นที่จะต้องให้มีการประเมินผลย่อยอย่างต่อเนื่องเพื่อนำผลการประเมินมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร เป็นการให้บริการทางการศึกษา นอกจากนี้ควรนำเอาการประเมินผลรวมเพื่อตรวจสอบว่าการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งการประเมินผลรวมเป็นการประเมินเพื่อแยกเด็กตามความสามารถของแต่ละบุคคล ทำให้ทราบผลสำเร็จของผู้เรียน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537 : 126 -127) กล่าวถึงการประเมินผลว่าเป็นงานขั้นสุดท้ายของการวางแผนการเรียนการสอน เพื่อตรวจสอบมาตรฐานของการสอนและผลการเรียนส่วนมาตรฐานก็คือเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นตามจุดประสงค์ของการเรียนว่าจะทำในรูปแบบใด เช่น การทดสอบ ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี ในการประเมินควรประเมินให้ครบทุกทักษะทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ

ขั้นตอนการประเมินผล มีดังต่อไปนี้ (ประพิมพ์พรธม โชคสุวัฒน์สกุล และคณะ, 2532 : 113)

1. วิเคราะห์เรื่องที่จะประเมินว่าจะประเมินเรื่องใดบ้าง
2. พิจารณาผู้เกี่ยวข้องในการประเมินผล เช่น ครู ผู้บริหาร นักเรียน ผู้ปกครอง เป็นต้น

3. เลือกรูปแบบในการประเมินผล
4. เลือกใช้และสร้างเครื่องมือให้เหมาะสมกับเรื่องที่จะประเมิน
5. กำหนดแผนการต่างๆ เกี่ยวกับการประเมินผล
6. รวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลตลอดจนแปลความหมายของข้อมูลที่ได้รับ
7. สรุปการประเมินและรายงานผลการใช้หลักสูตร

ในการประเมินผลการเรียน ควรจะเน้นการประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ซึ่งเป็นการประเมินที่ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลายวิธี เพื่อจะสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมและทักษะที่จำเป็นของนักเรียนในสถานการณ์ที่เป็นจริงแห่งโลกปัจจุบัน เป็นการประเมินที่เน้นงานให้นักเรียนได้แสดงออกในภาคปฏิบัติ เน้นกระบวนการเรียนรู้ ผลผลิตและเพิ่มสะสมงาน (สมศักดิ์ ภูมิภาคาวรรณ , 2544 : 93 - 98) โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล เช่น แบบตรวจสอบรายการ แบบจัดอันดับคุณภาพของงาน แบบทดสอบ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2544 : 171)

สมบุญรณ์ ตันยะ (2545 : 57) กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผล เป็นกระบวนการที่ช่วยในการปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จมากขึ้น โดยเป็นการตรวจสอบสภาพหรือคุณลักษณะความรู้ ความสามารถของผู้เรียนทั้งก่อนเรียน ขณะเรียน และหลังสิ้นสุดการเรียนการสอนแล้ว โดยมีจุดมุ่งหมายหลักในการค้นหาจุดเด่น จุดด้อยของแต่ละคน เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นตามปกติ ทำได้ 2 ลักษณะคือ

1. การวัดและประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ทำก่อนและระหว่างเรียน
2. การวัดและประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนเมื่อสิ้นสุดการเรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544 :166 -167) กล่าวถึง ประโยชน์ที่ได้รับจากการวัดและประเมินผลไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู – อาจารย์ทำให้ทราบว่าผลการสอนเป็นอย่างไร จะต้องปรับปรุงอย่างไร
2. เพื่อปรับปรุงการเรียนของนักเรียน นักศึกษา นักเรียนรู้ว่าตัวเองรู้แค่ไหน และต้องปรับปรุงในเรื่องอะไร
3. เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารงานในสถานศึกษา ทำให้ทราบสภาพที่แท้จริงของหลักสูตร โครงการสอน บันทึกการสอนที่นำมาสู่การปฏิบัติว่า ประสบปัญหาอย่างไร จะได้แก้ไขปรับปรุงอย่างไร
4. เพื่อเป็นข้อมูลทางการศึกษาทั่วไป เช่น ผลการเรียนการศึกษา สำเร็จตามหลักสูตร เป็นแนวทางในการทำงานและศึกษาต่อ

5. เป็นหลักฐานด้านการศึกษาของสถานศึกษาในด้านการรับนักศึกษา ผลการเรียนรู้และการสำเร็จตามหลักสูตร

6. เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สถานศึกษา ในด้านผลการเรียนและการสำเร็จการเรียนรู้ของนักเรียนนักศึกษา

กล่าวโดยสรุป การวัดผลและประเมินผลการเรียนมีความสำคัญมากเพราะมีจุดประสงค์คือการเก็บรวบรวมข้อมูลในการเรียนของผู้เรียนทุกๆด้าน เพื่อที่จะได้ให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา ส่งเสริมในจุดเด่นและแก้ไขในจุดที่บกพร่อง นำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ซึ่งในการวัดและประเมินผลควรทำให้ครบทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติและการจัดการ และถ้าจะให้มีความหมายมากขึ้น ควรจะนำสิ่งที่ได้จากการวัดและประเมินผลมาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการสอนของครู และการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย

6.6 การเรียนซ่อมเสริม

การสอนซ่อมเสริมของครูและการเรียนซ่อมเสริมของนักเรียน เป็นการจัดบริการเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียน ให้ประสบความสำเร็จในการเรียนมากยิ่งขึ้น (สุมน อมรวิวัฒน์ และ สมพงษ์ จิตระดับ, 2530 : 256)

วิชัย ดิสสระ (2535 : 145) กล่าวถึงการเรียนซ่อมเสริมว่า อาจจะทำไม่ได้ในบทเรียนหรือไม่ก็ได้ การเรียนซ่อมเสริมเป็นกิจกรรมการเรียนที่ช่วยเหลือผู้เรียน ที่ไม่ผ่านการทดลอง ภายหลังบทเรียน ซึ่งการเรียนซ่อมเสริมอาจทำแบบเดิมหรืออาจเปลี่ยนแปลงได้ วัตถุประสงค์ของการเรียนซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือไม่ใช่การลงโทษ และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้บรรลุผลสำเร็จโดยทั่วไป กิจกรรมการเรียนการสอนนั้นผู้เรียนและผู้สอนจะกำหนดร่วมกัน โดยพิจารณาจากความสามารถในเชิงปฏิบัติงานของผู้เรียนที่สัมพันธ์กับการประเมินผลหลังการเรียน แล้วช่วยกันตัดสินใจว่าควรจะใช้วิธีสอนอย่างไร จึงจะเป็นประโยชน์ และได้ผลดีที่สุด

กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 23) กล่าวถึงการสอนซ่อมเสริมว่า โรงเรียนอาจจัดให้แบบไม่เป็นทางการตามความสะดวกของครูและนักเรียน หรืออาจจัดแบบเป็นทางการ โดยแบ่งเด็กตามระดับสติปัญญา เช่น สอนเสริมให้กับนักเรียนที่ตั้งใจเรียนและจัดเสริมประสบการณ์ให้กับเด็กนักเรียนที่ไม่ตั้งใจเรียน หรือเชิญวิทยากรมาบรรยาย ในรายวิชาหลักเพื่อเตรียมตัวสอบแข่งขัน

กล่าวโดยสรุป การสอนซ่อมเสริมมีจุดมุ่งหมายก็เพื่อสอนเสริมให้นักเรียนที่เรียนดีและต้องการเรียนรู้เนื้อหาที่มีความยากและลึกมากยิ่งขึ้น และการสอนซ่อมสำหรับนักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุงเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และเข้าใจในเนื้อหาวิชา ซึ่งการเรียนซ่อมเสริมอาจจะทำได้ในช่วงที่มีเวลาว่างอาจเป็นตอนเช้า ตอนเที่ยงหรือตอนเย็นก็ได้ ตามความสะดวกของผู้สอนกับนักเรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อเสริมศักยภาพของนักเรียนแต่ละคนนั่นเอง

6.7 การนิเทศและติดตามผลการเรียน

การนิเทศและติดตามผลการจัดการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญที่จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุสู่จุดหมายได้ โดยอาศัยความร่วมมือทั้งจากครู ผู้บริหาร หรือบุคคล ที่มีหน้าที่ให้การนิเทศร่วมมือกันและนำผลที่ได้เป็นข้อมูลย้อนกลับในการไปช่วยเหลือผู้เรียนให้ได้เรียนรู้ตามศักยภาพของเขา ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านที่กล่าวถึงความหมายและความสำคัญของการนิเทศการศึกษา ไว้ดังต่อไปนี้

Oliva และ Pawlas (2001 : 29) ได้กล่าวถึงความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า เป็นการให้ความช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการเรียนการสอน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2547 : 7) ให้ความหมายการนิเทศการเรียนการสอนว่า เป็นกระบวนการทำงานกับครูเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียนเพื่อให้มีประสิทธิภาพ

บันลือ พุกกะวัน (2534 : 84) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการนิเทศการศึกษาว่า เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งของการศึกษา ที่จะช่วยกระตุ้นให้ครูได้ปรับปรุงการสอน วิธีสอนของตน และเป็นการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพทางการสอนของครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรหลังจากที่หลักสูตรประกาศใช้ ครูนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ(ครูจะใช้แผนการสอนหรือคู่มือครู) ในการสอนเพื่อ

1. ช่วยทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ซึ่งครูยังไม่เข้าใจในส่วนใดส่วนหนึ่ง
2. เสนอแนะวิธีสอน ที่จะช่วยให้ครูสามารถใช้กิจกรรมการเรียนการสอนให้สนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร
3. ติดตามและประเมินผลการสอน เพื่อหาทางปรับปรุง ได้ข้อมูลที่จะใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตร

จากความหมายของการนิเทศการศึกษาดังกล่าวแสดงว่าการนิเทศการศึกษา เป็นการช่วยเหลือครู เพื่อให้ครูไปพัฒนาการเรียนการสอน ดังนั้นการนิเทศการเรียนการสอนก็ย่อมเป็นส่วนย่อยของการนิเทศการศึกษาดังที่ ชาญชัย อาจินสมาจาร (2547 : 7) ให้ความหมายการนิเทศการเรียนการสอนว่า เป็นกระบวนการทำงานกับครูเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อให้มีประสิทธิภาพ แสดงว่าการนิเทศการศึกษา มีเป้าหมายเพื่อนิเทศการเรียนการสอนนั่นเองหรืออาจจะกล่าวได้ว่าหัวใจของการนิเทศการศึกษาก็คือการนิเทศการเรียนการสอน

สุนิสา กาญจนนิยม (2539 : 32) กล่าวถึง การติดตามผลไว้ว่า เป็นการศึกษาริถึงจุดเด่น จุดด้อยของผลงาน โดยนำผลการประเมินมาพิจารณา เพื่อดำเนินการต่อไปหรือปรับปรุงแก้ไข และเปลี่ยนแปลงตามความจำเป็น เพราะจากการติดตามประเมินผลจะทำให้ผู้รับผิดชอบได้ทราบถึงสภาพและปัญหา ในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการที่กำหนดไว้ใน การติดตาม

ประเมินผล ควรทำทั้งในขั้นตอนของการเตรียมการและการดำเนินการจัดหลักสูตร เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาต่างๆ ของการดำเนินการ เพื่อที่จะได้นำผลที่ได้มาวางแผนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ส่งัด อุทรานันท์ (2528 : 268) กล่าวถึง การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรว่า ในระหว่างการใช้หลักสูตรนั้น หน่วยงานส่วนกลางในฐานะผู้พัฒนาหลักสูตร ควรจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปให้คำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร และติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนว่าได้ดำเนินการด้วยความถูกต้อง เรียบร้อย หรือมีปัญหาใดเกิดขึ้นหรือไม่ เพื่อจะได้หาทางช่วยกันแก้ไข ส่วนหน่วยงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ใช้หลักสูตรอาจจะให้คำแนะนำ ช่วยเหลือครูผู้ใช้หลักสูตร โดยใช้การนิเทศการศึกษาเข้ามาช่วย

จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาก็คือมุ่งพัฒนาครู ให้รู้จักวิธีการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เพื่อให้การศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์ตามความคาดหวัง (วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, 2538 : 62 - 64) ดังนั้นการนิเทศภายในโรงเรียน จึงมีความจำเป็นต่อการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งหน้าที่ของการนิเทศมีดังต่อไปนี้

1. ช่วยเหลือครูในการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง
2. ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงหลักสูตร
3. ช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น
4. เปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาซึ่งมีอยู่ในโรงเรียนได้ช่วยเหลือเพื่อนครู
5. ส่งเสริมให้คณะครูมีความสนใจในอุปกรณ์การสอน
6. ช่วยเหลือครูในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กให้ดีขึ้น
7. ช่วยเหลือครูในการประเมินผลนักเรียน
8. ส่งเสริมกระตุ้นให้ครูรู้จักประเมินผลโครงการปฏิบัติงานและความก้าวหน้าของตน
9. ช่วยให้ครูประสบความสำเร็จและมีความรู้สึกรับผิดชอบ

กิจกรรมการนิเทศการศึกษา ได้แก่ การเยี่ยมชั้นเรียน การประชุม การอภิปราย การสังเกต การจัดนิทรรศการ การจัดทัศนศึกษา การสัมภาษณ์ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยพัฒนาและแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครู

กล่าวโดยสรุป ในการนิเทศการใช้หลักสูตรหรือนิเทศการจัดการเรียนการสอนนั้นต้องคำนึงถึงหลักของการนิเทศก็คือ เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันเพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือ ไม่ใช่คอยตรวจสอบเพื่อจับผิด ดังนั้น ผู้นิเทศจะต้องสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีกับผู้รับการนิเทศ การดำเนินการนิเทศจะต้องดำเนินการไปด้วยบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตยและร่วมมือกัน

7. การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร

วิชัย ดิสสระ (2535 : 40) กล่าวว่า หลังจากการนำหลักสูตรไปใช้แล้วต้องมีการนิเทศติดตามประเมินผลหลักสูตรเป็นระยะๆ และต่อเนื่อง เพื่อนำข้อมูลต่างๆมาพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรในบางด้านที่เป็นปัญหาตามความเหมาะสมและความจำเป็น ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และนอกจากนี้จะต้องมีนิเทศการติดตามประเมินผลในภาพรวมของการใช้หลักสูตรทั้งอย่างเต็มรูปแบบและทุกทั้งกระบวนการ

7.1 การเตรียมการจัดหลักสูตร

การประเมินในระยะนี้เพื่อดูความพร้อมว่าในการเตรียมการจัดหลักสูตรนั้น มีสิ่งใดที่มีอยู่แล้วหรือยังไม่มี และเราจะให้ความช่วยเหลือและแก้ปัญหาอย่างไร ซึ่งผลการประเมินที่ได้ก็นำไปเพื่อปรับปรุงและแก้ไข้ปัญหา

7.2 การดำเนินการจัดหลักสูตร

การประเมินผลการจัดหลักสูตร จะทำให้ทราบถึงการนำหลักสูตรไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่เพียงใด มีปัญหาหรือข้อบกพร่องที่จะต้องแก้ไขอย่างไรบ้าง ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่าน กล่าวถึงการประเมินผลไว้ดังต่อไปนี้

ลักษณะการประเมินผลหลักสูตร ควรทำให้ครอบคลุมและต่อเนื่องกัน ซึ่งมีสิ่งที่จะประเมินดังต่อไปนี้ (สังัด อุทรานันท์, 2528 : 277)

1. การประเมินเอกสารหลักสูตร
2. การประเมินการใช้หลักสูตร
3. การประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร
4. การประเมินระบบหลักสูตร

วิชัย ดิสสระ (2535 : 114) การประเมินหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายเพียงอย่างเดียว คือการพิจารณาคุณค่าหรือค่านิยมของหลักสูตร แต่ผลของการประเมินหลักสูตรนั้นมีบทบาทสำคัญอยู่หลายประการ กล่าวคือ

1. ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน
2. ประสิทธิภาพของหลักสูตร
3. การตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีที่สุด

จิตรลดา แสงปัญญา (2536 : 49) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร ได้แก่ การประมวลหลักสูตรว่า หลักสูตรนั้นสามารถนำไปใช้ได้จริงหรือไม่ มีจุดด้อยใดบ้าง ผลจากการใช้หลักสูตรเป็นอย่างไร เพื่อนำผลที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นต่อไป โดยทั่วไปการประเมินหลักสูตรจะประกอบด้วย การประเมินเอกสารหลักสูตร การใช้หลักสูตร สัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรและระบบหลักสูตร

สมบัติ ศุขสิทธิ์ (2536 : 76) กล่าวว่า การประเมินผลหลักสูตรหรือการประเมินผลการเรียนควรเน้นให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน โดยประเมินทั้งครู นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การประเมินผู้เรียนควรจะเน้นว่า ผู้เรียนสามารถทำอะไรได้บ้าง มากกว่าที่จะประเมินทั้งระบบตั้งแต่บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ รวมถึงการลงสู่การเรียนการสอนในห้องเรียน ผลผลิต ตลอดจนผลข้างเคียงที่ได้จากการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการประเมินหลักสูตร ดังต่อไปนี้

1. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร
2. รักษามาตรฐานของหลักสูตร

กล่าวโดยสรุปการประเมินผลการจัดหลักสูตร มีจุดหมายเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนว่าประสบความสำเร็จมากน้อยแค่ไหน เพียงใด เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรในขั้นการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากที่สุด

8. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร

1. บทนำ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศที่ยึดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมโดยมีสาระการเรียนรู้เป็นตัวกำหนดองค์ความรู้ที่เป็นเนื้อหาสาระครอบคลุมการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 12 ปี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : คำนำ)

2. ความสำคัญ ธรรมชาติและลักษณะเฉพาะ

ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยีของโลกปัจจุบัน ทำให้ประชากรใน ส่วนต่างๆของโลก มีการเคลื่อนไหวหลอหลอมเป็นประชากรโลก และรวมเป็นสังคมเดียวกัน การที่สังคมโลกจะดำรงอยู่ได้อย่างสันติสุข ประชากรจะต้องเป็นพลเมืองดีทั้งในระดับโลกและระดับประเทศย่อมลงมาถึงสังคมที่เล็กที่สุด

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานหนึ่งใน 8 กลุ่มสาระ กำหนดให้เป็นกลุ่มสาระที่ต้องเรียนตลอดทั้ง 12 ปี การศึกษา ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นกลุ่มสาระที่ประกอบมาจากหลายแขนงวิชา จึงมีลักษณะเป็นสหวิทยาการ โดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาคุณลักษณะต่างๆ ของผู้เรียน ให้เป็นพลเมืองดี มีเหตุผลด้วยกุศลจิต คิดสร้างสรรค์ มั่นในคุณธรรม นำความรู้เพื่อการดำเนินชีวิตที่มีความสุข โดยใช้เทคนิควิทยาการจากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มาปรับใช้ในการดำรงชีวิตให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ทั้งทางธรรมชาติและสังคม ได้อย่างมีความสุข ในการจัดการเรียนการสอนจะเน้นกระบวนการกลุ่ม การเชื่อมโยงการเรียนรู้ และใช้การบูรณาการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 :3 - 15)

3. วิสัยทัศน์

ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีวิสัยทัศน์ดังต่อไปนี้

1. มุ่งให้เป็นผู้มีการศึกษาพร้อมที่จะเป็นผู้นำ มีส่วนร่วมและเป็นพลเมืองที่ดี มีความรับผิดชอบ
2. บูรณาการสรรพความรู้ กระบวนการและปัจจัยต่างๆ เพื่อการเรียนรู้ตามเป้าหมายของท้องถิ่นและประเทศชาติ
3. สามารถอภิปรายประเด็นปัญหาร่วมสมัยกับเพื่อนและผู้ใหญ่ สามารถแสดงจุดยืนในค่านิยม จริยธรรมของตนอย่างเปิดเผยและจริงใจ และตั้งใจยอมรับฟังเหตุผลที่แตกต่างกันของผู้อื่น
4. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีความหมาย บรรยายภาคการเรียน ส่งเสริมความคิดขั้นสูง มีความท้าทายและลึก มีการประเมินเพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงการเรียน จัดเตรียมโครงการเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในการดำเนินชีวิตจริงของผู้เรียน

4. คุณภาพผู้เรียน

4.1 เป้าหมาย / ความคาดหวัง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีเป้าหมาย / ความคาดหวังที่สำคัญคือ ให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดี ในวิถีชีวิตประชาธิปไตย ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

การที่จะบรรลุเป้าหมายนั้นจำเป็นต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ 1) ความรู้ 2) ทักษะ กระบวนการ และ 3) คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม

ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นั้น ถ้าจะให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัย ความร่วมมือร่วมใจกันทั้ง ผู้เรียน พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครูผู้สอนและผู้บริหาร

4.2 คุณภาพของผู้เรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานที่ ผู้เรียนต้องเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจุดเน้นในการสร้าง ผู้เรียนดังต่อไปนี้

1. ยึดมั่นในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ สามารถนำหลักธรรม คำสอนไปใช้ปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันได้ เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเอง อยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม
2. ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่ง การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม ไทย รวมทั้งถ่ายทอดสิ่งที่ดีงามไว้เป็นมรดกของชาติ เพื่อสันติสุขของสังคมไทยและสังคมโลก
3. มีความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ เพื่อการดำรงชีวิต อย่างมีคุณภาพ และสามารถนำหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ภาควิชาในความเป็นไทย ทั้งในอดีตและปัจจุบัน สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ เป็น ระบบ และนำไปสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้
5. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีงามระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เป็นผู้สร้าง วัฒนธรรม มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

5. การวัดประสพการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน

ช่วงชั้นที่ 1 (จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3)

1. ได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องตนเองและผู้ที่อยู่รอบข้าง ตลอดจนสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ที่อยู่อาศัย และเชื่อมโยงประสพการณ์ไปสู่โลกกว้าง
2. ได้รับการพัฒนาให้มีทักษะกระบวนการ และมีข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาให้เป็นผู้มี คุณธรรม จริยธรรม ประพฤติ ปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ มีความเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ การอยู่ร่วมกันและการทำงานกับผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียนและ ได้ฝึกการตัดสินใจ

3. ได้ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียนและชุมชน ในลักษณะการบูรณาการ ผู้เรียนได้เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับปัจจุบันและอดีต มีความรู้พื้นฐานทางเศรษฐกิจ ได้ข้อคิดเกี่ยวกับรายรับและรายจ่ายของครอบครัว เข้าใจถึงการเป็นผู้ผลิต ผู้บริโภค รู้จักการออมขั้นต้น และหลักเศรษฐกิจพอเพียง

4. ได้รับการพัฒนาแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจความรู้ในขั้นต่อไป

ช่วงชั้นที่ 2 (จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)

1. ได้เรียนรู้เรื่องของจังหวัด ภาค และประเทศของตนเอง ทั้งในเชิงประวัติศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพ สังคม ประเพณี และวัฒนธรรม รวมทั้งการเมืองการปกครอง และสภาพเศรษฐกิจ โดยเน้นความเป็นประเทศไทย

2. ได้รับการพัฒนาความรู้และความเข้าใจในเรื่องศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีส่วนร่วมในศาสนพิธี และพิธีกรรมทางศาสนามากยิ่งขึ้น

3. ได้ศึกษาและปฏิบัติตนตามสภาพ บทบาท สิทธิหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของท้องถิ่น จังหวัด ภาค และประเทศ รวมทั้งมีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเองมากยิ่งขึ้น

4. ได้ศึกษาเปรียบเทียบเรื่องราวของจังหวัดและภาคต่างๆ ของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

5. ได้รับการพัฒนาแนวคิดทางสังคมศาสตร์เกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เพื่อขยายประสบการณ์ไปสู่การทำความเข้าใจในภูมิภาคซีกโลกตะวันออกและตะวันตกเกี่ยวกับศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต การจัดระเบียบทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากอดีตสู่ปัจจุบัน

ช่วงชั้นที่ 3 (จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3)

1. ได้เรียนรู้และศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปของโลก โดยการศึกษาระบบประเทศไทย เปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคต่างๆในโลก เพื่อพัฒนาแนวคิดเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ได้เรียนรู้และพัฒนาให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักคิดอย่างมีวิจารณญาณ

3. ได้รับการพัฒนาแนวคิดและขยายประสบการณ์ เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาคต่างๆ ในโลก ได้แก่ เอเชีย แอฟริกา ยุโรป อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ ในด้าน ศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การเมือง การปกครอง ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์และสังคมศาสตร์

4. ได้รับการพัฒนาแนวคิดและวิเคราะห์เหตุการณ์ในอนาคต สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต และวางแผนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

ช่วงชั้นที่ 4 (จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6)

1. ได้เรียนรู้และศึกษาความเป็นไปของโลกอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

2. ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้พัฒนาตนเองเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือรวมทั้งมีค่านิยมอันพึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งมีศักยภาพเพื่อการศึกษาต่อในชั้นสูงตามความประสงค์ได้

3. ได้เรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาไทย มีความภูมิใจในความเป็นไทย ประวัติศาสตร์ของชาติไทย ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นทรงเป็นประมุข

4. ได้รับการส่งเสริมให้มีนิสัยที่ดีในการบริโภค เลือกลง และตัดสินใจบริโภค ได้อย่างเหมาะสม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมไทย และสิ่งแวดล้อม มีความรักท้องถิ่นและประเทศชาติ มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งดีงามให้กับสังคม

5. เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ชี้นำตนเองได้และสามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ในสังคมได้ตลอดชีวิต

สาระการเรียนรู้

สาระที่เป็นองค์ความรู้ของ กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 9 - 23)

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน

สาระที่ 1 : ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 : เข้าใจประวัติ ความสำคัญ หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และสามารถนำหลักธรรมของศาสนา มาเป็นหลักปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน

มาตรฐาน ส 1.2 : ยึดมั่นในศิลปกรรม การกระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม และศรัทธาในพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

มาตรฐาน ส 1.3 : ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักธรรม และศาสนพิธีของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ค่านิยมที่ดีงาม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตน บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

สาระที่ 2 : หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 : ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดีตามกฎหมาย ประเพณี และวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 : เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 : เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 : เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิต และการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐาน ส 3.2 : เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่างๆ ความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมไทย

สาระที่ 4 : ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 : เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ และสามารถใช่วิธีการทางประวัติศาสตร์บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผล มาวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.2 : เข้าใจพัฒนาการของมนุษย์ชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในแง่ความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.3 : เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 : ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 : เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ ตระหนักถึงความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ที่ปรากฏในระวางที่ ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และ เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหาข้อมูล ภูมิสารสนเทศ ซึ่งจะนำไปสู่การใช้ และการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 : เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ก่อให้เกิด การสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึก อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

สาระที่ 1 : ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 : เข้าใจประวัติ ความสำคัญ หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และสามารถนำหลักธรรมของศาสนา มาเป็นหลักปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
ป.1 - 3	ป. 4 - 6	ม. 1 - 3	ม. 4 - 6
<p>1. รู้และเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับประวัติศาสนา ศาสดา และคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ</p> <p>2. รู้และบอกหลักธรรมเบื้องต้นของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>3. รู้และเข้าใจการบริหารจิตและเจริญปัญญาที่เหมาะสมตามวัย โดยให้ความหมายของสติสัมปชัญญะ ความระลึกได้ และรู้ตัวทั่วพร้อม</p>	<p>1. รู้และเข้าใจเรื่องราวพื้นฐานเกี่ยวกับ ประวัติ ความสำคัญ ของศาสนา ศาสดา และคัมภีร์ทางศาสนาที่ตนนับถือ</p> <p>2. รู้และบอกหลักธรรมสำคัญของศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่นๆ</p> <p>3. รู้และเข้าใจในเรื่องการบริหารจิตและเจริญปัญญา โดยให้ความหมายของสติสัมปชัญญะ สมาธิและปัญญา</p>	<p>1. รู้และเข้าใจประวัติ ความ เป็นมา ความหมาย องค์ประกอบ ความสำคัญของศาสนา คัมภีร์ทางศาสนาที่ตนนับถือ และวิเคราะห์กระจัดวัตรของศาสนา ศาสดา สภาวที่สำคัญของศาสนาต่างๆ</p> <p>2. สามารถนำหลักธรรมทางศาสนาไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุข</p> <p>3.รู้และเข้าใจความหมาย ประโยชน์และกระบวนการของการฝึกบริหารจิต เจริญปัญญา และใช้ในชีวิตประจำวัน</p>	<p>1. เข้าใจและวิเคราะห์เกี่ยวกับประวัติ ความ เป็นมา องค์ประกอบของศาสนาต่างๆ ในเรื่องศาสนา หลักธรรม สภาว ผู้สืบทอดศาสนา ศาสนสถาน ศาสนพิธี และเป้าหมายสูงสุดของชีวิต</p> <p>2. สามารถเลือกสรรหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล เพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข</p> <p>3. วิเคราะห์กระบวนการฝึกบริหารจิตและเจริญปัญญา โดยให้วิธีการที่ถูกต้องเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันและให้คำปรึกษาแนะนำผู้อื่นได้</p>

มาตรฐาน ส 1.2 : ยึดมั่นในศีลธรรม การทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม และศรัทธาใน
พระพุทธรูปศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
ป.1 - 3	ป. 4 - 6	ม. 1 - 3	ม. 4 - 6
<p>1. ชื่นชมการทำ ความดีของตนเอง บุคคลในครอบครัว โรงเรียนและชุมชน</p> <p>2. เห็นคุณค่าและ ตั้งใจทำความดี และบอกเหตุผลการ ทำความดีของ ตนเองและผู้อื่นให้ บุคคลในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ได้รับรู้และชื่นชม เพื่อการอยู่ร่วมกัน ได้อย่างสันติสุข</p> <p>3. เห็นประโยชน์ ของการฝึกสติที่เป็น พื้นฐานของสมาธิ เพื่อเจริญปัญญา</p>	<p>1. ชื่นชมการทำ ความดีของบุคคลในสังคม พร้อมทั้งบอกแนว ปฏิบัติของตนเพื่อเป็น หลักในการดำเนินชีวิต</p> <p>2. เห็นคุณค่าการ ทำความดีของ บุคคลสำคัญและเสนอ เป็นแนวทางการ ประพฤติปฏิบัติของ ตนเอง กลุ่มเพื่อนและ สังคมใกล้ตัวเพื่อการ อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ สุข</p> <p>3. เห็นประโยชน์ของ การบริหารจิตและ เจริญปัญญาตาม แนวทางศาสนาและ สามารถปฏิบัติได้</p>	<p>1. เชื่อมั่นในการทำ ความดีตามหลักจริยธรรม โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ มาสนับสนุนเพื่อการอยู่ ร่วมกันได้อย่างสันติสุข</p> <p>2. ตระหนักถึงการกระทำ ความดีของบุคคลที่เป็น แบบอย่างทางศีลธรรม จากการศึกษา วิเคราะห์ ข้อมูลข่าวสาร ความเป็น เหตุเป็นผลของ สถานการณ์ที่ต้องเผชิญ และนำเสนอเป็นแนว ทางการประพฤติปฏิบัติ ของตนเอง กลุ่มเพื่อน ชุมชน และสังคมเพื่อการ อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข</p> <p>3. ตระหนักในคุณค่าและ ความสำคัญของการ บริหารจิตและเจริญ ปัญญาและสามารถ ปฏิบัติได้</p>	<p>1. ตระหนักถึงผลของการ ทำความดี และความชั่วจาก การศึกษาวเคราะห์ข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ ความเป็น เหตุเป็นผล ของสถานการณ์ที่ ต้องเผชิญเพื่อการตัดสินใจเลือก แนวทางปฏิบัติตามหลักศีลธรรม จริยธรรม และกำหนดบทบาท เป้าหมายในการดำรงชีวิต เพื่อ การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข</p> <p>2. เห็นความสำคัญของค่านิยม และจริยธรรมทางสังคมที่เป็น ตัวกำหนดความเชื่อและ พฤติกรรมที่แตกต่างกันของ แต่ละบุคคล เพื่อขจัดความ ขัดแย้งและนำไปสู่การอยู่ร่วมกัน ได้อย่างสันติสุข</p> <p>3. ศรัทธาและเห็นคุณค่า ความสำคัญของการบริหารจิต และเจริญปัญญาและสามารถ ปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน</p>

มาตรฐาน ส 1.3 : ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักธรรมและศาสนพิธีของพระพุทธศาสนาหรือศาสนา
ที่ตนนับถือ ค่านิยมที่ดีงาม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตน
บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
ป.1 - 3	ป. 4 - 6	ม. 1 - 3	ม. 4 - 6
<p>1. รู้และปฏิบัติตนตามคำแนะนำเกี่ยวกับหลักศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเอง กลุ่มเพื่อน และสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวเพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข</p> <p>2. ใช้ภาษาในคัมภีร์ที่ใช้ในศาสนาที่ตนนับถือและร่วมศาสนพิธี พิธีกรรม วันสำคัญทางศาสนาตามคำแนะนำที่เหมาะสมกับวัย</p> <p>3. ฝึกปฏิบัติการบริหารจัดการให้สงบตามคำแนะนำโดยกำหนดรู้กาย วาจา ใจ ให้พร้อมกันได้</p>	<p>1. รู้และปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม หลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือในเรื่องที่เกี่ยวกับตนเอง กลุ่มสังคมที่ตนเป็นสมาชิกและสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว ชุมชน และประเทศชาติเพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข</p> <p>2. ใช้ภาษาในคัมภีร์ที่ใช้ในศาสนาที่ตนนับถือและร่วมศาสนพิธี พิธีกรรม วันสำคัญทางศาสนาด้วยความเต็มใจ</p> <p>3. ฝึกบังคับจิตใจให้ตั้งมั่นได้โดยมีสติสัมปชัญญะในขณะปฏิบัติตามแนวทางของศาสนา</p>	<p>1. รู้และปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม หลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือโดยนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตน สังคม สิ่งแวดล้อม ในชุมชนที่ตัวเองเกี่ยวข้อง และประเทศชาติเพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข</p> <p>2. ใช้ภาษาในคัมภีร์ที่ใช้ในศาสนาที่ตนนับถือและร่วมศาสนพิธี พิธีกรรม วันสำคัญทางศาสนาด้วยความเต็มใจและเห็นคุณค่า</p> <p>3. มีทักษะในการบริหารจัดการและเจริญปัญญา และนำมาใช้ในการคิดที่ถูกต้อง เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน</p>	<p>1. รู้และปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม หลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถืออย่างมีเหตุมีผลโดยนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตน สังคมและสิ่งแวดล้อมในสังคมไทย สังคมโลกเพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข</p> <p>2. ใช้ภาษาในคัมภีร์ที่ใช้ในศาสนาที่ตนนับถือและร่วมศาสนพิธี พิธีกรรม วันสำคัญทางศาสนาและสนับสนุน เผยแพร่ แนวปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนา</p> <p>3. มีทักษะในการบริหารจัดการและเจริญปัญญา นำมาใช้ในการคิดที่ถูกต้อง เพื่อพัฒนาการเรียนรู้คุณภาพชีวิตและสังคม</p>

สาระที่ 2 : หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส.2.1 : ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดีตามกฎหมาย ประเพณี และ วัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
ป.1 - 3	ป. 4 - 6	ม. 1 - 3	ม. 4 - 6
<p>1. รู้และปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย ยอมรับในความสามารถ เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ในฐานะสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียนและชุมชน</p> <p>2. เข้าใจสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ของตนเองและผู้อื่น รวมทั้งเข้าใจในสิทธิที่พึงได้รับการคุ้มครองตลอดจนปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องในกับตนเองและครอบครัว และสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง</p>	<p>1. ภูมิใจและชื่นชมความเป็นพลเมืองดีตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยของตนเองและบุคคลอื่นในระดับกลุ่ม สังคม ท้องถิ่นและประเทศชาติ</p> <p>2. ตระหนักถึงสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของท้องถิ่นและประเทศรวมทั้งเข้าใจในเรื่องสิทธิเด็ก เพื่อคุ้มครองปกป้องตนเองและผู้อื่น ตลอดจนปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว และชุมชน</p>	<p>1. ตระหนักถึงคุณค่าในความเป็นพลเมืองดีตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยของตนเองและบุคคลอื่นที่มีศักยภาพในการทำประโยชน์ให้แก่สังคมและประเทศชาติ</p> <p>2. ตระหนักถึงสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของสังคม และประเทศ เข้าใจความสำคัญในเรื่องสิทธิมนุษยชน เพื่อคุ้มครองปกป้องตนเองและคนอื่นให้ดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุข ตลอดจนปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ</p>	<p>1. ปฏิบัติตนและสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยในสังคมไทยและสังคมโลก</p> <p>2. ปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของประเทศและสังคมโลก รวมทั้งมีส่วนร่วมในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตทั้งในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างสันติสุข ตลอดจนปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติและสังคมโลก</p>

มาตรฐาน ส 2.1 : ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดีตามกฎหมาย ประเพณี และ
วัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
ป.1 - 3	ป. 4 - 6	ม. 1 - 3	ม. 4 - 6
3. รู้และปฏิบัติตนตาม บรรทัดฐานและ วัฒนธรรมในครอบครัว ท้องถิ่น ตลอดจน เอกลักษณ์ที่สำคัญของ ชาติ รวมทั้งเคารพใน ความคิด ความเชื่อและ การปฏิบัติของบุคคลอื่น ที่แตกต่างกันไปโดย ปราศจากอคติ	3. เข้าใจ และปฏิบัติ ตนตามบรรทัดฐาน และวัฒนธรรมใน จังหวัด ภาค และ ประเทศ รวมทั้ง ตระหนักถึง ความสำคัญใน วัฒนธรรมของกลุ่ม คนในสังคมที่มีความ หลากหลายและ ยอมรับในคุณค่าซึ่ง กันและกัน	3. เข้าใจระบบสถาบัน ทาง สังคม เห็นคุณค่าใน ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ไทย ปฏิบัติตนเพื่อรักษา วัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ ของท้องถิ่นและของชาติ รวมทั้งเปรียบเทียบความ คล้ายคลึงและความ แตกต่างของวัฒนธรรมใน ภาคต่างๆของไทยและ ประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อ นำไปสู่ความเข้าใจอันดี ระหว่างกัน	3. ตระหนักในความสำคัญ ของระบบสถาบันทางสังคม เห็นคุณค่าของภูมิปัญญา วัฒนธรรมไทย และนานาชาติ ประเทศ สามารถวิเคราะห์ เชิงสร้างสรรค์เพื่อนำไปสู่ การเลือกรับวัฒนธรรมที่ เหมาะสมอย่างมี วิจารณญาณ รวมทั้ง ตระหนักถึงความจำเป็นที่ จะต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และอนุรักษ์ วัฒนธรรมที่ดีงามของชาติ ให้คงอยู่สืบไป

มาตรฐาน ส 2.2 : เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
ป.1 - 3	ป. 4 - 6	ม. 1 - 3	ม. 4 - 6
1. รู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของบุคคลและโครงสร้างการบริหารตามกระบวนการประชาธิปไตยในครอบครัว โรงเรียน ชุมชน สังคม รวมทั้งมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและทำกิจกรรมตามกระบวนการประชาธิปไตย	1. รู้บทบาทความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจของกลุ่มบุคคลในสังคมเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจในการใช้อำนาจอธิปไตยในการปกครองประเทศ เข้าใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองการปกครองตามกระบวนการประชาธิปไตย ในระดับท้องถิ่นและประเทศ	1. เข้าใจระบบการเมืองการปกครองแบบต่างๆที่ใช้ในปัจจุบันและวิเคราะห์โครงสร้างระบบการเมือง การปกครองของไทย เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการประสานประโยชน์ตามหลักการและวิถีประชาธิปไตยบนพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรมซึ่งจะทำให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข	1. วิเคราะห์การเมือง การปกครองของสังคมไทยและสังคมโลกในปัจจุบันที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นำไปสู่ความเข้าใจในนโยบายและการประสานประโยชน์ร่วมกัน เห็นความจำเป็นที่จะต้องธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มาตรฐาน ส 2.2 : เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
ป.1 - 3	ป. 4 - 6	ม. 1 - 3	ม. 4 - 6
2. เคารพและปฏิบัติตนตามข้อตกลง กติกา กฎระเบียบการอยู่ร่วมกันในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจตามรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ	2. รู้และเข้าใจความสำคัญของรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทของกฎหมายอื่นๆ การแบ่งแยกอำนาจตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันและปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันและเหมาะสมตามวัย	2. เข้าใจความเป็นมาหลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้างและสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน รวมทั้งผลของการนำรัฐธรรมนูญมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชน และตระหนักถึงความสำคัญที่จะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ	2. เข้าใจกฎหมายรัฐธรรมนูญ และวิเคราะห์มาตราต่างๆ ในรัฐธรรมนูญ โดยเน้นมาตราที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง สิทธิ เสรีภาพหน้าที่ ฯลฯ ที่มีผลต่อฐานะของประเทศและสังคมโลก ปฏิบัติตนให้สอดคล้องตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด รวมทั้งสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้อื่นปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สาระที่ 3 : เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส.3.1 : เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิต และการบริโภค การ
ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้ง
เข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
ป.1 - 3	ป. 4 - 6	ม. 1 - 3	ม. 4 - 6
<p>1. รู้และเข้าใจรายรับ รายจ่ายของตนเองและครอบครัว</p> <p>2. เข้าใจและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง และครอบครัวในฐานะผู้ผลิตและผู้บริโภคอย่างฉลาด คุ้มค่า และมีคุณธรรม</p> <p>3. รู้และเข้าใจ ความหมายของ ทรัพยากรในทาง เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น</p>	<p>1. เข้าใจปัจจัยที่เป็น แรงจูงใจให้ผู้ผลิตและ ผู้บริโภคตัดสินใจใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่อย่าง จำกัดได้อย่างมี ประสิทธิภาพ</p> <p>2. เข้าใจระบบสินค้า ผลดี ผลเสียของระบบ สินค้าที่มีต่อสถานะ การเงินของหน่วย บุคคล ธุรกิจ องค์กร และประเทศ</p> <p>3. เข้าใจหลักการ เบื้องต้นในการใช้ เทคโนโลยีและการ แข่งขันที่มีผลต่อการ ผลิตสินค้าและบริการที่ ทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจ เลือกได้</p>	<p>1. เข้าใจความหมายของ เศรษฐศาสตร์ ปัจจัยการ ตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากร เพื่อการผลิต โดยคำนึงถึง ต้นทุนและผลประโยชน์ที่จะ ได้รับอย่างคุ้มค่าและมี คุณธรรม</p> <p>2. รู้ความหมาย ความ แตกต่าง และวิธีการนำ ทรัพยากรทางเศรษฐศาสตร์ มาใช้ในการผลิตสินค้าและ บริการอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>3. สามารถตัดสินใจเลือก ในฐานะผู้บริโภคโดย พิจารณาจากประโยชน์ที่ ได้รับอย่างคุ้มค่า</p>	<p>1. วางแผนในการใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่อย่าง จำกัด เพื่อการผลิต โดย คำนึงถึงปัญหาทาง เศรษฐศาสตร์และ ประโยชน์ที่จะได้รับของ บุคคล และสังคมอย่างมี คุณธรรม</p> <p>2. เข้าใจแนวคิดพื้นฐาน เกี่ยวกับการจัดการ การเงิน การคลัง การ ธนาคาร และ ขอบประมาณของหน่วย ธุรกิจ และของรัฐ</p> <p>3. เข้าใจกระบวนการ และผลดี ผลเสียของการ นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อ เพิ่มผลผลิต และการ บริการอย่างมี ประสิทธิภาพ โดย ตระหนักถึงผลประโยชน์ ของผู้บริโภค</p>

มาตรฐาน ส 3.1 : เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิต และการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อกำหนดดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
ป.1 - 3	ป. 4 - 6	ม. 1 - 3	ม. 4 - 6
4. เข้าใจระบบและวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้	4. เข้าใจระบบและวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้ 5. เข้าใจระบบและวิธีการของสหกรณ์	4. เข้าใจและสามารถดำเนินการระบบสหกรณ์ 5. เข้าใจเกี่ยวกับระบบและวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้	4. เข้าใจระบบสหกรณ์ในการแก้ปัญหาและร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับชุมชนและประเทศ 5. เข้าใจเกี่ยวกับระบบและวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้ 6. เข้าใจการใช้เทคโนโลยีและการแข่งขันที่มีผลต่อการผลิตสินค้าและบริการที่ทำให้ผู้บริโภคมีความได้เปรียบเสียเปรียบในการเลือกบริโภคและสามารถป้องกันสิทธิของผู้บริโภค

มาตรฐาน ส 3.2 : เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่างๆ ความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมไทย

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
ป.1 - 3	ป. 4 - 6	ม. 1 - 3	ม. 4 - 6
<p>1. รู้และเข้าใจการทำงานที่ก่อให้เกิดรายได้ ทั้งการผลิต และการบริการ</p> <p>2. รู้และเข้าใจการซื้อขาย การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ</p> <p>3. รู้และเข้าใจหน้าที่เบื้องต้นของธนาคาร</p>	<p>1. รู้และเข้าใจปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการทำงานทั้งการผลิตและการบริการ</p> <p>2. รู้และเข้าใจบทบาทของการใช้เงินในระบบเศรษฐกิจ การตลาด</p> <p>3. รู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของธนาคารและสถาบันการเงิน</p>	<p>1. รู้และเข้าใจระบบเศรษฐกิจที่มีผลต่อการผลิตและบริการ</p> <p>2. เข้าใจกลไกราคาในระบบเศรษฐกิจ การตลาด</p> <p>3. รู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่และระบบของธนาคาร และสถาบันการเงิน</p>	<p>1. เข้าใจวิธีการกำหนดค่าจ้างและราคาในระบบเศรษฐกิจแบบต่างๆ กระบวนการวิเคราะห์ระบบเศรษฐกิจที่ตอบสนองความต้องการของสังคมและการเจริญเติบโตของประเทศ</p> <p>2. เข้าใจราคาและปริมาณของอุปสงค์ และอุปทานที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงและการควบคุมราคา ซึ่งส่งผลต่อสินค้า แจกจ่าย และการจัดสรรในทางเศรษฐกิจ</p> <p>3. เข้าใจแนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการเงินระหว่างประเทศ ปัจจัยต่างๆ ที่นำไปสู่การพึ่งพา การแข่งขัน การขัดแย้ง และการประสานประโยชน์อย่างมีคุณธรรมและรู้เท่าทัน</p>

มาตรฐาน ส 3.2 : เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่างๆ ความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมไทย

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
ป.1 - 3	ป. 4 - 6	ม. 1 - 3	ม. 4 - 6
4. รู้จักภาษีที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน	4. เข้าใจภาษีที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน 5. เข้าใจระบบการพึ่งพา การแข่งขัน และการประสานประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ	4. เข้าใจนโยบายและกิจกรรมต่างๆ ของรัฐที่มีผลต่อบุคคล ท้องถิ่น กลุ่มบุคคล และประเทศชาติ 5. เข้าใจความจำเป็นที่บุคคลในภูมิภาคต่างๆ ของโลกต้องพึ่งพาสินค้าและแลกเปลี่ยนบริการ	4. เข้าใจว่ารัฐมีหน้าที่จัดหาสินค้า และบริการบางอย่างให้แก่ประชาชนซึ่งได้มาจากการจัดเก็บภาษีและการกู้ยืมจากแหล่งต่างๆ 5. ตระหนักในหน้าที่ในการเสียภาษีเพื่อประโยชน์ร่วมกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สาระที่ 4 : ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส.4.1 : เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ และสามารถใช่วิธีการทางประวัติศาสตร์บนพื้นฐานของความเป็นเหตุ เป็น ผลมาวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
ป.1 - 3	ป.4 - 6	ม. 1 - 3	ม. 4 - 6
<p>1. เข้าใจเรื่อง วัน เดือน ปี และการนับช่วงเวลาตามปฏิทินทั้งแบบไทยและสากลที่สัมพันธ์กับอดีต ปัจจุบัน และอนาคต</p> <p>2. เข้าใจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัวและชุมชน</p> <p>3. เข้าใจประวัติความเป็นมาของตนเอง ครอบครัว และชุมชนบนพื้นฐานของการใช้ข้อมูลอย่างเป็นระบบ</p>	<p>1. เข้าใจเรื่องทศวรรษ ศตวรรษ สหัสวรรษ และยุคสมัยที่สัมพันธ์กับอดีต ปัจจุบัน และอนาคต</p> <p>2. เข้าใจลักษณะของข้อมูลและการจัดระบบข้อมูลระดับจังหวัด ภาคและประเทศ</p> <p>3. เข้าใจวิธีการทางประวัติศาสตร์ ใน การศึกษา ประวัติศาสตร์ ความ เป็นมาของจังหวัด ภาค ประเทศ โดยการเปรียบเทียบให้เห็นการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในจังหวัด ภาค ประเทศ</p>	<p>1. เข้าใจความหมาย ความสำคัญของ การนับเวลา การแบ่งช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์และเทียบศักราช ในระบบต่างๆ เพื่อให้สามารถเข้าใจเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง</p> <p>2. ศึกษารวบรวมข้อมูลและจัดระบบข้อมูลอย่างเป็นระบบด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เพื่อใช้ในการศึกษา อภิปราย ประวัติความเป็นมาของภูมิภาคของโลก</p> <p>3. เข้าใจวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อนำมาใช้ศึกษาหาข้อสรุปและนำเสนอเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ไทยและสากลอย่างมีวิจารณญาณและมีความเป็นกลาง เปรียบเทียบให้เห็น การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในประเทศไทยกับประเทศทางซีกโลกตะวันออกและทางตะวันตก</p>	<p>1. วิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ และตระหนักถึงความสำคัญในความต่อเนื่องของเวลา</p> <p>2. เข้าใจวิธีการทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบและสามารถใช้ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์</p> <p>3. วิเคราะห์เปรียบเทียบ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ และความแตกต่างของหลักฐานในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยและสากล</p>

มาตรฐาน ส 4.2 : เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในแง่ความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
ป.1 - 3	ป. 4 - 6	ม. 1 - 3	ม. 4 - 6
<p>1. เข้าใจปัจจัยทาง ภูมิศาสตร์ที่มีผลต่อ พัฒนาการ การตั้งถิ่นฐานและการดำรงชีวิต ของครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น</p> <p>2. เข้าใจปัจจัยที่มีผลต่อ การสร้างสรรค์วัฒนธรรม ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต ของคนในชุมชน</p> <p>3. รู้จักผลงานที่เกิดจาก การสร้างสรรค์วัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนิน ชีวิตของคนไทย</p>	<p>1. เข้าใจปัจจัยทาง ภูมิศาสตร์ที่มีผลต่อ พัฒนาการ การตั้งถิ่นฐานและการดำเนิน ชีวิตของคนในจังหวัด ภาค และประเทศ</p> <p>2. เข้าใจปัจจัยที่มีผล ต่อการสร้างสรรค์ วัฒนธรรมท้องถิ่น</p> <p>3. รู้จักและวิเคราะห์ ผลงานสำคัญที่เกิดจาก การสร้างสรรค์ วัฒนธรรมในภูมิภาค ต่างๆ ของประเทศไทย</p>	<p>1. วิเคราะห์เปรียบเทียบ ข้อดี และข้อจำกัดของ ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่มีผล ต่อพัฒนาการในการตั้งถิ่นฐานและการดำรงชีวิตของ ประชากรในภูมิภาคต่างๆ ของโลก</p> <p>2. เข้าใจพัฒนาการของ อารยธรรมตะวันออกและ ตะวันตกที่มีผลต่อประเทศไทยด้านเศรษฐกิจการเมือง การปกครอง สังคม ศิลปวัฒนธรรม เทคโนโลยี และความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศ</p> <p>3. วิเคราะห์เปรียบเทียบ ผลงานที่เกิดจากการ สร้างสรรค์อารยธรรมใน แหล่งต่างๆ ทั้งในโลก ตะวันออกและโลกตะวันตก เพื่อเข้าใจภูมิปัญญาของ มนุษย์ในอดีต อันจะเป็น แนวทางการพัฒนาผลงานที่มีคุณค่าในอนาคต</p>	<p>1. เข้าใจปัจจัยทาง ภูมิศาสตร์ที่มีผลต่อ พัฒนาการของ มนุษยชาติในภูมิภาค ต่างๆ ของโลกในอดีต และปัจจุบัน</p> <p>2. วิเคราะห์ผลกระทบ ของการสร้างสรรค์ พัฒนาการของ มนุษยชาติ ในด้านต่างๆ ที่มีต่อพัฒนาการและการ เปลี่ยนแปลงของโลก</p> <p>3. วิเคราะห์ผลงานของ มนุษยชาติที่นำไปสู่ความ ร่วมมือ และความ ชัดแย้งตลอดจนแนวทาง ในการประสานประโยชน์ เพื่อสันติภาพของโลก</p>

มาตรฐาน ส 4.3 : เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภูมิใจ
และธำรงความเป็นไทย

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
ป.1 - 3	ป. 4 - 6	ม. 1 - 3	ม. 4 - 6
<p>1. รู้จักและเข้าใจความเป็นมาของท้องถิ่นของตนที่สัมพันธ์กับความเป็นมาของชาติไทย</p> <p>2. รู้จักและเข้าใจผลงานที่เกิดจากภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต</p> <p>3. รู้และเข้าใจประวัติบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตนและนำไปเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ</p>	<p>1. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการ การตั้งถิ่นฐานของประเทศไทย ในดินแดนประเทศไทย ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน</p> <p>2. เข้าใจปัจจัยพื้นฐานและผลกระทบจากภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน</p> <p>3. รู้และเข้าใจประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ชาติไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันจนเกิดความภูมิใจ นำไปเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต</p>	<p>1. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม ศิลปวัฒนธรรมและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของประเทศไทย ในดินแดนประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและเกิดความภูมิใจในความเป็นไทย</p> <p>2. คิดวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานและผลกระทบจากภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาของมนุษย์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน</p> <p>3. วิเคราะห์และเปรียบเทียบผลงานของบุคคลสำคัญทั้งในประเทศและต่างประเทศที่มีผลกระทบต่อเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ชาติไทยเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีและนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต</p>	<p>1. สรุปแนวคิดของพัฒนาการประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์</p> <p>2. ศึกษากรณีตัวอย่างภูมิปัญญาไทยที่มีอิทธิพลต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยและอนุรักษ์ไว้เป็นมรดกของชาติด้วยความภูมิใจ</p> <p>3. ศึกษาวิเคราะห์ผลงาน ตัวอย่างของบุคคลสำคัญทั้งในประเทศและต่างประเทศที่มีส่วนสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย และประวัติศาสตร์ชาติไทย</p>

สาระที่ 5 : ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 : เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ ตระหนักถึงความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งที่ปรากฏในระวางที่ ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหาข้อมูล ภูมิสารสนเทศ ซึ่งจะนำไปสู่การใช้และการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
ป.1 - 3	ป. 4 - 6	ม. 1 - 3	ม. 4 - 6
<p>1. รู้ลักษณะทางกายภาพ หน้าที่และองค์ประกอบเชิงภูมิศาสตร์และสรรพสิ่ง เข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ในพื้นที่ใกล้ตัว</p> <p>2. รู้และเข้าใจการสร้างและการใช้แผนผัง แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์อย่างง่ายๆ เพื่อค้นหาข้อมูลในพื้นที่รอบตัว</p> <p>3. เห็นความสำคัญและใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์เพื่อค้นหาข้อมูลในพื้นที่รอบตัว</p>	<p>1. เข้าใจมิติสัมพันธ์เชิงทำเลที่ตั้ง ลักษณะทางกายภาพ และกระบวนการของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่ทำให้เกิดลักษณะกิจกรรมและปรากฏการณ์ในท้องถิ่น</p> <p>2. เห็นคุณค่า จัดทำและใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ชนิดต่างๆ ตรวจสอบข้อมูลเชิงภูมิศาสตร์ในท้องถิ่นต่างๆ</p>	<p>1. วิเคราะห์ เปรียบเทียบพื้นที่ของโลกแต่ละแห่งที่ต่างกันในด้านลักษณะทางกายภาพและระบบการดำเนินชีวิตของมนุษย์</p> <p>2. รู้จักใช้และเห็นคุณค่าของแผนที่ชนิดต่างๆ เครื่องมือทางภูมิศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่และเชื่อมโยงไปสู่ชีวิตประจำวัน</p> <p>3. ใช้เครื่องมือหาข้อมูลในการแปลความหมายเชิงภูมิศาสตร์</p>	<p>1. สังเคราะห์ปฏิสัมพันธ์เชิงภูมิศาสตร์ ภายใต้สถานะแวดล้อมต่างๆที่ทำให้เกิดลักษณะเฉพาะหรือปรากฏการณ์พิเศษในพื้นที่ประเทศไทยและภูมิภาคต่างๆ ของโลก</p> <p>2. เปรียบเทียบและเลือกใช้แผนที่ชนิดต่างๆ เครื่องมือ เทคโนโลยีสมัยใหม่ทางภูมิศาสตร์และนำไปสู่การจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>3. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทางพื้นที่ในรูปแบบต่างๆ และนำเสนอได้</p>

มาตรฐาน ส 5.2 : เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิด
การสร้างสรรควัฒนธรรม และมีจิตสำนึก อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
ป.1 - 3	ป. 4 - 6	ม. 1 - 3	ม. 4 - 6
<p>1. รู้จัก สิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติใน ชุมชน เข้าใจการ พึ่งพาอาศัยซึ่งกัน และกัน การใช้ ประโยชน์จาก ทรัพยากร ธรรมชาติของคน ในชุมชน รักและ รู้คุณค่าของ ธรรมชาติ</p> <p>2. รู้และเห็น คุณค่าของ สิ่งแวดล้อมทาง สังคมในชุมชน เข้าใจวัฒนธรรม ที่แตกต่างตาม สภาพแวดล้อม ของชุมชน ปฏิบัติตนเพื่อ รักษาสิ่งแวดล้อม ทางสังคมและ วัฒนธรรมของ ชุมชน</p>	<p>1. รู้ลักษณะเฉพาะ ความสำคัญและความ แตกต่างของสิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติและ ทรัพยากรธรรมชาติใน ภูมิภาคต่างๆ ของไทย ตระหนักถึงความจำเป็น วิธีการกระจายและการ แลกเปลี่ยนทรัพยากร ระหว่างท้องถิ่นเข้าใจ สาเหตุผลกระทบจากการ เปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติและ ทรัพยากรในท้องถิ่นและ ประเทศ</p> <p>2. เข้าใจความแตกต่าง ของสิ่งแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตใน ภูมิภาคต่างๆ ของไทย เข้าใจลักษณะการตั้ง ถิ่นฐานของประชากรและ การอพยพย้ายถิ่น ภูมิใจ และรักษาสิ่งแวดล้อมทาง สังคม วัฒนธรรมของ ท้องถิ่นและประเทศ</p>	<p>1. วิเคราะห์สิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติและทรัพยากรของ ประเทศและภูมิภาคต่างๆของ โลก ความสัมพันธ์กับระบบ เศรษฐกิจและสังคม วัสดุ หน้าที่ กฎระเบียบ สถานการณ์ กิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับการจัดทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติตน และเสนอแนวทางการ แก้ปัญหาเพื่อส่งเสริมคุณภาพ สิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น</p> <p>2. เห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อม ทางวัฒนธรรมของประเทศ และภูมิภาคต่างๆของโลก วิเคราะห์การก่อเกิด สิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคมอัน เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลง ทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เปรียบเทียบ วิถีชีวิตของสังคมไทยและ สังคมอื่นที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อม เข้าใจปัญหา เสนอแนวทาง แก้ปัญหาและปรับเปลี่ยน ค่านิยมและวิถีชีวิตเพื่ออนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมโดยรวมของ ประเทศและของโลก</p>	<p>1. วิเคราะห์วิกฤติการณ์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ระดับ ประเทศและโลก วิธีการ มาตรการการป้องกัน และ แก้ไขปัญหาในประเทศและ ระหว่างประเทศ บทบาท ขององค์กร และการ ประสานความร่วมมือทั้งใน และนอกประเทศ กฎหมาย เฉพาะเรื่อง กระบวนการ ประเมินทางเลือกและ ตัดสินใจในการจัดการทาง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม</p> <p>2. เข้าใจกระบวนการที่ มนุษย์ใช้ประโยชน์จาก สิ่งแวดล้อมในการ สร้างสรรค์วัฒนธรรมที่มี ลักษณะพิเศษหรือเป็น เอกลักษณ์เฉพาะแต่ละ พื้นที่ในประเทศ และโลก และการเปลี่ยนแปลงจาก อดีตถึงปัจจุบัน ภาคภูมิใจ และดำรงวิถีชีวิตตามแนว ทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทางสังคม ภูมิปัญญาไทย และวัฒนธรรมของไทย</p>

มาตรฐาน ส 5.2 : เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิด
การสร้างสรรคัวัฒนธรรม และมีจิตสำนึก อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
ป.1 - 3	ป. 4 - 6	ม. 1 - 3	ม. 4 - 6
<p>3. เข้าใจ ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะประชากรกับ สิ่งแวดล้อมที่อาศัยอยู่ ใช้ทรัพยากรอย่าง คุ้มค่าและมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมใน ครอบครัวและโรงเรียน</p>	<p>3. เข้าใจความสัมพันธ์ ระหว่างสิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติกับ สิ่งแวดล้อมทางสังคม และวัฒนธรรม ตระหนักถึงผลจากการ กระทำของมนุษย์ที่มี ต่อสิ่งแวดล้อม ดำเนิน ชีวิตตามแนวทางการ อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มีส่วน ร่วมแก้ปัญหาและ ส่งเสริมคุณภาพ สิ่งแวดล้อม</p>	<p>3. ประเมินผลกระทบของ กิจกรรมมนุษย์และการ เปลี่ยนแปลงภาวะประชากร ภายใต้การย้ายถิ่นที่มีต่อ ปัญหาและวิกฤติการณ์ด้าน สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและ ทางสังคม ตระหนักถึงผลที่ เกิดจากปัญหา และ วิกฤติการณ์ต่อคุณภาพชีวิต เห็นความสำคัญของการรักษา สิ่งแวดล้อม ภูมิมาตรการและ ความพยายามแก้ปัญหาด้าน สิ่งแวดล้อม มีทักษะในการ การตัดสินใจเลือกปฏิบัติ มี บทบาทในการจัดการและ แก้ปัญหาด้านทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น</p>	<p>3. ตระหนักและรู้ วิธีการใช้ทรัพยากรเพื่อ การพัฒนาที่ยั่งยืน มี ทักษะในการวิเคราะห์ ปัญหาเฉพาะกรณี และ ความพยายามของมนุษย์ ในการแก้ปัญหาสังคมทั้ง ระดับประเทศและโลก ติดตาม เลือกรับข่าวสาร จากแหล่งความรู้ต่างๆ เฝ้าระวังและติดตาม สถานการณ์สิ่งแวดล้อม ในระดับประเทศและโลก</p>
<p>4. รับรู้ สนใจเรื่องราว เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม รอบตัว</p>	<p>4. มีทักษะใน การศึกษาค้นคว้าข้อมูล ข่าวสารด้าน สิ่งแวดล้อมจากแหล่ง ความรู้ในท้องถิ่น</p>	<p>4. มีทักษะในการศึกษา ค้นคว้า ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม อย่างกว้างขวางและนำข้อมูล ไปใช้ ในการแก้ปัญหาอย่างมี กระบวนการ</p>	<p>4. มีจิตสำนึกด้าน สิ่งแวดล้อม เสนอ แนวคิดในการแก้ปัญหา อย่างมีกระบวนการ แสวงหาความร่วมมือใน การดำเนินงาน ปฏิบัติตน เพื่อการอนุรักษ์และ พัฒนาคุณภาพ สิ่งแวดล้อม</p>

9. หลักสูตรท้องถิ่นกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน

1. วิสัยทัศน์

ภายในปี 2550 ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านอย่างเป็นระบบ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด, 2547 : 3 - 23)

2. หลักการ

1. เป็นหลักสูตรที่เน้นความร่วมมือระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและท้องถิ่น
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเรื่องกองทุนหมู่บ้านเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้เรื่องกองทุนหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง

3. จุดมุ่งหมาย

1. เห็นคุณค่าของกองทุนหมู่บ้าน มีจิตสำนึกในการเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและท้องถิ่น
 2. มีความรู้ ความเข้าใจ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของกองทุนหมู่บ้าน สามารถปรับวิธีคิด วิธีทำงาน ได้เหมาะสมกับสถานการณ์
 3. มีทักษะในการดำรงชีวิต ภายใต้การออมเพื่อการผลิต
 4. มีประสิทธิภาพในการเรียนรู้ เรื่องกองทุนหมู่บ้าน และสามารถนำสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
 5. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม
- ### 4. ขอบข่ายหรือสาระของหลักสูตรท้องถิ่น กองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
 2. การออมทรัพย์เพื่อการผลิต
 3. ระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 4. การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

5. ขอบข่ายกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ประกอบด้วย 5 สาระดังนี้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

*สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

หมายเหตุ กองทุนหมู่บ้านอยู่ในสาระเศรษฐศาสตร์

6. มาตรฐานการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นสาระเศรษฐศาสตร์
กองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน

1. มาตรฐานการเรียนรู้ (สาระเดิมมี 2 มาตรฐาน)

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 :

มาตรฐาน ส 3.2 :

มาตรฐาน ส 3.3 : เข้าใจประวัติความเป็นมา และความสำคัญของกองทุนหมู่บ้าน
รวมทั้งหลักการดำเนินงาน การออมทรัพย์เพื่อการผลิต

มาตรฐาน ส 3.4 : เข้าใจในระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
แห่งชาติและความจำเป็นในการร่วมมือกันจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน
และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตได้

มาตรฐาน ส 3.5 : เข้าใจระบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตลอดจนสามารถ
นำไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตได้

(มาตรฐาน ส 3.3 – 3.5 คือมาตรฐานของกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน)

2. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ (สาระเดิมมี 2 มาตรฐาน)

มาตรฐาน ส 3.1 :

มาตรฐาน ส 3.2 :

มาตรฐาน ส 3.3 : เข้าใจประวัติความเป็นมาและความสำคัญของกองทุนหมู่บ้าน รวมทั้ง
หลักการดำเนินงานการออมทรัพย์เพื่อการผลิต

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
ป.1 - 3	ป. 4 - 6	ม. 1 - 3	ม. 4 - 6
<p>1. รู้และเข้าใจ ความหมาย ความสำคัญ และ วัตถุประสงค์ของกองทุน หมู่บ้าน</p> <p>2. รู้หลักการดำเนินงาน ของกองทุนหมู่บ้าน</p>	<p>1. รู้และเข้าใจ ความหมาย ความเป็นมา และความสำคัญของ กองทุนหมู่บ้าน</p> <p>2. รู้วัตถุประสงค์ของการ จัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน</p> <p>3. รู้และเข้าใจหลักการ ดำเนินงานของกองทุน หมู่บ้านและการ ดำเนินการออมทรัพย์เพื่อ การผลิต</p>	<p>1. เข้าใจความหมาย ความเป็นมา ความสำคัญและนโยบาย ของกองทุนหมู่บ้าน</p> <p>2. เข้าใจวัตถุประสงค์ใน การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน</p> <p>3. เข้าใจหลักการ ดำเนินงานของกองทุน หมู่บ้าน การดำเนินงาน การออมทรัพย์เพื่อการ ผลิต และนำไป ประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตได้</p>	<p>1. เข้าใจความหมาย ความเป็นมา ความสำคัญและนโยบาย ของกองทุนหมู่บ้าน และ เห็นความจำเป็นในการ จัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน</p> <p>2. เข้าใจวัตถุประสงค์ใน การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และเห็นความสำคัญของ การมีส่วนร่วม</p> <p>3. เข้าใจหลักการ ดำเนินงานของกองทุน หมู่บ้าน การดำเนินงาน การออมทรัพย์เพื่อการ ผลิตและนำไป ประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตได้</p>

มาตรฐาน ส 3.4 : เข้าใจในระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติและ
ความจำเป็นในการร่วมมือกันจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และสามารถนำไป
ประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตได้

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
ป.1 - 3	ป. 4 - 6	ม. 1 - 3	ม. 4 - 6
1. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับ ระเบียบข้อบังคับของ กองทุนหมู่บ้าน	1. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับ ระเบียบข้อบังคับของ กองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมืองแห่งชาติ	1. เข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับของกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ	1. เข้าใจเกี่ยวกับ ระเบียบข้อบังคับของ กองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมืองแห่งชาติ วิเคราะห์เปรียบเทียบ และแนะนำผู้อื่นได้
2. รู้และเข้าใจความ จำเป็นในการจัดตั้ง กองทุนหมู่บ้าน	2. เข้าใจความจำเป็นใน การร่วมมือกันจัดตั้งกองทุน หมู่บ้าน	2. เข้าใจความจำเป็นใน การร่วมมือกันจัดตั้ง กองทุนหมู่บ้านและ การให้ความร่วมมือได้ เหมาะสมตามวัย	2. เข้าใจความจำเป็นใน การร่วมมือกันจัดตั้ง กองทุนหมู่บ้าน ให้ความ ร่วมมือ และแนะนำผู้อื่น ได้

มาตรฐาน ส 3.5 : เข้าใจระบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตได้

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
ป.1 - 3	ป. 4 - 6	ม. 1 - 3	ม. 4 - 6
1. รู้และเข้าใจการทำงานกองทุนหมู่บ้าน	1. รู้และเข้าใจปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่อการทำงานกองทุนหมู่บ้าน	1. รู้และเข้าใจปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการทำงานกองทุนหมู่บ้าน	1. รู้และเข้าใจปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการทำงานกองทุนหมู่บ้านและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ได้
2. รู้และเข้าใจระบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านได้เหมาะสมกับวัย	2. รู้และเข้าใจระบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและตระหนักในความสำคัญของระบบ	2. เข้าใจระบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและตระหนักในความสำคัญของระบบ 3. เข้าใจวิธีการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและสามารถแนะนำผู้อื่นได้	2. เข้าใจระบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและตระหนักในความสำคัญของระบบ 3. เข้าใจวิธีการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและแนะนำผู้อื่นได้ ตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตประจำวันได้

กระบวนการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น “กองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน” ต้องจัดให้เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้โดยเน้นหลักการที่สำคัญ คือ

1. จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. จัดการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการ
3. จัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม
4. จัดการเรียนรู้ที่ทำทนาย / จำลองสถานการณ์
5. จัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง

การวัดและประเมินผล

การเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น “กองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน” มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรมและค่านิยมที่ดีงาม มุ่งให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้จากการปฏิบัติจริง รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ดังนั้น การวัดและประเมินผลจึงเน้นการประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment) ซึ่งเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการค้นหาความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน เพื่อบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด การวัดและประเมินผลจึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลายที่สอดคล้องเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ อาจมีทั้งครูเป็นผู้ประเมิน ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน รวมทั้งผู้ปกครองและชุมชนร่วมประเมิน

10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

10.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดหลักสูตร

สุนันทา นาศิริรักษ์ (2536 :165 -170) ได้ศึกษาการจัดหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในสวนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือโรงเรียน 336 โรง ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ผู้บริหาร จำนวน 336 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,162 คน รวม 1,498 คน โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การเตรียมการจัดหลักสูตรมีการวางแผนการจัดหลักสูตร มีการจัดทำแผนการสอน เตรียมสื่อ ห้องสมุด มีการบริการวัสดุ อุปกรณ์และงบประมาณเพื่อการวัดและประเมินผลและการนิเทศ การดำเนินการจัดหลักสูตร มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยครูใช้เทคนิคการสอนหลากหลายวิธีให้สอดคล้องกับเนื้อหาและการดำรงชีวิต มีการใช้สื่อและผลิตสื่อมาใช้ในการเรียนการสอน จัดบรรยากาศเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ มีการวัดผลหลายวิธี มีการติดตามผลการเรียนการสอน การติดตามประเมินผลโดยการสอบถามจากครูผู้สอน ปัญหาที่พบในการจัดหลักสูตรได้แก่ ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร ไม่ได้วางแผนการจัดหลักสูตร ขาดงบประมาณในการผลิตสื่อและจัดบรรยากาศภายในห้องเรียน ขาดสื่อวัสดุ อุปกรณ์ ในการสอน ไม่มีความรู้เรื่องการวัดประเมินผล ขาดงบประมาณ เครื่องมือ วิธีการ ไม่มีเวลาในการนิเทศติดตามผล และไม่มีการนำผลการนิเทศมาใช้

อาทร จันทรแดง (2536 :199 – 207) ได้ศึกษาการจัดหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533)ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือโรงเรียน 83 โรง ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหาร 83 คน และครูผู้สอน 189 คน รวม 272 คน โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า การเตรียมการจัดหลักสูตร มีการวางแผนการจัดหลักสูตร การทำกำหนดการสอน ตารางสอน การทำแผนการสอน เตรียมบุคลากร เตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน เตรียมอาคารสถานที่ การวัดผลและประเมินผล การประชาสัมพันธ์หลักสูตร และการนิเทศ ติดตามผลการเรียน การดำเนินการจัดหลักสูตร มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้สื่อการเรียนการสอน จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดบรรยากาศทั้งในและนอกชั้นเรียน ให้บริการด้านวัสดุ และเอกสารประกอบหลักสูตร มีการวัดผล ประเมินผล และนิเทศติดตามผลการเรียนการสอนโดยการเยี่ยมชั้นเรียน การดำเนินการติดตามและประเมินผลการจัดหลักสูตร ใช้วิธีสอบถามจากครูผู้สอนและครูผู้ช่วย ฝ่ายวิชาการ ปัญหาที่พบในการจัดหลักสูตรได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจ การดำเนินการจัดหลักสูตร ไม่มีส่วนร่วมในการวางแผน ขาดเอกสารประกอบหลักสูตร ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการจัดทำกำหนดการสอน การเขียนแผนการสอน การผลิตสื่อ การวัดผลและประเมินผล การสร้างเครื่องมือวัดผล และการนิเทศติดตามผลการจัดการเรียนการสอน ขาดการประชาสัมพันธ์และไม่มีเวลา ขาดงบประมาณในการเตรียมสื่อการเรียนการสอน เอกสารประกอบหลักสูตร การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และอาคารสถานที่ไม่เพียงพอ ผู้บริหารขาดการนิเทศติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ ไม่มีเครื่องมือในการนิเทศติดตามผล ไม่มีการวางแผนการนิเทศ และครูผู้สอนไม่มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร

สุนิสา กาญจนนิยม (2539 : 154 - 161) ได้ศึกษาการจัดหลักสูตรคอมพิวเตอร์พื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ โรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 5 โรง ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 5 คน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จำนวน 5 คน ครูหัวหน้ากลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ จำนวน 5 คน ครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ จำนวน 6 คน รวมทั้งหมด 21 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบสังเกตการสอน และแบบศึกษาเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเตรียมการจัดหลักสูตร โรงเรียนมีการวางแผนการจัดหลักสูตร จัดทำแผนการสอน จัดเตรียมบุคลากร จัดครูเข้าสอนตามความสามารถ ความต้องการและความพึงพอใจ จัดหาและจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร เตรียมสื่อวัสดุ อุปกรณ์ เตรียมสถานที่ที่ใช้สอน เตรียมการวัดและประเมินผล มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร การดำเนินการจัดหลักสูตร ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลางใช้วิธีการบรรยาย ประกอบการสาธิต มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม เจตคติในระหว่างการเรียนการสอน มีการประเมินผลการเรียนเป็นระยะทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน มีการนิเทศการเรียนโดยการเยี่ยมชั้นเรียนและสอบถามปัญหา มีการติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตรและการดำเนินการจัดหลักสูตร โดยสอบถามจากผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอน สังเกตการปฏิบัติงาน แผนการปฏิบัติงาน และติดตามการดำเนินงานการจัดหลักสูตรตลอดปีการศึกษา ปัญหาที่พบในการจัดหลักสูตร ได้แก่ ครูผู้สอนไม่แน่ใจในคุณภาพของแผนการสอน เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอน จำนวนครูไม่เพียงพอ เครื่องคอมพิวเตอร์ไม่ครบ ขาดงบประมาณ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ไม่ได้มาตรฐาน บุคลากรขาดความรู้ไม่สามารถเป็นผู้นิเทศครูผู้สอนได้ ไม่มีการจัดตั้งคณะกรรมการในการนิเทศ ขาดการวางแผนการนิเทศอย่างเป็นกระบวนการและต่อเนื่อง และขาดเครื่องมือในการติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร

สมพร เพ็งคำ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเตรียมความพร้อมในการจัดหลักสูตร ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์แบบบูรณาการโดยใช้ชุมชนเป็นฐานของวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ วิทยาลัยพยาบาล 7 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 7 คน หัวหน้างานพัฒนาหลักสูตร 1 คน และหัวหน้าภาควิชา 32 คน รวม 40 คน โดยใช้การสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์เอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า วิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่ มีการเตรียมความพร้อมในการจัดหลักสูตร ทั้ง 3 ด้าน คือการกำหนดนโยบาย การจัดหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านที่มีการเตรียมความพร้อมมากที่สุดคือการนำหลักสูตรไปใช้ มีการจัดงบประมาณ เพื่อใช้ในการเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียน ด้านการจัดหลักสูตรมีการเตรียมความพร้อมน้อยที่สุด ได้แก่ การนำข้อมูลพื้นฐานจากชุมชนมาใช้จัดหลักสูตร การเตรียมความพร้อมของชุมชน ปัญหาที่พบจากการวิจัย ผู้ที่รับผิดชอบขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการจัดหลักสูตร และไม่เคยเข้ารับการอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการจัดหลักสูตร

สุพจน์ ตันติศิริวิทย์ (2545 : 217 – 225) ได้ศึกษาการติดตามการดำเนินงานการจัดหลักสูตรวิทยาลัยชุมชนระดับอนุปริญญา พุทธศักราช 2545 ประชากรคือ วิทยาลัยชุมชน 10 แห่ง ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการบริหารวิทยาลัยชุมชน 18 คน คณะกรรมการบริหารโปรแกรมวิชา 48 คน รวม 66 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและแบบศึกษาเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า การเตรียมการจัดหลักสูตรมีการวางแผนการจัดหลักสูตร มีการจัดเตรียมบุคลากร มีการประสานงาน เตรียมอาคารสถานที่ จัดทำแผนการสอน เตรียมวัสดุ สื่อ อุปกรณ์ประกอบการสอน เตรียมการวัดประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียนและการประชาสัมพันธ์หลักสูตร การดำเนินการจัดหลักสูตร มีการคัดเลือกนักศึกษา เตรียมความพร้อมนักศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการสอนแบบมีส่วนร่วม การฝึกงาน จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีการวัดผล ประเมินผล และการนิเทศการจัดการเรียนการสอน การติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตรมีการติดตามประเมินผลการเตรียม การดำเนินการจัดหลักสูตรโดยการสอบถามจากผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ประธานบริหารโปรแกรมวิชา ประธานโปรแกรมวิชา ครูผู้สอน สังเกตการปฏิบัติงานของครูผู้สอน แผนการปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงาน เมื่อสิ้นปีการศึกษา ปัญหาที่พบในการจัดหลักสูตร ได้แก่ บุคลากรขาดความรู้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน มีปัญหาในการประสานงาน การจัดทำแผนการสอน และคนรับผิดชอบโดยตรง มีปัญหาในการเตรียมความพร้อมนักศึกษา สถานที่สำหรับฝึกงานหายากและห่างไกล ไม่มีการวางแผนและกำหนดตารางการนิเทศ การนิเทศการจัดการเรียนการสอน ขาดเครื่องมือในการติดตามประเมินผล การเตรียมการจัดหลักสูตรและการดำเนินการจัดหลักสูตร

10.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

นิตยา บุตรศรี (2542 :100 - 104) การนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือโรงเรียน จำนวน 10 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 22 คน และครูผู้สอนจำนวน 184 คน รวม 206 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ นำภูมิปัญญาชาวบ้านด้านศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และการประกอบอาชีพมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยการปรับรายละเอียดของเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริม ซึ่งในระดับ

ประถมศึกษา นำไปใช้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพและกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ส่วนในระดับมัธยมศึกษา นำไปใช้ในกลุ่มวิชาการงานและอาชีพ สังคมศึกษาและภาษาไทย ในการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการปรับรายละเอียดของเนื้อหา ได้นำความรู้ ที่เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านจากประสบการณ์เดิมของตน มากำหนดรายละเอียดของเนื้อหาวิชาและดำเนินการสอนเอง การปรับกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้วิธีมอบหมายให้นักเรียนไปศึกษารวบรวมความรู้จากผู้รู้ในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาอภิปรายและสรุปในชั้น และให้ผู้รู้ในท้องถิ่นมาถ่ายทอดความรู้ กิจกรรมเสริมให้นักเรียนไปเรียนกับผู้ที่อยู่ในชุมชน การนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการบริหารและบริการหลักสูตร ส่วนใหญ่นำมาใช้ในการจัดการเตรียมสถานที่ การจัดบริการวัสดุหลักสูตร และการเตรียมบุคลากร การนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการสอน ส่วนใหญ่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้วยการนำเนื้อหาที่เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านมาถ่ายทอด โดยเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ตามปกติ การพัฒนาและใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ด้วยการคัดเลือกสื่อการเรียนการสอนที่ในท้องถิ่นมาใช้ประกอบการสอน ปัญหาที่พบในการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นคือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูมีภาระงานมากและผู้รู้ในท้องถิ่นไม่มีเวลาในการเข้าร่วมพัฒนาหลักสูตร ในด้านการสอนมีปัญหการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้รู้ที่เชิญมาให้ความรู้ไม่มีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญและไม่ให้การสนับสนุน

ภัทรวดี อุดมมณฑล (2545 : 211 - 221) ได้ศึกษาการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนแกนนำร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนจำนวน 35 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระฯ (ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่ นำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านคติ ความคิด ความเชื่อ ในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม มาใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ครูนำมาใช้ในการจัดการประกอบอาชีพ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในท้องถิ่น นำมาใช้ในการกำหนดสาระการเรียนรู้รายปี / รายภาค การจัดทำคำอธิบายรายวิชา การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ หัวหน้าฝ่ายกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนส่วนใหญ่ นำเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการประกอบอาชีพ

มาใช้ในการจัดกิจกรรมนักเรียน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปัญหาการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า บุคลากรในโรงเรียนขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ ขาดการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น บุคลากรในโรงเรียนไม่มีเวลาที่จะดำเนินการและขาดการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับท้องถิ่น

10.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้

ชรินทร์ มั่งคั่ง (2539 :112 -117) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาท้องถิ่นของเรา 1 ส (071) ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตัวอย่างประชากรเป็นโรงเรียน 244 โรง ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร 234 คน ครู 236 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการบริหารหลักสูตร ผู้บริหารสนับสนุนการเตรียมบุคลากร การบริการสื่อการสอน การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารให้การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ครูมีการจัดทำแผนการสอน สอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ 9 ชั้น มีการจัดป้ายนิเทศ ผลิตแผนภูมิ แผนที่ วัดและประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบ ปัญหาที่พบ คือไม่มีการรวบรวมการใช้หลักสูตร ขาดการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร ขาดครูวิชาสังคมศึกษา ขาดความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร ห้องเรียนไม่พอ งบประมาณไม่พอ ขาดเอกสารประกอบหลักสูตร ศึกษานิเทศก์ไม่มีส่วนร่วม ไม่มีการวางแผนการจัดกิจกรรมเสริมไม่มีวัสดุ อุปกรณ์ในการผลิตสื่อ ไม่นำข้อมูลย้อนกลับมาใช้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน

ทิพวรรณ ขวัญอ่อน (2541 : 166 -179) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร โดยมีกลุ่มตัวอย่างประชากร คือ โรงเรียน 38 โรง ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหาร 38 คน ครู 76 คน นักเรียน 76 คน รวมทั้งสิ้น 253 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าความถี่ ร้อยละ และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริหารและบริการหลักสูตร ผู้บริหารและครู มีการเตรียมตัวเพื่อให้เข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร จัดครูเข้าสอนตามประสบการณ์ความสามารถ จัดตารางสอน

ตามโครงสร้างของหลักสูตร จัดบริการวัสดุ - อุปกรณ์ เตรียมสื่อ จัดห้องเรียน สนับสนุนงบประมาณและมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรผ่านนักเรียนไปยังผู้ปกครอง ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสนับสนุนครูให้วางแผนการสอน ให้ผลิตและใช้สื่อ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดสรรงบประมาณในการวัดและประเมินผล ครูจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้แสดงออกและมีส่วนร่วม ใช้วิธีสอนแบบบรรยาย วัดและประเมินผลโดยการให้แบบทดสอบ แบบฝึกหัด และทดสอบภาคปฏิบัติ ด้านงานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร มีการนิเทศโดยผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ โดยการประชุมชี้แจง แนะนำและเยี่ยมชั้นเรียน สนับสนุน สร้างขวัญและให้กำลังใจ ปัญหาที่พบ ครูไม่มีวุฒิทางพระพุทธศาสนา ขาดงบประมาณ จำนวนห้องเรียนไม่พอ ครูไม่มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและเนื้อหาในเรื่องที่สอน ขาดทักษะในการเขียนแผนการสอน การจัดการเรียนการสอน การผลิตสื่อ ไม่มีเวลาเตรียมการสอน ไม่รู้วิธีการประชาสัมพันธ์และขาดการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

กรณีการ สงวนนวน (2546 : 150 -160) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ(ภาษาจีน) ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในชั้นเรียน ประชากรคือ โรงเรียน 18 โรง ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จำนวน 18 คน และประธานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ จำนวน 16 คน ครูผู้สอน จำนวน 20 คน คีทชานีเทศก์ จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 57 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารหลักสูตรของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการและประธานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มีการจัดครูเข้าสอนตามความรู้ ความสามารถ อนุมัติการจัดตารางสอน บริการวัสดุ - อุปกรณ์ในการผลิตสื่อ บริการสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน มีการนิเทศติดตามผลโดยการเยี่ยมชั้นเรียน ประเมินผลจากแบบรายงานตนของครู และประชาสัมพันธ์หลักสูตรโดยการจัดประชุมผู้ปกครอง ด้านการสอน ครูทำความเข้าใจหลักสูตรโดยการเข้ารับการอบรม สัมมนา ปรับกิจกรรมการเรียนการสอนและรายละเอียดเนื้อหา วางแผนการสอน เตรียมสื่อ - อุปกรณ์ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พัฒนาและใช้สื่อ วัดผลโดยการสังเกต การร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ปัญหาที่พบฝ่ายบริหารขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องหลักสูตร ไม่มีความรู้ในเรื่องภาษาจีน การดำเนินการขาดความต่อเนื่องและขาดห้องเรียนภาษาจีน ฝ่ายผู้สอนไม่สามารถสอนเนื้อหาได้ครบตามหลักสูตรกำหนด ไม่มีความมั่นใจในการวางแผนการสอน เวลาสอนไม่พอ ครูมีงานมากไม่มีเวลาจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและ

พัฒนาสื่อ สื่อมีไม่เพียงพอ ไม่มีคู่มือการวัดประเมินผล นักเรียนไม่มีเวลามาเรียนซ่อมเสริมเพราะต้องทำกิจกรรมของกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

10.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

อมรรัตน์ พุ่มศรีพักตร์ (2546 : 75 - 77) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ตรวจราชการ สำนักนายกรัฐมนตรีต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติไปปฏิบัติ มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการดำเนินนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของรัฐบาล ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำนวน 3 คน ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีจำนวน 7 คน และผู้ช่วยผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีจำนวน 13 คน รวมทั้งสิ้น 23 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบศึกษาเอกสารและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้บริหารนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติและกลุ่มเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติ มีความเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่า การนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ในระดับหนึ่ง โดยเกิดผลกระทบในหลายๆ ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสังคม มีการกระจายโอกาสให้ประชาชนได้คิดเอง ทำเอง พึ่งพาตนเอง เกิดการสร้างกระบวนการเรียนรู้โดยเฉพาะการบริหารจัดการ การทำงานแบบมีส่วนร่วมของภาคีสนับสนุน 2) ด้านเศรษฐกิจ เป็นการกระจายเงินทุนหมุนเวียน ก่อให้เกิดการขยายกิจกรรมการผลิต การลงทุน ลดภาระดอกเบี้ยเงินกู้ 3) ด้านการเมือง เกิดการกระจายอำนาจ สร้างและส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และ 4) ด้านวัฒนธรรม เกิดจิตสำนึกต่อส่วนรวม ความเอื้ออาทร รู้รักสามัคคี และสร้างความเสมอภาคในชุมชน

จากทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นว่าการดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมนั้นเป็นกระบวนการสำคัญที่จะต้องจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น เป็นการสนองตอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งจะช่วยให้การปฏิรูปการศึกษารวดเร็วจนตามวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรดังกล่าว เป็นการส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้การศึกษาตอบสนองกับความต้องการของคนในชุมชนอย่างแท้จริงและส่งเสริมให้เกิดความรัก ความภาคภูมิใจและความผูกพันในท้องถิ่นของตน ดังนั้น บุคลากรต่างๆ เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ ผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดหลักสูตรให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะต้องให้ความร่วมมือและความร่วมใจกันในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของโรงเรียนนำร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2547 โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการวิจัย 2 กลุ่ม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. คณะกรรมการดำเนินการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นในระดับจังหวัด จำนวน 7 คน โดยมีผู้ให้ข้อมูล ได้แก่

รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1	จำนวน 1 คน
ศึกษานิเทศก์	จำนวน 1 คน
พัฒนาการจังหวัด	จำนวน 1 คน
หัวหน้ากลุ่มงานแผนงานและข้อมูล สำนักงานพัฒนาชุมชน	จำนวน 1 คน
นักวิชาการพัฒนาชุมชน	จำนวน 1 คน
ประธานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน 1 คน
ผู้แทนจากพื้นที่นำร่อง	จำนวน 1 คน

2. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการใช้หลักสูตรของโรงเรียนนำร่อง แยกเป็นโรงเรียนประถมศึกษา 20 โรงเรียนมัธยมศึกษา 16 โรงเรียน รวม 36 โรงเรียน จำนวน 72 คน โดยมีผู้ให้

ข้อมูล ได้แก่

ผู้บริหารระดับประถมศึกษา	จำนวน 20 คน
ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา	จำนวน 20 คน
ผู้บริหารระดับมัธยมศึกษา	จำนวน 16 คน
ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา	จำนวน 16 คน

วิธีการคัดเลือกครูผู้สอน คัดเลือกจากครูผู้สอนที่เป็นตัวแทนโรงเรียนที่เข้าร่วมการประชุมอบรม สัมมนา หรือการจัดนิทรรศการ เกี่ยวกับการดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของโรงเรียนนำร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด ร่วมกับผู้บริหาร โรงเรียนละ 1 คน

รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 79 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การดำเนินการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด ซึ่งมี 8 ขั้นตอน ได้แก่ การจัดตั้งคณะทำงาน การศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดจุดมุ่งหมาย การกำหนดเนื้อหาสาระ การกำหนดกิจกรรมการสอน การกำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผล การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการใช้หลักสูตรของโรงเรียนนำร่อง มี 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 2.1 ขั้นเตรียมการจัดหลักสูตรมี 10 ด้าน ได้แก่ การวางแผนการจัดหลักสูตร การประสานงาน การจัดเตรียมบุคลากร การจัดทำตารางสอน การจัดเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร การจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน การจัดเตรียมอาคารและสถานที่ การจัดเตรียมการวัดประเมินผล การจัดเตรียมการนิเทศและติดตามผลการเรียน และการประชาสัมพันธ์หลักสูตร

ขั้นที่ 2.2 ขั้นดำเนินการจัดหลักสูตร มี 7 ด้าน ได้แก่ การจัดทำแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร การใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน การจัดสอนซ่อมเสริม การวัดผลและประเมินผล และการนิเทศติดตามผลการเรียน

ขั้นที่ 2.3 ขั้นนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร มี 2 ด้าน ได้แก่ การนิเทศติดตามประเมินผลในขั้นเตรียมการ และการนิเทศติดตามประเมินผลในขั้นดำเนินการจัด

การวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ประเภท คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ฉบับ และแบบศึกษาเอกสาร เครื่องมือดังกล่าวผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับคณะกรรมการดำเนินการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด เกี่ยวกับการจัดตั้งคณะทำงาน การศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดจุดมุ่งหมาย การกำหนดเนื้อหาสาระ การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น ในระดับจังหวัด

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) สำหรับผู้บริหารเกี่ยวกับ การเตรียมการจัดหลักสูตร และการนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตรท้องถิ่น แบ่งเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดหลักสูตร ในเรื่อง การเตรียมการจัด และการนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตรท้องถิ่น

ฉบับที่ 3 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) สำหรับครูผู้สอนเกี่ยวกับ การเตรียมการจัดหลักสูตร การดำเนินการจัดหลักสูตร และการนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตรท้องถิ่น แบ่งเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดหลักสูตรในเรื่อง การเตรียมการจัด การดำเนินการจัดหลักสูตร และการนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตรท้องถิ่น

2. แบบศึกษาเอกสาร เกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการดำเนินงานการจัดหลักสูตร ใช้สำหรับบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น และโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรท้องถิ่นในเรื่องการเตรียมการจัดหลักสูตร การดำเนินการจัดหลักสูตร และการนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร เอกสารที่ศึกษา ได้แก่ โครงการหลักสูตรท้องถิ่น คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร สมุดบันทึกการประชุม สมุดบันทึกการนิเทศ กำกับกิจกรรม สมุดบันทึกแผนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และข้อค้นพบจากการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ โดยเน้นถึงสภาพและปัญหาในการจัดหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

2. สัมภาษณ์ข้อมูลเพิ่มเติมจากรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ศึกษาภาคีนักวิชาการพัฒนาชุมชนและคณะทำงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เกี่ยวกับการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของโรงเรียนนำร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน

3. จัดทำตารางโครงสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหา

4. นำตารางการสร้างเครื่องมือวิจัย และขอเขตการวิจัยให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบคำแนะนำและนำมาปรับปรุงแก้ไข

5. สร้างเครื่องมือฉบับร่างทั้ง 3 ฉบับ นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพิจารณา เพื่อปรับปรุงแก้ไข
6. นำเครื่องมือวิจัยไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความสมบูรณ์และความตรงของเนื้อหา และภาษาที่ใช้
7. นำเครื่องมือวิจัยมาปรับปรุงแก้ไข แล้วขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อให้แบบสัมภาษณ์และแบบศึกษาเอกสารมีความสมบูรณ์ ครบถ้วน
8. จัดทำเครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งมี 3 เขต คือสำนักงานเขตพื้นที่ 1, 2 และ 3 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลและขอความร่วมมือในการวิจัย
2. ผู้วิจัยประสานงานกับคณะกรรมการดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่นและโรงเรียนนำร่อง ด้วยตนเองและนัดหมายวัน เวลา ที่จะสัมภาษณ์และเดินทางไปสัมภาษณ์โรงเรียนที่เป็นประชากร และเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีการจดบันทึก บันทึกเทปการสัมภาษณ์และถ่ายรูป
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยมีโรงเรียนนำร่องในอำเภอเสลภูมิ เป็นอำเภอแรก ในเดือนมกราคม ปีการศึกษา 2547 และเดินทางไปเก็บข้อมูลที่อำเภอหนองพอก เมยวดี โพนทอง ธวัชบุรี กิ่งกุงเขาหลวง โพนชัย กิ่งเชียงขวัญ อำเภอเมือง จังหาร ศรีสมเด็จ ปรทุมรัตน์ จัตุรพักตรพิมาน เกษตรวิสัย สุวรรณภูมิ โพนทราย เมืองสรวง พนมไพร กิ่งหนองฮี และอาจสามารถ ตามลำดับ รวมเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโรงเรียนนำร่องทั้ง 36 แห่ง ช่วงปลายเดือนมกราคมถึงต้นเดือนมีนาคม เป็นเวลาประมาณ 8 สัปดาห์
4. ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับคณะกรรมการดำเนินการจัดหลักสูตรด้วยตนเอง สัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ศึกษาพิเศษ พัฒนาการจังหวัด หัวหน้ากลุ่มงานแผนงานและข้อมูลสำนักงานพัฒนาชุมชน นักวิชาการพัฒนาชุมชน ประธานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน และผู้แทนจากพื้นที่นำร่อง ตามวัน เวลาที่นัดหมาย โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยใช้ข้อคำถามอื่นๆที่จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและชัดเจนยิ่งขึ้น และบันทึกเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง
5. ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหาร ครูผู้สอน ในโรงเรียนนำร่อง โดยการสัมภาษณ์และบันทึกเอกสารต่างๆ จากโรงเรียนนำร่องทั้ง 36 โรงเรียน ตามวัน เวลาที่นัดหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกเอกสารที่ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทั้งหมดแล้วจึงนำมาวิเคราะห์โดยแยกวิเคราะห์เป็นระดับประถมศึกษา จำนวน 20 โรงเรียน และระดับมัธยมศึกษาจำนวน 16 โรงเรียน แล้วจึงวิเคราะห์ในภาพรวมทั้ง 36 โรงเรียน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของคณะกรรมการการจัดหลักสูตรในระดับจังหวัดและโรงเรียนนำร่องทั้ง 36 โรงเรียนในแต่ละระดับและในภาพรวม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ของโรงเรียนนำร่อง ของผู้บริหารและครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา จำนวน 20 โรงเรียน เกี่ยวกับการเตรียมการจัดหลักสูตร การดำเนินการจัดหลักสูตร และการนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ของโรงเรียนนำร่อง ของผู้บริหารและครูผู้สอน ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 16 โรงเรียน เกี่ยวกับการเตรียมการจัดหลักสูตร การดำเนินการจัดหลักสูตร และการนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ของโรงเรียนนำร่อง ของผู้บริหารและครูผู้สอน ในภาพรวม จำนวน 36 โรงเรียน เกี่ยวกับการเตรียมการจัดหลักสูตร การดำเนินการจัดหลักสูตร และการนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{ความถี่ของรายการ}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

(ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545 :49)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของโรงเรียนนาร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์และแบบศึกษาเอกสาร โดยประชากรผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด 7 คน และผู้บริหาร กับครูผู้สอนในโรงเรียนนาร่องที่ดำเนินการใช้หลักสูตร 36 โรงเรียน 72 คน รวมทั้งสิ้น 79 คน ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งในบทนี้ผู้วิจัยได้เสนอการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เสนอรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สาขาวิชา / วิชาเอก ตำแหน่งปัจจุบัน ประสบการณ์ในการทำงาน ในตำแหน่งปัจจุบัน ประสบการณ์การทำงาน จำนวนครั้งที่เข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนา/ การจัดงานนิทรรศการ และหน่วยงานที่จัดกิจกรรม (รายละเอียดนำเสนอในตารางที่ 1)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนนาร่อง ที่นำหลักสูตรไปใช้ โดยจำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สาขาวิชา / วิชาเอก ตำแหน่งปัจจุบัน ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ประสบการณ์การทำงาน และจำนวนครั้งที่เข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนา/ การจัดงานนิทรรศการ และหน่วยงานที่จัดกิจกรรม โดยนำเสนอในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาและนำเสนอในภาพรวม (รายละเอียดนำเสนอในตารางที่ 2-7)

ตอนที่ 2 เสนอรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดทำหลักสูตร ในระดับจังหวัด ตามกรอบแนวคิดการวิจัย (รายละเอียดนำเสนอในตารางที่ 8)

ตอนที่ 3 เสนอรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ ของโรงเรียนนาร่องของผู้บริหารและครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา จำนวน 20 โรงเรียน ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย (รายละเอียดนำเสนอในตารางที่ 9 -13)

ตอนที่ 4 เสนอรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ ของโรงเรียนนาร่องของผู้บริหารและครูผู้สอน ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 16 โรงเรียน ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย (รายละเอียดนำเสนอในตารางที่ 14 - 18)

ตอนที่ 5 เสนอรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ ของโรงเรียนนาร่อง ของผู้บริหารและครูผู้สอน ในภาพรวม จำนวน 36 โรงเรียน ตามกรอบแนวคิดการวิจัย (รายละเอียดนำเสนอในตารางที่ 19 - 23)

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร
ในระดับจังหวัด

สถานภาพ	จำนวน (N=7)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	6	85.71
- หญิง	1	14.29
2. อายุ		
- 31 - 40 ปี	1	14.29
- 41 - 50 ปี	3	42.86
- 51 - 60 ปี	3	42.86
3. วุฒิการศึกษา		
- ปริญญาตรี	2	28.57
- ปริญญาโท	5	71.43
4. สาขาวิชา /วิชาเอก		
- การบริหารการศึกษา	3	42.86
- พัฒนาชุมชน	2	28.57
- การศึกษาปฐมวัย	1	14.29
- ไทยคดีศึกษาศาสตร์	1	14.29
5. ตำแหน่งปัจจุบัน		
- รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1	1	14.29
- ศึกษานิเทศก์	1	14.29
- พัฒนาการจังหวัด	1	14.29
- หัวหน้ากลุ่มงานแผนงานและข้อมูล สำนักงานพัฒนาชุมชน	1	14.29
- นักวิชาการพัฒนาชุมชน	1	14.29
- ประธานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน	1	14.29
- ผู้แทนจากพื้นที่นำร่อง	1	14.29

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (N = 7)	ร้อยละ
6. ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน		
- ต่ำกว่า 5 ปี	5	71.43
- 5 - 10 ปี	2	28.57
7. ประสบการณ์ในการทำงาน		
- ต่ำกว่า 5 ปี	1	14.29
- 5 - 10 ปี	0	0.00
- 11 - 15 ปี	1	14.29
- 16 - 20 ปี	0	0.00
- มากกว่า 20 ปี	5	71.43
8. การเข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนา/จัดนิทรรศการ		
- ไม่เคย	0	0.00
- เคย	7	100.00
จำนวนครั้ง :		
- 1 ครั้ง	1	14.29
- 2 ครั้ง	1	14.29
- 3 ครั้ง	2	28.57
- มากกว่า 3 ครั้ง	3	42.86
ลักษณะของกิจกรรม :		
- ประชุม	6	85.71
- อบรม	5	71.43
- สัมมนา	3	42.86
- จัดนิทรรศการ	7	100.00
หน่วยงานที่จัดกิจกรรม :		
- สำนักงานพัฒนาชุมชน	4	57.14
- สำนักงานพัฒนาชุมชนร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา		
ร้อยละ	3	42.86

จากตารางที่ 1 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด ปรากฏผลดังนี้

เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัดส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 85.71 และเป็นหญิงคิดเป็นร้อยละ 14.29 เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด มีอายุระหว่าง 41-50 ปี และอายุระหว่าง 51- 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 85.71 เท่ากัน และอายุระหว่าง 31- 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.29

วุฒิการศึกษาของคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด พบว่า ส่วนใหญ่ระบุว่า จบการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 71.43 และระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 28.57 โดยส่วนใหญ่จบสาขาวิชาหรือวิชาเอก การบริหารการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 42.86 ที่เหลือเป็นการศึกษาปฐมวัย ไทยคดีสังคม พัฒนาศังคม และพัฒนาชุมชน อย่างละเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 14.29 โดยตำแหน่งปัจจุบันของคณะทำงานจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด ประกอบด้วยตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ศีษานิเทศก์ พัฒนาการจังหวัด หัวหน้ากลุ่มงานแผนงานและข้อมูล นักวิชาการพัฒนาชุมชน ประธานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน และผู้แทนจากพื้นที่นำร่อง อย่างละเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 14.29 ประสบการณ์ในการทำงานใน ตำแหน่งปัจจุบัน พบว่า ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 71.43 และระหว่าง 5 –10 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.57

ด้านประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 71.43 ซึ่งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด ทุกคนเคยเข้าร่วมประชุม/ อบรม / สัมมนา/จัดนิทรรศการ ส่วนใหญ่ มากกว่า 3 ครั้ง โดยกิจกรรมที่เข้าร่วมมากที่สุด คือ การจัดนิทรรศการ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ การจัดประชุม คิดเป็นร้อยละ 85.71 การจัดอบรม คิดเป็นร้อยละ 71.43 และการจัดสัมมนา คิดเป็นร้อยละ 42.86

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหาร ระดับประถมศึกษา

สถานภาพ	จำนวน (N = 20)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	19	95.00
- หญิง	1	5.00
2. อายุ		
- 31-40 ปี	1	5.00
- 41-50 ปี	15	75.00
- 51-60 ปี	4	20.00
3. วุฒิการศึกษา		
- ปริญญาตรี	8	40.00
- ปริญญาโท	12	60.00
4. สาขาวิชา/วิชาเอก		
- บริหารการศึกษา	13	65.00
- พลศึกษา	2	10.00
- เทคโนโลยีทางการศึกษา	2	10.00
- นิติศาสตร์	1	5.00
- การศึกษาปฐมวัย	1	5.00
- ภาษาอังกฤษ	1	5.00
5. ตำแหน่งปัจจุบัน		
- ผู้อำนวยการสถานศึกษา	14	70.00
- รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	5	25.00
- ครูผู้สอนรักษาการแทนผู้อำนวยการสถานศึกษา	1	5.00
6. ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน		
- ต่ำกว่า 5 ปี	8	40.00
- 5 -10 ปี	7	35.00
- 11-15 ปี	2	10.00
- 16-20 ปี	3	15.00

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (N = 20)	ร้อยละ
7. ประสบการณ์การทำงาน		
- 5-10 ปี	2	10.00
- มากกว่า 20 ปี	18	90.00
8. การเข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนา/จัดนิทรรศการเกี่ยวกับ การจัดหลักสูตรท้องถิ่น กองทุนหมู่บ้านฯ		
- ไม่เคย	3	15.00
- เคย	17	85.00
จำนวนครั้ง :		
- 1 ครั้ง	3	15.00
- 2 ครั้ง	7	35.00
- 3 ครั้ง	5	25.00
- มากกว่า 3 ครั้ง	2	20.00
ลักษณะของกิจกรรม :		
- ประชุม	12	70.59
- อบรม	8	47.06
- สัมมนา	4	23.53
- จัดนิทรรศการ	20	100.00
หน่วยงานที่จัดกิจกรรม :		
- สำนักงานพัฒนาชุมชน	11	55.00
- สำนักงานพัฒนาชุมชนร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา		
ร้อยละ	9	45.00

จากตารางที่ 2 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหาร ระดับประถมศึกษา ปราบกฏผลดังนี้

ผู้บริหารระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 95.00 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 5.00 โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมา

คือ อายุระหว่าง 51 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.00 และ อายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.00

ผู้บริหารส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 60.00 และปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 40.00 ส่วนใหญ่ระบุว่า จบสาขาวิชา/วิชาเอก การบริหารการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 65.00 รองลงมา คือ วิชาเอกพลศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 10.00 เท่ากัน และวิชาเอกนิติศาสตร์ การศึกษาปฐมวัย และภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 5.00 เท่ากัน ในด้านการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน พบว่า ส่วนใหญ่ คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมา คือ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 25.00 และครูผู้สอนรักษาการแทนผู้อำนวยการสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 5.00

เมื่อพิจารณาในด้านประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันของผู้บริหาร พบว่าไม่ถึงครึ่งระบุว่า มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมา คือ 5 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.00 และ 16 - 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.00 และเมื่อพิจารณาถึงประสบการณ์การทำงานของผู้บริหาร พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี และ คิดเป็นร้อยละ 90.00 และ 5 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.00

ผู้บริหารส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมประชุม / อบรม / สัมมนา / จัดนิทรรศการ เกี่ยวกับการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ กองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 85.00 โดยส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 35.00 รองลงมา คือ 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25.00 และมากกว่า 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 20.00 ซึ่งลักษณะของกิจกรรมที่เข้าร่วม ส่วนใหญ่ คือ การจัดนิทรรศการ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ การประชุม คิดเป็นร้อยละ 70.59 และการอบรม คิดเป็นร้อยละ 47.06 โดยในส่วนของหน่วยงานที่จัดกิจกรรม คือ สำนักงานพัฒนาชุมชน คิดเป็นร้อยละ 55.00 และสำนักงานพัฒนาชุมชนร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด คิดเป็นร้อยละ 45.00

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา

สถานภาพ	จำนวน (N = 20)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	11	55.00
- หญิง	9	45.00
2. อายุ		
- 31-40 ปี	2	10.00
- 41-50 ปี	14	70.00
- 51-60 ปี	4	20.00
3. วุฒิการศึกษา		
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	3	15.00
- ปริญญาตรี	16	80.00
- ปริญญาโท	1	5.00
4. สาขาวิชา/วิชาเอก		
- การประถมศึกษา	6	30.00
- การบริหารการศึกษา	5	25.00
- สังคมศึกษา	3	15.00
- พลศึกษา	1	5.00
- ดนตรีศึกษา	1	5.00
- ภาษาไทย	1	5.00
- ชีววิทยา	1	5.00
- วิทยาศาสตร์ทั่วไป	1	5.00
- ฟ้าและการตัดเย็บ	1	5.00
5. ตำแหน่งปัจจุบัน		
- ครูผู้สอน	19	95.00
- รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและทำหน้าที่เป็นครูผู้สอน	1	5.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (N = 20)	ร้อยละ
6. ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน		
- ต่ำกว่า 5 ปี	6	30.00
- 5-10 ปี	11	55.00
- 11-15 ปี	1	5.00
- 16-20 ปี	2	10.00
7. ประสบการณ์การทำงาน		
- ต่ำกว่า 5 ปี	1	5.00
- 5-10 ปี	0	0.00
- 11-15 ปี	2	10.00
- 16-20 ปี	1	5.00
- มากกว่า 20 ปี	16	80.00
8. การเข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนา/จัดนิทรรศการเกี่ยวกับการจัด หลักสูตรท้องถิ่น กองทุนหมู่บ้านฯ		
- ไม่เคย	0	0.00
- เคย	20	100.00
จำนวนครั้ง :		
- 1 ครั้ง	5	25.00
- 2 ครั้ง	11	55.00
- 3 ครั้ง	2	10.00
- มากกว่า 3 ครั้ง	2	10.00
ลักษณะของกิจกรรม :		
- ประชุม	13	65.00
- อบรม	10	50.00
- สัมมนา	4	20.00
- จัดนิทรรศการ	20	100.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (N = 20)	ร้อยละ
หน่วยงานที่จัดกิจกรรม :		
- สำนักงานพัฒนาชุมชน	12	60.00
- สำนักงานพัฒนาชุมชนร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา		
ร้อยละ	8	40.00

จากตารางที่ 3 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา ปრაกฏผลดังนี้

ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา พบว่า เกินกว่าครึ่งเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 55.00 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 45.00 โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41- 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 51 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.00 และ อายุ 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.00

ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่ระบุว่า มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมา คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 15.00 และปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 5.00 โดยจบสาขาวิชา/วิชาเอกการประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 30.00 วิชาเอกการบริหารการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 25.00 และวิชาเอกสังคมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 15.00 ในด้านการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน พบว่า ส่วนใหญ่ คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 95.00 และรองผู้อำนวยการสถานศึกษาและทำหน้าที่ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 5.00

ด้านประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา พบว่า เกินกว่าครึ่งระบุว่า มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน 5 -10 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.00 รองลงมา คือ ต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.00 และ 16 - 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.00 และเมื่อพิจารณาถึงประสบการณ์การทำงานของครูผู้สอนในระดับประถมศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมา คือ 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.00 และต่ำกว่า 5 ปี กับ 16 - 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.00 เท่ากัน

ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ทุกคนเคยเข้าร่วมประชุม / อบรม / สัมมนา / จัดนิทรรศการเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยเคยเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 55.00 รองลงมา คือ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25.00 และ 3 ครั้ง กับมากกว่า 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 10.00 เท่ากัน

ลักษณะของกิจกรรมที่เข้าร่วมส่วนใหญ่ คือ การจัดนิทรรศการ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ การประชุมและอบรม คิดเป็นร้อยละ 65.00 และการอบรม คิดเป็นร้อยละ 50.00 โดยในส่วนของหน่วยงานที่จัดกิจกรรม คือ สำนักงานพัฒนาชุมชน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และสำนักงานพัฒนาชุมชนร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด คิดเป็นร้อยละ 40.00

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหาร ระดับมัธยมศึกษา

สถานภาพ	จำนวน (N = 16)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	13	81.25
- หญิง	3	18.75
2. อายุ		
- 31- 40 ปี	3	18.75
- 41- 50 ปี	6	37.50
- 51- 60 ปี	7	43.75
3. วุฒิการศึกษา		
- ปริญญาตรี	11	68.75
- ปริญญาโท	5	31.25
4. สาขาวิชา/วิชาเอก		
- การบริหารการศึกษา	6	37.50
- สังคมศึกษา	3	18.75
- เกษตรศาสตร์	2	12.50
- คณิตศาสตร์	2	12.50
- พลศึกษา	1	6.25
- ชีววิทยา	1	6.25
- อุตสาหกรรม	1	6.25
5. ตำแหน่งปัจจุบัน		
- ผู้อำนวยการสถานศึกษา	6	37.50
- รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	8	50.00
- ครูผู้สอนรักษาการหัวหน้าฝ่ายวิชาการ	1	6.25
- ครูผู้สอนรักษาการหัวหน้าฝ่ายหลักสูตรและการประเมินผล	1	6.25

ตารางที่ 4 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (N = 16)	ร้อยละ
6. ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน		
- ต่ำกว่า 5 ปี	4	25.00
- 5-10 ปี	8	50.00
- 11-15 ปี	2	12.50
- 16 - 20 ปี	1	6.25
- มากกว่า 20 ปี	1	6.25
7. ประสบการณ์การทำงาน		
- 5-10 ปี	1	6.25
- 11 - 15 ปี	2	12.50
- 16 - 20 ปี	3	18.75
- มากกว่า 20 ปี	10	62.50
8. การเข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนา/จัดนิทรรศการเกี่ยวกับการจัด หลักสูตรท้องถิ่น กองทุนหมู่บ้านฯ		
- ไม่เคย	0	0.00
- เคย	16	100.00
จำนวนครั้ง :		
- 1 ครั้ง	4	25.00
- 2 ครั้ง	9	56.25
- 3 ครั้ง	2	12.50
- มากกว่า 3 ครั้ง	1	6.25
ลักษณะของกิจกรรม :		
- ประชุม	9	56.25
- อบรม	7	43.75
- สัมมนา	4	25.00
- จัดนิทรรศการ	16	100.00

ตารางที่ 4 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (N = 16)	ร้อยละ
หน่วยงานที่จัดกิจกรรม		
- สำนักงานพัฒนาชุมชน	9	56.25
- สำนักงานพัฒนาชุมชนร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา		
ร้อยละ	7	43.75

จากตารางที่ 4 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหาร ระดับมัธยมศึกษา ปรัชญาผลดังนี้

ผู้บริหารระดับมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 81.25 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 18.75 โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.75 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.50 และอายุ 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.75

ผู้บริหารส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 68.75 และปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 31.25 จบสาขาวิชา/วิชาเอก การบริหารการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมา คือ สังคมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 18.75 และวิชาเอกเกษตรศาสตร์และคณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 12.50 เท่ากัน ตำแหน่งปัจจุบันส่วนใหญ่ คือ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 37.50 และครูผู้สอนรักษาการหัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียน กับ ครูผู้สอนรักษาการหัวหน้าฝ่ายหลักสูตรและการประเมินผลโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 6.25 เท่ากัน

เมื่อพิจารณาในด้านประสบการณ์การทำงาน ในตำแหน่งปัจจุบันของผู้บริหาร พบว่า ครั้งหนึ่งระบุว่า มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันตั้งแต่ 5 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา คือ ต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.00 และ 11 - 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.50 และเมื่อพิจารณาถึงประสบการณ์การทำงานของผู้บริหาร พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 62.50 รองลงมา คือ 16 - 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.75 และ 11 - 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.50

ผู้บริหารทุกคนเคยเข้าร่วมประชุม /อบรม/ สัมมนา/จัดนิทรรศการ เกี่ยวกับการจัดหลักสูตร
ท้องถิ่น โครงการกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยเกินกว่าครึ่งเคยเข้าร่วมกิจกรรม
จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 56.25 รองลงมา คือ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25.00 และ 3 ครั้ง
คิดเป็นร้อยละ 12.50 ซึ่งลักษณะของกิจกรรมที่เข้าร่วมส่วนใหญ่ คือ การจัดนิทรรศการ คิดเป็น
ร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ การประชุม คิดเป็นร้อยละ 56.25 และการอบรม คิดเป็นร้อยละ
43.75 โดยในส่วนของหน่วยงานที่จัดกิจกรรม คือ สำนักงานพัฒนาชุมชน คิดเป็นร้อยละ 56.25
และสำนักงานพัฒนาชุมชนร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด คิดเป็นร้อยละ 43.75

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้สอน ระดับมัธยมศึกษา

สถานภาพ	จำนวน (N = 16)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	9	56.25
- หญิง	7	43.75
2. อายุ		
- 31-40 ปี	3	18.75
- 41-50 ปี	13	81.25
3. วุฒิการศึกษา		
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	6.25
- ปริญญาตรี	15	93.75
4. สาขาวิชา/วิชาเอก		
- สังคมศึกษา	9	56.25
- การบริหารการศึกษา	1	6.25
- เทคโนโลยีทางการศึกษา	1	6.25
- พลศึกษา	1	6.25
- เคมี	1	6.25
- ภาษาไทย	1	6.25
- ประวัติศาสตร์	1	6.25
- ภูมิศาสตร์	1	6.25
5. ตำแหน่งปัจจุบัน		
- ครูผู้สอน	15	93.75
- รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและทำหน้าที่เป็นครูผู้สอน	1	6.25
6. ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน		
- ต่ำกว่า 5 ปี	4	25.00
- 5 -10 ปี	12	75.00

ตารางที่ 5 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (N = 16)	ร้อยละ
7. ประสบการณ์การทำงาน		
- 5 -10 ปี	2	12.50
- 11 - 15 ปี	3	18.75
- 16 - 20 ปี	2	12.50
- มากกว่า 20 ปี	9	56.25
8. การเข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนา/จัดนิทรรศการเกี่ยวกับการจัด หลักสูตรท้องถิ่น กองทุนหมู่บ้านฯ		
- ไม่เคย	0	0.00
- เคย	16	100.00
จำนวนครั้ง :		
- 1 ครั้ง	2	12.50
- 2 ครั้ง	9	56.25
- 3 ครั้ง	1	6.25
- มากกว่า 3 ครั้ง	4	25.00
ลักษณะของกิจกรรม :		
- ประชุม	12	75.00
- อบรม	9	56.25
- สัมมนา	4	25.00
- จัดนิทรรศการ	16	100.00
หน่วยงานที่จัดกิจกรรม :		
- สำนักงานพัฒนาชุมชน	10	62.50
- สำนักงานพัฒนาชุมชนร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา		
ร้อยละ	6	37.50

จากตารางที่ 5 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้สอน ระดับมัธยมศึกษา ปริญญาผลดังนี้

ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาเกินกว่าครึ่งเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 56.25 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 43.75 โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41- 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 81.25 และอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.75

ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 93.75 และต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 6.25 โดยจบสาขาวิชา/วิชาเอกสังคมศึกษา และวิชาเอกการบริหารการศึกษา เทคโนโลยีทางการศึกษา พลศึกษา เคมี ภาษาไทย ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 6.25 เท่ากัน ในด้านการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน พบว่า ส่วนใหญ่คือครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 93.75 รองลงมา คือ รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและทำหน้าที่ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 6.25

เมื่อพิจารณาในด้านประสบการณ์การทำงาน ในตำแหน่งปัจจุบันของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน 5 -10 ปี คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมา คือ ต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.00 และเมื่อพิจารณาถึงประสบการณ์การทำงานของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา พบว่า เกินกว่าครึ่งมีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.25 รองลงมา คือ 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.75 และ 5 -10 ปี กับ 16 - 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.50 เท่ากัน

ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ทุกคนเคยเข้าร่วมประชุม / อบรม / สัมมนา / จัดนิทรรศการเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยเคยเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 56.25 รองลงมา คือ มากกว่า 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25.00 และ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.50 ซึ่งลักษณะของกิจกรรมที่เข้าร่วมส่วนใหญ่ คือ การจัดนิทรรศการ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ การประชุม คิดเป็นร้อยละ 75.00 และอบรม คิดเป็นร้อยละ 56.25 โดยในส่วนของหน่วยงานที่จัดกิจกรรม คือ สำนักงานพัฒนาชุมชน คิดเป็นร้อยละ 62.50 และสำนักงานพัฒนาชุมชนร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด คิดเป็นร้อยละ 37.50

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหาร ในภาพรวม

สถานภาพ	จำนวน (N = 36)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	32	88.89
- หญิง	4	11.11
2. อายุ		
- 31-40 ปี	4	11.11
- 41-50 ปี	21	58.33
- 51-60 ปี	11	30.56
3. วุฒิการศึกษา		
-ปริญญาตรี	19	52.78
-ปริญญาโท	17	47.22
4. สาขาวิชา/วิชาเอก		
- การบริหารการศึกษา	19	52.78
- พลศึกษา	3	8.33
- สังคมศึกษา	3	8.33
- เทคโนโลยีทางการศึกษา	2	5.56
- คณิตศาสตร์	2	5.56
- เกษตรศาสตร์	2	5.56
- การศึกษาปฐมวัย	1	2.78
- ภาษาอังกฤษ	1	2.78
- ชีววิทยา	1	2.78
- อุตสาหกรรม	1	2.78
- นิติศาสตร์	1	2.78

ตารางที่ 6 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (N = 36)	ร้อยละ
5. ตำแหน่งปัจจุบัน		
- ผู้อำนวยการสถานศึกษา	20	55.56
- รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	13	36.11
- ครูผู้สอนรักษาการแทนผู้อำนวยการสถานศึกษา	1	2.78
- ครูผู้สอนรักษาการหัวหน้าฝ่ายวิชาการ	1	2.78
- ครูผู้สอนรักษาการหัวหน้าฝ่ายหลักสูตรและประเมินผล	1	2.78
6. ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน		
- ต่ำกว่า 5 ปี	12	33.33
- 5-10 ปี	15	41.67
- 11-15 ปี	4	11.11
- 16-20 ปี	4	11.11
- มากกว่า 20 ปี	1	2.78
7. ประสบการณ์การทำงาน		
- 5-10 ปี	3	8.33
- 11-15 ปี	2	5.56
- 16-20 ปี	3	8.33
- มากกว่า 20 ปี	28	77.78
8. การเข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนา/จัดนิทรรศการเกี่ยวกับการจัด หลักสูตรท้องถิ่น กองทุนหมู่บ้านฯ		
- ไม่เคย	3	8.33
- เคย	33	91.67
จำนวนครั้ง :		
- 1 ครั้ง	7	21.21
- 2 ครั้ง	16	48.48
- 3 ครั้ง	7	21.21
- มากกว่า 3 ครั้ง	3	9.09

ตารางที่ 6 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (N = 36)	ร้อยละ
ลักษณะของกิจกรรม :		
- ประชุม	21	63.64
- อบรม	15	45.45
- สัมมนา	8	24.24
- จัดนิทรรศการ	33	100.00
หน่วยงานที่จัดกิจกรรม :		
- สำนักงานพัฒนาชุมชน	20	55.56
- สำนักงานพัฒนาชุมชนร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา		
ร้อยละ	16	44.44

จากตารางที่ 6 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหาร ในภาพรวม ปรากฏผลดังนี้

ผู้บริหารในภาพรวม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 88.89 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 11.11 โดยส่วนใหญ่อายุระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.33 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 51 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.56 และ 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.11

ผู้บริหารในภาพรวม เกินกว่าครึ่งมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 52.78 และปริญญาโทคิดเป็นร้อยละ 47.22 และจบสาขาวิชา/วิชาเอก การบริหารการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 52.78 รองลงมา คือ วิชาเอกพลศึกษาและสังคมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 8.33 เท่ากัน ในด้านการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน พบว่า ส่วนใหญ่ คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 55.56 รองลงมา คือ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 36.11

เมื่อพิจารณาในด้านประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันของผู้บริหาร พบว่า ไม่ถึงครึ่งระบุว่า มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันตั้งแต่ 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.67 รองลงมา คือ ต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.33 และ 11-15 ปี กับ 16 - 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.11 เท่ากัน และเมื่อพิจารณาถึงประสบการณ์การทำงานของผู้บริหาร พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 77.78 รองลงมา คือ 5-10 ปี และ 16 -20 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.33 เท่ากัน

ผู้บริหารส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนา/จัดนิทรรศการ เกี่ยวกับการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ กองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 91.67 โดยเคยเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 48.48 รองลงมา คือ 1 ครั้ง กับ 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 21.21 เท่ากัน ซึ่งลักษณะของกิจกรรมที่เข้าร่วมส่วนใหญ่ คือ การจัดนิทรรศการ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ การประชุม คิดเป็นร้อยละ 63.64 และการอบรม คิดเป็นร้อยละ 45.45 โดยในส่วนของหน่วยงานที่จัดกิจกรรม คือ สำนักงานพัฒนาชุมชน คิดเป็นร้อยละ 55.56 และสำนักงานพัฒนาชุมชนร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด คิดเป็นร้อยละ 44.44

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้สอน ในภาพรวม

สถานภาพ	จำนวน (N = 36)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	20	55.56
- หญิง	16	44.44
2. อายุ		
- 31- 40 ปี	5	13.89
- 41- 50 ปี	27	75.00
- 51- 60 ปี	4	11.11
3. วุฒิการศึกษา		
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	4	11.11
- ปริญญาตรี	31	86.11
- ปริญญาโท	1	2.78
4. สาขาวิชา/วิชาเอก		
- สังคมศึกษา	12	33.33
- การบริหารการศึกษา	6	16.67
- การประถมศึกษา	6	16.67
- พลศึกษา	2	5.56
- ภาษาไทย	2	5.56
- เทคโนโลยีทางการศึกษา	1	2.78
- เคมี	1	2.78
- ชีววิทยา	1	2.78
- วิทยาศาสตร์ทั่วไป	1	2.78
- ประวัติศาสตร์	1	2.78
- ภูมิศาสตร์	1	2.78
- ดนตรีศึกษา	1	2.78
- ผ้าและการตัดเย็บ	1	2.78

ตารางที่ 7 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (N = 36)	ร้อยละ
5. ตำแหน่งปัจจุบัน		
- ครูผู้สอน	35	97.22
- รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและทำหน้าที่ครูผู้สอน	1	2.78
6. ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน		
- ต่ำกว่า 5 ปี	10	27.78
- 5 -10 ปี	22	61.11
- 11 -15 ปี	1	2.78
- 16 -20 ปี	2	5.56
7. ประสบการณ์การทำงาน		
- ต่ำกว่า 5 ปี	1	2.78
- 5 -10 ปี	2	5.56
- 11-15 ปี	5	13.89
- 16 -20 ปี	3	8.33
- มากกว่า 20 ปี	25	69.44
8. การเข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนา/จัดนิทรรศการเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กองทุนหมู่บ้านฯ		
- ไม่เคย	0	0.00
- เคย	36	100.00
จำนวนครั้ง :		
- 1 ครั้ง	7	19.44
- 2 ครั้ง	20	55.56
- 3 ครั้ง	3	8.33
- มากกว่า 3 ครั้ง	6	16.67

ตารางที่ 7 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (N = 36)	ร้อยละ
ลักษณะของกิจกรรม :		
- ประชุม	25	69.44
- อบรม	19	52.78
- สัมมนา	8	22.22
- จัดนิทรรศการ	36	100.00
หน่วยงานที่จัดกิจกรรม		
- สำนักงานพัฒนาชุมชน	22	61.11
- สำนักงานพัฒนาชุมชนร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา		
ร้อยละ	14	38.89

จากตารางที่ 7 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้สอน ในภาพรวม ปรากฏผลดังนี้

ครูผู้สอนในภาพรวมเกินกว่าครึ่งเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 55.56 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 44.44 โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 31- 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.89 และ 51 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.11

ในด้านวุฒิการศึกษา ครูผู้สอนในภาพรวม พบว่า ส่วนใหญ่ระบุว่า มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 86.11 รองลงมา คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 11.11 และปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 2.78 โดยจบสาขาวิชา/วิชาเอก สังคมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมา คือ วิชาเอกการบริหารการศึกษา กับ การประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 16.67 เท่ากัน และวิชาเอกพลศึกษา กับ ภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 5.56 เท่ากัน

ในด้านการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน พบว่า ส่วนใหญ่ คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 97.22 รองลงมา คือ รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและทำหน้าที่ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 2.78

เมื่อพิจารณาในด้านประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันของครูผู้สอน พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน 5 -10 ปี คิดเป็นร้อยละ 61.11 รองลงมา คือ ต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.78 และ 16 - 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.56

เมื่อพิจารณาถึงประสบการณ์การทำงานของครูผู้สอน พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี และคิดเป็นร้อยละ 69.44 รองลงมา คือ 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.89 และ 16 - 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.33

ครูผู้สอนในภาพรวม ทุกคนเคยเข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนา/จัดนิทรรศการ เกี่ยวกับการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยเคยเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 55.56 รองลงมา คือ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 19.44 และมากกว่า 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 16.67 ซึ่งลักษณะของกิจกรรมที่เข้าร่วมส่วนใหญ่ คือ การจัดนิทรรศการ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ การประชุม คิดเป็นร้อยละ 69.44 และการอบรม คิดเป็นร้อยละ 52.78 โดยในส่วนของหน่วยงานที่จัดกิจกรรม คือ สำนักงานพัฒนาชุมชน คิดเป็นร้อยละ 61.11 และสำนักงานพัฒนาชุมชนร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด คิดเป็นร้อยละ 38.89

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการดำเนินการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด
ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการดำเนินการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด
ตามการให้ข้อมูลของคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร

การจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด	จำนวน (N=7)	ร้อยละ
1. การจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร		
1.1 วิธีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร		
- การแต่งตั้งโดยตรงจากผู้ว่าราชการจังหวัดโดยทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังต้นสังกัด	5	71.43
- การเลือกตั้งโดยเป็นตัวแทนในอำเภอ	2	28.57
1.2 บทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย (N=7)		
- คณะกรรมการ	6	85.71
- เลขานุการ	1	14.29
1.3 คุณสมบัติที่ใช้ในการคัดเลือก (N=7)		
- มีความรู้ความสามารถในเรื่องการบริหารจัดการกองทุน	4	57.14
- มีความรู้ความสามารถในการจัดทำหลักสูตร	3	42.86
- มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง	2	28.57
- เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน	2	28.57
- เป็นผู้ริเริ่มทำและนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน	1	14.29
1.4 ปัญหาการจัดตั้งคณะทำงาน เกี่ยวกับการคัดเลือกบุคคล (N=7)		
- ไม่ประสบปัญหา	7	100.00
- ประสบปัญหา	0	0.00
2. การศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐาน		
2.1 ประเภทของข้อมูลพื้นฐานที่นำมาใช้จัดทำหลักสูตร		
- ข้อมูลสภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมือง	7	100.00
- ข้อมูลชุมชน	5	71.43
- ข้อมูลจากผู้เรียน	4	57.14

ตารางที่ 8 (ต่อ)

การจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด	จำนวน (N=7)	ร้อยละ
- ข้อมูลจากปรัชญาการศึกษา และจิตวิทยาการเรียนการสอน	3	42.86
- ข้อมูลจากโรงเรียน	2	28.57
2.2 วิธีการศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐาน (N=7)		
- การทำประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากครูผู้สอน ผู้บริหาร สื่อมวลชนและสาธารณะ	6	85.71
- การระดมสมองจากครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน นักวิชาการ	5	71.43
- ศึกษาดูงานโรงเรียนที่ดำเนินการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น กองทุนหมู่บ้าน	1	14.29
- การวิจัย โดยใช้การสอบถาม การสัมภาษณ์ ฯลฯ	1	14.29
2.3 ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นตัวกำหนดทิศทางในการจัดหลักสูตร (N=7)		
- นโยบายของรัฐ	6	85.71
- ข้อมูลสภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมือง	4	57.14
- ข้อมูลจากผู้เรียน	2	28.57
2.4 ปัญหาการศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐาน (N=7)		
- ไม่ประสบปัญหา	5	71.43
- ประสบปัญหา	2	28.57
ปัญหาที่ประสบ (N=2)		
- คณะทำงานขาดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและประสบการณ์ ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	2	100.00
3. การกำหนดจุดมุ่งหมาย		
3.1 หลักการในการกำหนดจุดมุ่งหมาย		
- มีความสำคัญและคุณค่าต่อผู้เรียน	6	85.71
- ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ	5	71.43
- สอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมืองปัจจุบัน	5	71.43
- สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษา จิตวิทยาการเรียนรู้อ	1	14.29

ตารางที่ 8 (ต่อ)

การจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด	จำนวน (N=7)	ร้อยละ
3.2 ปัญหาในการกำหนดจุดมุ่งหมาย (N=7)		
- ไม่ประสบปัญหา	7	100.00
- ประสบปัญหา	0	0.00
4. การกำหนดเนื้อหาสาระ		
4.1 หลักการในการกำหนดเนื้อหาสาระ		
- เนื้อหามีประโยชน์และคุณค่าต่อผู้เรียน	6	85.71
- ยึดตามมาตรฐานการเรียนรู้	3	42.86
- สอดคล้องกับจุดหมายและสภาพสังคมปัจจุบัน	2	28.57
- ยึดหลักการของกองทุนหมู่บ้าน	1	14.29
4.2 วิธีการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร (N=7)		
- วิธีการเลือกเนื้อหาสาระของหลักสูตร	7	100.00
โดย การใช้ความคิดเห็นส่วนรวม	6	85.71
การวิเคราะห์เนื้อหา	4	57.14
- วิธีการจัดลำดับเนื้อหา	7	100.00
โดย จัดจากง่ายไปหายาก	5	71.43
จัดในรูปบูรณาการ	4	57.14
4.3 ปัญหาในการกำหนดเนื้อหาสาระ (N=7)		
- ไม่ประสบปัญหา	6	85.71
- ประสบปัญหา	1	14.29
ปัญหาที่ประสบ (N=1)		
- เนื้อหาไม่สอดคล้องกับความต้องการ	1	100.00
5. การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้		
5.1 หลักการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้		
- จัดให้สอดคล้องกับวัย ความสามารถ ความถนัดและ ความสนใจของผู้เรียน	6	85.71
- จัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้	5	71.43

ตารางที่ 8 (ต่อ)

การจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด	จำนวน (N=7)	ร้อยละ
- จัดให้มีลักษณะบูรณาการ	5	71.43
- จัดให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร	4	57.14
- จัดกิจกรรมโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3	42.86
5.2 ปัญหาการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ (N=7)		
- ไม่ประสบปัญหา	7	100.00
- ประสบปัญหา	0	0.00
6. การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล		
6.1 เกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล		
- คำนึงถึงความรู้ ความสามารถ วัย ของผู้เรียน	7	100.00
- สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการสอน	5	71.43
- ยึดมาตรฐานการเรียนรู้	3	42.86
6.2 วิธีการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน (N=7)		
- ใช้วิธีการวัดประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การซักถาม การสัมภาษณ์ การทดสอบ	6	85.71
- การประเมินตามสภาพจริง โดยการสังเกต การปฏิบัติ	4	57.14
- การรวบรวมผลงานต่างๆ ของนักเรียนโดยใช้แฟ้มสะสมงาน	2	28.57
6.3 ปัญหาการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล (N=7)		
- ไม่ประสบปัญหา	7	100.00
- ประสบปัญหา	0	0.00
7. การนำหลักสูตรไปใช้		
7.1 เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกโรงเรียนที่จะนำหลักสูตรไปใช้		
- เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาหรือระดับมัธยมศึกษา ในแต่ละอำเภอและมีความสมัครใจ	7	100.00
- โรงเรียนมีความพร้อมเรื่องความรู้ ความสามารถของบุคลากร	6	85.71

ตารางที่ 8 (ต่อ)

การจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด	จำนวน (N=7)	ร้อยละ
- โรงเรียนมีแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน คือ ระดับกองทุนหมู่บ้าน มีความเข้มแข็ง	5	71.43
- ชุมชนให้การสนับสนุน มีส่วนร่วม และเห็นความสำคัญ	3	42.86
7.2 วิธีการคัดเลือกโรงเรียนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ (N=7)		
- โรงเรียนได้รับคัดเลือกจากคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร โดยพัฒนาการอำเภอเป็นผู้ดำเนินการ	6	85.71
- โรงเรียนเป็นผู้อาสา	3	42.86
7.3 การแต่งตั้งมอบหมายผู้ดูแลรับผิดชอบและช่วยเหลือโรงเรียนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ (N=7)		
- มอบหมายให้พัฒนาการอำเภอแต่ละอำเภอเป็นคนดูแลเป็นบางเรื่อง เช่น การให้เอกสาร การให้ข้อมูลทางวิชาการเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน	6	85.71
- มอบหมายให้ผู้บริหาร ตามหน้าที่	5	71.43
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เช่น ประธานกองทุนหมู่บ้าน	3	42.86
7.4 ปัญหาการคัดเลือกโรงเรียนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ (N=7)		
- ไม่ประสบปัญหา	7	100.00
- ประสบปัญหา	0	0.00
8. การประเมินผลหลักสูตร		
8.1 เกณฑ์การประเมินผลหลักสูตร		
- ด้านปัจจัย เช่น เนื้อหาหลักสูตร บุคลิกของผู้เรียน ครูผู้สอน วัสดุอุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ ฯลฯ	6	85.71
- ด้านกระบวนการ เช่น การให้เวลา การสร้างบรรยากาศ การให้กำลังใจ การให้รางวัล ฯลฯ	5	71.43
- ด้านผลผลิต เช่น ผลสัมฤทธิ์ ทักษะคติของผู้เรียน	4	57.14

ตารางที่ 8 (ต่อ)

การจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด	จำนวน (N=7)	ร้อยละ
8.2 ขอบเขตของการประเมินผลหลักสูตร (N=7)		
- การวิเคราะห์ตัวหลักสูตร	3	42.86
- การวิเคราะห์การใช้หลักสูตร	1	14.29
- การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน	0	0.00
- การวิเคราะห์โครงการประเมินผลหลักสูตร	0	0.00
8.3 การแต่งตั้งมอบหมายผู้ดูแลรับผิดชอบ ติดตามประเมินผล(N=7) หลักสูตร		
- ไม่มีการดำเนินการเป็นลายลักษณ์อักษรและไม่มีความชัดเจน	7	100.00
8.4 ปัญหาการประเมินผลหลักสูตร(N=7)		
- ไม่ประสบปัญหา	0	0.00
- ประสบปัญหา	7	100.00
ปัญหาที่ประสบ (N=7)		
- ไม่มีการแต่งตั้งหรือมอบหมายคณะทำงานเพื่อประเมินผล หลักสูตร	7	100.00
- ไม่มีงบประมาณสนับสนุนการประเมินผลหลักสูตร	4	57.14
- คณะทำงานขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ การประเมินผล	2	28.57

จากตารางที่ 8 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด ซึ่งให้ข้อมูล
โดยคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด ปรากฏผลดังนี้

ในการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อเป็นคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด มีวิธีการ
จัดตั้งส่วนใหญ่ คือ ได้รับการแต่งตั้งโดยตรงจากผู้ว่าราชการจังหวัด โดยการทำหนังสือขอความ
ร่วมมือไปยังหน่วยงานต้นสังกัด คิดเป็นร้อยละ 71.43 รองลงมา คือ ได้รับการเลือกตั้งโดย
เป็นตัวแทนในแต่ละอำเภอ คิดเป็นร้อยละ 28.57

สำหรับบทบาทหน้าที่ที่คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัดได้รับ ส่วนใหญ่ คือ การเป็นคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 85.71 และเลขานุการ คิดเป็นร้อยละ 14.29 ซึ่งคุณสมบัติที่ใช้ในการคัดเลือก พบว่า เกินกว่าครึ่ง คือ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องการบริหารจัดการกองทุน คิดเป็นร้อยละ 57.14 รองลงมา คือ มีความรู้ความสามารถในการจัดทำหลักสูตรและมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง คิดเป็นร้อยละ 42.86 เท่ากัน

ส่วนปัญหาในการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด ทุกคนระบุว่าไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 100.00

ด้านการศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตร พบว่า คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัดระบุว่า มีการศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรโดยประเภทของข้อมูลทั้งหมด คือ ข้อมูลสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ ข้อมูลชุมชน คิดเป็นร้อยละ 71.43 และข้อมูลจากผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 57.14 โดยวิธีการที่ใช้ศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานนั้นส่วนใหญ่ คือ การทำประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากครูผู้สอน ผู้บริหาร สื่อมวลชนและสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 85.71 รองลงมา คือ การระดมสมองจากครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน นักวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 71.43 และการศึกษาดูงานโรงเรียนที่ดำเนินการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น กองทุนหมู่บ้าน และการวิจัยโดยใช้การสอบถามการสัมภาษณ์ ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ 14.29 เท่ากัน

สำหรับข้อมูลพื้นฐานที่เป็นตัวกำหนดทิศทางในการจัดทำหลักสูตรในครั้งนี้คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัดส่วนใหญ่ ระบุว่า คือ นโยบายของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 85.71 รองลงมา คือ ข้อมูลสภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมือง คิดเป็นร้อยละ 57.14 และข้อมูลจากผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 28.57

ส่วนปัญหาในการศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐาน คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด ส่วนใหญ่ระบุว่าไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 71.43 ส่วนน้อยระบุว่า ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 28.57 ซึ่งปัญหาที่ประสบ คือ คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัดขาดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และประสบการณ์ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานคิดเป็นร้อยละ 100.00

ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดทำหลักสูตร พบว่า คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด ส่วนใหญ่ระบุว่ายึดหลักการ คือ มีความสำคัญและคุณค่าต่อผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 85.71 รองลงมา คือ ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ และสอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมืองปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 71.43 เท่ากัน

ส่วนปัญหาในการกำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดทำหลักสูตร พบว่า คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด ทุกคนระบุว่าไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 100.00

ในด้านการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร พบว่า คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด ส่วนใหญ่ได้กำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร โดยยึดหลักการ คือ เนื้อหามีประโยชน์ และคุณค่าต่อผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 85.71 รองลงมา คือ ยึดตามมาตรฐานการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 42.86 และเนื้อหามีความสอดคล้องกับจุดหมายและสภาพสังคมปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 28.57

สำหรับวิธีการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร พบว่า มีวิธีการเลือกเนื้อหา คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยวิธีการใช้ความคิดเห็นส่วนรวม คิดเป็นร้อยละ 85.71 และการวิเคราะห์เนื้อหา คิดเป็นร้อยละ 57.14 และวิธีการจัดลำดับเนื้อหา คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยจัดลำดับเนื้อหา จากง่ายไปยาก คิดเป็นร้อยละ 71.43 และจัดในรูปบูรณาการ คิดเป็นร้อยละ 57.14

ส่วนปัญหาการกำหนดเนื้อหาสาระในการจัดทำหลักสูตร พบว่า คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด ส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 85.71 ส่วนน้อยประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 14.29 ซึ่งปัญหาที่ประสบ คือ เนื้อหาไม่สอดคล้องกับความต้องการ คิดเป็นร้อยละ 100.00

ด้านการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด ส่วนใหญ่ได้ยึดหลักการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ จัดให้สอดคล้องกับวัย ความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 85.71 รองลงมา คือ จัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ และจัดให้มีลักษณะบูรณาการ คิดเป็นร้อยละ 71.43 เท่ากัน

ส่วนปัญหาการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด ทุกคนระบุว่าไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 100.00

ในด้านการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล พบว่า คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัดใช้เกณฑ์การวัดและประเมินผลคือคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ วัย ของผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 71.43 และยึดตามมาตรฐานการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 42.86

สำหรับวิธีการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนนั้น ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการวัดผล และประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การซักถาม การสัมภาษณ์ การทดสอบ ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ 85.71 รองลงมา คือ การประเมินตามสภาพจริงโดยการสังเกตการปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 57.14 และการรวบรวมผลงานต่างๆ ของนักเรียนโดยใช้แฟ้มสะสมงาน คิดเป็นร้อยละ 28.57

ส่วนปัญหาในการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล พบว่า คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด ทุกคนระบุว่าไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 100.00

ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัดได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกโรงเรียน คือ โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือก จะต้องเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาหรือระดับมัธยมศึกษาในแต่ละอำเภอ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ โรงเรียนมีความพร้อมเรื่องความรู้ ความสามารถของบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 85.71 และโรงเรียนมีแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน คือระดับกองทุนหมู่บ้านมีความเข้มแข็ง คิดเป็นร้อยละ 71.43

ส่วนวิธีการคัดเลือกโรงเรียนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า ส่วนใหญ่โรงเรียนได้รับคัดเลือกจากคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร โดยพัฒนาการอำเภอเป็นผู้ดำเนินการ คิดเป็นร้อยละ 85.71 และโรงเรียนเป็นผู้อาสา คิดเป็นร้อยละ 42.86

สำหรับการแต่งตั้งมอบหมายผู้ดูแลรับผิดชอบ และให้ความช่วยเหลือโรงเรียนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ ส่วนใหญ่ระบุว่า มอบหมายให้พัฒนาการอำเภอแต่ละอำเภอเป็นคนดูแลในบางเรื่อง เช่น การให้เอกสาร การให้ข้อมูลทางวิชาการเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 85.71 รองลงมา คือ มอบหมายด้วยวาจาให้ผู้บริหารโรงเรียนดูแลรับผิดชอบ ตามหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ 71.43 และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 42.86

ส่วนปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้เกี่ยวกับการคัดเลือกโรงเรียน พบว่า คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด ทุกคนระบุว่าไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 100.00

ในด้านการประเมินผลหลักสูตร พบว่า คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด ได้กำหนดเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมินผลหลักสูตร โดยส่วนใหญ่ คือ เกณฑ์ด้านปัจจัย เช่น เนื้อหาหลักสูตร บุคลิกภาพของครู ผู้เรียน วัสดุอุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ 85.71 รองลงมา คือ เกณฑ์ด้านกระบวนการ เช่น การให้เวลา การสร้างบรรยากาศ การให้กำลังใจ การให้รางวัล ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ 71.43 และด้านผลผลิต เช่น ผลสัมฤทธิ์ ทักษะคติของผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 57.14

สำหรับการกำหนดขอบเขตการประเมินผล พบว่า ไม่ถึงครึ่ง มีการวิเคราะห์ตัวหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 42.86 และวิเคราะห์การใช้หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 14.29 คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัดไม่มีการดำเนินการแต่งตั้งมอบหมายผู้ดูแลรับผิดชอบ ติดตามประเมินผลหลักสูตร อย่างเป็นลายลักษณ์อักษรและไม่มีความชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 100.00

ส่วนปัญหาในการประเมินผลหลักสูตร คณะกรรมการดำเนินการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัดทุกคน ระบุว่าประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ไม่มีการแต่งตั้งหรือมอบหมายคณะกรรมการเพื่อประเมินผลหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 85.71 รองลงมา คือ ไม่มีงบประมาณสนับสนุนการประเมินผลหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 57.14 และคณะทำงานขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินผล

ตอนที่ 3 สภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ของโรงเรียนนำร่อง

ของผู้บริหารและครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการเตรียมการจัดหลักสูตร ตามการให้ข้อมูลของผู้บริหาร ระดับประถมศึกษา

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
1. การเตรียมการจัดหลักสูตร		
1.1 การวางแผนการจัดหลักสูตร		
1.1.1 วิธีการที่โรงเรียนใช้ในการวางแผนการจัดหลักสูตร		
- ประชุมเพื่อวางแผนการทำงานโดยการแต่งตั้งหรือมอบหมายงาน	16	80.00
- การศึกษาจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตร	7	35.00
- การเตรียมความพร้อมในด้านบุคลากรอาคารสถานที่สื่อและวัสดุการสอน	7	35.00
1.1.2 ผู้มีส่วนร่วมในการเตรียมการวางแผนการจัดหลักสูตร (N=20)		
- ผู้บริหาร	17	85.00
- ครูผู้สอน	14	70.00
- คณะกรรมการสถานศึกษา	4	20.00
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	2	10.00
- บุคลากรทุกคนในโรงเรียน	1	5.00
1.1.3 ผลพลอยได้ใน การวางแผนการจัดหลักสูตร (N=20)		
- ช่วยในการตัดสินใจปัญหาปัจจุบันและเตรียมการแก้ไขปัญหาในอนาคต	16	80.00
- เป็นเครื่องมือในการติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรให้บรรลุเป้าหมาย	7	35.00
- ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล	7	35.00
1.1.4 ปัญหาที่ประสบในการวางแผนการจัดหลักสูตร (N=20)		
- ไม่ประสบปัญหา	12	60.00
- ปัญหาที่ประสบ	8	40.00
ปัญหาที่ประสบ (N=8)		
- งบประมาณไม่เพียงพอ	6	75.00
- บุคลากรขาดความรู้	3	37.50

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
- ขาดการดำเนินงานอย่างจริงจัง	1	12.50
- การวางแผนการทำงานไม่เป็นระบบ	1	12.50
1.2 การประสานงาน		
1.2.1 การประสานงานกับบุคลากรภายในหน่วยงานและภายนอก หน่วยงาน		
- ไม่มีการประสานงาน	0	0.00
- มีการประสานงาน	20	100.00
1.2.2 วิธีการที่ใช้ในการประสานงานการจัดหลักสูตร (N=20)		
- การทำหนังสือขอความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน	18	90.00
- การประชุมชี้แจงบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง	14	70.00
- การมอบอำนาจ	2	10.00
- การสัมภาษณ์คนในชุมชน	1	5.00
1.2.3 ผลพลอยได้ใน การประสานงานการจัดหลักสูตร (N=20)		
- มีการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานก่อให้เกิดขวัญ กำลังใจ ในการปฏิบัติงาน	18	90.00
- การจัดหลักสูตรบรรลุวัตถุประสงค์ มีประสิทธิภาพและเกิด ประสิทธิผลได้เร็วขึ้น	13	65.00
- ช่วยในการพัฒนาและปรับปรุงองค์กร	8	40.00
1.2.3 ปัญหาในการประสานงานกับบุคลากร ชุมชนและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง (N=20)		
- ไม่ประสบปัญหา	16	80.00
- ประสบปัญหา	4	20.00
ปัญหาที่ประสบ (N=4)		
- งบประมาณไม่เพียงพอ	3	75.00
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความร่วมมือ และขาดความเข้าใจ	2	50.00
- เวลาในการประสานงานมีน้อย	1	25.00

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
1.3 การจัดเตรียมบุคลากร		
1.3.1 การจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรเพื่อจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการจัดเตรียมความพร้อม	1	5.00
- มีการจัดเตรียมความพร้อม	19	95.00
1.3.2 วิธีการที่ใช้ในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร (N=19)		
- จัดการประชุมชี้แจงเพื่อเตรียมใช้หลักสูตร	16	84.21
- การแจกเอกสารหรือหนังสือให้ศึกษาค้นคว้า	14	73.68
- จัดการสัมมนาโดยเชิญผู้มีความรู้เรื่องกองทุนหรือเรื่องหลักสูตรมาให้ความรู้	4	21.05
1.3.2 หลักการในการจัดเตรียมบุคลากรเพื่อปฏิบัติการสอน (N=19)		
- จัดตามความรู้ ความสามารถ	16	84.21
- การพิจารณาจากวุฒิการศึกษา วิชาเอก	6	31.58
- จัดตามความสมัคร ความสนใจ	4	21.05
- จัดตามระดับชั้น	1	5.26
1.3.3 ประเด็นหรือสาระในการจัดเตรียมบุคลากร (N=19)		
- ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ กองทุนหมู่บ้าน	19	100.00
- ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน	11	57.89
- เทคนิคและวิธีสอน	7	36.84
- การวัดผลและประเมินผล	6	31.58
1.3.4 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร (N=19)		
- ผู้บริหาร	18	94.74
- คณะกรรมการจัดทำหลักสูตร	10	52.63
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เช่น ประธานกองทุนหมู่บ้าน	4	21.05
- คณะกรรมการสถานศึกษา	1	5.26
- ครูผู้สอน	1	5.26
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	1	5.26
- ศึกษานิเทศก์	1	5.26

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
1.3.5 ปัญหาในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร (N=19)		
- ไม่ประสบปัญหา	10	52.63
- ประสบปัญหา	9	47.37
ปัญหาที่ประสบ (N=9)		
- ขาดเอกสารประกอบหลักสูตร	7	77.78
- บุคลากรไม่ให้ความสำคัญและความสนใจ	1	11.11
- ขาดการสำรวจความพร้อมของบุคลากร	1	11.11
1.4 การจัดตารางสอน		
1.4.1 การจัดตารางสอนเพื่อใช้ในการจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการจัดตารางสอน	0	0.00
- มีการจัดตารางสอน	20	100.00
1.4.2 หลักการที่ใช้ในการจัดตารางสอน (N=20)		
- คำนึงถึงโครงสร้างของหลักสูตร	13	65.00
- สอดคล้องกับลักษณะวิชาและพัฒนาการของเด็ก	9	45.00
- การกำหนดชั่วโมงมีความยืดหยุ่น	8	40.00
- คำนึงถึงเวลาที่เปิดเรียนจริงตลอดปีการศึกษา	3	15.00
- ยึดตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ	2	10.00
1.4.3 ประเภทของการจัดตารางสอนเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอน		
- จัดแบบยืดหยุ่น	20	100.00
1.4.4 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน (N=20)		
- ครูผู้สอน	10	50.00
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	8	40.00
- ผู้บริหาร	7	35.00
1.4.5 ปัญหาในการจัดตารางสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน (N=20)		
- ไม่ประสบปัญหา	15	75.00
- ประสบปัญหา	5	25.00
ปัญหาที่ประสบ (N=5)		
- เวลาไม่เพียงพอกับเนื้อหาที่จะใช้สอน	5	100.00

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
1.5 การจัดเตรียมอาคารและสถานที่		
1.5.1 หลักการที่ใช้ในการจัดเตรียมอาคารสถานที่		
- ยึดหลักประโยชน์และประหยัด	12	60.00
- เพียงพอกับจำนวนผู้เรียนและสามารถปรับใช้กับกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย	11	55.00
- เหมาะสมกับวัยและส่งเสริมสุขภาพอนามัยของผู้เรียน	3	15.00
- มีสภาพมั่นคง แข็งแรงปลอดภัยและใช้งานได้	3	15.00
1.5.2 ปัญหาในการจัดเตรียมอาคาร สถานที่ (N=20)		
- ไม่ประสบปัญหา	16	80.00
- ประสบปัญหา	4	20.00
ปัญหาที่ประสบ (N=4)		
- อาคารสถานที่ไม่เพียงพอหรือมีสภาพชำรุดทรุดโทรม	3	75.00
- ขาดงบประมาณในการปรับปรุงตกแต่งอาคารสถานที่	2	50.00
1.6 การเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร		
1.6.1 การเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน		
- ไม่มีการเตรียม	0	0.00
- มีการเตรียม	20	100.00
1.6.2 วิธีการที่ใช้เตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร(N=20)		
- มอบหมายให้ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรแล้วจัดทำแผนการสอน	18	90.00
- เชิญบุคลากรที่เกี่ยวข้องมาให้คำแนะนำในการจัดทำหลักสูตร	8	40.00
- จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำหลักสูตร	7	35.00
1.6.3 ชนิดของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่ต้องจัดหา(N=20)		
- หลักสูตรแกนของจังหวัด	20	100.00
- แผนการสอน	20	100.00
- หนังสืออ่านประกอบเรื่องกองทุนหมู่บ้าน	15	75.00
- หนังสือส่งเสริมความรู้สำหรับครูผู้สอนและผู้เรียน	13	65.00

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
1.6.4 วิธีการจัดหาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร (N=20)		
- รับเอกสารจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง	16	80.00
- โรงเรียนจัดทำเพิ่มเติมโดยครูผู้สอน หรือบุคลากรที่ ที่ได้รับมอบหมาย	10	50.00
- จัดหาเพิ่มเติมโดยขอจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	6	30.00
- จัดหาโดยการซื้อเพิ่มเติม	2	10.00
1.6.5 ปัญหาการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร(N=20)		
- ไม่ประสบปัญหา	8	40.00
- ประสบปัญหา	12	60.00
ปัญหาที่ประสบ (N=12)		
- งบประมาณไม่เพียงพอ	8	66.67
- เอกสารสำหรับการศึกษาค้นคว้ามีน้อยและไม่มีแหล่งค้นคว้า เพิ่มเติม	5	41.67
- บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรและ ประกอบหลักสูตร	4	33.33
1.7 การจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน		
1.7.1 การจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน		
- ไม่มีการจัดเตรียม	0	0.00
- มีการจัดเตรียม	20	100.00
1.7.2 วิธีการที่ใช้ในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน (N=20)		
- ส่งเสริมให้ครูใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นหรือใช้แหล่งการเรียนรู้ ในท้องถิ่น	17	85.00
- วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหาวิชาตามหลักสูตรแล้วพิจารณาว่า ควรจัดสื่ออะไร	11	55.00
- จัดหาสื่อการสอนโดยการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	8	40.00
- สสำรวจหรือสอบถามประเภท จำนวนสื่อ ความต้องการใช้สื่อ ของครูผู้สอน	4	20.00
- จัดสรรงบประมาณให้	1	5.00

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
1.7.3 ประเภทของวัสดุและสื่อการสอน (N=20)		
- สื่อประเภทลหุภัณฑ์ เช่น หนังสือ รูปภาพ แผนภูมิ ฯลฯ	18	90.00
- สื่อประเภทครุภัณฑ์ เช่น คอมพิวเตอร์	4	20.00
- สื่อประเภทเทคนิควิธีการ เช่น การสอนแบบโครงการ การบรรยาย	3	15.00
- สถานที่จริง เช่น กองทุนหมู่บ้าน	2	10.00
1.7.4 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อในโรงเรียน (N=20)		
- ครูผู้สอน	16	80.00
- ผู้บริหาร	11	55.00
- ผู้เรียน	6	30.00
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	3	15.00
- บุคลากรทุกคนในโรงเรียน	1	5.00
- บุคลากรที่ได้รับมอบหมาย	1	5.00
1.7.5 ปัญหาการจัดเตรียมวัสดุและสื่อเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน (N=20)		
- ไม่ประสบปัญหา	11	55.00
- ประสบปัญหา	9	45.00
ปัญหาที่ประสบ (N=9)		
- ขาดเอกสารและแหล่งค้นคว้าอ้างอิง	4	44.44
- วัสดุ อุปกรณ์ในการผลิตสื่อไม่เพียงพอ	3	33.33
- บุคลากรขาดความรู้และทักษะในการผลิตสื่อ	2	22.22
- งบประมาณไม่เพียงพอ	2	22.22
1.8 การจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล		
1.8.1 การจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการจัดเตรียม	2	10.00
- มีการจัดเตรียม	18	90.00
1.8.2 วิธีการที่ใช้ในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล (N=18)		
- จัดเตรียมเอกสารความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ให้ครูศึกษา	9	50.00

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
- ประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวัดผล และประเมินผล	7	38.89
- จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล	5	27.78
- มอบหมายให้ครูผู้สอนไปดำเนินการเอง	1	5.56
1.8.3 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล (N=18)		
- ครูผู้สอน	17	94.44
- ผู้บริหาร	7	38.89
- ผู้เรียน	5	27.78
- คณะกรรมการสถานศึกษา	4	22.22
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เช่น ประธานกองทุนหมู่บ้าน	2	11.11
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	1	5.56
1.8.4 ปัญหาการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล (N=18)		
- ไม่ประสบปัญหา	10	55.56
- ประสบปัญหา	8	44.44
ปัญหาที่ประสบ (N=8)		
- ขาดการกำหนดระยะเวลาในการวัดผลและประเมินผล	4	50.00
- บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผล	3	37.50
- ขาดการพิจารณาถึงการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้วัดผลและ ประเมินผล	3	37.50
1.9 การจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน		
1.9.1 การจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน		
- ไม่มีการจัดเตรียม	0	0.00
- มีการจัดเตรียม	20	100.00
1.9.2 วิธีการที่ใช้ในการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน (N=20)		
- ประชุมชี้แจงให้ทราบและแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตามผล	16	80.00
- ผู้บริหารและครูผู้สอนสร้างเครื่องมือนิเทศและติดตามผล	7	35.00
- ส่งเสริมให้ครูผู้สอนไปศึกษาอบรมหาความรู้เพิ่มเติม	6	30.00
- เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูผู้สอน	5	25.00

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
1.9.3 ประเด็นหรือสาระที่ใช้ในการเตรียมการนิเทศและติดตาม		
ผลการเรียน (N=20)		
- การผลิตหรือการจัดหาสื่อการสอนและการใช้แหล่งการเรียนรู้ ในห้องถื่น	14	70.00
- เทคนิคการสอนและวิธีสอน	11	55.00
- การพัฒนาบุคลิกภาพและศักยภาพของครูผู้สอนด้วย การสร้างขวัญและกำลังใจ	3	15.00
- การสร้างและการใช้เครื่องมือการวัดผลและประเมินผล	2	10.00
1.9.4 ผู้มีส่วนร่วมจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน (N=20)		
- ผู้บริหาร	18	90.00
- ครูผู้สอน	8	40.00
- ผู้ปกครองและชุมชน	3	15.00
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	2	10.00
1.9.5 ปัญหาที่ประสบในการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน		
- ไม่ประสบปัญหา	14	70.00
- ประสบปัญหา	6	30.00
ปัญหาที่ประสบ (N=6)		
- ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการนิเทศติดตามผล	4	66.67
- ขาดแหล่งความรู้ในการจัดทำเครื่องมือนิเทศติดตามผล	3	50.00
- ขาดการวางแผนการนิเทศติดตามผล	2	33.33
- ขาดการประชุมเพื่อประมวลปัญหาในการเตรียมการจัดหลักสูตร	1	16.67
- ขาดความร่วมมือจากบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1	16.67
1.10 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร		
1.10.1 การประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตรในโรงเรียน		
- ไม่มีการประชาสัมพันธ์	0	0.00
- มีการประชาสัมพันธ์	20	100.00

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
1.10.2 วิธีการที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร (N=20)		
- จัดทำเอกสาร แผ่นพับประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร	18	90.00
- จัดประชุมชี้แจงการจัดหลักสูตรให้ผู้ปกครอง ชุมชน รับทราบ	14	70.00
- หอกระจายข่าว ประจำหมู่บ้าน/ เสียงตามสายในโรงเรียน	5	25.00
- จัดนิทรรศการ	2	10.00
- จัดทำประชาสัมพันธ์ในระดับจังหวัด โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	1	5.00
- ประชาสัมพันธ์ทางสถานีวิทยุ โทรทัศน์	1	5.00
- ทำหนังสือชี้แจง	1	5.00
1.10.3 ผู้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร (N=20)		
- ผู้บริหาร	18	90.00
- ครูผู้สอน	15	75.00
- ผู้ปกครองและชุมชน	13	65.00
- ผู้เรียน	9	45.00
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	1	5.00
- ประชาสัมพันธ์โรงเรียน	1	5.00
1.10.4 ปัญหาในการประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร (N=20)		
- ไม่ประสบปัญหา	16	80.00
- ประสบปัญหา	4	20.00
ปัญหาที่ประสบ (N=4)		
- เวลาในการประชาสัมพันธ์มีน้อย เนื่องจากมีงานที่รับผิดชอบมาก	3	75.00
- ขาดงบประมาณในการจัดทำเอกสารการประชาสัมพันธ์	3	75.00
- บุคลากรในโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญในการประชาสัมพันธ์		
หลักสูตร	1	25.00

จากตารางที่ 9 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการใช้หลักสูตรของโรงเรียนนำร่อง ในด้านการเตรียมการจัดหลักสูตร ซึ่งให้ข้อมูลโดยผู้บริหาร ระดับประถมศึกษา ปรากฏผลดังนี้

ในด้านการวางแผนการจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า วิธีการที่โรงเรียนใช้ในการวางแผนการจัดหลักสูตร คือ การประชุมเพื่อวางแผนการทำงาน โดยการแต่งตั้งหรือมอบหมายงาน คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมา คือ การศึกษาจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้างของหลักสูตร และการเตรียมความพร้อมในด้าน บุคลากร อาคารสถานที่ สื่อและวัสดุการสอน คิดเป็นร้อยละ 35.00 เท่ากัน

สำหรับผู้มีส่วนร่วมในการเตรียมการวางแผนการจัดหลักสูตร พบว่า ส่วนใหญ่คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมา คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 70.00 และคณะกรรมการสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 20.00 ซึ่งในการวางแผนการจัดหลักสูตรนั้นทำให้โรงเรียนได้รับผลพลอยได้หรือประโยชน์ โดยผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า สามารถช่วยในการตัดสินใจสถานการณ์ปัจจุบันและเตรียมการแก้ปัญหาในอนาคต คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมา คือ เป็นเครื่องมือในการติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรให้บรรลุตามเป้าหมาย และทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คิดเป็นร้อยละ 35.00 เท่ากัน

ส่วนปัญหาที่ประสบในการวางแผนการเตรียมการจัดหลักสูตร ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 60.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 40.00 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ งบประมาณไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมา คือ บุคลากรขาดความรู้ คิดเป็นร้อยละ 37.50 และขาดการดำเนินงานอย่างจริงจัง กับ การวางแผนการทำงานไม่เป็นระบบ คิดเป็นร้อยละ 12.50 เท่ากัน

ในด้านการประสานงานกับบุคลากรภายในหน่วยงานและภายนอก พบว่า ผู้บริหารทุกคนมีการประสานงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยวิธีการที่ใช้ในการประสานงานการจัดหลักสูตร คือ การทำหนังสือขอความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 90.00 รองลงมา คือ การประชุมชี้แจงบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 70.00 และการมอบอำนาจ คิดเป็นร้อยละ 10.00

เมื่อพิจารณาถึงเรื่องผลพลอยได้ หรือประโยชน์ที่โรงเรียนได้รับในการประสานงานการจัดหลักสูตร ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า ทำให้มีการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 90.00 รองลงมา คือ การจัดหลักสูตรบรรลุตามวัตถุประสงค์ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลได้เร็วขึ้น คิดเป็นร้อยละ 65.00 และช่วยในการพัฒนาและปรับปรุงองค์กร คิดเป็นร้อยละ 40.00

ส่วนปัญหาในการประสานงานกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารส่วนใหญ่ ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 80.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 20.00 ซึ่ง ปัญหาส่วนใหญ่ที่ประสบ คือ งบประมาณไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมา คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความร่วมมือ และขาดความเข้าใจ คิดเป็นร้อยละ 50.00 และเวลาในการประสานงานมีน้อย คิดเป็นร้อยละ 25.00

ในด้านการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ ระบุว่า มีการเตรียมความพร้อมของบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 95.00 และไม่มีการเตรียมความพร้อม คิดเป็นร้อยละ 5.00 ซึ่งวิธีการที่ใช้ในการเตรียมความพร้อมบุคลากร คือ จัดการประชุมชี้แจงเพื่อ เตรียมใช้หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 84.21 รองลงมา คือ การแจกเอกสารหรือหนังสือให้ศึกษา ค้นคว้า คิดเป็นร้อยละ 73.68 และการจัดสัมมนาโดยเชิญผู้มีความรู้เรื่องกองทุน หรือความรู้เรื่อง หลักสูตรมาให้ความรู้ คิดเป็นร้อยละ 21.05

สำหรับหลักการจัดเตรียมบุคลากรเพื่อปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ ระบุว่า จัดตามความรู้ ความสามารถ คิดเป็นร้อยละ 84.21 รองลงมา คือ พิจารณาจากวุฒิการศึกษา หรือวิชาเอก คิดเป็นร้อยละ 31.58 และจัดตามความสมัคร ความสนใจ คิดเป็นร้อยละ 21.05 ซึ่ง ประเด็นหรือสาระในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร คือ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการจัด หลักสูตรท้องถิ่นกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน คิดเป็นร้อยละ 57.89 และเทคนิควิธีสอน คิดเป็นร้อยละ 36.84 โดยผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมความพร้อมบุคลากรภายในโรงเรียนส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 94.74 รองลงมา คือ คณะกรรมการจัดทำหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 52.63 และคณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 36.84

ส่วนปัญหาในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร ผู้บริหารเกินกว่าครึ่งระบุว่า ไม่ ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 52.63 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 47.37 ซึ่ง ปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดเอกสารประกอบหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 77.78 รองลงมา คือ บุคลากรไม่เห็นความสำคัญ ไม่ให้ความสนใจ และขาดการสำรวจความพร้อมของบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 11.11 เท่ากัน

ในด้านการจัดตารางสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้บริหารทุกคนระบุว่า มีการจัด ตารางสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยหลักการที่ใช้ในการจัดตารางสอน คือ คำนึงถึงโครงสร้าง ของหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 65.00 รองลงมา คือ สอดคล้องกับลักษณะวิชาและพัฒนาการของ เด็ก คิดเป็นร้อยละ 45.00 และการกำหนดชั่วโมงมีความยืดหยุ่น คิดเป็นร้อยละ 40.00 สำหรับ ประเภทของการจัดตารางสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอนนั้น พบว่า ผู้บริหารทุกคนระบุว่า คือ การจัด ตารางสอนแบบยืดหยุ่น คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยผู้มีส่วนร่วมในการจัดตารางสอนภายใน

โรงเรียน คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา คือ ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 40.00 และผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 35.00

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดตารางสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 75.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 25.00 ซึ่งปัญหาที่ประสบ คือ เวลาไม่เพียงพอกับเนื้อหาที่จะใช้สอน คิดเป็นร้อยละ 100.00

ในด้านการจัดเตรียมอาคารและสถานที่เพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า หลักการที่ใช้ในการจัดเตรียมอาคารและสถานที่ คือ ยึดหลักประโยชน์และประหยัด คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมา คือ เพียงพอกับจำนวนผู้เรียนและสามารถปรับใช้กับกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 55.00 และเหมาะสมกับวัย และส่งเสริมสุขภาพอนามัยของผู้เรียนและมีสภาพมั่นคง แข็งแรงปลอดภัยและใช้งานได้ คิดเป็นร้อยละ 15.00 เท่ากัน

ส่วนปัญหาในการจัดเตรียมอาคารสถานที่เพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 80.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 20.00 ซึ่งปัญหาที่ประสบ คือ อาคาร สถานที่ไม่เพียงพอ หรือมีสภาพชำรุดทรุดโทรม คิดเป็นร้อยละ 75.00 และขาดงบประมาณในการปรับปรุงตกแต่งอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 50.00

ในด้านการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารทุกคนระบุว่ามีการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยวิธีการที่ใช้ในการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร คือ มอบหมายให้ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรแล้วจัดทำแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 90.00 รองลงมา คือ เชิญบุคลากรที่เกี่ยวข้องมาให้คำแนะนำในการจัดทำหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 40.00 และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 35.00

สำหรับชนิดของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ที่จะต้องจัดหาเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า คือ หลักสูตรแกนของจังหวัด กับ แผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน และหนังสืออ่านประกอบเรื่องกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ซึ่งวิธีการจัดหาหลักสูตรและเอกสารหลักสูตรส่วนใหญ่ คือ รับเอกสารจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมา คือ โรงเรียนจัดทำเพิ่มเติมโดยครูผู้สอน หรือบุคลากรที่ได้รับมอบหมาย คิดเป็นร้อยละ 80.00 และจัดหาเพิ่มเติมโดยขอจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 30.00

ส่วนปัญหาที่ประสบในการเตรียมหลักสูตรและเอกสารหลักสูตร เพื่อใช้ปฏิบัติการสอนนั้น พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่าประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 60.00 และไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 40.00 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ งบประมาณไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมา คือ เอกสารสำหรับการศึกษาค้นคว้ามีน้อยและไม่มีแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ

41.67 และบุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 33.33

ในด้านการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้บริหารทุกคน ระบุว่า มีการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยวิธีการที่ใช้ในการจัดเตรียม วัสดุและสื่อการสอนส่วนใหญ่ คือ การส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นหรือใช้แหล่ง การเรียนรู้ในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 85.00 รองลงมา คือ วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหาวิชาตาม หลักสูตร แล้วพิจารณาว่าควรจัดสื่ออะไร คิดเป็นร้อยละ 55.00 และจัดหาสื่อการสอนโดยการ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 40.00

สำหรับประเภทของวัสดุและสื่อเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า คือ สื่อประเภทหลักสูตร เช่น รูปภาพ แผนภูมิ หนังสือ ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ 90.00 รองลงมา คือ สื่อ ประเภทครุภัณฑ์ เช่น คอมพิวเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 20.00 และสื่อประเภทเทคนิควิธีการ เช่น การสอนแบบโครงการ การสอนแบบบรรยาย ซึ่งผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อใน โรงเรียน คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมา คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 55.00 และ ผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 30.00 ส่วนปัญหาที่ประสบในการเตรียมวัสดุและสื่อเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่าไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 55.00 และประสบปัญหา คิดเป็น ร้อยละ 45.00 ซึ่งปัญหาที่ประสบ คือ ขาดเอกสารและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 44.44 รองลงมา คือ วัสดุ อุปกรณ์ในการผลิตสื่อไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 33.33 และบุคลากร ขาดความรู้และทักษะในการผลิตสื่อ กับ งบประมาณไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 22.22 เท่ากัน

ในด้านการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า มีการจัด เตรียมการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 90.00 และไม่มีการจัดเตรียมการวัดผลและ ประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 10.00 โดยวิธีการที่ใช้ในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล คือ จัดเตรียมเอกสารความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลให้ครูศึกษา คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา คือ ประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวัดผลและประเมินผล คิดเป็น ร้อยละ 38.89 และจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 27.78 สำหรับผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผลในโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ ระบุว่า คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 94.44 รองลงมา คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 38.89 และผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 27.78

ส่วนปัญหาในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหาร เกินกว่าครึ่งระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 55.56 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 44.44 ซึ่งปัญหาที่ประสบ คือ ขาดการกำหนดระยะเวลาในการวัดผลและประเมินผล

คิดเป็นร้อยละ 50.00 และบุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผล กับ ขาด การพิจารณาถึงการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้วัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 37.50 เท่ากัน

ในด้านการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียนพบว่า ผู้บริหารทุกคนมีการจัดเตรียม การนิเทศติดตามผลการเรียน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยวิธีการที่ใช้ในการจัดเตรียมการนิเทศ ติดตามผลการเรียน คือ ประชุมชี้แจงให้ทราบและแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศและติดตามผล คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมา คือ ผู้บริหารและครูสร้างเครื่องมือนิเทศและติดตามผล คิดเป็น ร้อยละ 35.00 และส่งเสริมให้ครูไปศึกษาอบรมหาความรู้เพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 30.00

สำหรับประเด็นหรือสาระที่ใช้ในการเตรียมการนิเทศ พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า คือ การผลิตหรือการจัดหาสื่อการสอนและการใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมา คือ เทคนิคการสอนและวิธีสอน คิดเป็นร้อยละ 55.00 และการพัฒนาบุคลากรภาพและ ศักยภาพของครูด้วยการสร้างขวัญและกำลังใจ คิดเป็นร้อยละ 15.00 ซึ่งผู้มีส่วนร่วมในการจัด เตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียนส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 90.00 รองลงมา คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 40.00 และผู้ปกครองและชุมชน คิดเป็นร้อยละ 15.00

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน พบว่า ผู้บริหาร ส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 70.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 30.00 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการนิเทศติดตามผล คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมา คือ ขาดแหล่งความรู้ในการจัดทำเครื่องมือนิเทศและติดตามผล คิดเป็นร้อยละ 50.00 และขาดการวางแผนการนิเทศติดตามผล คิดเป็นร้อยละ 33.33

ในด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตร พบว่า ผู้บริหารทุกคนระบุว่ามีการประชาสัมพันธ์ หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยวิธีการที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรส่วนใหญ่ คือ จัดทำ เอกสาร แผ่นพับประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 90.00 รองลงมา คือ จัดประชุม ชี้แจงการจัดหลักสูตรให้ผู้ปกครอง ชุมชนรับทราบ คิดเป็นร้อยละ 70.00 และหอกระจายข่าว ประจำหมู่บ้าน / เสียงตามสายในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 25.00

สำหรับผู้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 90.00 รองลงมา คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 75.00 และผู้ปกครอง และชุมชน คิดเป็นร้อยละ 65.00

ส่วนปัญหาในการประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 80.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 20.00 ซึ่งปัญหาที่ประสบ คือ เวลาในการประชาสัมพันธ์มีน้อยเนื่องจากมีงานที่รับผิดชอบมาก กับ ขาดงบประมาณในการ จัดทำเอกสารการประชาสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 75.00 เท่ากัน และบุคลากรในโรงเรียนไม่ให้ความ สำคัญในการประชาสัมพันธ์หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 25.00

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการนิเทศติดตาม
ประเมินผลการจัดหลักสูตร ตามการให้ข้อมูลของผู้บริหาร ระดับประถมศึกษา

การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
3. การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร		
3.1 การนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร		
3.1.1 การนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการนิเทศติดตามประเมินผล	1	5.00
- มีการนิเทศติดตามประเมินผล	19	95.00
3.1.2 กิจกรรมนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมจัดหลักสูตร (N=19)		
- การประชุมชี้แจง	14	73.68
- การสนทนา ชักถามเพื่อสรุปปัญหาและหาทางช่วยเหลือ	12	63.16
- การมอบหมายงานและรายงานผล	1	5.26
- การสัมมนา	1	5.26
3.1.3 ผู้มีส่วนร่วมนิเทศติดตามประเมินผล (N=19)		
- ผู้บริหาร	17	89.47
- ครูผู้สอน	11	57.89
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	1	5.26
- บุคลากรที่ได้รับมอบหมาย	1	5.26
3.1.4 ปัญหาการนิเทศติดตามประเมินผล (N=19)		
- ไม่ประสบปัญหา	13	68.42
- ประสบปัญหา	6	31.58
ปัญหาที่ประสบ (N=6)		
- ขาดการแนะนำชี้แจงครูผู้สอนเกี่ยวกับการติดตามประเมินผล	4	66.67
- ขาดเครื่องมือสำหรับการนิเทศติดตามประเมินผล	2	33.33
- ขาดการวางแผนในการติดตามประเมินผล	2	33.33
3.2 การนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร		
3.2.1 การนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการนิเทศติดตามประเมินผล	3	15.00
- มีการนิเทศติดตามประเมินผล	17	85.00

ตารางที่ 10 (ต่อ)

การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
3.2.2 กิจกรรมนิเทศติดตามประเมินผล (N=17)		
- การจัดนิทรรศการ	14	82.35
- การสัมภาษณ์	14	82.35
- การเยี่ยมชั้นเรียน	10	58.82
- การสังเกตการสอน	7	41.18
- การประชุมสัมมนาเชิงวิชาการ	4	23.53
3.2.3 กำหนดระยะเวลา/จำนวนครั้งในการนิเทศติดตามผล (N=17)		
- 1 ครั้ง / 1 เดือน	9	52.94
- 1 ครั้ง / 1 ภาคเรียน	5	29.41
- 1 ครั้ง / 1 สัปดาห์	3	17.65
3.2.4 ผู้มีส่วนร่วมนิเทศติดตามผลการดำเนินการจัดหลักสูตร (N=17)		
- ผู้บริหาร	16	94.12
- ครูผู้สอน	7	41.18
- บุคลากรที่ได้รับมอบหมาย	1	5.88
3.2.5 ปัญหาในการนิเทศติดตามประเมินผล (N=17)		
- ไม่ประสบปัญหา	12	70.59
- ประสบปัญหา	5	29.41
ปัญหาที่ประสบ (N=5)		
- เวลาในการนิเทศติดตามประเมินผลมีไม่เพียงพอ	3	60.00
- ขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือการนิเทศติดตามผล	2	40.00
- ขาดการกำหนดแนวทางการนิเทศติดตามประเมินผลที่ชัดเจน	1	20.00
- ขาดบุคลากรในการนิเทศติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ	1	20.00

จากตารางที่ 10 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการใช้หลักสูตรของโรงเรียนนำร่อง ในด้านการนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร ซึ่งให้ข้อมูลโดยผู้บริหาร ระดับประถมศึกษา ปริญญาผล ดังนี้

ในด้านการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ ระบุว่า มีการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 95.00 และไม่มี การนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 5.00 ซึ่งกิจกรรมที่ใช้ใน การนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร ส่วนใหญ่ คือ การประชุมชี้แจง คิดเป็น ร้อยละ 73.68 รองลงมา คือ การสนทนา ชักถามเพื่อสรุปปัญหาและหาทางช่วยเหลือ คิดเป็น ร้อยละ 63.16 และการมอบหมายงานและการรายงานผล กับ การสัมมนา คิดเป็นร้อยละ 5.26 เท่ากัน โดยผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร พบว่า ส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 89.47 รองลงมา คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 57.89 และ ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน กับ บุคลากรที่ได้รับมอบหมาย คิดเป็นร้อยละ 5.26 เท่ากัน

ส่วนปัญหาที่ประสบในการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 68.42 และประสบปัญหา คิดเป็น ร้อยละ 31.58 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดการแนะนำชี้แจงครูผู้สอนเกี่ยวกับการติดตาม ประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 66.67 และขาดเครื่องมือสำหรับกรนิเทศติดตามประเมินผล กับ ขาด การวางแผนในการติดตามประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 33.33 เท่ากัน

ในด้านการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ ระบุว่า มีการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 85.00 และไม่มี การนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 15.00 โดยกิจกรรมที่ใช้ใน การนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร ส่วนใหญ่ คือ การจัดนิทรรศการ กับ การ สัมภาษณ์ คิดเป็นร้อยละ 82.35 เท่ากัน และการเยี่ยมชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 58.82

สำหรับกำหนดระยะเวลา / จำนวนครั้งในการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัด หลักสูตร พบว่า ผู้บริหารเกินกว่าครึ่งระบุว่า คือ 1 ครั้ง / 1 เดือน คิดเป็นร้อยละ 52.94 รองลงมา คือ 1 ครั้ง / 1 ภาคเรียน คิดเป็นร้อยละ 29.41 และ 1 ครั้ง / 1 สัปดาห์ คิดเป็น ร้อยละ 17.65 โดยผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร ส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 94.12 รองลงมา คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 41.18 และบุคลากร ที่ได้รับมอบหมาย คิดเป็นร้อยละ 5.88

ส่วนปัญหาที่ประสบในการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 70.59 และประสบปัญหา คิดเป็น ร้อยละ 29.41 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ เวลาในการนิเทศติดตามผลมีไม่เพียงพอ คิดเป็น ร้อยละ 60.00 รองลงมา คือ ขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือนิเทศติดตามประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 40.00 และขาดการกำหนดแนวทางในการนิเทศติดตามประเมินผลที่ชัดเจน กับ ขาดบุคลากรในการนิเทศติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 20.00 เท่ากัน

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการเตรียมการจัดหลักสูตร ตามการให้ข้อมูลของครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
1. การเตรียมการจัดหลักสูตร		
1.1 การวางแผนการจัดหลักสูตร		
1.1.1 วิธีการที่โรงเรียนใช้ในการวางแผนการจัดหลักสูตร		
- ประชุมเพื่อวางแผนการทำงาน	15	75.00
- การศึกษาจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตร	14	70.00
- การเตรียมความพร้อมในด้านบุคลากรอาคารสถานที่สื่อและวัสดุการสอน	7	35.00
1.1.2 ผู้มีส่วนร่วมในการเตรียมการวางแผนการจัดหลักสูตร (N=20)		
- ผู้บริหาร	20	100.00
- ครูผู้สอน	13	65.00
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	2	10.00
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เช่น ประธานกองทุนหมู่บ้าน	2	10.00
- คณะกรรมการสถานศึกษา	1	5.00
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1	5.00
1.1.3 ผลพลอยได้ในการวางแผนการจัดหลักสูตร (N=20)		
- เป็นเครื่องมือในการติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรให้บรรลุเป้าหมาย	13	65.00
- ช่วยในการตัดสินใจสถานการณ์ปัจจุบันและเตรียมการแก้ไขปัญหาในอนาคต	12	60.00
- ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	12	60.00
1.1.4 ปัญหาที่ประสบในการวางแผนการจัดหลักสูตร (N=20)		
- ไม่ประสบปัญหา	10	50.00
- ประสบปัญหา	10	50.00
ปัญหาที่ประสบ (N=10)		
- งบประมาณไม่เพียงพอ	7	70.00
- บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ	7	70.00

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
- เวลาในการวางแผนเตรียมจัดหลักสูตรมีน้อย	1	10.00
- การวางแผนการทำงานไม่เป็นระบบ	1	10.00
1.2 การประสานงาน		
1.2.1 การประสานงานกับบุคลากรภายในหน่วยงานและภายนอก หน่วยงาน		
- ไม่มีการประสานงาน	0	0.00
- มีการประสานงาน	20	100.00
1.2.2 วิธีการที่ใช้ในการประสานงานการจัดหลักสูตร (N=20)		
- การทำหนังสือขอความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน	19	95.00
- การประชุมชี้แจงบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง	11	55.00
- การมอบอำนาจ	2	10.00
1.2.3 ผลพลอยได้ใน การประสานงานการจัดหลักสูตร (N=20)		
- มีการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานก่อให้เกิดขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงาน	17	85.00
- การจัดหลักสูตรบรรลุวัตถุประสงค์ มีประสิทธิภาพและเกิด ประสิทธิผลได้เร็วขึ้น	12	60.00
- ช่วยในการพัฒนาและปรับปรุงองค์กร	6	30.00
1.2.4 ปัญหาในการประสานงานกับบุคลากร ชุมชนและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง (N=20)		
- ไม่ประสบปัญหา	16	80.00
- ประสบปัญหา	4	20.00
ปัญหาที่ประสบ (N=4)		
- งบประมาณไม่เพียงพอ	2	50.00
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความร่วมมือ และความเข้าใจ	1	25.00
- เวลาในการประสานงานมีน้อย	1	25.00

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
1.3 การจัดเตรียมบุคลากร		
1.3.1 การจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรเพื่อจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการจัดเตรียมความพร้อม	2	10.00
- มีการจัดเตรียมความพร้อม	18	90.00
1.3.2 วิธีการที่ใช้ในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร (N=18)		
- การแจกเอกสารหรือหนังสือให้ศึกษาค้นคว้า	13	72.22
- จัดการประชุมเพื่อเตรียมใช้หลักสูตร	12	66.67
- จัดการสัมมนาโดยเชิญผู้มีความรู้เรื่องกองทุนหรือเรื่องหลักสูตรมาให้ความรู้	7	38.89
1.3.3 หลักการในการจัดเตรียมบุคลากรเพื่อปฏิบัติการสอน (N=18)		
- จัดตามความรู้ ความสามารถ	15	83.33
- จัดตามความสมัคร ความสนใจ	8	44.44
- การพิจารณาจากวุฒิการศึกษา วิชาเอก	6	33.33
1.3.4 ประเด็นหรือสาระในการจัดเตรียมบุคลากร (N=18)		
- ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ กองทุนหมู่บ้าน	18	100.00
- ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน	16	88.89
- เทคนิคและวิธีสอน	12	66.67
- การวัดผลและประเมินผล	11	61.11
1.3.5 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร (N=18)		
- ผู้บริหาร	15	83.33
- คณะกรรมการจัดทำหลักสูตร	11	61.11
- บุคลากรทุกคนในโรงเรียน	3	16.67
- คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	2	11.11
- ครูผู้สอน	1	5.56
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เช่น ประธานกองทุนหมู่บ้าน	1	5.56
1.3.6 ปัญหาในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร (N=18)		
- ไม่ประสบปัญหา	11	61.11
- ประสบปัญหา	7	38.89

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
ปัญหาที่ประสบ (N=7)		
- ขาดเอกสารประกอบหลักสูตร	5	71.43
- ขาดการสำรวจความพร้อมของบุคลากร	3	42.86
- บุคลากรไม่ให้ความสำคัญและความสนใจ	1	14.29
- เวลาจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรมีน้อย	1	14.29
1.4 การจัดตารางสอน		
1.4.1 การจัดตารางสอนเพื่อใช้ในการจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการจัดตารางสอน	0	0.00
- มีการจัดตารางสอน	20	100.00
1.4.2 หลักการที่ใช้ในการจัดตารางสอน (N=20)		
- คำนึงถึงโครงสร้างของหลักสูตร	13	65.00
- การกำหนดชั่วโมงมีความยืดหยุ่น	10	50.00
- สอดคล้องกับลักษณะวิชาและพัฒนาการของเด็ก	8	40.00
- คำนึงถึงเวลาที่เปิดเรียนจริงตลอดปีการศึกษา	4	20.00
- ยึดตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ	2	10.00
1.4.3 ประเภทของการจัดตารางสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน (N=20)		
- จัดแบบยืดหยุ่น	20	100.00
1.4.4 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน (N=20)		
- ครูผู้สอน	18	90.00
- ผู้บริหาร	10	50.00
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	3	15.00
1.4.5 ปัญหาในการจัดตารางสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน (N=20)		
- ไม่ประสบปัญหา	13	65.00
- ประสบปัญหา	7	35.00
ปัญหาที่ประสบ (N=7)		
- เวลาไม่เพียงพอกับเนื้อหาที่จะใช้สอน	6	85.71
- จัดเวลาไม่สอดคล้องกับวัยและพัฒนาการของเด็ก	2	28.57

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
1.5 การจัดเตรียมอาคารและสถานที่		
1.5.1 หลักการที่ใช้ในการจัดเตรียมอาคารสถานที่		
- เพียงพอกับจำนวนผู้เรียนและสามารถปรับใช้กับกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย	15	75.00
- ยึดหลักประโยชน์และประหยัด	9	45.00
- มีสภาพมั่นคง แข็งแรงปลอดภัยและใช้งานได้	8	40.00
- เหมาะสมกับวัยและส่งเสริมสุขภาพอนามัยของผู้เรียน	7	35.00
1.5.2 ปัญหาในการจัดเตรียมอาคาร สถานที่ (N=20)		
- ไม่ประสบปัญหา	19	95.00
- ประสบปัญหา	1	5.00
ปัญหาที่ประสบ (N=1)		
- อาคารสถานที่ไม่เพียงพอหรือมีสภาพชำรุดทรุดโทรม	1	100.00
- ขาดงบประมาณในการปรับปรุงตกแต่งอาคารสถานที่	1	100.00
1.6 การเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร		
1.6.1 การเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน		
- ไม่มีการเตรียม	0	0.00
- มีการเตรียม	20	100.00
1.6.2 วิธีการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร (N=20)		
- จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำหลักสูตร	19	95.00
- มอบหมายให้ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรแล้วจัดทำแผนการสอน	17	85.00
- เชิญบุคลากรที่เกี่ยวข้องมาให้คำแนะนำในการจัดทำหลักสูตร	9	45.00
- ระดมสมองช่วยกันจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร	4	20.00
1.6.3 ชนิดของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่จะต้องจัดหา		
- หลักสูตรแกนของจังหวัด	20	100.00
- แผนการสอน	20	100.00
- หนังสืออ่านประกอบเรื่องกองทุนหมู่บ้าน	17	85.00

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
- ใบบาง ใบความรู้	16	80.00
- หนังสือส่งเสริมความรู้สำหรับครูและนักเรียน	10	50.00
- แบบทดสอบ	8	40.00
- แบบฝึกหัด	7	35.00
- คู่มือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุน	3	15.00
1.6.4 วิธีการจัดหาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร (N=20)		
- จัดหาเพิ่มเติมโดยขอจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	13	65.00
- รับเอกสารจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง	12	60.00
- โรงเรียนจัดทำเพิ่มเติมโดยครูผู้สอน หรือบุคลากรที่ ได้รับมอบหมาย	12	60.00
1.6.5 ปัญหาการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร(N=20)		
- ไม่ประสบปัญหา	6	30.00
- ประสบปัญหา	14	70.00
ปัญหาที่ประสบ (N=14)		
- บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรและ ประกอบหลักสูตร	7	50.00
- งบประมาณไม่เพียงพอ	5	35.71
- บุคลากรไม่ให้ความสำคัญและไม่สนใจ	4	28.57
- ขาดเอกสารสำหรับการศึกษาค้นคว้าในเรื่องกองทุนหมู่บ้าน	4	28.57
- เวลาในการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรมีน้อย	1	7.14
1.7 การจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน		
1.7.1 การจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน		
- ไม่มีการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน	0	0.00
- มีการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน	20	100.00
1.7.2 วิธีการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน (N=20)		
- ส่งเสริมให้ครูผู้สอนนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้หรือ ใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น	16	80.00

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
- จัดหาสื่อการสอนโดยการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	13	65.00
- วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหาวิชาตามหลักสูตรแล้วพิจารณาว่าควรจัดสื่ออะไร	9	45.00
- สสำรวจหรือสอบถามประเภท จำนวนสื่อ ความต้องการใช้สื่อของครูผู้สอน	4	20.00
1.7.3 ประเภทของวัสดุและสื่อการสอน (N=20)		
- สื่อประเภทลหุภัณฑ์ เช่น หนังสือ รูปภาพ แผนภูมิ ฯลฯ	19	95.00
- สถานที่จริง เช่น กองทุนหมู่บ้าน	6	30.00
- สื่อประเภทครุภัณฑ์ เช่น คอมพิวเตอร์	4	20.00
- สื่อประเภทเทคนิควิธีการ เช่น การสอนแบบโครงการ การบรรยาย	2	10.00
1.7.4 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อในโรงเรียน (N=20)		
- ครูผู้สอน	20	100.00
- ผู้เรียน	7	35.00
- ผู้บริหาร	6	30.00
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เช่น ประธานกองทุนหมู่บ้าน	2	10.00
1.7.5 ปัญหาการจัดเตรียมวัสดุและสื่อเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน (N=20)		
- ไม่ประสบปัญหา	5	25.00
- ประสบปัญหา	15	75.00
ปัญหาที่ประสบ (N=15)		
- วัสดุ อุปกรณ์ในการผลิตสื่อไม่เพียงพอ	11	73.33
- ขาดเอกสารและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม	9	60.00
- บุคลากรขาดความรู้และทักษะในการผลิตสื่อ	3	20.00
1.8 การจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล		
1.8.1 การจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการจัดเตรียม	1	5.00
- มีการจัดเตรียม	19	95.00

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
1.8.2 วิธีการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล (N=19)		
- จัดเตรียมเอกสารความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ให้ครูผู้สอนศึกษา	14	73.68
- ประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวัดผลและ ประเมินผล	6	31.58
- จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล	5	26.32
- มอบหมายให้ครูไปดำเนินการเอง	1	5.26
1.8.3 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล (N=19)		
- ครูผู้สอน	19	100.00
- ผู้บริหาร	10	52.63
- ผู้เรียน	9	47.37
- คณะกรรมการสถานศึกษา	7	36.84
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	3	15.79
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เช่น ประธานกองทุนหมู่บ้าน	2	10.53
1.8.4 ปัญหาการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล (N=19)		
- ไม่ประสบปัญหา	14	73.68
- ประสบปัญหา	5	26.32
ปัญหาที่ประสบ (N= 5)		
- บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผล	4	80.00
- ขาดการพิจารณาถึงการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้วัดผลและประเมินผล	2	40.00
- ขาดการกำหนดระยะเวลาในการวัดผลและประเมินผล	1	20.00
1.9 การจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน		
1.9.1 การจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน		
- ไม่มีการจัดเตรียม	4	20.00
- มีการจัดเตรียม	16	80.00
1.9.2 วิธีการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน (N= 16)		
- ประชุมชี้แจงให้ทราบและแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตามผล	10	62.50
- เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูผู้สอน	7	43.75

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
- ส่งเสริมให้ครูผู้สอนไปศึกษาอบรมหาความรู้เพิ่มเติม	5	31.25
- ผู้บริหารและครูผู้สอนสร้างเครื่องมือนิเทศและติดตามผล	4	25.00
1.9.3 ประเด็นหรือสาระที่ใช้ในการเตรียมการนิเทศและติดตาม		
ผลการเรียน (N= 16)		
- การผลิตหรือการจัดหาสื่อการสอนและการใช้แหล่งการเรียนรู้ ในห้องเรียน	14	87.50
- การสร้างเครื่องมือและการใช้เครื่องมือการวัดผลและประเมินผล	8	50.00
- เทคนิคการสอนและวิธีสอน	7	43.75
- การพัฒนาบุคลิกภาพและศักยภาพของครูด้วยการสร้างขวัญ และกำลังใจ	6	37.50
1.9.4 ผู้มีส่วนร่วมจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน (N=16)		
- ผู้บริหาร	14	87.50
- ครูผู้สอน	13	81.25
- ผู้ปกครองและชุมชน	9	56.25
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เช่น ประธานกองทุนหมู่บ้าน	1	6.25
1.9.5 ปัญหาในการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน (N=16)		
- ไม่ประสบปัญหา	11	68.75
- ประสบปัญหา	5	31.25
ปัญหาที่ประสบ (N=5)		
- ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการนิเทศติดตามผล	3	60.00
- ขาดการวางแผนการนิเทศติดตามผล	3	60.00
- ขาดแหล่งความรู้ในการจัดทำเครื่องมือนิเทศติดตามผล	1	20.00
- ขาดความร่วมมือจากคณะครูและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1	20.00
1.10 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร		
1.10.1 การประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตรในโรงเรียน		
- ไม่มีการประชาสัมพันธ์	0	0.00
- มีการประชาสัมพันธ์	20	100.00

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
1.10.2 วิธีการประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร (N=20)		
- จัดประชุมชี้แจงการจัดหลักสูตรให้ผู้ปกครอง ชุมชน รับทราบ	16	80.00
- จัดทำเอกสาร แผ่นพับประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร	8	40.00
- จัดทำประชาสัมพันธ์ในระดับจังหวัด โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4	20.00
- หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน/ เสียงตามสายในโรงเรียน	3	15.00
- ประชาสัมพันธ์ทางสถานีวิทยุ โทรทัศน์	1	5.00
- จัดนิทรรศการ	1	5.00
1.10.3 ผู้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร (N=20)		
- ผู้บริหาร	14	70.00
- ครูผู้สอน	14	70.00
- ผู้ปกครองและชุมชน	14	70.00
- ผู้เรียน	10	50.00
1.10.4 ปัญหาในการประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร (N=20)		
- ไม่ประสบปัญหา	13	65.00
- ประสบปัญหา	7	35.00
ปัญหาที่ประสบ (N=7)		
- ขาดงบประมาณในการจัดทำเอกสารการประชาสัมพันธ์	5	71.43
- เวลาในการประชาสัมพันธ์มีน้อยเนื่องจากมีงานที่รับผิดชอบมาก	4	57.14
- ผู้ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักการประชาสัมพันธ์หลักสูตร	2	28.57

จากตารางที่ 11 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการใช้หลักสูตรของโรงเรียนนาร่อง ในด้านการเตรียมการจัดหลักสูตร ซึ่งให้ข้อมูลโดยครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา ปากฎผลดังนี้

ในด้านการวางแผนการจัดหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า วิธีการที่โรงเรียนใช้ในการวางแผนการจัดหลักสูตร คือ การประชุมเพื่อวางแผนการทำงานโดยการแต่งตั้งและ

มอบหมายงาน คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมา คือ การศึกษาจุดมุ่งหมาย หลักการและโครงสร้างของหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 70.00 และการเตรียมความพร้อมในด้านบุคลากร อาคารสถานที่ สื่อและวัสดุการสอน คิดเป็นร้อยละ 35.00 โดยผู้มีส่วนร่วมในการเตรียมการวางแผนการจัดหลักสูตรส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 65.00 และฝ่ายวิชาการของโรงเรียน กับ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 10.00 เท่ากัน

สำหรับผลพลอยได้หรือประโยชน์ที่โรงเรียนได้รับในการวางแผนการจัดหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรให้บรรลุตามเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 65.00 และช่วยในการตัดสินใจสถานการณ์ปัจจุบันและเตรียมการแก้ไขปัญหาในอนาคต กับ ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คิดเป็นร้อยละ 60.00 เท่ากัน

ส่วนปัญหาที่ประสบในการวางแผนการจัดหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนครึ่งหนึ่งระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 50.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 50.00 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ งบประมาณไม่เพียงพอ กับ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ คิดเป็นร้อยละ 70.00 เท่ากัน และเวลาในการเตรียมวางแผนการจัดหลักสูตรมีน้อย กับ การวางแผนการทำงานไม่เป็นระบบ คิดเป็นร้อยละ 10.00 เท่ากัน

ในด้านการประสานงาน พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการประสานงานกับบุคลากรภายในและภายนอกหน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยวิธีการที่ใช้ในการประสานงานการจัดหลักสูตรส่วนใหญ่ คือ การทำหนังสือขอความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 95.00 รองลงมา คือ การประชุมชี้แจงคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 55.00 และการมอบอำนาจ คิดเป็นร้อยละ 10.00 สำหรับผลพลอยได้ที่โรงเรียนได้รับในการประสานงานการจัดหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ทำให้มีการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 85.00 รองลงมา คือ ทำให้การจัดหลักสูตรบรรลุตามวัตถุประสงค์ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้เร็วขึ้น คิดเป็นร้อยละ 60.00 และช่วยในการพัฒนาและปรับปรุงองค์กร คิดเป็นร้อยละ 30.00

ส่วนปัญหาการประสานงานกับบุคลากร ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 80.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 20.00 ซึ่งปัญหาที่ประสบ คือ งบประมาณไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 50.00 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความร่วมมือและความเข้าใจ กับ เวลาในการประสานงานมีน้อย คิดเป็นร้อยละ 25.00 เท่ากัน

ในด้านการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรเพื่อจัดหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ ระบุว่า มีการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 90.00 และไม่มีการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 10.00 โดยวิธีการที่ใช้ในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรส่วนใหญ่ คือ การแจกเอกสารหรือหนังสือให้ศึกษาค้นคว้า คิดเป็นร้อยละ 72.22 รองลงมา คือ จัดการประชุมเพื่อเตรียมใช้หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 66.67 และจัดการสัมมนาโดยเชิญผู้มีความรู้เรื่องกองทุนหรือเรื่องหลักสูตรมาให้ความรู้ คิดเป็นร้อยละ 38.89

สำหรับหลักการในการจัดเตรียมบุคลากรเพื่อปฏิบัติการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ ระบุว่า จัดตามความรู้ความสามารถ คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมา คือ จัดตามความสมัคร ความสนใจ คิดเป็นร้อยละ 44.44 และการพิจารณาจากวุฒิการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 33.33 ซึ่ง ประเด็นหรือสาระในการจัดเตรียมบุคลากร ส่วนใหญ่ คือ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการจัดหลักสูตร ท้องถิ่นฯ กองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการ กองทุน คิดเป็นร้อยละ 88.89 และเทคนิคและวิธีสอน คิดเป็นร้อยละ 66.67 โดยผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมา คือ คณะกรรมการจัดทำหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 61.11 และบุคลากรในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 16.67

ส่วนปัญหาในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 61.11 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 38.89 ซึ่งปัญหาที่ประสบ ส่วนใหญ่ คือ ขาดเอกสารประกอบหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 71.43 รองลงมา คือ ขาดการสำรวจความพร้อมของบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 42.86 และบุคลากรไม่ให้ความสำคัญและความสนใจ กับ เวลาจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรมีน้อย คิดเป็นร้อยละ 14.29 เท่ากัน

ในด้านการจัดตารางสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการจัดตารางสอน คิดเป็น ร้อยละ 100.00 โดยหลักการส่วนใหญ่ที่ใช้ในการจัดตารางสอน คือ คำนึงถึงโครงสร้างของ หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 65.00 รองลงมา คือ การกำหนดชั่วโมงมีความยืดหยุ่น คิดเป็นร้อยละ 50.00 และสอดคล้องกับลักษณะวิชาและพัฒนาการของเด็ก คิดเป็นร้อยละ 40.00 สำหรับ ประเภทของการจัดตารางสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการจัดตารางสอนแบบยืดหยุ่น คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยผู้มีส่วนร่วมในการจัดตารางสอนส่วนใหญ่ คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 90.00 รองลงมา คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 50.00 และฝ่ายวิชาการโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 15.00

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดตารางสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 65.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 35.00 ซึ่งปัญหา ที่ประสบ คือ เวลาไม่เพียงพอกับเนื้อหาที่จะใช้สอน คิดเป็นร้อยละ 85.71 และจัดเวลาไม่ สอดคล้องกับวัยและพัฒนาการของเด็ก คิดเป็นร้อยละ 28.57

ในด้านการจัดเตรียมอาคารและสถานที่ พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ยึดหลักการที่ใช้ในการจัดเตรียมอาคารสถานที่ คือ เพียงพอกับจำนวนผู้เรียนและสามารถปรับใช้กับกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมา คือ ยึดหลักประโยชน์และประหยัด คิดเป็นร้อยละ 45.00 และมีสภาพมั่นคง แข็งแรงปลอดภัยและใช้งานได้ คิดเป็นร้อยละ 40.00

ส่วนของปัญหาในการจัดเตรียมอาคารสถานที่ พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 95.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 5.00 ซึ่งปัญหาที่ประสบ คือ อาคารสถานที่ไม่เพียงพอหรือมีสภาพชำรุดทรุดโทรม และขาดงบประมาณในการปรับปรุงตกแต่งอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน

ในด้านการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยวิธีที่ใช้ส่วนใหญ่ คือ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 95.00 รองลงมา คือ มอบหมายให้ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรแล้วจัดทำแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 85.00 และเชิญบุคลากรที่เกี่ยวข้องมาให้คำแนะนำในการจัดทำหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 45.00

สำหรับชนิดของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่จะต้องจัดหา เพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า คือ หลักสูตรแกนของจังหวัด กับ แผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน และหนังสืออ่านประกอบเรื่องกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 85.00 โดยวิธีการจัดหาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ส่วนใหญ่ คือ จัดหาเพิ่มเติมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 65.00 และรับเอกสารจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง กับ โรงเรียนจัดทำเพิ่มเติมโดยครูผู้สอน หรือบุคลากรที่ได้รับมอบหมาย คิดเป็นร้อยละ 60.00 เท่ากัน

ส่วนปัญหาที่ประสบในการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 70.00 และไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 30.00 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา คือ งบประมาณไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 35.71 และบุคลากรไม่ให้ความสำคัญและความสนใจ กับ ขาดเอกสารสำหรับการศึกษาค้นคว้าเรื่องกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 28.57 เท่ากัน

ในด้านการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยวิธีการที่ใช้ในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน คือ การส่งเสริมให้ครูนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้หรือใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมาคือ จัดหาสื่อการสอนโดยการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คิดเป็น

ร้อยละ 65.00 และวิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหาวิชาตามหลักสูตรแล้วพิจารณาว่าควรจัดสื่ออะไร คิดเป็นร้อยละ 45.00

สำหรับประเภทของวัสดุและสื่อการสอนที่ใช้เพื่อปฏิบัติการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ ระบุว่า สื่อประเภททหุภัณฑ์ เช่น หนังสือ รูปภาพ แผนภูมิ ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ 95.00 รองลงมาคือ สถานที่จริง เช่น กองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 30.00 และสื่อประเภทครุภัณฑ์ เช่น คอมพิวเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 20.00 โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอนใน โรงเรียนส่วนใหญ่ คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ ผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 35.00 และผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 30.00

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 75.00 และไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 25.00 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ วัสดุ อุปกรณ์ในการผลิตสื่อไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 73.33 รองลงมา คือ ขาดเอกสารและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 60.00 และบุคลากร ขาดความรู้และทักษะในการผลิตสื่อ คิดเป็นร้อยละ 20.00

ในด้านการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ ระบุว่า มีการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 95.00 และไม่มีการจัดเตรียมการ วัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 5.00 ซึ่งวิธีการที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผล ส่วนใหญ่ คือ จัดเตรียมเอกสารความรู้ให้ครูศึกษา คิดเป็นร้อยละ 73.68 รองลงมา คือ การประชุม ปรึกษาหารือเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 31.58 และจัด อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 26.32 โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัด เตรียมการวัดผลและประเมินผล ส่วนใหญ่ คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 52.63 และผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 47.37

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ ระบุว่า ไม่ประสบปัญหาในการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 73.68 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 26.32 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการ วัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมา คือ ขาดการพิจารณาถึงการสร้างเครื่องมือ เพื่อใช้วัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 40.00 และขาดการกำหนดระยะเวลาในการวัดผลและ ประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 10.00

ในด้านการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า มีการ จัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน คิดเป็นร้อยละ 80.00 และไม่มีการจัดเตรียมการนิเทศ ติดตามผลการเรียน คิดเป็นร้อยละ 20.00 โดยวิธีการที่ใช้ในการนิเทศติดตามผลการเรียนส่วนใหญ่ คือ การประชุมชี้แจงให้ทราบและแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตามผล คิดเป็นร้อยละ 62.50

รองลงมา คือ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 43.75 และส่งเสริมให้ครูไปศึกษาอบรมหาความรู้เพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 31.25

สำหรับประเด็นหรือสาระที่ใช้ในการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียนส่วนใหญ่ คือ การผลิตหรือจัดหาสื่อการสอนและการใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 87.50 และรองลงมา คือ การสร้างเครื่องมือและการใช้เครื่องมือการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 50.00 และเทคนิคการสอนและวิธีสอน คิดเป็นร้อยละ 43.75 โดยผู้มีส่วนร่วมจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน ส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 87.50 รองลงมาคือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 81.25 และผู้ปกครองและชุมชน คิดเป็นร้อยละ 56.25

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดเตรียมการนิเทศการติดตามผลการเรียน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 68.75 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 31.25 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการนิเทศติดตามผล กับ ขาดการวางแผนการนิเทศติดตามผล คิดเป็นร้อยละ 60.00 เท่ากัน และขาดแหล่งความรู้ในการจัดทำเครื่องมือนิเทศติดตามผล กับ ขาดความร่วมมือจากบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 20.00 เท่ากัน

เมื่อพิจารณาในด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยวิธีการที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรส่วนใหญ่ คือ จัดประชุมชี้แจงการจัดหลักสูตรให้ผู้ปกครอง ชุมชน รับทราบ คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมาคือ จัดทำเอกสารแผ่นพับประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 40.00 และจัดทำประชาสัมพันธ์ในระดับจังหวัดโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 20.00 สำหรับผู้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตรส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครองและชุมชน คิดเป็นร้อยละ 70.00 เท่ากัน

ส่วนปัญหาที่ประสบในการประชาสัมพันธ์หลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 65.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 35.00 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดงบประมาณในการจัดทำเอกสารการประชาสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 71.43 รองลงมา คือ เวลาในการประชาสัมพันธ์มีน้อยเนื่องจากมีงานที่รับผิดชอบมาก คิดเป็นร้อยละ 57.14 และผู้ที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักการประชาสัมพันธ์หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 28.57

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการดำเนินการจัดหลักสูตร ตามการให้ข้อมูลของครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา

การดำเนินการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
2. การดำเนินการจัดหลักสูตร		
2.1 การจัดทำแผนการสอน		
2.1.1 การจัดทำแผนการสอน		
- ไม่มีการจัดทำแผนการสอน	0	0.00
- มีการจัดทำแผนการสอน	20	100.00
2.1.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดทำแผนการสอน (N=20)		
- 1 สัปดาห์ก่อนสอน	16	80.00
- 1 เดือนก่อนสอน	3	15.00
- แผนการสอนตลอดปี	1	5.00
2.1.3 การศึกษาเอกสารก่อนที่จะดำเนินการจัดทำแผนการสอน		
- ไม่มีการศึกษาเอกสาร	0	0.00
- มีการศึกษาเอกสาร	20	100.00
2.1.4 เอกสารที่ใช้ศึกษาก่อนการจัดทำแผนการสอน (N=20)		
- หลักสูตรท้องถิ่นกองทุนหมู่บ้านที่โรงเรียนจัดทำขึ้น	19	95.00
- หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของกรมวิชาการ	17	85.00
- เอกสารประกอบการเรียนการสอนเรื่องกองทุนหมู่บ้าน	15	75.00
- หลักสูตรแกนเรื่องกองทุนหมู่บ้านของจังหวัด	2	10.00
2.1.5 วิธีการดำเนินการจัดทำแผนการสอน (N=20)		
- วิเคราะห์หลักสูตรโดยการศึกษาหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหา แนวการจัดกิจกรรมการเรียนและการวัดผลประเมินผล	18	90.00
- จัดกิจกรรมให้เหมาะกับจุดประสงค์ เลือกลือโดยเน้นสื่อที่ สามารถจัดหาหรือจัดทำในท้องถิ่น	13	65.00
- ปรับจุดประสงค์ เนื้อหาสาระ ให้สอดคล้องกับกิจกรรม	13	65.00
- กำหนดวิธีการวัดผล เกณฑ์ เครื่องมือในการวัดและประเมินผล	10	50.00

ตารางที่ 12 (ต่อ)

การดำเนินการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
2.1.6 การส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนการสอน (N=20)		
- ผู้บริหารกระตุ้นให้ส่งแผนการสอนให้ตรวจก่อนนำไปใช้สอน ในชั้นเรียน	16	80.00
- ให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอน	13	65.00
- มีการนิเทศการใช้แผนการสอนในชั้นเรียน	10	50.00
- ให้บริการเอกสารตำราสำหรับการค้นคว้า	8	40.00
2.1.7 ผลพลอยได้ในการจัดทำแผนการสอนที่โรงเรียนได้รับ (N=20)		
- ทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุจุดหมายอย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล	15	75.00
- กำหนดการเรียนรู้ได้ล่วงหน้าและสามารถช่วยแก้ปัญหาเมื่อ ครูผู้สอนคนอื่นมาสอนแทนได้	13	65.00
- เป็นการเพิ่มประสบการณ์และศักยภาพการสอนของครูผู้สอน	12	60.00
- สร้างความร่วมมือและประสานงานอันดีระหว่างผู้บริหารและ ครูผู้สอน	7	35.00
2.1.8 ปัญหาในการจัดทำแผนการสอน (N=20)		
- ไม่ประสบปัญหา	12	60.00
- ประสบปัญหา	8	40.00
ปัญหาที่ประสบ (N=8)		
- ไม่มีเอกสารสำหรับศึกษาค้นคว้า	6	75.00
- มีภาระงานสอนมากจนไม่มีเวลาจัดทำแผนการสอนเพราะ สอนหลายวิชา	5	62.50
- บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการสอน	3	37.50
2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร		
2.2.1 การเตรียมการก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรม เสริมหลักสูตร		
- ไม่มีการเตรียมการ	0	0.00
- มีการจัดเตรียม	20	100.00

ตารางที่ 12 (ต่อ)

การดำเนินการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
2.2.2 วิธีการเตรียมการก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (N=20)		
- ศึกษาค้นคว้าความรู้จากเอกสาร ตำรา หลักสูตร	18	90.00
- จัดเตรียมสื่อ ใบงาน การวัดผลให้พร้อม	15	75.00
- ศึกษาแผนการสอนแต่ละครั้งอย่างละเอียด	13	65.00
2.2.3 หลักการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (N=20)		
- สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา	16	80.00
- จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	16	80.00
- ใช้กิจกรรมที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นส่งเสริมให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้	12	60.00
- มีการวัดและประเมินผลเป็นระยะๆ ให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อเป็นข้อมูลใช้พัฒนาผู้เรียน	7	35.00
- สอดคล้องกับวัย ความถนัด ความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล	7	35.00
- ให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงและลงมือปฏิบัติ	2	10.00
2.2.4 หลักการในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร (N=20)		
- ไม่นำคะแนนมาเป็นสิ่งเร้า เน้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมผู้เรียนเห็นคุณค่า	16	80.00
- กิจกรรมนั้นผู้เรียนเลือกตามความถนัด ความสนใจ	16	80.00
- อยู่ภายใต้การดูแลของผู้บริหารและสถานศึกษา	7	35.00
2.2.5 ประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่โรงเรียนจัด (N=20)		
- การนำนักเรียนไปทัศนศึกษา/ดูงานนอกสถานที่หรือไปแหล่งเรียนรู้	19	95.00
- กิจกรรมการจัดนิทรรศการผลงานนักเรียน	15	75.00
- การเชิญวิทยากรภายนอก เช่น ประธานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการกองทุนมาให้ความรู้	12	60.00
- การจัดตั้งกลุ่มกิจกรรมตามความสนใจ เช่น กลุ่มกองทุนจำลอง กลุ่มทำไข่เค็ม กลุ่มผลิตดอกไม้ ฯลฯ	2	10.00

ตารางที่ 12 (ต่อ)

การดำเนินการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
2.2.6 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร (N=20)		
- ผู้เรียน	18	90.00
- ครูผู้สอน	17	85.00
- ผู้บริหาร	16	80.00
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เช่น ประธานกองทุน	14	70.00
- ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง	4	20.00
2.2.7 ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร (N=20)		
- ไม่ประสบปัญหา	10	50.00
- ประสบปัญหา	10	50.00
ปัญหาที่ประสบ (N=10)		
- เวลาไม่เพียงพอสำหรับการจัดกิจกรรม	7	70.00
- ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอน เช่น สื่อ	6	60.00
- ขาดแหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม สำหรับผู้เรียนและครูผู้สอน	6	60.00
2.3 การใช้สื่อการเรียนการสอน		
2.3.1 การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน		
- ไม่มีการเลือกใช้สื่อ	0	0.00
- มีการเลือกใช้สื่อ	20	100.00
2.3.2 หลักการที่ใช้ในการเลือกสื่อการสอน (N=20)		
- สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาการเรียนการสอน	20	100.00
- เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	11	55.00
- ประหยัดประโยชน์หรือหาได้ง่ายราคาไม่แพง	10	50.00
- สื่อมีความน่าสนใจ กระตุ้นส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้	9	45.00
- มีคุณภาพ ทันสมัย เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น	9	45.00
2.3.3 ชนิดของสื่อการสอนที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน (N=20)		
- การศึกษาสถานการณ์จริงจากแหล่งข้อมูลในท้องถิ่น	19	95.00
- รูปภาพ	15	75.00

ตารางที่ 12 (ต่อ)

การดำเนินการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
- หนังสือหรือเอกสารเรื่องกองทุนหมู่บ้าน	13	65.00
- แผนภูมิ	3	15.00
- วีดิทัศน์	3	15.00
2.3.4 ปัญหาในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน (N=20)		
- ไม่ประสบปัญหา	6	30.00
- ประสบปัญหา	14	70.00
ปัญหาที่ประสบ (N=14)		
- ขาดแคลนสื่อที่เป็นเอกสารสิ่งพิมพ์ที่สอดคล้องกับเรื่องที่จะสอน	13	92.86
- สื่อไม่เพียงพอกับความต้องการและมีคุณภาพเพียงพอ	10	71.43
2.4 การจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน		
2.4.1 การจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน		
- ไม่มีการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน	0	0.00
- มีการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน	20	100.00
2.4.2 หลักการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน (N=20)		
- ความเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียนไม่แออัด	13	65.00
- ครูผู้สอนและผู้เรียนสามารถมองเห็นกันและกันได้อย่างชัดเจน	12	60.00
- เหมาะกับวัยและส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน	8	40.00
- ปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอก แสงสว่างเพียงพอ	8	40.00
- กิจกรรมนั้นผู้เรียนเลือกตามความถนัด ความสนใจ	7	35.00
2.4.3 ลักษณะการจัดบรรยากาศทั้งทางกายภาพและทางจิตใจ ในชั้นเรียน (N=20)		
- ผู้เรียนมีระเบียบวินัยและปฏิบัติตามกฎของชั้นเรียน	16	80.00
- มีบรรยากาศสนุกสนานร่าเริงและเป็นมิตร	13	65.00
- บรรยากาศของห้องเรียนมีสีสันทนดู อากาศถ่ายเทได้สะดวก	13	65.00
- ห้องเรียนถูกสุขลักษณะ พร้อมต่อการสอนในแต่ละครั้ง	11	55.00
2.4.4 ปัญหาการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน (N=20)		
- ไม่ประสบปัญหา	15	75.00
- ประสบปัญหา	5	25.00

ตารางที่ 12 (ต่อ)

การดำเนินการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
ปัญหาที่ประสบ (N=5)		
- ขาดงบประมาณในการปรับปรุงตกแต่งห้อง	3	60.00
- จำนวนนักเรียนต่อห้องเรียนมากเกินไป	1	20.00
- ไม่มีห้องสำหรับฝึกปฏิบัติการสอนเรื่องการจัดตั้งกองทุนโดยตรง	1	20.00
2.5 การวัดผลและประเมินผล		
2.5.1 การวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการดำเนินการวัดผลและประเมินผล	0	0.00
- มีการดำเนินการวัดผลและประเมินผล	20	100.00
2.5.2 จุดมุ่งหมายที่ดำเนินการวัดผลและประเมินผล (N=20)		
- เพื่อประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน	19	95.00
- เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของครู	17	85.00
- เพื่อค้นหาจุดเด่นจุดด้อยของผู้เรียนแต่ละคน	8	40.00
2.5.3 ช่วงระยะเวลาที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผล (N=20)		
- การวัดผลหลังการเรียน	18	90.00
- การวัดผลก่อนเรียน	14	70.00
- การวัดผลระหว่างเรียน	12	60.00
2.5.4 หลักการที่ยึดเป็นแนวทางในการวัดผลและประเมินผล (N=20)		
- ใช้วิธีการวัดที่หลากหลายและส่งเสริมการวัดและประเมินผล ตนเอง	12	60.00
- วิเคราะห์เรื่องที่จะประเมิน โดยดูจากจุดประสงค์	11	55.00
- ประเมินให้ครบทุกทักษะทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ	11	55.00
- สร้างเครื่องมือให้เหมาะกับจุดมุ่งหมายในการวัด เช่น แบบทดสอบ แบบสังเกต ฯลฯ	10	50.00
2.5.5 ผู้มีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล (N=20)		
- ครูผู้สอน	19	95.00
- ผู้เรียน	16	80.00
- ผู้บริหาร	12	60.00

ตารางที่ 12 (ต่อ)

การดำเนินการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
- คณะกรรมการสถานศึกษา	6	30.00
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	1	5.00
- ผู้ปกครอง	1	5.00
- ผู้นำชุมชน	1	5.00
2.5.6 ปัญหาการวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตร (N=20)		
- ไม่ประสบปัญหา	14	70.00
- ประสบปัญหา	6	30.00
ปัญหาที่ประสบ (N=6)		
- ขาดทักษะเทคนิคการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้วัดผลและประเมินผล	4	66.67
- การวัดผลและประเมินผลไม่ได้ทำเป็นระยะๆ และไม่สม่ำเสมอ	4	66.67
- ขาดความรู้ ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผล	1	16.67
2.6 การสอนซ่อมเสริม		
2.6.1 การสอนซ่อมเสริมผู้เรียน		
- ไม่มีการสอนซ่อมเสริม	14	70.00
- มีการสอนซ่อมเสริม	6	30.00
2.6.2 ช่วงเวลาที่ใช้ในการสอนซ่อมเสริม (N=6)		
- สอนหลังเลิกเรียน	4	66.67
- สอนช่วงพักกลางวัน	3	50.00
- สอนช่วงเข้าก่อนเข้าเรียน	1	16.67
2.6.3 หลักการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริม (N=6)		
- จัดหากิจกรรมหรือแบบฝึกที่มีระดับความยากง่ายเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน	4	66.67
- ผู้เรียนกับผู้สอนจะกำหนดกิจกรรมร่วมกัน	4	66.67
- จุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริมไม่ใช่การลงโทษแต่เป็นการช่วยเหลือ	3	50.00
2.6.4 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดสอนซ่อมเสริมภายในโรงเรียน (N=6)		
- ครูผู้สอน	5	83.33
- ผู้เรียน	4	66.67

ตารางที่ 12 (ต่อ)

การดำเนินการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
2.6.5 ปัญหาในการสอนซ่อมเสริมหลักสูตรท้องถิ่น (N=6)		
- ไม่ประสบปัญหา	4	66.67
- ประสบปัญหา	2	33.33
ปัญหาที่ประสบ (N=2)		
- ขาดการกำหนดเวลาที่จะใช้สอนซ่อมเสริมเพราะครูมีภาระงานสอนมาก	1	50.00
- ผู้เรียนมีเจตคติที่เป็นลบต่อการสอนซ่อมเสริม	1	50.00
2.7 การนิเทศติดตามผลการเรียน		
2.7.1 การนิเทศติดตามผลการเรียน		
- ไม่มีการนิเทศติดตาม	4	20.00
- มีการนิเทศติดตาม	16	80.00
2.7.2 จุดมุ่งหมายการนิเทศติดตามผลการเรียน (N=16)		
- เพื่อแก้ปัญหาการเรียนของผู้เรียน	13	81.25
- เพื่อปรับปรุงการสอนของครู	11	68.75
- เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้เด็กได้พัฒนาการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ	10	62.50
2.7.3 กิจกรรมการนิเทศผลการเรียนที่ครูผู้สอนได้รับ (N=16)		
- การสนทนาซักถามทางวิชาการ	15	93.75
- การเยี่ยมชั้นเรียน	8	50.00
- การมอบหมายงาน	2	12.50
2.7.4 ผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามผลการเรียน (N=16)		
- ผู้บริหาร	15	93.75
- บุคลากรที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้นิเทศ	8	50.00
- คณะกรรมการสถานศึกษา	3	18.75
2.7.5 ปัญหาในการนิเทศติดตามผลการเรียน (N=16)		
- ไม่ประสบปัญหา	13	81.25
- ประสบปัญหา	3	18.75
ปัญหาที่ประสบ (N=3)		
- ขาดการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการนิเทศติดตามผล	3	100.00

จากตารางที่ 12 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการใช้หลักสูตรของโรงเรียนนาร่อง ในด้านการดำเนินการจัดหลักสูตร ซึ่งให้ข้อมูลโดยครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา ปริญญาผลดังนี้

ในด้านการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการจัดทำแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยระยะเวลาที่ใช้ในการจัดทำแผนการสอน ส่วนใหญ่ คือ 1 สัปดาห์ก่อนสอน คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมา คือ 1 เดือนก่อนสอน คิดเป็นร้อยละ 15.00 และแผนการสอนตลอดปี คิดเป็นร้อยละ 5.00 ซึ่งครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการศึกษาเอกสารก่อนจะดำเนินการจัดทำแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00

สำหรับเอกสารที่ใช้ศึกษาก่อนการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า คือ หลักสูตรท้องถิ่นกองทุนหมู่บ้านที่โรงเรียนจัดทำขึ้น คิดเป็นร้อยละ 95.00 รองลงมา คือ หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของกรมวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 85.00 และเอกสารประกอบการเรียนการสอนเรื่องกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ซึ่งวิธีการดำเนินการจัดทำแผนการสอน ส่วนใหญ่ คือ วิเคราะห์หลักสูตรโดยการศึกษาหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหา แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 90.00 และจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ เลือกสื่อโดยเน้นสื่อที่สามารถจัดหาหรือจัดทำในท้องถิ่น กับ ปรับจุดประสงค์ เนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 65.00 เท่ากัน

ส่วนการส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ผู้บริหารกระตุ้นให้ส่งแผนการสอนให้ตรวจก่อนนำไปใช้สอน คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมา คือ ให้คำปรึกษาหรือเกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 65.00 และมีการนิเทศการใช้แผนการสอนในชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 50.00 สำหรับผลพลอยได้ในการจัดทำแผนการสอนที่โรงเรียนได้รับส่วนใหญ่ คือ ทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมา คือ กำหนดการเรียนไว้ล่วงหน้าและสามารถช่วยแก้ปัญหาเมื่อครูอื่นมาสอนแทนได้ คิดเป็นร้อยละ 65.00 และเป็นการเพิ่มประสบการณ์และศักยภาพการสอนของครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 60.00

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 60.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 40.00 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ไม่มีเอกสารสำหรับศึกษาค้นคว้า คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมา คือ มีภาระงานสอนมากจนไม่มีเวลาจัดทำแผนการสอนเพราะสอนหลายวิชา คิดเป็นร้อยละ 62.50 และบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 37.50

ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการเตรียมการก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร คิดเป็น

ร้อยละ 100.00 ซึ่งวิธีการที่ใช้ในการเตรียมการก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ ศึกษา ค้นคว้าความรู้จากเอกสาร ตำรา หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 90.00 รองลงมา คือ จัดเตรียมสื่อไปงาน การวัดผลให้พร้อม คิดเป็นร้อยละ 75.00 และศึกษาแผนการสอนแต่ละครั้งอย่างละเอียด คิดเป็น ร้อยละ 65.00

สำหรับหลักการที่ยึดเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอน ส่วนใหญ่ระบุว่า ต้องมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา กับ การจัดการเรียนการสอนโดย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คิดเป็นร้อยละ 80.00 เท่ากัน และใช้กิจกรรมที่หลากหลายเพื่อกระตุ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 60.00 ส่วนหลักการในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ส่วนใหญ่ คือ จะไม่นำคะแนนมาเป็นสิ่งไว้ เน้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและผู้เรียนเห็นคุณค่า กับ กิจกรรมนั้นผู้เรียนเลือกตามความถนัดความสนใจ คิดเป็นร้อยละ 80.00 เท่ากัน และอยู่ ภายใต้การดูแลของผู้บริหารและสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 35.00

ในส่วนประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่โรงเรียนจัดส่วนใหญ่ คือ การนำนักเรียนไป ทัศนศึกษา/ ดูงานนอกสถานที่หรือไปแหล่งเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 95.00 รองลงมา คือ กิจกรรมการ จัดนิทรรศการผลงานนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 75.00 และการเชิญวิทยากรภายนอก เช่น ประธาน กองทุนหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการกองทุนมาให้ความรู้ คิดเป็นร้อยละ 60.00 โดยผู้มีส่วนร่วมใน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร คือ ผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 90.00 รองลงมา คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 85.00 และผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 80.00

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนระบุว่า ครั้งหนึ่งไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 50.00 และอีกครั้งหนึ่งประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 50.00 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ เวลาไม่เพียงพอสำหรับการจัดกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมา คือ ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอน เช่น สื่อ คิดเป็น ร้อยละ 60.00 และขาดแหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม สำหรับผู้เรียนและครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 60.00

ในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการเลือกใช้สื่อการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยหลักการที่ใช้ในการเลือกสื่อการสอนส่วนใหญ่ คือ สอดคล้องกับ จุดประสงค์และเนื้อหาการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ เหมาะสมกับวัย ของผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 55.00 และความประหยัดประโยชน์หรือหาได้ง่าย ราคาไม่แพง คิดเป็น ร้อยละ 50.00 ซึ่งชนิดของสื่อการสอนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ คือ การศึกษาจากสถานการณ์จริงจากแหล่งข้อมูลในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 95.00 รองลงมา คือ รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 75.00 และหนังสือหรือเอกสารเรื่องกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 65.00

ส่วนปัญหาที่ประสบในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 70.00 และไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 30.00 ซึ่งปัญหาที่ ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดแคลนสื่อที่เป็นเอกสารสิ่งพิมพ์ที่สอดคล้องกับเรื่องที่จะสอน คิดเป็น ร้อยละ 92.86 และสื่อไม่เพียงพอกับความต้องการและมีคุณภาพเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 71.43

ในด้านการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการจัด ชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยหลักการที่ใช้ในการจัดชั้นเรียน และบรรยากาศในการเรียนส่วนใหญ่ คือ พิจารณาความเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียนไม่แออัด คิดเป็นร้อยละ 65.00 รองลงมาคือ ครูผู้สอนและผู้เรียนสามารถมองเห็นกันและกันได้อย่างชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และเหมาะกับวัยและส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน กับปราศจากเสียง รบกวนจากภายนอก แสงสว่างเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 40.00 เท่ากัน สำหรับลักษณะการจัด บรรยากาศทางกายภาพและทางจิตใจ ส่วนใหญ่ คือ ผู้เรียนมีระเบียบวินัยและปฏิบัติตามกฎของ ชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมา คือ มีบรรยากาศสนุกสนานว่าจริงและเป็นมิตร กับ บรรยากาศของห้องเรียนมีสีสันทันดู อากาศถ่ายเทได้สะดวก คิดเป็นร้อยละ 65.00 เท่ากัน

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน พบว่า ครูผู้สอน ส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหาในการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน คิดเป็นร้อยละ 75.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 25.00 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดงบประมาณ ในการปรับปรุงตกแต่งห้อง คิดเป็นร้อยละ 60.00 และจำนวนนักเรียนต่อห้องมากเกินไป กับ ไม่มี ห้องสำหรับฝึกปฏิบัติการสอนเรื่องการจัดตั้งกองทุนโดยตรง คิดเป็นร้อยละ 20.00 เท่ากัน

ในด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการ ดำเนินการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยจุดมุ่งหมายที่ดำเนินการวัดผลและ ประเมินผลส่วนใหญ่ คือ เพื่อประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 95.00 รองลงมา คือ เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของครู คิดเป็นร้อยละ 85.00 และเพื่อค้นหาจุดเด่นจุดด้อย ของผู้เรียนแต่ละคน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ส่วนช่วงระยะเวลาที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผล ส่วนใหญ่ คือ ใช้การวัดผลหลังการเรียน คิดเป็นร้อยละ 90.00 รองลงมา คือ การวัดผลก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 70.00 และการวัดผลระหว่างเรียน คิดเป็นร้อยละ 60.00

สำหรับหลักการที่ยึดเป็นแนวทางในการวัดผลและประเมินผล ส่วนใหญ่ คือ ใช้วิธีการ วัดผลที่หลากหลายและส่งเสริมการวัดและประเมินผลตนเอง คิดเป็นร้อยละ 60.00 และ การ วิเคราะห์เรื่องที่จะประเมินโดยดูจากจุดประสงค์ กับ การประเมินให้ครบทุกทักษะทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ คิดเป็นร้อยละ 55.00 เท่ากัน สำหรับผู้มีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล ส่วนใหญ่ คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 95.00 รองลงมา คือ ผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 80.00 และผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 60.00

ส่วนปัญหาที่ประสบในการวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตร พบว่า ส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 70.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 30.00 ซึ่งปัญหาที่ ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดทักษะ เทคนิคการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้วัดผลและประเมินผล กับ การ วัดผลและประเมินผลไม่ได้ทำเป็นระยะๆ และไม่สม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 66.67 และขาดความรู้ ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 16.67

ในด้านการสอนซ่อมเสริม พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่มีการสอนซ่อมเสริม คิดเป็น ร้อยละ 70.00 และมีการสอนซ่อมเสริม คิดเป็นร้อยละ 30.00 ซึ่งช่วงเวลาที่ใช้ในการสอนซ่อมเสริม ส่วนใหญ่ คือ สอนหลังเลิกเรียน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมา คือ สอนช่วงพักกลางวัน คิดเป็น ร้อยละ 50.00 และสอนช่วงเข้าก่อนเข้าเรียน คิดเป็นร้อยละ 16.67

สำหรับหลักการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมที่ยึดเป็นแนวปฏิบัติ ส่วนใหญ่ คือ จัด กิจกรรมหรือแบบฝึกที่มีระดับความยากง่ายเพื่อให้เหมาะกับผู้เรียน กับ ผู้เรียนกับผู้สอนจะกำหนด กิจกรรมร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 66.67 เท่ากัน และจุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริมไม่ใช่การ ลงโทษแต่เป็นการช่วยเหลือ คิดเป็นร้อยละ 50.00 โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดสอนซ่อมเสริม ภายในโรงเรียนส่วนใหญ่ คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 83.33 และผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 66.67

ส่วนปัญหาที่ประสบในการสอนซ่อมเสริม พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบ ปัญหา คิดเป็นร้อยละ 66.67 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 33.33 ซึ่งปัญหาที่ประสบ คือ ขาดการกำหนดเวลาที่จะใช้สอนซ่อมเสริมเพราะครูมีภาระงานสอนมาก และ ผู้เรียนมีเจตคติที่เป็น ลบต่อการสอนซ่อมเสริม คิดเป็นร้อยละ 50.00 เท่ากัน

ในด้านการนิเทศติดตามผลการเรียน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า มีการนิเทศติดตาม ผลการเรียน คิดเป็นร้อยละ 80.00 และไม่มีการนิเทศติดตามผลการเรียน คิดเป็นร้อยละ 20.00 โดยจุดมุ่งหมายของการนิเทศติดตามผลการเรียนส่วนใหญ่ คือ เพื่อแก้ปัญหาการเรียนของผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 81.25 รองลงมา คือ เพื่อปรับปรุงการสอนของครู คิดเป็นร้อยละ 68.75 และเพื่อ ส่งเสริมและกระตุ้นให้เด็กได้พัฒนาการเรียนรู้อุ้ได้เต็มศักยภาพ คิดเป็นร้อยละ 62.50

สำหรับกิจกรรมการนิเทศผลการเรียนที่ครูผู้สอนได้รับ ส่วนใหญ่ คือ การสนทนาซักถาม ทางวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 93.75 รองลงมา คือ การเยี่ยมชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และการมอบหมายงาน คิดเป็นร้อยละ 12.50 โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามผลการเรียนส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 93.75 รองลงมา คือบุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้นิเทศ คิดเป็น ร้อยละ 50.00 และคณะกรรมการสถานศึกษา 18.75

ส่วนปัญหาที่ประสบในการนิเทศติดตามผลการเรียน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 81.25 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 18.75 ซึ่งปัญหาที่ประสบ คือ ขาดการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการนิเทศติดตามผล คิดเป็นร้อยละ 100.00

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการนิเทศติดตาม
ประเมินผลการจัดหลักสูตร ตามการให้ข้อมูลของครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา

การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
3. การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร		
3.1 การนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร		
3.1.1 การนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการนิเทศติดตามประเมินผล	0	0.00
- มีการนิเทศติดตามประเมินผล	20	100.00
3.1.2 กิจกรรมนิเทศติดตามประเมินผล (N=20)		
- การสนทนา ชักถามเพื่อสรุปปัญหาและหาทางช่วยเหลือ	16	80.00
- การประชุมชี้แจง	12	60.00
- การมอบหมายงานและรายงานผล	3	15.00
- การสัมมนา	1	5.00
3.1.3 ผู้มีส่วนร่วมนิเทศติดตามประเมินผล (N=20)		
- ผู้บริหาร	19	95.00
- ครูผู้สอน	15	75.00
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เช่น ประธานกองทุนหมู่บ้าน	2	10.00
- คณะกรรมการสถานศึกษา	1	5.00
3.1.4 ปัญหาการนิเทศติดตามประเมินผล (N=20)		
- ไม่ประสบปัญหา	17	85.00
- ประสบปัญหา	3	15.00
ปัญหาที่ประสบ (N=3)		
- ขาดเครื่องมือสำหรับการนิเทศติดตามประเมินผล	3	100.00
- ขาดการวางแผนในการติดตามประเมินผล	2	66.67
- ผู้บริหารไม่ดำเนินการนิเทศติดตามประเมินผล	1	33.33
- ขาดการแนะนำชี้แจงครูเกี่ยวกับการติดตามประเมินผล	1	33.33
3.2 การนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร		
3.2.1 การนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการนิเทศติดตามประเมินผล	2	10.00
- มีการนิเทศติดตามประเมินผล	18	90.00

ตารางที่ 13 (ต่อ)

การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
3.2.2 กิจกรรมนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร (N=18)		
- การสัมมนา	13	72.22
- การจัดนิทรรศการ	11	61.11
- การเยี่ยมชั้นเรียน	8	44.44
- การสังเกตการสอน	5	27.78
- การประชุมสัมมนาเชิงวิชาการ	3	16.67
- การนำเสนอรายงานประจำปี	1	5.56
3.2.3 กำหนดระยะเวลา/จำนวนครั้งในการนิเทศติดตามผล (N=18)		
- 1 ครั้ง / 1 เดือน	7	38.89
- 1 ครั้ง / 1 ภาคเรียน	6	33.33
- 1 ครั้ง / สัปดาห์	3	16.67
- ปีละครั้ง	2	11.11
3.2.4 ผู้มีส่วนร่วมนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร(N=18)		
- ผู้บริหาร	18	100.00
- ครูผู้สอน	7	38.89
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	2	11.11
- บุคลากรที่ได้รับมอบหมาย	1	5.56
3.2.5 ปัญหาในการนิเทศติดตามประเมินผล (N=18)		
- ไม่ประสบปัญหา	12	66.67
- ประสบปัญหา	6	33.33
ปัญหาที่ประสบ (N=6)		
- ขาดการกำหนดแนวทางการติดตามประเมินผลที่ชัดเจน	5	83.33
- ขาดบุคลากรในการนิเทศติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ	3	50.00
- ขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือการนิเทศติดตามผล	2	33.33
- เวลาในการนิเทศติดตามประเมินผลมีไม่เพียงพอ	2	33.33

จากตารางที่ 13 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานการใช้หลักสูตรของโรงเรียนนำร่อง ในด้านการนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร ซึ่งให้ข้อมูลโดยครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา ปრაกฏผลดังนี้

ในด้านการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนทุกคน ระบุว่า มีการนิเทศ คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยกิจกรรมที่ใช้ ส่วนใหญ่ คือ การสนทนา ชักถามเพื่อสรุปปัญหาและหาทางช่วยเหลือ คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมา คือ การประชุมชี้แจง คิดเป็นร้อยละ 60.00 และการมอบหมายงานและรายงานผล คิดเป็นร้อยละ 15.00 ซึ่งผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศ ส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 95.00 รองลงมา คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 75.00 และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 10.00

ส่วนปัญหาที่ประสบในการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 85.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 15.00 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดเครื่องมือสำหรับนิเทศติดตามประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ ขาดการวางแผนในการนิเทศติดตามประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 66.67 และผู้บริหารไม่ดำเนินการนิเทศติดตามประเมินผล กับ ขาดการแนะนำชี้แจงครูเกี่ยวกับการติดตามประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 33.33 เท่ากัน

ในด้านการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ ระบุว่า มีการนิเทศ คิดเป็นร้อยละ 90.00 และไม่มีการนิเทศ คิดเป็นร้อยละ 10.00 โดยกิจกรรมที่ใช้ ส่วนใหญ่ คือ การสัมภาษณ์ คิดเป็นร้อยละ 72.22 รองลงมา คือ การจัดนิทรรศการ คิดเป็นร้อยละ 61.11 และการเยี่ยมชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 44.44 มีการกำหนดระยะเวลา / จำนวนครั้ง ในการนิเทศติดตามประเมินผล ไม่ถึงครึ่ง คือ 1 ครั้ง / 1 เดือน คิดเป็นร้อยละ 38.89 รองลงมา คือ 1 ครั้ง / 1 ภาคเรียน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และ 1 ครั้ง / สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 16.67 โดยผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร ส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 38.89 และฝ่ายวิชาการของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 11.11

ส่วนปัญหาที่ประสบในการนิเทศติดตามประเมินผล พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 66.67 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 33.33 ซึ่งปัญหาที่ประสบ ส่วนใหญ่ คือ ขาดการกำหนดแนวทางการติดตามประเมินผลที่ชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 83.33 และขาดบุคลากรในการนิเทศติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 50.00 และขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือติดตามประเมินผล กับ เวลาในการนิเทศติดตามประเมินผล มีไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 33.33 เท่ากัน

**ตอนที่ 4 สภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ของโรงเรียนนำร่อง
ของผู้บริหารและครูผู้สอน ระดับมัธยมศึกษา**

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการเตรียมการ
จัดหลักสูตร ตามการให้ข้อมูลของผู้บริหาร ระดับมัธยมศึกษา

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
1. การเตรียมการจัดหลักสูตร		
1.1 การวางแผนการจัดหลักสูตร		
1.1.1 วิธีการที่โรงเรียนใช้ในการวางแผนการจัดหลักสูตร		
- ประชุมเพื่อวางแผนการทำงานโดยการแต่งตั้งและมอบหมายงาน	13	81.25
- การศึกษาจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตร	10	62.50
- การเตรียมความพร้อมในด้านบุคลากรอาคารสถานที่สื่อและวัสดุการสอน	8	50.00
1.1.2 ผู้มีส่วนร่วมในการเตรียมการวางแผนการจัดหลักสูตร (N= 16)		
- ผู้บริหาร	15	93.75
- ครูผู้สอน	13	81.25
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เช่น ประธานกองทุนหมู่บ้าน	2	12.50
- คณะกรรมการสถานศึกษา	1	6.25
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	1	6.25
- บุคลากรทุกคนในโรงเรียน	1	6.25
1.1.3 ผลพลอยได้ใน การวางแผนการจัดหลักสูตร (N= 16)		
- ช่วยในการตัดสินใจสถานการณ์ปัจจุบันและเตรียมการแก้ไขปัญหาในอนาคต	10	62.50
- เป็นเครื่องมือในการติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรให้บรรลุเป้าหมาย	7	43.75
- ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล	7	43.75
1.1.4 ปัญหาที่ประสบในการวางแผนการจัดหลักสูตร (N= 16)		
- ไม่ประสบปัญหา	7	43.75
- ปัญหาที่ประสบ	9	56.25

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
ปัญหาที่ประสบ (N=9)		
- งบประมาณไม่เพียงพอ	7	77.78
- บุคลากรขาดความรู้	6	66.67
- มีระยะเวลาดำเนินการน้อย	1	11.11
1.2 การประสานงาน		
1.2.1 การประสานงานกับบุคลากรภายในหน่วยงานและภายนอก หน่วยงาน		
- ไม่มีการประสานงาน	0	0.00
- มีการประสานงาน	16	100.00
1.2.2 วิธีการประสานงานการจัดหลักสูตร (N=16)		
- การทำหนังสือขอความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน	14	87.50
- การประชุมชี้แจงครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง	2	12.50
- การมอบอำนาจ	6	37.50
1.2.3 ผลพลอยได้ในการประสานงานการจัดหลักสูตร (N=16)		
- มีการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานก่อให้เกิดขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงาน	14	87.50
- การจัดหลักสูตรบรรลุวัตถุประสงค์ มีประสิทธิภาพและ เกิดประสิทธิผลได้เร็วขึ้น	8	50.00
- ช่วยในการพัฒนาและปรับปรุงองค์กร	4	25.00
1.2.4 ปัญหาในการประสานงานกับบุคลากร ชุมชนและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง (N=16)		
- ไม่ประสบปัญหา	13	81.25
- ประสบปัญหา	3	18.75
ปัญหาที่ประสบ (N=3)		
- งบประมาณไม่เพียงพอ	2	66.67
- เวลาในการประสานงานมีน้อย	1	33.33

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
1.3 การจัดเตรียมบุคลากร		
1.3.1 การจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรเพื่อจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการจัดเตรียมความพร้อม	0	0.00
- มีการจัดเตรียมความพร้อม	16	100.00
1.3.2 วิธีการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร (N=16)		
- จัดการประชุมชี้แจงเพื่อเตรียมใช้หลักสูตร	12	75.00
- การแจกเอกสารหรือหนังสือให้ศึกษาค้นคว้า	10	62.50
- จัดการสัมมนาโดยเชิญผู้มีความรู้เรื่องกองทุนหรือหลักสูตร มาให้ความรู้	5	31.25
1.3.3 หลักการในการจัดเตรียมบุคลากรเพื่อปฏิบัติการสอน (N=16)		
- จัดตามความรู้ ความสามารถ	10	62.50
- การพิจารณาจากวุฒิการศึกษา วิชาเอก	12	75.00
- จัดตามความสมัคร ความสนใจ	4	25.00
1.3.4 ประเด็นหรือสาระในการจัดเตรียมบุคลากร (N=16)		
- ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ กองทุนหมู่บ้าน	15	93.75
- ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน	9	56.25
- เทคนิคและวิธีสอน	7	43.75
- การวัดผลและประเมินผล	6	37.50
1.3.5 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร (N=16)		
- ผู้บริหาร	12	75.00
- คณะกรรมการจัดทำหลักสูตร	12	75.00
- ครูผู้สอน	4	25.00
- คณะกรรมการสถานศึกษา	3	18.75
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	1	6.25
1.3.6 ปัญหาในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร (N=16)		
- ไม่ประสบปัญหา	9	56.25
- ประสบปัญหา	7	43.75

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
ปัญหาที่ประสบ (N=16)		
- ขาดเอกสารประกอบหลักสูตร	6	37.50
- บุคลากรไม่ให้ความสำคัญและความสนใจ	2	12.50
- ขาดการสำรวจความพร้อมของบุคลากร	2	12.50
1.4 การจัดตารางสอน		
1.4.1 การจัดตารางสอนเพื่อใช้ในการจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการจัดตารางสอน	0	0.00
- มีการจัดตารางสอน	16	100.00
1.4.2 หลักการที่ใช้ในการจัดตารางสอน (N=16)		
- คำนึงถึงโครงสร้างของหลักสูตร	14	87.50
- การกำหนดชั่วโมงมีความยืดหยุ่น	10	62.50
- สอดคล้องกับลักษณะวิชาและพัฒนาการของเด็ก	4	25.00
- คำนึงถึงเวลาที่เปิดเรียนจริงตลอดปีการศึกษา	3	18.75
- ยึดตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ	2	12.50
1.4.3 ประเภทของการจัดตารางสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน (N=16)		
- จัดแบบยืดหยุ่น	16	100.00
1.4.4 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน (N=16)		
- ครูผู้สอน	14	87.50
- ผู้บริหาร	6	37.50
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	4	25.00
1.4.5 ปัญหาในการจัดตารางสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน (N=16)		
- ไม่ประสบปัญหา	10	62.50
- ประสบปัญหา	6	37.50
ปัญหาที่ประสบ (N=6)		
- เวลาไม่เพียงพอกับเนื้อหาที่จะใช้สอน	6	100.00

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
1.5 การจัดเตรียมอาคารและสถานที่		
1.5.1 หลักการที่ใช้ในการจัดเตรียมอาคารสถานที่		
- เพียงพอกับจำนวนผู้เรียนและสามารถปรับใช้กับกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย	15	93.75
- ยึดหลักประโยชน์และประหยัด	6	37.50
- เหมาะสมกับวัยและส่งเสริมสุขภาพอนามัยของผู้เรียน	4	25.00
- มีสภาพมั่นคง แข็งแรงปลอดภัยและใช้งานได้	4	25.00
1.5.2 ปัญหาในการจัดเตรียมอาคาร สถานที่ (N=16)		
- ไม่ประสบปัญหา	14	87.50
- ประสบปัญหา	2	12.50
ปัญหาที่ประสบ (N=2)		
- ขาดงบประมาณในการปรับปรุงตกแต่งอาคารสถานที่	2	100.00
1.6 การเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร		
1.6.1 การเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน		
- ไม่มีการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร	0	0.00
- มีการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร	16	100.00
1.6.2 วิธีการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร (N=16)		
- มอบหมายให้ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรแล้วจัดทำแผนการสอน	16	100.00
- เชิญบุคลากรที่เกี่ยวข้องมาให้คำแนะนำในการจัดทำหลักสูตร	9	56.25
- จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำหลักสูตร	6	37.50
1.6.3 ชนิดของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่จะต้องจัดหา		
- หลักสูตรแกนของจังหวัด	16	100.00
- แผนการสอน	16	100.00
- หนังสืออ่านประกอบเรื่องกองทุนหมู่บ้าน	12	75.00
- หนังสือส่งเสริมความรู้สำหรับครูและนักเรียน	12	75.00

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
1.6.4 วิธีการจัดหาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร (N=16)		
- รับเอกสารจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง	13	81.25
- โรงเรียนจัดทำเพิ่มเติมโดยครูผู้สอน หรือบุคลากรผู้ที่ได้รับมอบหมาย	10	62.50
- จัดหาเพิ่มเติมโดยขอจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	9	56.25
- จัดหาโดยการซื้อเพิ่มเติม	1	6.25
1.6.5 ปัญหาการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร(N=16)		
- ไม่ประสบปัญหา	9	56.25
- ประสบปัญหา	7	43.75
ปัญหาที่ประสบ (N=7)		
- งบประมาณไม่เพียงพอ	5	71.43
- บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรและประกอบหลักสูตร	4	57.14
- เอกสารสำหรับการศึกษาค้นคว้ามีน้อย/ไม่มีแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม	2	28.57
1.7 การจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน		
1.7.1 การจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน		
- ไม่มีการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน	0	0.00
- มีการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน	16	100.00
1.7.2 วิธีการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน (N=16)		
- ส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้ทรัพยากรในห้องเรียนหรือใช้แหล่งการเรียนรู้ในห้องเรียน	16	100.00
- จัดหาสื่อการสอนโดยการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	11	68.75
- วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหาวิชาตามหลักสูตรแล้วพิจารณาว่าควรจัดสื่ออะไร	7	43.75
- สสำรวจหรือสอบถามประเภท จำนวนสื่อ ความต้องการใช้สื่อของของครูผู้สอน	6	37.50

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	(N=16)	ร้อยละ
1.7.3 ประเภทของวัสดุและสื่อการสอน (N=16)		
- สื่อประเภทลหุภัณฑ์ เช่น หนังสือ รูปภาพ แผนภูมิ ฯลฯ	14	87.50
- สื่อประเภทครุภัณฑ์ เช่น คอมพิวเตอร์	7	43.75
- สื่อประเภทเทคนิควิธีการ เช่น การสอนแบบโครงการ การบรรยาย	4	25.00
1.7.4 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อในโรงเรียน (N=16)		
- ครูผู้สอน	13	81.25
- ผู้บริหาร	12	75.00
- ผู้เรียน	9	56.25
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เช่น ประธานกองทุนหมู่บ้าน	2	12.50
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	1	6.25
- บุคลากรที่ได้รับมอบหมาย	1	6.25
1.7.5 ปัญหาจัดเตรียมวัสดุและสื่อเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน (N=16)		
- ไม่ประสบปัญหา	8	50.00
- ประสบปัญหา	8	50.00
ปัญหาที่ประสบ (N=8)		
- ขาดเอกสารและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม	7	87.50
- วัสดุ อุปกรณ์ในการผลิตสื่อไม่เพียงพอ	5	62.50
- บุคลากรขาดความรู้และทักษะในการผลิตสื่อ	4	50.00
- ไม่มีเวลาในการผลิตสื่อเนื่องจากมีภาระงานสอนมาก	1	12.50
1.8 การจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล		
1.8.1 การจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล	2	12.50
- มีการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล	14	87.50
1.8.2 วิธีการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล (N=14)		
- จัดเตรียมเอกสารความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล		
ครูผู้สอนศึกษาค้นคว้า	12	85.71

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
- ประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวัดผลและประเมินผล	5	35.71
- จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล	5	35.71
- มอบหมายให้ครูผู้สอนไปดำเนินการเอง	3	21.43
1.8.3 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล (N=14)		
- ครูผู้สอน	14	100.00
- คณะกรรมการสถานศึกษา	13	92.86
- ผู้เรียน	8	57.14
- ผู้บริหาร	4	28.57
1.8.4 ปัญหาในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล (N=14)		
- ไม่ประสบปัญหา	10	71.43
- ประสบปัญหา	4	28.57
ปัญหาที่ประสบ (N=4)		
- บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผล	3	75.00
- ขาดการพิจารณาถึงการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้วัดผลและประเมินผล	2	50.00
- ขาดการกำหนดระยะเวลาในการวัดผลและประเมินผล	1	25.00
1.9 การจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน		
1.9.1 การจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน		
- ไม่มีการจัดเตรียม	2	12.50
- มีการจัดเตรียม	14	87.50
1.9.2 วิธีการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน (N=14)		
- ประชุมชี้แจงให้ทราบและแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตามผล	7	50.00
- เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูผู้สอน	7	50.00
- ส่งเสริมให้ครูผู้สอนไปศึกษาอบรมหาความรู้เพิ่มเติม	7	50.00
- ผู้บริหารและครูผู้สอนสร้างเครื่องมือนิเทศและติดตามผล	4	28.57

จากตารางที่ 14 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการใช้หลักสูตรของโรงเรียนนาร่อง ในด้านการเตรียมการจัดหลักสูตร ซึ่งให้ข้อมูลโดยผู้บริหาร ระดับมัธยมศึกษา ปრაกฏผลดังนี้

ในด้านการวางแผนการจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า วิธีการที่โรงเรียนใช้ในการวางแผนการจัดหลักสูตร คือ การประชุมเพื่อวางแผนการทำงานโดยการแต่งตั้งหรือมอบหมายงาน คิดเป็นร้อยละ 81.25 รองลงมา คือ การศึกษาจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้างของหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 62.50 และการเตรียมความพร้อมในด้าน บุคลากร อาคารสถานที่ สื่อและวัสดุการสอน คิดเป็นร้อยละ 50.00

สำหรับผู้มีส่วนร่วมในการเตรียมการวางแผนการจัดหลักสูตร พบว่า ส่วนใหญ่คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 93.75 รองลงมา คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 81.25 และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ซึ่งในการวางแผนการจัดหลักสูตรนั้นทำให้โรงเรียนได้รับผลพลอยได้หรือประโยชน์ โดยผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า สามารถช่วยในการตัดสินใจสถานการณ์ปัจจุบัน และเตรียมการแก้ปัญหาในอนาคต คิดเป็นร้อยละ 62.50 รองลงมา คือ เป็นเครื่องมือในการติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรให้บรรลุตามเป้าหมาย และทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คิดเป็นร้อยละ 43.75 เท่ากัน

ส่วนปัญหาที่ประสบในการวางแผนการจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารเกินกว่าครึ่งระบุว่า ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 56.25 และไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 43.75 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ งบประมาณไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 77.78 รองลงมา คือ บุคลากรขาดความรู้ คิดเป็นร้อยละ 66.67 และมีระยะเวลาดำเนินการน้อย คิดเป็นร้อยละ 11.11

ในด้านการประสานงานกับบุคลากรภายในหน่วยงานและภายนอก พบว่า ผู้บริหารทุกคนระบุว่า มีการประสานงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยวิธีการที่ใช้ในการประสานงานการจัดหลักสูตรส่วนใหญ่ คือ การทำหนังสือขอความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 87.50 รองลงมา คือ การประชุมชี้แจงบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 12.50 และการมอบอำนาจ คิดเป็นร้อยละ 37.50

เมื่อพิจารณาถึงผลพลอยได้หรือประโยชน์ ที่โรงเรียนได้รับในการประสานงานการจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า ทำให้มีการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ก่อให้เกิดขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 87.50 รองลงมา คือ การจัดหลักสูตรบรรลุตามวัตถุประสงค์ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลได้เร็วขึ้น คิดเป็นร้อยละ 50.00 และช่วยในการพัฒนาและปรับปรุงองค์กร คิดเป็นร้อยละ 25.00

ส่วนปัญหาการประสานงานกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 81.25 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 18.75 ซึ่ง

ปัญหาส่วนใหญ่ที่ประสบ คือ งบประมาณไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 66.67 และเวลาในการประสานงานมีน้อย คิดเป็นร้อยละ 33.33

ในด้านการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร ในการจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารทุกคน ระบุว่า มีการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 100.00 ซึ่งวิธีการที่ใช้ในการเตรียมความพร้อมบุคลากร คือ จัดการประชุมชี้แจงเพื่อเตรียมใช้หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมา คือ การแจกเอกสารหรือหนังสือให้ศึกษาค้นคว้า คิดเป็นร้อยละ 62.50 และการจัดสัมมนาโดยเชิญผู้มีความรู้เรื่องกองทุนหรือความรู้เรื่องหลักสูตรมาให้ความรู้ คิดเป็นร้อยละ 31.25

สำหรับหลักการจัดเตรียมบุคลากรเพื่อปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า พิจารณาจากวุฒิการศึกษาหรือวิชาเอก คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมา คือ จัดตามความรู้ความสามารถ คิดเป็นร้อยละ 62.50 และจัดตามความสมัคร ความสนใจ คิดเป็นร้อยละ 25.00 ซึ่งประเด็นหรือสาระในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรส่วนใหญ่ คือ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 93.75 รองลงมา คือ ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน คิดเป็นร้อยละ 56.25 และเทคนิควิธีสอน คิดเป็นร้อยละ 43.75 โดยผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมความพร้อมบุคลากรภายในโรงเรียน ส่วนใหญ่ระบุว่า คือ ผู้บริหาร กับ คณะกรรมการจัดทำหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 75.00 เท่ากัน และครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 25.00

ส่วนปัญหาในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร พบว่า ผู้บริหารเกินกว่าครึ่งระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 56.25 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 43.75 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดเอกสารประกอบหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 37.50 และบุคลากรไม่ให้ความสำคัญและความสนใจ กับ ขาดการสำรวจความพร้อมของบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 12.50 เท่ากัน

ในด้านการจัดตารางสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้บริหารทุกคนระบุว่า มีการจัดตารางสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยหลักการที่ใช้ในการจัดตารางสอน คือ คำนั่งถึงโครงสร้างของหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 87.50 รองลงมา คือ การกำหนดชั่วโมงมีความยืดหยุ่น คิดเป็นร้อยละ 62.50 และสอดคล้องกับลักษณะวิชาและพัฒนาการของเด็ก คิดเป็นร้อยละ 25.00

สำหรับประเภทของการจัดตารางสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอนนั้น พบว่า ผู้บริหารทุกคนระบุว่า คือ การจัดตารางสอนแบบยืดหยุ่น คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยผู้มีส่วนร่วมในการจัดตารางสอนภายในโรงเรียน คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 87.50 รองลงมา คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 37.50 และฝ่ายวิชาการของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 25.00

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดตารางสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 62.50 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 37.50 ซึ่งปัญหาที่ประสบ คือ เวลาไม่เพียงพอกับเนื้อหาที่จะใช้สอน คิดเป็นร้อยละ 100.00

ในด้านการจัดเตรียมอาคารและสถานที่เพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ ระบุว่า ยึดหลักการที่ใช้ในการจัดเตรียมอาคารและสถานที่ คือ เพียงพอกับจำนวนผู้เรียนและสามารถปรับใช้กับกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 93.75 รองลงมา คือ ยึดหลักประโยชน์และประหยัด คิดเป็นร้อยละ 37.50 และเหมาะสมกับวัยและส่งเสริมสุขภาพอนามัยของผู้เรียน กับ มีสภาพมั่นคง แข็งแรงปลอดภัยและใช้งานได้ คิดเป็นร้อยละ 25.00 เท่ากัน

ส่วนปัญหาในการจัดเตรียมอาคารสถานที่เพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 87.50 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 12.50 ซึ่งปัญหาที่ประสบ คือ ขาดงบประมาณในการปรับปรุงตกแต่งอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 100.00

ในด้านการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารทุกคนระบุว่ามีการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยวิธีการที่ใช้ในการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร คือ มอบหมายให้ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรแล้วจัดทำแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ เชิญบุคลากรที่เกี่ยวข้องมาให้คำแนะนำในการจัดทำหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 56.25 และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 37.50

สำหรับชนิดของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่ต้องจัดหา เพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า คือ หลักสูตรแกนของจังหวัด กับ แผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน และหนังสืออ่านประกอบเรื่องกองทุนหมู่บ้าน กับ หนังสือส่งเสริมความรู้สำหรับครูและนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 75.00 เท่ากัน ซึ่งวิธีการจัดหาหลักสูตรและเอกสารหลักสูตรส่วนใหญ่ คือ รับเอกสารจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง คิดเป็นร้อยละ 81.25 รองลงมาคือ โรงเรียนจัดทำเพิ่มเติมโดยครูผู้สอน หรือบุคลากรที่ได้รับมอบหมาย คิดเป็นร้อยละ 62.50 และจัดหาเพิ่มเติมโดยขอจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 56.25

ส่วนปัญหาที่ประสบในการเตรียมหลักสูตรและเอกสารหลักสูตร เพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้บริหารเกินกว่าครึ่งระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 56.25 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 43.75 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ งบประมาณไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 71.43 รองลงมา คือ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 57.14 และเอกสารสำหรับการศึกษาค้นคว้ามีน้อยและไม่มีแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 28.57

เมื่อพิจารณาในด้านการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอนนั้น พบว่า ผู้บริหารทุกคนระบุว่า มีการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยวิธีการที่ใช้ในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน คือ การส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นหรือใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ จัดหาสื่อการสอนโดยการ

ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 68.75 และวิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหาวิชาตามหลักสูตร แล้วพิจารณาว่าควรจัดสื่ออะไร คิดเป็นร้อยละ 43.75

สำหรับประเภทของวัสดุและสื่อเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า คือ สื่อประเภทหลักสูตร เช่น รูปภาพ แผนภูมิ หนังสือ ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ 87.50 รองลงมา คือ สื่อประเภทครุภัณฑ์ เช่น คอมพิวเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 43.75 และสื่อประเภทเทคนิควิธีการ เช่น การสอนแบบโครงงาน การสอนแบบบรรยาย คิดเป็นร้อยละ 25.00 ซึ่งผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อในโรงเรียน คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 81.25 รองลงมา คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 75.00 และผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 56.25

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้บริหารครึ่งหนึ่งระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 50.00 และครึ่งหนึ่งประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 50.00 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดเอกสารและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 87.50 รองลงมา คือ วัสดุ อุปกรณ์ในการผลิตสื่อไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 62.50 และบุคลากรขาดความรู้และทักษะในการผลิตสื่อ คิดเป็นร้อยละ 50.00

ในด้านการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า มีการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 87.50 และไม่มีการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 12.50 โดยวิธีการที่ใช้ในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล คือ จัดเตรียมเอกสารความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลให้ครูศึกษา คิดเป็นร้อยละ 85.71 และประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวัดผลและประเมินผล กับ จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 35.71 เท่ากัน

สำหรับผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผลในโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ คณะกรรมการสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 92.86 และผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 57.14

ส่วนปัญหาในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 71.43 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 28.57 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมา คือ ขาดการพิจารณาถึงการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้วัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 50.00 และขาดการกำหนดระยะเวลาในการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 25.00

ในด้านการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า มีการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน คิดเป็นร้อยละ 87.50 และไม่มีการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน คิดเป็นร้อยละ 12.50 โดยวิธีการที่ใช้ในการจัดเตรียมการนิเทศติดตาม

ผลการเรียน คือ ประชุมชี้แจงให้ทราบและแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศและติดตามผล เชิญวิทยากร มาให้ความรู้แก่ครูผู้สอน และส่งเสริมให้ครูไปศึกษาอบรมหาความรู้เพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 50.00 เท่ากัน

สำหรับประเด็นหรือสาระที่ใช้ในการเตรียมการนิเทศ พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า คือ การผลิตหรือการจัดหาสื่อการสอนและการใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 71.43 รองลงมา คือ เทคนิคการสอนและวิธีสอน คิดเป็นร้อยละ 42.86 และการพัฒนาบุคลากรภาพและ ศักยภาพของครูด้วยการสร้างขวัญและกำลังใจ กับ การสร้างเครื่องมือและการใช้เครื่องมือการ วัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 35.71 เท่ากัน ซึ่งผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมการนิเทศ ติดตามผลการเรียนส่วนใหญ่ คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 71.41 รองลงมา คือ ผู้บริหาร คิดเป็น ร้อยละ 57.14 และผู้ปกครองและชุมชน คิดเป็นร้อยละ 42.86

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน พบว่า ผู้บริหาร ส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 71.43 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 28.57 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการนิเทศติดตามผล คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมา คือ ขาดแหล่งความรู้ในการจัดทำเครื่องมือนิเทศและติดตามผล คิดเป็นร้อยละ 50.00 และขาดการวางแผนการนิเทศติดตามผล คิดเป็นร้อยละ 25.00

ในด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตร พบว่า ผู้บริหารทุกคนระบุว่ามีการประชาสัมพันธ์ หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยวิธีการที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรส่วนใหญ่ คือ จัด ประชุมชี้แจงการจัดหลักสูตรให้ผู้ปกครอง ชุมชนรับทราบ คิดเป็นร้อยละ 68.75 รองลงมา คือ จัดทำเอกสาร แผ่นพับประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 37.50 และจัดทำประชา พิจารณ์ในระดับจังหวัดโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับ ประชาสัมพันธ์ทางสถานีวิทยุ โทรทัศน์ คิดเป็น ร้อยละ 18.75 เท่ากัน ซึ่งผู้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร คือ ผู้บริหาร กับ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 75.00 เท่ากัน และผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 62.50

ส่วนปัญหาในการประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 75.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 25.00 ซึ่งปัญหาที่ประสบ คือ เวลาในการประชาสัมพันธ์มีน้อยเนื่องจากมีงานที่รับผิดชอบมาก คิดเป็นร้อยละ 75.00 และ ขาดงบประมาณในการจัดทำเอกสารการประชาสัมพันธ์ กับ บุคลากรในโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญ ในการประชาสัมพันธ์หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 25.00

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการนิเทศติดตาม
ประเมินผลการจัดหลักสูตร ตามการให้ข้อมูลของผู้บริหาร ระดับมัธยมศึกษา

การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
3. การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร		
3.1 การนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร		
3.1.1 การนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการนิเทศติดตามประเมินผล	2	12.50
- มีการนิเทศติดตามประเมินผล	14	87.50
3.1.2 กิจกรรมนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมจัดหลักสูตร (N=14)		
- การสนทนา ชักถามเพื่อสรุปปัญหาและหาทางช่วยเหลือ	13	92.86
- การประชุมชี้แจง	8	57.14
- การมอบหมายงานและรายงานผล	2	14.29
- การสัมมนา	1	7.14
3.1.3 ผู้มีส่วนร่วมนิเทศติดตามประเมินผล (N=14)		
- ผู้บริหาร	12	85.71
- ครูผู้สอน	7	50.00
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	1	7.14
- บุคลากรที่ได้รับมอบหมาย	1	7.14
- พัฒนาการอำเภอ	1	7.14
3.1.4 ปัญหาการนิเทศติดตามประเมินผล (N=14)		
- ไม่ประสบปัญหา	12	85.71
- ประสบปัญหา	2	14.29
ปัญหาที่ประสบ (N=2)		
- ขาดการแนะนำชี้แจงครูผู้สอนเกี่ยวกับการติดตามประเมินผล	2	100.00
- ขาดเครื่องมือสำหรับการนิเทศติดตามประเมินผล	1	50.00
- ขาดการวางแผนในการนิเทศติดตามประเมินผล	1	50.00
- ผู้บริหารไม่ดำเนินการนิเทศติดตามประเมินผล	1	50.00
3.2 การนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร		
3.2.1 การนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการนิเทศติดตามประเมินผล	0	0.00

ตารางที่ 15 (ต่อ)

การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
- มีการนิเทศติดตามประเมินผล	16	100.00
3.2.2 กิจกรรมนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร (N=16)		
- การจัดนิทรรศการ	12	75.00
- การสัมภาษณ์	12	75.00
- การสังเกตการสอน	8	50.00
- การเยี่ยมชั้นเรียน	6	37.50
- การประชุมสัมมนาเชิงวิชาการ	3	18.75
- การนำเสนอรายงานประจำปี	1	6.25
3.2.3 กำหนดระยะเวลา/จำนวนครั้งในการนิเทศติดตามผล (N=16)		
- 1 ครั้ง / 1 เดือน	10	62.50
- 1 ครั้ง / 1 ภาคเรียน	5	31.25
- 1 ครั้ง / 1 สัปดาห์	1	6.25
3.2.4 ผู้มีส่วนร่วมนิเทศติดตามประเมินผล (N=16)		
- ผู้บริหาร	11	68.75
- ครูผู้สอน	5	31.25
- บุคลากรที่ได้รับมอบหมาย	1	6.25
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	1	6.25
- พัฒนาการอำเภอ	1	6.25
3.2.5 ปัญหาในการนิเทศติดตามประเมินผล (N=16)		
- ไม่ประสบปัญหา	12	75.00
- ประสบปัญหา	4	25.00
ปัญหาที่ประสบ (N=4)		
- เวลาในการนิเทศติดตามประเมินผลมีไม่เพียงพอ	2	50.00
- ขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือการนิเทศติดตามผล	2	50.00
- ขาดการกำหนดแนวทางการติดตามประเมินผลที่ชัดเจน	1	25.00
- ขาดบุคลากรในการนิเทศติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ	1	25.00

จากตารางที่ 15 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการใช้หลักสูตรของโรงเรียนนาร่อง ในด้านการนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร ซึ่งให้ข้อมูลโดยผู้บริหาร ระดับมัธยมศึกษา ปรากฏผลดังนี้

ในด้านการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า มีการนิเทศ คิดเป็นร้อยละ 87.50 และไม่มีการนิเทศ คิดเป็นร้อยละ 12.50 โดยกิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร ส่วนใหญ่ คือ การสนทนา ชักถาม เพื่อสรุปปัญหาและหาทางช่วยเหลือ คิดเป็นร้อยละ 92.86 รองลงมา คือ การประชุมชี้แจง คิดเป็นร้อยละ 57.14 และการมอบหมายงานและการรายงานผล คิดเป็นร้อยละ 14.29 ซึ่งผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร พบว่า ส่วนใหญ่ระบุว่า คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 85.71 รองลงมา คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 50.00

ส่วนปัญหาที่ประสบในการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 85.71 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 14.29 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดการแนะนำชี้แจงครูเกี่ยวกับการติดตามประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 100.00 และขาดเครื่องมือสำหรับการนิเทศติดตามประเมินผล ขาดการวางแผนในการติดตามประเมินผลและผู้บริหารไม่ดำเนินการนิเทศติดตามประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 50.00 เท่ากัน

ในด้านการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารทุกคนระบุว่า มีการนิเทศ คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยกิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร ส่วนใหญ่ คือ การจัดนิทรรศการ กับ การสัมภาษณ์ คิดเป็นร้อยละ 75.00 เท่ากัน และการสังเกตการสอน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ซึ่งกำหนดระยะเวลา / จำนวนครั้งในการนิเทศติดตามประเมินผล ส่วนใหญ่ คือ 1 ครั้ง / 1 เดือน คิดเป็นร้อยละ 62.50 รองลงมา คือ 1 ครั้ง / 1 ภาคเรียน คิดเป็นร้อยละ 31.25 และ 1 ครั้ง / 1 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 6.25 และผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร ส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 68.75 และครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 31.25

ส่วนปัญหาที่ประสบในการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 75.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 25.00 ซึ่งปัญหาที่ประสบ คือ เวลาในการนิเทศติดตามประเมินผลมีไม่เพียงพอ กับ ขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือนิเทศติดตามประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 50.00 เท่ากัน และขาดการกำหนดแนวทางการนิเทศติดตามประเมินผลที่ชัดเจน กับ ขาดบุคลากรในการนิเทศติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 25.00 เท่ากัน

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการเตรียมการ
จัดหลักสูตร ตามการให้ข้อมูลของครูผู้สอน ระดับมัธยมศึกษา

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
1. การเตรียมการจัดหลักสูตร		
1.1 การวางแผนการจัดหลักสูตร		
1.1.1 วิธีการที่โรงเรียนใช้ในการวางแผนการจัดหลักสูตร (N=16)		
- ประชุมเพื่อวางแผนการทำงานโดยการแต่งตั้งและมอบหมายงาน	13	81.25
- การศึกษาจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตร	12	75.00
- การเตรียมความพร้อมในด้านบุคลากร อาคารสถานที่ สื่อและวัสดุการสอน	5	31.25
1.1.2 ผู้มีส่วนร่วมในการเตรียมการวางแผนการจัดหลักสูตร (N=16)		
- ผู้บริหาร	14	87.50
- ครูผู้สอน	14	87.50
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	3	18.75
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เช่น ประธานกองทุน	2	12.50
- คณะกรรมการสถานศึกษา	1	6.25
- ผู้นำชุมชน	1	6.25
1.1.3 ผลพลอยได้ในิการวางแผนการจัดหลักสูตร (N=16)		
- ช่วยในการตัดสินใจสถานการณ์ปัจจุบันและเตรียมการ แก้ไขปัญหาในอนาคต	9	56.25
- เป็นเครื่องมือในการติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรให้ บรรลุเป้าหมาย	7	43.75
- ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล	6	37.50
1.1.4 ปัญหาที่ประสบในการวางแผนการจัดหลักสูตร (N=16)		
- ไม่ประสบปัญหา	9	56.25
- ประสบปัญหา	7	43.75
ปัญหาที่ประสบ (N=7)		
- งบประมาณไม่เพียงพอ	5	71.43
- บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ	4	57.14

ตารางที่ 16 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
- เวลาในการดำเนินการเตรียมจัดหลักสูตรมีน้อย	2	28.57
- การวางแผนการทำงานไม่เป็นระบบ	1	14.29
1.2 การประสานงาน		
1.2.1 การประสานงานกับบุคลากรภายในหน่วยงานและภายนอก หน่วยงาน		
- ไม่มีการประสานงาน	0	0.00
- มีการประสานงาน	16	100.00
1.2.2 วิธีการประสานงานการจัดหลักสูตร (N=16)		
- การทำหนังสือขอความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน	13	81.25
- การประชุมชี้แจงบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง	7	43.75
- การมอบอำนาจ	1	6.25
1.2.3 ผลพลอยได้ในการประสานงานการจัดหลักสูตร (N=16)		
- มีการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานก่อให้เกิดขวัญกำลังใจใน การปฏิบัติงาน	15	93.75
- การจัดหลักสูตรบรรลุวัตถุประสงค์ มีประสิทธิภาพและ เกิดประสิทธิผลได้เร็วขึ้น	10	62.50
- ช่วยในการพัฒนาและปรับปรุงองค์กร	5	31.25
1.2.4 ปัญหาในการประสานงานกับบุคลากร ชุมชนและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง (N=16)		
- ไม่ประสบปัญหา	15	93.75
- ประสบปัญหา	1	6.25
ปัญหาที่ประสบ (N=1)		
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความร่วมมือ และความเข้าใจ	1	100.00
1.3 การจัดเตรียมบุคลากร		
1.3.1 การจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรเพื่อจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการจัดเตรียมความพร้อม	0	0.00
- มีการจัดเตรียมความพร้อม	16	100.00

ตารางที่ 16 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
1.3.2 วิธีการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร (N=16)		
- จัดการประชุมเพื่อเตรียมใช้หลักสูตร	12	75.00
- การแจกเอกสารหรือหนังสือให้ศึกษาค้นคว้า	11	68.75
- จัดการสัมมนาโดยเชิญผู้มีความรู้เรื่องกองทุนหรือเรื่องหลักสูตรมาให้ความรู้	8	50.00
1.3.3 หลักการในการจัดเตรียมบุคลากรเพื่อปฏิบัติการสอน (N=16)		
- จัดตามความรู้ ความสามารถ	11	68.75
- การพิจารณาจากวุฒิการศึกษา วิชาเอก	9	56.25
- จัดตามความสมัคร ความสนใจ	6	37.50
1.3.4 ประเด็นหรือสาระในการจัดเตรียมบุคลากร (N=16)		
- ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน	16	100.00
- ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ กองทุนหมู่บ้าน	14	87.50
- เทคนิคและวิธีสอน	6	37.50
- การวัดผลและประเมินผล	6	37.50
1.3.5 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร (N=16)		
- ผู้บริหาร	12	75.00
- คณะกรรมการจัดทำหลักสูตร	9	56.25
- ครูผู้สอน	3	18.75
- บุคลากรในโรงเรียน	2	12.50
- คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	1	6.25
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1	6.25
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	1	6.25
1.3.6 ปัญหาในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร (N=16)		
- ไม่ประสบปัญหา	9	56.25
- ประสบปัญหา	7	43.75
ปัญหาที่ประสบ (N=7)		
- ขาดเอกสารประกอบหลักสูตร	4	57.14

ตารางที่ 16 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
- บุคลากรไม่ให้ความสำคัญและความสนใจ	3	42.86
- ขาดการสำรวจความพร้อมของบุคลากร	2	28.57
1.4 การจัดตารางสอน		
1.4.1 การจัดตารางสอนเพื่อใช้ในการจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการจัดตารางสอน	0	0.00
- มีการจัดตารางสอน	16	100.00
1.4.2 หลักการที่ใช้ในการจัดตารางสอน (N=16)		
- คำนึงถึงโครงสร้างของหลักสูตร	10	62.50
- การกำหนดชั่วโมงมีความยืดหยุ่น	10	62.50
- สอดคล้องกับลักษณะวิชาและพัฒนาการของเด็ก	8	50.00
- คำนึงถึงเวลาที่เปิดเรียนจริงตลอดปีการศึกษา	2	12.50
- ยึดตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ	1	6.25
1.4.3 ประเภทของการจัดตารางสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน (N=16)		
- จัดแบบยืดหยุ่น	16	100.00
1.4.4 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน (N=16)		
- ครูผู้สอน	10	62.50
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	7	43.75
- ผู้บริหาร	6	37.50
1.4.5 ปัญหาการจัดตารางสอนเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอน (N=16)		
- ไม่ประสบปัญหา	11	68.75
- ประสบปัญหา	5	31.25
ปัญหาที่ประสบ (N=5)		
- เวลาไม่เพียงพอกับเนื้อหาที่จะใช้สอน	5	100.00
1.5 การจัดเตรียมอาคารและสถานที่		
1.5.1 หลักการที่ใช้ในการจัดเตรียมอาคารสถานที่		
- เพียงพอกับจำนวนผู้เรียนและสามารถปรับใช้กับกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย	14	87.50

ตารางที่ 16 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
- ยึดหลักประโยชน์และประหยัด	5	31.25
- เหมาะสมกับวัยและส่งเสริมสุขภาพอนามัยของผู้เรียน	3	18.75
- มีสภาพมั่นคง แข็งแรงปลอดภัยและใช้งานได้	1	6.25
1.5.2 ปัญหาในการจัดเตรียมอาคารสถานที่ (N=16)		
- ไม่ประสบปัญหา	15	93.75
- ประสบปัญหา	1	6.25
ปัญหาที่ประสบ (N=1)		
- ขาดงบประมาณในการปรับปรุงตกแต่งอาคารสถานที่	1	100.00
1.6 การเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร		
1.6.1 การเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรเพื่อใช้ ปฏิบัติการสอน		
- ไม่มีการเตรียม	0	0.00
- มีการเตรียม	16	100.00
1.6.2 วิธีการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร (N=16)		0.00
- มอบหมายให้ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรแล้วจัดทำแผนการสอน	15	93.75
- จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำหลักสูตร	14	87.50
- เชิญบุคลากรที่เกี่ยวข้องมาให้คำแนะนำในการจัดทำหลักสูตร	7	43.75
- ระดมสมองช่วยกันจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร	3	18.75
1.6.3 ชนิดของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่จะต้องจัดหา		
- หลักสูตรแกนของจังหวัด	16	100.00
- แผนการสอน	16	100.00
- หนังสืออ่านประกอบเรื่องกองทุนหมู่บ้าน	13	81.25
- ใบงาน ใบความรู้	12	75.00
- หนังสือส่งเสริมความรู้สำหรับครูและนักเรียน	8	50.00
- แบบทดสอบ	7	43.75
- แบบฝึกหัด	6	37.50
- คู่มือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุน	2	12.50

ตารางที่ 16 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
1.6.4 วิธีการจัดหาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร (N=16)		
- รับเอกสารจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง	12	75.00
- โรงเรียนจัดทำเพิ่มเติมโดยครูผู้สอนหรือบุคลากรที่ได้รับมอบหมาย	11	68.75
- จัดหาเพิ่มเติมโดยขอจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	9	56.25
- จัดหาโดยการซื้อเพิ่มเติม	1	6.25
1.6.5 ปัญหาการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร(N=16)		
- ไม่ประสบปัญหา	10	62.50
- ประสบปัญหา	6	37.50
ปัญหาที่ประสบ (N=6)		
- บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรและประกอบหลักสูตร	4	66.67
- บุคลากรไม่ให้ความสำคัญและไม่สนใจ	4	66.67
- งบประมาณไม่เพียงพอ	3	50.00
- ขาดเอกสารสำหรับการศึกษาค้นคว้าในเรื่องกองทุนหมู่บ้าน	3	50.00
1.7 การจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน		
1.7.1 การจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน		
- ไม่มีการจัดเตรียม	0	0.00
- มีการจัดเตรียม	16	100.00
1.7.2 วิธีการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน (N=16)		
- ส่งเสริมให้ครูผู้สอนนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้หรือใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น	15	93.75
- จัดหาสื่อการสอนโดยการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	9	56.25
- วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหาวิชาตามหลักสูตรแล้วพิจารณาว่าควรจัดสื่ออะไร	5	31.25
- สสำรวจหรือสอบถามประเภท จำนวนสื่อ ความต้องการใช้สื่อของครูผู้สอน	5	31.25
- บันทึกเสนอให้ผู้บริหารทราบล่วงหน้า	1	6.25

ตารางที่ 16 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
1.7.3 ประเภทของวัสดุและสื่อการสอน (N=16)		
- สื่อประเภทลหุภัณฑ์ เช่น หนังสือ รูปภาพ แผนภูมิ ฯลฯ	13	81.25
- สื่อประเภทครุภัณฑ์ เช่น คอมพิวเตอร์	5	31.25
- สื่อประเภทเทคนิควิธีการ เช่น การสอนแบบโครงการ การบรรยาย	2	12.50
- สถานที่จริง เช่น กองทุนหมู่บ้าน	1	6.25
1.7.4 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อในโรงเรียน (N=16)		
- ครูผู้สอน	13	81.25
- ผู้บริหาร	8	50.00
- ผู้เรียน	4	25.00
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	2	12.50
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1	6.25
- ผู้นำชุมชน	1	6.25
- เจ้าหน้าที่โสตทัศนวัสดุและอุปกรณ์	1	6.25
1.7.5 ปัญหาการจัดเตรียมวัสดุและสื่อเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน (N=16)		
- ไม่ประสบปัญหา	8	50.00
- ประสบปัญหา	8	50.00
ปัญหาที่ประสบ (N=8)		
- วัสดุ อุปกรณ์ในการผลิตสื่อไม่เพียงพอ	5	62.50
- ขาดเอกสารและแหล่งค้นคว้าอ้างอิง	5	62.50
- บุคลากรขาดความรู้และทักษะในการผลิตสื่อ	2	25.00
1.8 การจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล		
1.8.1 การจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการจัดเตรียม	3	18.75
- มีการจัดเตรียม	13	81.25
1.8.2 วิธีการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล (N=13)		
- จัดเตรียมเอกสารความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ให้ครูผู้สอนศึกษา	10	76.92

ตารางที่ 16 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
- มอบหมายให้ครูผู้สอนไปดำเนินการเอง	1	7.69
1.8.3 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล (N=13)		
- ครูผู้สอน	11	84.62
- ผู้เรียน	5	38.46
- คณะกรรมการสถานศึกษา	4	30.77
- ผู้บริหาร	2	15.38
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	1	7.69
1.8.4 ปัญหาการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล (N=13)		
- ไม่ประสบปัญหา	11	84.62
- ประสบปัญหา	2	15.38
ปัญหาที่ประสบ (N=2)		
- ขาดการพิจารณาถึงการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้วัดผลและประเมินผล	2	100.00
- บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผล	1	50.00
1.9 การจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน		
1.9.1 การจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน		
- ไม่มีการจัดเตรียม	0	0.00
- มีการจัดเตรียม	16	100.00
1.9.2 วิธีการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน (N=16)		
- ประชุมชี้แจงให้ทราบและแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตามผล	8	50.00
- ส่งเสริมให้ครูผู้สอนไปศึกษาอบรมหาความรู้เพิ่มเติม	8	50.00
- เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูผู้สอน	6	37.50
1.9.3 ประเด็นหรือสาระที่ใช้ในการเตรียมการนิเทศและติดตามผลการเรียน (N=16)		
- การผลิตหรือการจัดหาสื่อการสอนและการใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น	12	75.00
- เทคนิคการสอนและวิธีสอน	6	37.50

ตารางที่ 16 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
- การสร้างเครื่องมือและการใช้เครื่องมือการวัดผลและประเมินผล	5	31.25
- การพัฒนาบุคลิกภาพและศักยภาพของครูด้วยการสร้างขวัญและกำลังใจ	2	12.50
1.9.4 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน(N=16)		
- ผู้บริหาร	10	62.50
- ครูผู้สอน	7	43.75
- ผู้ปกครองและชุมชน	5	31.25
1.9.5 ปัญหาที่ประสบในการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน (N=16)		
- ไม่ประสบปัญหา	13	81.25
- ประสบปัญหา	3	18.75
ปัญหาที่ประสบ (N=3)		
- ขาดการวางแผนการนิเทศติดตามผล	2	66.67
- ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการนิเทศติดตามผล	2	66.67
- ขาดแหล่งความรู้ในการจัดทำเครื่องมือนิเทศติดตามผล	1	33.33
1.10 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร		
1.10.1 การประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตรในโรงเรียน		
- ไม่มีการประชาสัมพันธ์	0	0.00
- มีการประชาสัมพันธ์	16	100.00
1.10.2 วิธีการประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร (N=16)		
- จัดประชุมชี้แจงการจัดหลักสูตรให้ผู้ปกครอง ชุมชน รับทราบ	7	43.75
- จัดทำเอกสาร แผ่นพับประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร	7	43.75
- จัดทำประชาพิจารณ์ในระดับจังหวัด โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	3	18.75
- ประชาสัมพันธ์ทางสถานีวิทยุ โทรทัศน์	3	18.75
- หอกระจายข่าว ประจำหมู่บ้าน	2	12.50
- จัดนิทรรศการ	2	12.50
- จัดทำเอกสารหลักสูตรแก่ผู้สนใจ	1	6.25

ตารางที่ 16 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
1.10.3 ผู้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร (N=16)		
- ผู้บริหาร	10	62.50
- ครูผู้สอน	10	62.50
- ผู้ปกครองและชุมชน	9	56.25
- ผู้เรียน	8	50.00
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	2	12.50
- พัฒนาการอำเภอ	1	6.25
- ผู้นำชุมชน	1	6.25
1.10.4 ปัญหาในการประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร (N=16)		
- ไม่ประสบปัญหา	13	81.25
- ประสบปัญหา	3	18.75
ปัญหาที่ประสบ (N=3)		
- เวลาในการประชาสัมพันธ์มีน้อย เนื่องจากมีงานที่รับผิดชอบมาก	1	33.33
- ขาดความร่วมมือและการประสานงานจากคณะกรรมการ ดำเนินการประชาสัมพันธ์	1	33.33
- บุคลากรในโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ หลักสูตร	1	33.33

จากตารางที่ 16 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการใช้หลักสูตรของโรงเรียนนาร่อง ในด้านการเตรียมการจัดหลักสูตร ซึ่งให้ข้อมูลโดยครูผู้สอน ระดับมัธยมศึกษา ปรากฏผลดังนี้

ในด้านการวางแผนการจัดหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า วิธีการที่โรงเรียนใช้ในการวางแผนการจัดหลักสูตร คือ การประชุมเพื่อวางแผนการทำงานโดยการแต่งตั้งและมอบหมายงาน คิดเป็นร้อยละ 81.25 รองลงมา คือ การศึกษาจุดมุ่งหมาย หลักการและโครงสร้างของหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 75.00 และการเตรียมความพร้อมในด้านบุคลากร อาคารสถานที่ สื่อและวัสดุการสอน คิดเป็นร้อยละ 31.25 โดยผู้มีส่วนร่วมในการเตรียมการวางแผนการจัด

หลักสูตร ส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร กับ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 87.50 เท่ากัน และฝ่ายวิชาการของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 18.75

สำหรับผลพลอยได้ที่โรงเรียนได้รับในการวางแผนการจัดหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนเกินกว่าครึ่งระบุว่า สามารถช่วยในการตัดสินใจสถานการณ์ปัจจุบันและเตรียมการแก้ไขปัญหาในอนาคต คิดเป็นร้อยละ 56.25 รองลงมา คือ เป็นเครื่องมือในการติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรให้บรรลุตามเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 43.75 และทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คิดเป็นร้อยละ 37.50

ส่วนปัญหาที่ประสบในการวางแผนการจัดหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนเกินกว่าครึ่งระบุว่าไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 56.25 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 43.75 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ งบประมาณไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 71.43 รองลงมา คือ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ คิดเป็นร้อยละ 57.14 และเวลาในการเตรียมวางแผนการจัดหลักสูตรมีน้อย คิดเป็นร้อยละ 28.57

ในด้านการประสานงาน พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการประสานงานกับบุคลากรภายในหน่วยงานและภายนอกหน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยวิธีการที่ใช้ในการประสานงานการจัดหลักสูตรส่วนใหญ่ คือ การทำหนังสือขอความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 81.25 รองลงมา คือ การประชุมชี้แจงบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 43.75 และการมอบอำนาจ คิดเป็นร้อยละ 6.25 ซึ่งผลพลอยได้ที่โรงเรียนได้รับในการประสานงานการจัดหลักสูตร ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ทำให้มีการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 93.75 รองลงมา คือ ทำให้การจัดหลักสูตรบรรลุตามวัตถุประสงค์ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลได้เร็วขึ้น คิดเป็นร้อยละ 62.50 และช่วยในการพัฒนาและปรับปรุงองค์กร คิดเป็นร้อยละ 31.25

ส่วนปัญหาในการประสานงานกับบุคลากร ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 93.75 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 6.25 ซึ่งปัญหาที่ประสบ คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความร่วมมือและความเข้าใจ คิดเป็นร้อยละ 100.00

ในด้านการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรเพื่อจัดหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า มีการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยวิธีการที่ใช้ในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรส่วนใหญ่ คือ จัดการประชุมเพื่อเตรียมใช้หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมา คือ การแจกเอกสารหรือหนังสือให้ศึกษาค้นคว้า คิดเป็นร้อยละ 68.75 และจัดการสัมมนาโดยเชิญผู้มีความรู้เรื่องกองทุนหรือเรื่องหลักสูตรมาให้ความรู้ คิดเป็นร้อยละ 50.00

เมื่อพิจารณาถึงหลักการในการจัดเตรียมบุคลากรเพื่อปฏิบัติการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า จัดตามความรู้ความสามารถ คิดเป็นร้อยละ 68.75 รองลงมา คือ การพิจารณาจากวุฒิการศึกษา วิชาเอก คิดเป็นร้อยละ 56.25 ซึ่งประเด็นหรือสาระในการจัดเตรียมบุคลากรส่วนใหญ่ คือ ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ กองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 87.50 และเทคนิควิธีสอน กับ วิธีการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 37.50 เท่ากัน โดยผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมา คือ คณะกรรมการจัดทำหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 56.25 และครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 18.75

ส่วนปัญหาในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร พบว่า ครูผู้สอนเกินกว่าครึ่งระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 56.25 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 43.75 ซึ่งปัญหาที่ประสบเกินกว่าครึ่ง คือ ขาดเอกสารประกอบหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 57.14 รองลงมา คือ บุคลากรไม่ให้ความสำคัญและความสนใจ คิดเป็นร้อยละ 42.86 และขาดการสำรวจความพร้อมของบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 28.57

ในด้านการจัดตารางสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการจัดตารางสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยหลักการที่ใช้ในการจัดตารางสอนส่วนใหญ่ คือ คำนึงถึงโครงสร้างของหลักสูตร กับการกำหนดชั่วโมงมีความยืดหยุ่น คิดเป็นร้อยละ 62.50 และสอดคล้องกับลักษณะวิชาและพัฒนาการของเด็ก คิดเป็นร้อยละ 50.00 ซึ่งประเภทของการจัดตารางสอน ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการจัดตารางสอนแบบยืดหยุ่น คิดเป็นร้อยละ 100.00 และผู้มีส่วนร่วมในการจัดตารางสอนส่วนใหญ่ คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 62.50 รองลงมา คือ ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 43.75 และผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 37.50

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดตารางสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 68.75 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 31.25 ซึ่งปัญหาที่ประสบ คือ เวลาไม่เพียงพอกับเนื้อหาที่จะใช้สอน คิดเป็นร้อยละ 100.00

ในด้านการจัดเตรียมอาคารและสถานที่ พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ยึดหลักการที่ใช้ในการจัดเตรียมอาคารสถานที่ คือ เพียงพอกับจำนวนผู้เรียนและสามารถปรับใช้กับกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 87.50 รองลงมา คือ ยึดหลักประโยชน์และประหยัด คิดเป็นร้อยละ 31.25 และเหมาะสมกับวัยและส่งเสริมสุขภาพอนามัยของผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 18.75

ส่วนของปัญหาในการจัดเตรียมอาคารสถานที่ พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 93.75 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 6.25 ซึ่งปัญหาที่ประสบ คือ ขาดงบประมาณในการปรับปรุงตกแต่งอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 100.00

ในด้านการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยวิธีการที่ใช้ในการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรส่วนใหญ่ คือ มอบหมายให้ ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรแล้วจัดทำแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 93.75 รองลงมา คือ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 87.50 และเชิญบุคลากรที่เกี่ยวข้องมาให้ คำแนะนำในการจัดทำหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 43.75

สำหรับชนิดของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่จะต้องจัดหา เพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า คือ หลักสูตรแกนของจังหวัด กับ แผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน และหนังสืออ่านประกอบเรื่องกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 81.25 โดยวิธีการจัดหาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ส่วนใหญ่ คือ รับเอกสารจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมา คือ โรงเรียนจัดทำเพิ่มเติมโดยครูผู้สอน หรือบุคลากรที่ได้รับมอบหมาย คิดเป็นร้อยละ 68.75 และจัดหาเพิ่มเติมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 56.25

ส่วนปัญหาที่ประสบในการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 62.50 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 37.50 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร กับ บุคลากรไม่ให้ความสำคัญและความสนใจ คิดเป็นร้อยละ 66.67 เท่ากัน รองลงมา คือ งบประมาณไม่เพียงพอ กับขาดเอกสารสำหรับการศึกษาค้นคว้าเรื่องกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 50.00 เท่ากัน

เมื่อพิจารณาในด้านการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยวิธีการที่ใช้ในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอนคือ การส่งเสริมให้ครูนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้หรือใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 93.75 รองลงมาคือ จัดหาสื่อการสอนโดยการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 56.25 และวิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหาวิชาตามหลักสูตรแล้วพิจารณาว่าควรจัดสื่ออะไร กับ สสำรวจหรือสอบถามประเภท จำนวนสื่อ ความต้องการใช้สื่อของครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 31.25 เท่ากัน

สำหรับประเภทของวัสดุและสื่อการสอนที่ใช้เพื่อปฏิบัติการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า คือ สื่อประเภทลหุภัณฑ์ เช่น หนังสือ รูปภาพ แผนภูมิ ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ 81.25 รองลงมา คือ สื่อประเภทครุภัณฑ์ เช่น คอมพิวเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 31.25 และสื่อประเภทเทคนิควิธีการ เช่น การสอนแบบโครงงาน การสอนแบบบรรยาย คิดเป็นร้อยละ 12.50 โดยผู้ที่มีส่วนร่วม

ในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอนในโรงเรียน ส่วนใหญ่ คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 81.25 รองลงมา คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 50.00 และผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 25.00

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ครูผู้สอนครึ่งหนึ่งระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 50.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 50.00 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ วัสดุ อุปกรณ์ในการผลิตสื่อไม่เพียงพอ กับ ขาดเอกสาร และแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 62.50 และบุคลากรขาดความรู้และทักษะในการผลิตสื่อ คิดเป็นร้อยละ 25.00

ในด้านการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ ระบุว่า มีการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 80.25 และไม่มีการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 18.75 ซึ่งวิธีการที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผล ส่วนใหญ่ คือ จัดเตรียมเอกสารความรู้ให้ครูผู้สอนศึกษา คิดเป็นร้อยละ 76.92 รองลงมา คือ การประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 23.08 และจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 15.38 โดยผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล ส่วนใหญ่ คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 84.62 รองลงมา คือ ผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 38.46 และคณะกรรมการสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 30.77

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ ระบุว่า ไม่ประสบปัญหาในการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 84.62 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 15.38 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดการพิจารณาถึงการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้วัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 100.00 และบุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการวัดผล และประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 50.00

ในด้านการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยวิธีการที่ใช้ในการนิเทศติดตามผลการเรียนส่วนใหญ่ คือ การประชุมชี้แจงให้ทราบและแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตามผล กับ ส่งเสริมให้ครูไปศึกษาอบรมหาความรู้เพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 50.00 เท่ากัน และเชิญวิทยากร มาให้ความรู้แก่ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 37.50

สำหรับประเด็นหรือสาระที่ใช้ในการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียนส่วนใหญ่ คือ การผลิตหรือจัดหาสื่อการสอนและการใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 75.00 และ รองลงมา คือ เทคนิคการสอนและวิธีสอน คิดเป็นร้อยละ 37.50 และการสร้างเครื่องมือและการใช้เครื่องมือการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 31.25 โดยผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน ส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 62.50 รองลงมาคือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 43.75 และผู้ปกครองและชุมชน คิดเป็นร้อยละ 31.25

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดเตรียมการนิเทศการติดตามผลการเรียน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 81.25 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 18.75 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดการวางแผนการนิเทศติดตามผล กับ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการนิเทศติดตามผล คิดเป็นร้อยละ 66.67 เท่ากัน และขาดแหล่งความรู้ในการจัดทำเครื่องมือนิเทศติดตามผล คิดเป็นร้อยละ 33.33

ในด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยวิธีการที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรส่วนใหญ่ คือ จัดประชุมชี้แจงการจัดหลักสูตรให้ผู้ปกครองชุมชนรับทราบ กับ จัดทำเอกสาร แผ่นพับประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 43.75 และจัดทำประชาสัมพันธ์ในระดับจังหวัดโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับ ประชาสัมพันธ์ทางสถานีวิทยุ โทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 18.75 ซึ่งผู้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตรส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร กับ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 62.50 เท่ากัน และผู้ปกครองและชุมชน คิดเป็นร้อยละ 56.25

ส่วนปัญหาที่ประสบในการประชาสัมพันธ์หลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 81.25 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 18.75 ซึ่งปัญหาที่ประสบคือ ขาดงบประมาณในการจัดทำเอกสารการประชาสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 71.43 รองลงมา คือ เวลาในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรมีน้อยเนื่องจากมีงานที่รับผิดชอบมาก ขาดความร่วมมือและประสานงานจากคณะกรรมการดำเนินการประชาสัมพันธ์หลักสูตร และบุคลากรในโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 33.33 เท่ากัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการดำเนินการ
จัดหลักสูตร ตามการให้ข้อมูลของครูผู้สอน ระดับมัธยมศึกษา

การดำเนินการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
2. การดำเนินการจัดหลักสูตร		
2.1 การจัดทำแผนการสอน		
2.1.1 การจัดทำแผนการสอน		
- ไม่มีการจัดทำแผนการสอน	0	0.00
- มีการจัดทำแผนการสอน	16	100.00
2.1.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดทำแผนการสอน (N=16)		
- 1 สัปดาห์ก่อนสอน	13	81.25
- 1 เดือนก่อนสอน	3	18.75
2.1.3 การศึกษาเอกสารก่อนที่จะดำเนินการจัดทำแผนการสอน		
- ไม่มีการศึกษาเอกสาร	0	0.00
- มีการศึกษาเอกสาร	16	100.00
2.1.4 เอกสารที่ใช้ศึกษาก่อนการจัดทำแผนการสอน (N=16)		
- เอกสารประกอบการสอนเรื่องกองทุนหมู่บ้าน	15	93.75
- หลักสูตรท้องถิ่นกองทุนหมู่บ้านที่โรงเรียนจัดทำขึ้น	13	81.25
- หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของกรมวิชาการ	12	75.00
- หลักสูตรแกนเรื่องกองทุนหมู่บ้านของจังหวัด	1	6.25
2.1.5 วิธีการดำเนินการจัดทำแผนการสอน (N=16)		
- วิเคราะห์หลักสูตรโดยการศึกษาหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหา แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล	14	87.50
- จัดกิจกรรมให้เหมาะกับจุดประสงค์ เลือกสื่อโดยเน้นสื่อที่ สามารถจัดหาหรือจัดทำในท้องถิ่น	10	62.50
- ปรับจุดประสงค์ เนื้อหาสาระ ให้สอดคล้องกับกิจกรรม	6	37.50
- กำหนดวิธีการวัดผล เกณฑ์ เครื่องมือในการวัดและประเมินผล	5	31.25
2.1.6 การส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนการสอน (N=16)		
- ให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอน	9	56.25
- มีการนิเทศการใช้แผนการสอนในชั้นเรียน	9	56.25

ตารางที่ 17 (ต่อ)

การดำเนินการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
- ผู้บริหารกระตุ้นให้ส่งแผนการสอนให้ตรวจก่อนนำไปใช้สอน	7	43.75
- ให้บริการเอกสารตำราสำหรับการค้นคว้า	7	43.75
2.1.7 ผลพลอยได้ในการจัดทำแผนการสอนที่โรงเรียนได้รับ (N=16)		
- ทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุจุดหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	11	68.75
- เป็นการเพิ่มประสบการณ์และศักยภาพการสอนของครูผู้สอน	11	68.75
- กำหนดการเรียนไว้ล่วงหน้าและสามารถช่วยแก้ปัญหาเมื่อครูผู้สอนคนอื่นมาสอนแทนได้	9	56.25
- สร้างความร่วมมือและประสานงานอันดีระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอน	6	37.50
2.1.8 ปัญหาในการจัดทำแผนการสอน (N=16)		
- ไม่ประสบปัญหา	10	62.50
- ประสบปัญหา	6	37.50
ปัญหาที่ประสบ (N= 6)		
- ไม่มีเอกสารสำหรับศึกษาค้นคว้า	4	66.67
- มีภาระงานสอนมากจนไม่มีเวลาจัดทำแผนการสอนเพราะสอนหลายวิชา	4	66.67
- บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการสอน	2	33.33
2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร		
2.2.1 การเตรียมการก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร		
- ไม่มีการเตรียมการ	0	0.00
- มีการจัดเตรียม	16	100.00
2.2.2 วิธีการเตรียมการก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (N=16)		
- ศึกษาค้นคว้าความรู้จากเอกสาร ตำรา หลักสูตร	14	87.50
- จัดเตรียมสื่อ ใบงาน การวัดผลให้พร้อม	14	87.50
- ศึกษาแผนการสอนแต่ละครั้งอย่างละเอียด	13	81.25

ตารางที่ 17 (ต่อ)

การดำเนินการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
2.2.3 หลักการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (N=16)		
- สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา	13	81.25
- ใช้กิจกรรมที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นส่งเสริมให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้	12	75.00
- จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	11	68.75
- มีการวัดและประเมินผลเป็นระยะๆ ให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อเป็นข้อมูลใช้พัฒนาผู้เรียน	6	37.50
- สอดคล้องกับวัย ความถนัด ความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล	5	31.25
- ให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงและลงมือปฏิบัติ	1	6.25
2.2.4 หลักการในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร (N=16)		
- ไม่นำคะแนนมาเป็นสิ่งเร้า เน้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมผู้เรียนเห็นคุณค่า	12	75.00
- กิจกรรมนั้นผู้เรียนเลือกตามความถนัด ความสนใจ	10	62.50
- อยู่ภายใต้การดูแลของผู้บริหารและสถานศึกษา	1	6.25
2.2.5 ประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่โรงเรียนจัด (N=16)		
- การนำนักเรียนไปทัศนศึกษา/ดูงานนอกสถานที่หรือไปแหล่งเรียนรู้	13	81.25
- กิจกรรมการจัดนิทรรศการผลงานนักเรียน	13	81.25
- การเชิญวิทยากรภายนอก เช่น ประธานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนมาให้ความรู้	12	75.00
- การจัดตั้งกลุ่มกิจกรรมตามความสนใจ เช่น กลุ่มกองทุนจำลอง กลุ่มทำไข่เค็ม กลุ่มผลิตดอกไม้ ฯลฯ	2	12.50
2.2.6 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร (N=16)		
- ครูผู้สอน	15	93.75
- ผู้เรียน	13	81.25
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เช่น ประธานกองทุน	12	75.00

ตารางที่ 17 (ต่อ)

การดำเนินการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
- ผู้บริหาร	11	68.75
- ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง	4	25.00
2.2.7 ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรม (N=16)		
เสริมหลักสูตร (N=16)		
- ไม่ประสบปัญหา	11	68.75
- ประสบปัญหา	5	31.25
ปัญหาที่ประสบ (N=5)		
- เวลาไม่เพียงพอสำหรับการจัดกิจกรรม	4	80.00
- ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอน เช่น สื่อ	2	40.00
- ขาดแหล่งศึกษาค้นคว้าอ้างอิง สำหรับผู้เรียนและครูผู้สอน	1	20.00
2.3 การใช้สื่อการเรียนการสอน		
2.3.1 การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน		
- ไม่มีการเลือกใช้สื่อ	0	0.00
- มีการเลือกใช้สื่อ	16	100.00
2.3.2 หลักการที่ใช้ในการเลือกสื่อการสอน (N=16)		
- สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาการเรียนการสอน	16	100.00
- สื่อมีความน่าสนใจ กระตุ้นส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้	8	50.00
- มีคุณภาพ ทันสมัย เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น	6	37.50
- เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4	25.00
- ประหยัดประโยชน์หรือหาได้ง่ายราคาไม่แพง	4	25.00
2.3.3 ชนิดของสื่อการสอนที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน (N=16)		
- การศึกษาสถานการณ์จริงจากแหล่งข้อมูลในท้องถิ่น	16	100.00
- หนังสือหรือเอกสารเรื่องกองทุนหมู่บ้าน	13	81.25
- รูปภาพ	10	62.50
- แผนภูมิ	1	6.25
2.3.4 ปัญหาในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน (N=16)		
- ไม่ประสบปัญหา	6	37.50
- ประสบปัญหา	10	62.50

ตารางที่ 17 (ต่อ)

การดำเนินการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
ปัญหาที่ประสบ (N=10)		
- ขาดแคลนสื่อที่เป็นเอกสารสิ่งพิมพ์ที่สอดคล้องกับเรื่องที่จะสอน	7	70.00
- สื่อไม่เพียงพอกับความต้องการและมีคุณภาพเพียงพอ	5	50.00
- ขาดความชำนาญในการสร้างหรือผลิตสื่อ	2	20.00
- ไม่มีสื่อด้านเทคโนโลยี เช่น วีดิทัศน์เรื่องกองทุน	1	10.00
2.4 การจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน		
2.4.1 การจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน		
- ไม่มีการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน	0	0.00
- มีการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน	16	100.00
2.4.2 หลักการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน (N=16)		
- ความเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียนไม่แออัด	12	75.00
- ครูผู้สอนและผู้เรียนสามารถมองเห็นกันและกันได้อย่างชัดเจน	10	62.50
- เหมาะกับวัยและส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน	9	56.25
- กิจกรรมนั้นผู้เรียนเลือกตามความถนัด ความสนใจ	7	43.75
- ปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอก แสงสว่างเพียงพอ	5	31.25
2.4.3 ลักษณะการจัดบรรยากาศทั้งทางกายภาพและทางจิตใจ ในชั้นเรียน (N=16)		
- มีบรรยากาศสนุกสนานร่าเริงและเป็นมิตร	13	81.25
- บรรยากาศของห้องเรียนมีสีสันทันตา อากาศถ่ายเทได้สะดวก	11	68.75
- ผู้เรียนมีระเบียบวินัยและปฏิบัติตามกฎของชั้นเรียน	9	56.25
- ห้องเรียนถูกสุขลักษณะ พร้อมต่อการสอนในแต่ละครั้ง	7	43.75
- จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนให้พร้อม	1	6.25
2.4.4 ปัญหาในการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน (N=16)		
- ไม่ประสบปัญหา	14	87.50
- ประสบปัญหา	2	12.50
ปัญหาที่ประสบ (N=2)		
- ขาดงบประมาณในการปรับปรุงตกแต่งห้อง	2	100.00

ตารางที่ 17 (ต่อ)

การดำเนินการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
2.5 การวัดผลและประเมินผล		
2.5.1 การวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการดำเนินการวัดผลและประเมินผล	0	0.00
- มีการดำเนินการวัดผลและประเมินผล	16	100.00
2.5.2 จุดมุ่งหมายที่ดำเนินการวัดผลและประเมินผล (N=16)		
- เพื่อประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน	12	75.00
- เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของครู	10	62.50
- เพื่อค้นหาจุดเด่น จุดด้อยของผู้เรียนแต่ละคน	7	43.75
2.5.3 ช่วงระยะเวลาที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผล (N=16)		
- การวัดผลหลังการเรียน	16	100.00
- การวัดผลก่อนเรียน	10	62.50
- การวัดผลระหว่างเรียน	9	56.25
2.5.4 หลักการที่ยึดเป็นแนวทางในการวัดผลและประเมินผล (N=16)		
- วิเคราะห์เรื่องที่จะประเมิน โดยดูจากจุดประสงค์	10	62.50
- ใช้วิธีการวัดผลที่หลากหลายและส่งเสริมการวัดและประเมินผลตนเอง	9	56.25
- ประเมินให้ครบทุกทักษะทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ	8	50.00
- สร้างเครื่องมือให้เหมาะกับจุดมุ่งหมายในการวัด เช่น แบบทดสอบแบบสังเกต ฯลฯ	8	50.00
2.5.5 ผู้มีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตร(N=16)		
- ครูผู้สอน	15	93.75
- ผู้เรียน	12	75.00
- ผู้บริหาร	5	31.25
- คณะกรรมการสถานศึกษา	3	18.75
2.5.6 ปัญหาในการวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตร (N=16)		
- ไม่ประสบปัญหา	14	87.50
- ประสบปัญหา	2	12.50

ตารางที่ 17 (ต่อ)

การดำเนินการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
ปัญหาที่ประสบ (N=2)		
- ขาดทักษะเทคนิค การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้วัดผลและประเมินผล	2	100.00
- ขาดความรู้ ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผล	1	50.00
2.6 การสอนซ่อมเสริม		
2.6.1 การสอนซ่อมเสริมผู้เรียน		
- ไม่มีการสอนซ่อมเสริม	10	62.50
- มีการสอนซ่อมเสริม	6	37.50
2.6.2 ช่วงเวลาที่ใช้ในการสอนซ่อมเสริม (N=6)		
- สอนหลังเลิกเรียน	4	66.67
- สอนช่วงพักกลางวัน	3	50.00
- นัดหมายเพิ่มเติม	1	16.67
- คาบกิจกรรมอิสระ	1	16.67
2.6.3 หลักการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริม (N=6)		
- จัดหากิจกรรมหรือแบบฝึกที่มีระดับความยากง่ายเพื่อให้ เหมาะกับผู้เรียน	4	66.67
- ผู้เรียนกับผู้สอนจะกำหนดกิจกรรมร่วมกัน	4	66.67
- จุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริมไม่ใช่การลงโทษแต่เป็น การช่วยเหลือ	4	66.67
2.6.4 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดสอนซ่อมเสริมภายในโรงเรียน (N=6)		
- ครูผู้สอน	6	100.00
- ผู้เรียน	4	66.67
- ผู้บริหาร	1	16.67
2.6.5 ปัญหาในการสอนซ่อมเสริมหลักสูตรท้องถิ่น (N=6)		
- ไม่ประสบปัญหา	5	83.33
- ประสบปัญหา	1	16.67

ตารางที่ 17 (ต่อ)

การดำเนินการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
ปัญหาที่ประสบ (N=1)		
- ขาดการกำหนดเวลาที่จะใช้สอนซ่อมเสริมเพราะครูมีภาระงานสอนมาก	1	100.00
- ผู้เรียนมีเจตคติที่เป็นลบต่อการสอนซ่อมเสริม	1	100.00
2.7 การนิเทศติดตามผลการเรียน		
2.7.1 การนิเทศติดตามผลการเรียน		
- ไม่มีการนิเทศติดตาม	0	0.00
- มีการนิเทศติดตาม	16	100.00
2.7.2 จุดมุ่งหมายการนิเทศติดตามผลการเรียน (N=16)		
- เพื่อปรับปรุงการสอนของครู	13	81.25
- เพื่อแก้ปัญหาการเรียนของผู้เรียน	12	75.00
- เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้เด็กได้พัฒนาการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ	8	50.00
2.7.3 กิจกรรมการนิเทศผลการเรียนที่ครูผู้สอนได้รับ (N=16)		
- การสนทนาซักถามทางวิชาการ	14	87.50
- การเยี่ยมชั้นเรียน	9	56.25
- การมอบหมายงาน	1	6.25
- การจัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน	1	6.25
2.7.4 ผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามผลการเรียน (N=16)		
- ผู้บริหาร	15	93.75
- ครูผู้สอน	12	75.00
- บุคลากรที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้นิเทศ	5	31.25
- คณะกรรมการสถานศึกษา	3	18.75
2.7.5 ปัญหาในการนิเทศติดตามผลการเรียน (N=16)		
- ไม่ประสบปัญหา	11	68.75
- ประสบปัญหา	5	31.25

ตารางที่ 17 (ต่อ)

การดำเนินการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
ปัญหาที่ประสบ (N=5)		
- ขาดการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการนิเทศติดตามผล	4	80.00
- บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการนิเทศติดตามผล	3	60.00
- ผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามผลไม่ชี้แจงและทำความเข้าใจกับบุคลากรที่จะรับผิดชอบให้กระจ่าง	1	20.00
- การนิเทศติดตามไม่สม่ำเสมอ	1	20.00

จากตารางที่ 17 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการใช้หลักสูตรของโรงเรียนนาร่อง ในด้านการดำเนินการจัดหลักสูตร ซึ่งให้ข้อมูลโดยครูผู้สอน ระดับมัธยมศึกษา ปริญญาผลดังนี้

ในด้านการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการจัดทำแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยระยะเวลาที่ใช้ในการจัดทำแผนการสอน ส่วนใหญ่ คือ 1 สัปดาห์ ก่อนสอน คิดเป็นร้อยละ 81.25 และ 1 เดือนก่อนสอน คิดเป็นร้อยละ 18.75 ซึ่งครูผู้สอนทุกคน ระบุว่า มีการศึกษาเอกสารก่อนจะดำเนินการจัดทำแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00

สำหรับเอกสารที่ใช้ศึกษาก่อนการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า คือ เอกสารประกอบการเรียนการสอนเรื่องกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 93.7 รองลงมา คือ หลักสูตร ท้องถิ่นกองทุนหมู่บ้านที่โรงเรียนจัดทำขึ้น คิดเป็นร้อยละ 81.25 และหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของกรมวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 75.00 ซึ่งวิธีการดำเนินการ จัดทำแผนการสอน ส่วนใหญ่ คือ วิเคราะห์หลักสูตรโดยการศึกษาหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหา แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 87.50 รองลงมา คือ จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ เลือกสื่อโดยเน้นสื่อที่สามารถจัดหาหรือ จัดทำในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 62.50 และปรับจุดประสงค์ เนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 37.50

ส่วนการส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนเกินกว่าครึ่งระบุว่า ผู้บริหารให้คำปรึกษาหรือเกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอน กับ มีการนิเทศการใช้แผนการสอนในชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 56.25 เท่ากัน และผู้บริหารกระตุ้นให้ส่งแผนการสอนให้ตรวจก่อนนำไปใช้สอน กับ ให้บริการเอกสารตำราสำหรับการค้นคว้า คิดเป็นร้อยละ 43.75 เท่ากัน สำหรับผลพลอยได้ในการจัดทำแผนการสอนที่โรงเรียนได้รับส่วนใหญ่ คือ ทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กับ เป็นการเพิ่มประสบการณ์และศักยภาพการสอนของครู คิดเป็นร้อยละ 68.75 เท่ากัน และสามารถกำหนดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้า และสามารถช่วยแก้ปัญหาเมื่อครูอื่นมาสอนแทนได้ คิดเป็นร้อยละ 56.25

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 62.50 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 37.50 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ไม่มีเอกสารสำหรับศึกษาค้นคว้า กับ มีภาระงานสอนมากจนไม่มีเวลาจัดทำแผนการสอนเพราะสอนหลายวิชา คิดเป็นร้อยละ 66.67 และบุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 33.33

ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการเตรียมการก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 100.00 ซึ่งวิธีการที่ใช้ในการเตรียมการก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ ศึกษาค้นคว้าความรู้จากเอกสาร ตำรา หลักสูตร กับ จัดเตรียมสื่อไปงาน การวัดผลให้พร้อม คิดเป็นร้อยละ 87.50 และศึกษาแผนการสอนแต่ละครั้งอย่างละเอียด คิดเป็นร้อยละ 81.25

สำหรับหลักการที่ยึดเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ต้องมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา คิดเป็นร้อยละ 81.25 รองลงมา คือ มีการใช้กิจกรรมที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นส่งเสริมให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 75.00 และจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คิดเป็นร้อยละ 68.75 ส่วนหลักการในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรส่วนใหญ่ คือ จะไม่นำคะแนนมาเป็นสิ่งเร้า เน้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและผู้เรียนเห็นคุณค่า คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมา คือ กิจกรรมนั้นผู้เรียนเลือกตามความถนัดและความสนใจ คิดเป็นร้อยละ 62.50 และกิจกรรมนั้นจะต้องอยู่ภายใต้การดูแลของผู้บริหารและสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 6.25

เมื่อพิจารณาถึงประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่โรงเรียนจัดส่วนใหญ่ คือ การนำนักเรียนไปทัศนศึกษา / ดูงานนอกสถานที่หรือไปแหล่งเรียนรู้ กับ กิจกรรมการจัดนิทรรศการผลงานนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 81.25 เท่ากัน และการเชิญวิทยากรภายนอก เช่น ประธานกองทุนหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการกองทุนมาให้ความรู้ คิดเป็นร้อยละ 75.00 โดยผู้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 93.75

รองลงมา คือ ผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 81.25 และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เช่น ประธานกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 75.00

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 68.75 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 31.25 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ เวลาไม่เพียงพอสำหรับการจัดกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมา คือ ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอน เช่น สื่อ คิดเป็นร้อยละ 40.00 และขาดแหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม สำหรับผู้เรียนและครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 20.00

เมื่อพิจารณาในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการเลือกใช้สื่อการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยหลักการที่ใช้ในการเลือกสื่อการสอนส่วนใหญ่ คือ มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ สื่อมีความน่าสนใจ กระตุ้นส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 50.00 และมีคุณภาพทันสมัย เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 37.50 ซึ่งชนิดของสื่อการสอนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ คือ การศึกษาจากสถานการณ์จริงจากแหล่งข้อมูลในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ หนังสือหรือเอกสารเรื่องกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 81.25 และรูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 62.50

ส่วนปัญหาที่ประสบในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 62.50 และไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 37.50 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดแคลนสื่อที่เป็นเอกสารสิ่งพิมพ์ที่สอดคล้องกับเรื่องที่จะสอน คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมา คือ สื่อไม่เพียงพอกับความต้องการและมีคุณภาพเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 50.00 และขาดความชำนาญในการสร้างหรือผลิตสื่อ คิดเป็นร้อยละ 20.00

ในด้านการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยหลักการที่ใช้ในการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียนส่วนใหญ่ คือ พิจารณาความเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียนไม่แออัด คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมา คือ ครูผู้สอนและผู้เรียนสามารถมองเห็นกันและกันได้อย่างชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 62.50 และเหมาะกับวัยและส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 56.25 สำหรับลักษณะการจัดบรรยากาศทางกายภาพและทางจิตใจ ส่วนใหญ่ คือ มีบรรยากาศสนุกสนานร่าเริงและเป็นมิตร คิดเป็นร้อยละ 81.25 รองลงมา คือ บรรยากาศของห้องเรียนมีสีสันน่าดู อากาศถ่ายเทได้สะดวก คิดเป็นร้อยละ 68.75 และผู้เรียนมีระเบียบวินัยและปฏิบัติตามกฎของชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 56.25

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 87.50 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 12.50 ซึ่งปัญหาที่ประสบ คือ ขาดงบประมาณในการปรับปรุงตกแต่งห้อง คิดเป็นร้อยละ 100.00

ในด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการดำเนินการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยจุดมุ่งหมายที่ดำเนินการวัดผลและประเมินผลส่วนใหญ่ คือ เพื่อประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมา คือ เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของครู คิดเป็นร้อยละ 62.50 และเพื่อค้นหาจุดเด่นจุดด้อยของผู้เรียนแต่ละคน คิดเป็นร้อยละ 43.75 ส่วนช่วงระยะเวลาที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผลส่วนใหญ่ คือ ใช้การวัดผลหลังการเรียน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ การวัดผลก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 62.50 และการวัดผลระหว่างเรียน คิดเป็นร้อยละ 56.25

สำหรับหลักการที่ยึดเป็นแนวทางในการวัดผลและประเมินผล ส่วนใหญ่ คือ การวิเคราะห์เรื่องที่จะประเมินโดยดูจากจุดประสงค์ คิดเป็นร้อยละ 62.50 รองลงมา คือ ใช้วิธีการวัดผลที่หลากหลายและส่งเสริมการวัดและประเมินผลตนเอง คิดเป็นร้อยละ 56.25 และการประเมินให้ครบทุกทักษะทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ คิดเป็นร้อยละ 50.00 โดยผู้มีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลส่วนใหญ่ คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 93.75 รองลงมา คือ ผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 75.00 และผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 31.25

ส่วนปัญหาที่ประสบในการวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตรพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 87.50 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 12.50 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดทักษะ เทคนิคการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้วัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 100.00 และขาดความรู้ ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 50.00

ในด้านการสอนซ่อมเสริม พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่มีการสอนซ่อมเสริม คิดเป็นร้อยละ 62.50 และมีการสอนซ่อมเสริม คิดเป็นร้อยละ 37.50 ซึ่งช่วงระยะเวลาที่ใช้ในการสอนซ่อมเสริมส่วนใหญ่ คือ สอนหลังเลิกเรียน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมา คือ สอนช่วงพักกลางวัน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และนัดหมายเพิ่มเติม กับ คาบกิจกรรมอิสระ คิดเป็นร้อยละ 16.67

สำหรับหลักการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมที่ยึดเป็นแนวปฏิบัติ ส่วนใหญ่ คือ จัดหากิจกรรมหรือแบบฝึกที่มีระดับความยากง่ายเพื่อให้เหมาะกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้สอนจะกำหนดกิจกรรมร่วมกัน และจุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริมไม่ใช่การลงโทษแต่เป็นการช่วยเหลือ คิดเป็นร้อยละ 66.67 เท่ากัน โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดสอนซ่อมเสริมภายในโรงเรียนส่วนใหญ่ คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ ผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 66.67 และผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 16.67

ส่วนปัญหาที่ประสบในการสอนซ่อมเสริม พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 83.33 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 16.67 ซึ่งปัญหาที่ประสบ คือ ขาดการกำหนดเวลาที่จะใช้สอนซ่อมเสริมเพราะครูมีภาระงานสอนมาก และ ผู้เรียนมีเจตคติที่เป็นลบต่อการสอนซ่อมเสริม คิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน

เมื่อพิจารณาในด้านการนิเทศติดตามผลการเรียน พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการนิเทศติดตามผลการเรียน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยจุดมุ่งหมายของการนิเทศติดตามผลการเรียน ส่วนใหญ่ คือ เพื่อปรับปรุงการสอนของครู คิดเป็นร้อยละ 81.25 รองลงมา คือ เพื่อแก้ปัญหาการเรียนของผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 75.00 และเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้เด็กได้พัฒนาการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ คิดเป็นร้อยละ 50.00

สำหรับกิจกรรมการนิเทศติดตามผลการเรียนที่ครูผู้สอนได้รับ ส่วนใหญ่ คือ การสนทนาซักถามทางวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 87.50 รองลงมา คือ การเยี่ยมชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 56.25 และการมอบหมายงาน กับ การจัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 6.25 โดยผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามผลการเรียนส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 93.75 รองลงมา คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 75.00 และบุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้ง คิดเป็นร้อยละ 31.25

ส่วนปัญหาที่ประสบในการนิเทศติดตามผลการเรียน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 68.75 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 31.25 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการนิเทศติดตามผล คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมา คือ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการนิเทศติดตามผล คิดเป็นร้อยละ 60.00 และผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามผลไม่ชี้แจงและทำความเข้าใจกับบุคลากรที่จะรับผิดชอบให้กระจ่าง กับ การนิเทศติดตามผลไม่สม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 20.00 เท่ากัน

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการนิเทศติดตาม
ประเมินผลการจัดหลักสูตร ตามการให้ข้อมูลของครูผู้สอน ระดับมัธยมศึกษา

การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
3. การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร		
3.1 การนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร		
3.1.1 การนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการนิเทศติดตามประเมินผล	1	6.25
- มีการนิเทศติดตามประเมินผล	15	93.75
3.1.2 กิจกรรมนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมจัดหลักสูตร(N=15)		
- การสนทนา ชักถามเพื่อสรุปปัญหาและหาทางช่วยเหลือ	13	86.67
- การประชุมชี้แจง	6	40.00
- การมอบหมายงานและรายงานผล	3	20.00
- การสัมมนา	1	6.67
3.1.3 ผู้มีส่วนร่วมนิเทศติดตามประเมินผล (N=15)		
- ผู้บริหาร	10	66.67
- ครูผู้สอน	10	66.67
- พัฒนาการอำเภอ	1	6.67
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1	6.67
- ผู้นำชุมชน	1	6.67
3.1.4 ปัญหาการนิเทศติดตามประเมินผล(N=15)		
- ไม่ประสบปัญหา	12	80.00
- ประสบปัญหา	3	20.00
ปัญหาที่ประสบ (N=3)		
- ขาดเครื่องมือสำหรับการนิเทศติดตามประเมินผล	2	66.67
- ขาดการวางแผนในการติดตามประเมินผล	1	33.33
- ผู้บริหารไม่ดำเนินการนิเทศติดตามประเมินผล	1	33.33
- ขาดการแนะนำชี้แจงครูเกี่ยวกับการติดตามประเมินผล	1	33.33

ตารางที่ 18 (ต่อ)

การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
3.2 การนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร		
3.2.1 การนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการนิเทศติดตามประเมินผล	0	0.00
- มีการนิเทศติดตาม	16	100.00
3.2.2 กิจกรรมนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร (N=16)		
- การจัดนิทรรศการ	14	87.50
- การสัมภาษณ์	10	62.50
- การเยี่ยมชั้นเรียน	8	50.00
- การสังเกตการสอน	4	25.00
- การประชุมสัมมนาเชิงวิชาการ	2	12.50
- การนำเสนอรายงานประจำปี	2	12.50
3.2.3 กำหนดระยะเวลา/ จำนวนครั้งในการนิเทศติดตามผล (N=16)		
- 1 ครั้ง / 1 ภาคเรียน	8	50.00
- 1 ครั้ง / 1 เดือน	6	37.50
- 1 ครั้ง / สัปดาห์	2	12.50
3.2.4 ผู้มีส่วนร่วมนิเทศติดตามประเมินผล (N=16)		
- ผู้บริหาร	9	56.25
- ครูผู้สอน	8	50.00
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	1	6.25
- พัฒนาการอำเภอ	1	6.25
3.2.5 ปัญหาในการนิเทศติดตามประเมินผล (N=16)		
- ไม่ประสบปัญหา	11	68.75
- ประสบปัญหา	5	31.25
ปัญหาที่ประสบ (N=5)		
- ขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือการนิเทศติดตามผล	4	80.00
- ขาดการกำหนดแนวทางการติดตามประเมินผลที่ชัดเจน	3	60.00
- ขาดบุคลากรในการนิเทศติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ	3	60.00
- เวลาในการนิเทศติดตามประเมินผลมีไม่เพียงพอ	2	40.00

จากตารางที่ 18 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานการใช้หลักสูตรของโรงเรียนนำร่อง ในด้านการนิเทศติดตามผลการจัดหลักสูตร ซึ่งให้ข้อมูลโดยครูผู้สอน ระดับมัธยมศึกษา ปริญญาผลดังนี้

ในด้านการนิเทศติดตามผลการเตรียมการจัดหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า มีการนิเทศ คิดเป็นร้อยละ 93.75 และไม่มีนิเทศ คิดเป็นร้อยละ 6.25 โดยกิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร ส่วนใหญ่ คือ การสนทนา ชักถามเพื่อสรุปปัญหา และหาทางช่วยเหลือ คิดเป็นร้อยละ 86.67 รองลงมา คือ การประชุมชี้แจง คิดเป็นร้อยละ 40.00 และการมอบหมายงานและรายงานผล คิดเป็นร้อยละ 20.00 ซึ่งผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตรส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 66.67 กับ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 66.67 เท่ากัน และพัฒนาการอำเภอ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และผู้นำชุมชน คิดเป็นร้อยละ 6.67 เท่ากัน

ส่วนปัญหาที่ประสบในการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 80.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 20.00 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดเครื่องมือสำหรับการนิเทศติดตามประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 66.67 และขาดการวางแผนในการติดตามประเมินผล ผู้บริหารไม่ดำเนินการนิเทศติดตามประเมินผล และขาดการแนะนำชี้แจงครูเกี่ยวกับการติดตามประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 33.33 เท่ากัน

ในด้านการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่ามีการนิเทศ คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยกิจกรรมที่ใช้ส่วนใหญ่ คือ การจัดนิทรรศการ คิดเป็นร้อยละ 87.50 รองลงมา คือ การสัมภาษณ์ คิดเป็นร้อยละ 62.50 และการเยี่ยมชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และมีการกำหนดระยะเวลา/จำนวนครั้งในการนิเทศติดตามผล ส่วนใหญ่ คือ 1 ครั้ง /1 ภาคเรียน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ 1 ครั้ง /1 เดือน คิดเป็นร้อยละ 37.50 และ 1 ครั้ง/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 12.50 โดยผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร ส่วนใหญ่คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 56.25 รองลงมา คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และฝ่ายวิชาการของโรงเรียน กับ พัฒนาการอำเภอ คิดเป็นร้อยละ 6.25

ส่วนปัญหาที่ประสบในการนิเทศติดตามประเมินผล พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 68.75 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 31.25 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือติดตามประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมา คือ ขาดการกำหนดแนวทางการติดตามประเมินผลที่ชัดเจน กับ ขาดบุคลากรในการนิเทศติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 60.00 เท่ากัน และเวลาในการนิเทศติดตามประเมินผลไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 40.00

ตอนที่ 5 สภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ของโรงเรียนนาร่อง
ของผู้บริหารและครูผู้สอน ในภาพรวม

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการเตรียมการ
จัดหลักสูตร ตามการให้ข้อมูลของผู้บริหาร ในภาพรวม

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
1. การเตรียมการจัดหลักสูตร		
1.1 การวางแผนการจัดหลักสูตร		
1.1.1 วิธีการที่โรงเรียนใช้ในการวางแผนการจัดหลักสูตร		
- ประชุมเพื่อวางแผนการทำงานโดยการแต่งตั้งหรือมอบหมายงาน	29	80.56
- การศึกษาจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตร	17	47.22
- การเตรียมความพร้อมในด้านบุคลากร อาคารสถานที่ สื่อวัสดุการสอน	15	41.67
1.1.2 ผู้มีส่วนร่วมในการเตรียมการวางแผนการจัดหลักสูตร(N=36)		
- ผู้บริหาร	32	88.89
- ครูผู้สอน	27	75.00
- คณะกรรมการสถานศึกษา	5	13.89
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	3	8.33
- บุคลากรทุกคนในโรงเรียน	2	5.56
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เช่น ประธานกองทุนหมู่บ้าน	2	5.56
1.1.3 ผลพลอยได้ในางวางแผนการจัดหลักสูตร (N=36)		
- เป็นเครื่องมือในการติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรให้ บรรลุเป้าหมาย	23	63.89
- ช่วยในการตัดสินใจสถานการณ์ปัจจุบันและเตรียมการ แก้ไขปัญหาในอนาคต	17	47.22
- ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล	14	38.89
1.1.4 ปัญหาที่ประสบในการวางแผนการจัดหลักสูตร (N=36)		
- ไม่ประสบปัญหา	19	52.78
- ประสบปัญหา	17	47.22

ตารางที่ 19 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
ปัญหาที่ประสบ (N=17)		
- งบประมาณมีไม่เพียงพอ	13	76.47
- บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ	9	52.94
- การวางแผนการทำงานไม่เป็นระบบ	1	5.88
- มีระยะเวลาในการดำเนินการเตรียมจัดหลักสูตรน้อย	1	5.88
- ขาดการดำเนินงานอย่างจริงจัง	1	5.88
1.2 การประสานงาน		
1.2.1 การประสานงานกับบุคลากรภายในหน่วยงานและภายนอก หน่วยงาน		
- ไม่มีการประสานงาน	0	0.00
- มีการประสานงาน	36	100.00
1.2.2 วิธีการประสานงานการจัดหลักสูตร (N=36)		
- การประชุมชี้แจงบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง	34	94.44
- การทำหนังสือขอความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน	32	88.89
- การมอบอำนาจ	4	11.11
- การสัมภาษณ์คนในชุมชน	1	2.78
1.2.3 ผลพลอยได้ที่โรงเรียนได้รับในการประสานงานการจัดหลักสูตร		
- มีการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานก่อให้เกิดขวัญกำลังใจใน การปฏิบัติงาน	32	88.89
- การจัดหลักสูตรบรรลุวัตถุประสงค์ มีประสิทธิภาพและ เกิดประสิทธิผลได้เร็วขึ้น	21	58.33
- ช่วยในการพัฒนาและปรับปรุงองค์กร	8	22.22
1.2.4 ปัญหาในการประสานงานกับบุคลากร ชุมชนและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง (N=36)		
- ไม่ประสบปัญหา	29	80.56
- ประสบปัญหา	7	19.44

ตารางที่ 19 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
ปัญหาที่ประสบ (N=7)		
- งบประมาณไม่เพียงพอ	5	71.43
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความร่วมมือ และขาดความเข้าใจ	2	28.57
- เวลาในการประสานงานมีน้อย	2	28.57
- บุคลากรไม่เห็นความสำคัญ	1	14.29
1.3 การจัดเตรียมบุคลากร		
1.3.1 การจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรเพื่อจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการจัดเตรียมความพร้อม	1	2.78
- มีการจัดเตรียมความพร้อม	35	97.22
1.3.2 วิธีการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร (N=35)		
- จัดการประชุมชี้แจงเพื่อเตรียมใช้หลักสูตร	28	80.00
- การแจกเอกสารหรือหนังสือให้ศึกษาค้นคว้า	24	68.57
- จัดการสัมมนาโดยเชิญผู้มีความรู้เรื่องกองทุนหรือเรื่องหลักสูตรมาให้ความรู้	9	25.71
1.3.3 หลักการในการจัดเตรียมบุคลากรเพื่อปฏิบัติการสอน (N=35)		
- จัดตามความรู้ ความสามารถ	26	74.29
- การพิจารณาจากวุฒิการศึกษา วิชาเอก	18	51.43
- จัดตามความสมัคร ความสนใจ	8	22.86
- จัดตามระดับชั้น	1	2.86
1.3.4 ประเด็นหรือสาระในการจัดเตรียมบุคลากร (N=35)		
- ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ กองทุนหมู่บ้าน	34	97.14
- ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน	20	57.14
- เทคนิคและวิธีสอน	14	40.00
- การวัดผลและประเมินผล	12	34.29
1.3.5 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร (N=35)		
- ผู้บริหาร	30	85.71
- คณะกรรมการจัดทำหลักสูตร	22	62.86
- ครูผู้สอน	5	14.29

ตารางที่ 19 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
- คณะกรรมการสถานศึกษา	4	11.43
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	4	11.43
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	2	5.71
- ศึกษานิเทศก์	1	2.86
1.3.6 ปัญหาในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร (N=35)		0.00
- ไม่ประสบปัญหา	18	51.43
- ประสบปัญหา	17	48.57
ปัญหาที่ประสบ (N=17)		
- ขาดเอกสารประกอบหลักสูตร	13	76.47
- บุคลากรไม่ให้ความสำคัญและความสนใจ	3	17.65
- ขาดการสำรวจความพร้อมของบุคลากร	2	11.76
1.4 การจัดตารางสอน		
1.4.1 การจัดตารางสอนเพื่อใช้ในการจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการจัดตารางสอน	0	0.00
- มีการจัดตารางสอน	36	100.00
1.4.2 หลักการที่ใช้ในการจัดตารางสอน (N=36)		
- คำนึงถึงโครงสร้างของหลักสูตร	27	75.00
- การกำหนดชั่วโมงมีความยืดหยุ่น	18	50.00
- สอดคล้องกับลักษณะวิชาและพัฒนาการของเด็ก	13	36.11
- คำนึงถึงเวลาที่เปิดเรียนจริงตลอดปีการศึกษา	6	16.67
- ยึดตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ	4	11.11
1.4.3 ประเภทของการจัดตารางสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน (N=36)		
- จัดแบบยืดหยุ่น	36	100.00
1.4.4 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน (N=36)		
- ครูผู้สอน	24	66.67
- ผู้บริหาร	13	36.11
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	12	33.33

ตารางที่ 19 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
1.4.5 ปัญหาในการจัดตารางสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน (N=36)		
- ไม่ประสบปัญหา	25	69.44
- ประสบปัญหา	11	30.56
ปัญหาที่ประสบ (N=11)		
- เวลาไม่เพียงพอกับเนื้อหาที่จะใช้สอน	11	100.00
1.5 การจัดเตรียมอาคารและสถานที่		
1.5.1 หลักการที่ใช้ในการจัดเตรียมอาคารสถานที่		
- เพียงพอกับจำนวนผู้เรียนและสามารถปรับใช้กับกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย	26	72.22
- ยึดหลักประโยชน์และประหยัด	18	50.00
- เหมาะสมกับวัยและส่งเสริมสุขภาพอนามัยของผู้เรียน	7	19.44
- มีสภาพมั่นคง แข็งแรงปลอดภัยและใช้งานได้	7	19.44
1.5.2 ปัญหาในการจัดเตรียมอาคาร สถานที่ (N=36)		
- ไม่ประสบปัญหา	30	83.33
- ประสบปัญหา	6	16.67
ปัญหาที่ประสบ (N=6)		
- อาคารสถานที่ไม่เพียงพอหรือมีสภาพชำรุดทรุดโทรม	3	50.00
- ขาดงบประมาณในการปรับปรุงตกแต่งอาคารสถานที่	3	50.00
1.6 การเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร		
1.6.1 การเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร		
- ไม่มีการเตรียม	0	0.00
- มีการเตรียม	36	100.00
1.6.2 วิธีการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร (N=36)		
- มอบหมายให้ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรแล้วจัดทำแผนการสอน	34	94.44
- เชิญบุคลากรที่เกี่ยวข้องมาให้คำแนะนำในการจัดทำหลักสูตร	17	47.22
- จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำหลักสูตร	13	36.11

ตารางที่ 19 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
1.6.3 ชนิดของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่จะต้องจัดหา		
- หลักสูตรแกนของจังหวัด	36	100.00
- แผนการสอน	36	100.00
- หนังสืออ่านประกอบเรื่องกองทุนหมู่บ้าน	27	75.00
- หนังสือส่งเสริมความรู้สำหรับครูผู้สอนและผู้เรียน	25	69.44
1.6.4 วิธีการจัดหาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร (N=36)		
- รับเอกสารจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง	29	80.56
- โรงเรียนจัดทำเพิ่มเติมโดยครูผู้สอน หรือบุคลากรที่ ได้รับมอบหมาย	20	55.56
- จัดหาเพิ่มเติมโดยขอจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	15	41.67
- จัดหาโดยการซื้อเพิ่มเติม	3	8.33
1.6.5 ปัญหาการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร(N=36)		
- ไม่ประสบปัญหา	17	47.22
- ประสบปัญหา	19	52.78
ปัญหาที่ประสบ (N=19)		
- งบประมาณไม่เพียงพอ	13	68.42
- บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรและ ประกอบหลักสูตร	8	42.11
- เอกสารสำหรับการศึกษาค้นคว้ามีน้อยและไม่มีแหล่งค้นคว้า เพิ่มเติม	7	36.84
- มีภาระงานสอนมากไม่มีเวลาจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร	2	10.53
1.7 การจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน		
1.7.1 การจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน		
- ไม่มีการจัดเตรียม	0	0.00
- มีการจัดเตรียม	36	100.00

ตารางที่ 19 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
1.7.2 วิธีการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน (N=36)		
- ส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้ทรัพยากรในห้องเรียนหรือใช้แหล่งการเรียนรู้ในห้องเรียน	33	91.67
- จัดหาสื่อการสอนโดยการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	19	52.78
- วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหาวิชาตามหลักสูตรแล้วพิจารณาว่าควรจัดสื่ออะไร	18	50.00
- สำรวจหรือสอบถามประเภท จำนวนสื่อ ความต้องการใช้สื่อของครูผู้สอน	10	27.78
- จัดสรรงบประมาณให้	1	2.78
1.7.3 ประเภทของวัสดุและสื่อการสอน (N=36)		
- สื่อประเภทลหุภัณฑ์ เช่น หนังสือ รูปภาพ แผนภูมิ ฯลฯ	32	88.89
- สื่อประเภทครุภัณฑ์ เช่น คอมพิวเตอร์	11	30.56
- สื่อประเภทเทคนิควิธีการ เช่น การสอนแบบโครงการ การบรรยาย	7	19.44
- สถานที่จริง เช่น กองทุนหมู่บ้าน	2	5.56
1.7.4 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อในโรงเรียน (N=36)		
- ครูผู้สอน	29	80.56
- ผู้บริหาร	23	63.89
- ผู้เรียน	15	41.67
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เช่น ประธานกองทุนหมู่บ้าน	5	13.89
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	1	2.78
- บุคลากรทุกคนในโรงเรียน	1	2.78
- บุคลากรที่ได้รับมอบหมาย	1	2.78
1.7.5 ปัญหาการจัดเตรียมวัสดุและสื่อเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน (N=36)		
- ไม่ประสบปัญหา	13	36.11
- ประสบปัญหา	23	63.89
ปัญหาที่ประสบ (N=23)		
- ขาดเอกสารและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม	11	47.83
- วัสดุ อุปกรณ์ในการผลิตสื่อไม่เพียงพอ	8	34.78

ตารางที่ 19 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
- บุคลากรขาดความรู้และทักษะในการผลิตสื่อ	6	26.09
- งบประมาณไม่เพียงพอ	2	8.70
- ไม่มีเวลาในการผลิตสื่อเนื่องจากมีภาระงานสอนมาก	1	4.35
1.8 การจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล		
1.8.1 การจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการจัดเตรียม	4	11.11
- มีการจัดเตรียม	32	88.89
1.8.2 วิธีการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล (N=32)		
- จัดเตรียมเอกสารความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ให้ครูผู้สอนศึกษา	21	65.63
- ประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวัดผลและ ประเมินผล	12	37.50
- จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล	10	31.25
- มอบหมายให้ครูไปดำเนินการเอง	4	12.50
1.8.3 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล (N=32)		
- ครูผู้สอน	31	96.88
- คณะกรรมการสถานศึกษา	21	65.63
- ผู้เรียน	13	40.63
- ผู้บริหาร	11	34.38
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	2	6.25
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	1	3.13
1.8.4 ปัญหาการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล (N=32)		
- ไม่ประสบปัญหา	20	62.50
- ประสบปัญหา	12	37.50
ปัญหาที่ประสบ (N=12)		
- บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผล	6	50.00

ตารางที่ 19 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
- ขาดการพิจารณาถึงการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้วัดผลและประเมินผล	5	41.67
- ขาดการกำหนดระยะเวลาในการวัดผลและประเมินผล	5	41.67
1.9 การจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน		
1.9.1 การจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน		
- ไม่มีการจัดเตรียม	2	5.56
- มีการจัดเตรียม	34	94.44
1.9.2 วิธีการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน (N=34)		
- ประชุมชี้แจงให้ทราบและแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตามผล	33	97.06
- ส่งเสริมให้ครูเพิ่มเติมไปศึกษาอบรมหาความรู้เพิ่มเติม	13	38.24
- เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูผู้สอน	12	35.29
- ผู้บริหารและครูผู้สอนสร้างเครื่องมือนิเทศและติดตามผล	11	32.35
1.9.3 ประเด็นหรือสาระที่ใช้ในการเตรียมการนิเทศและติดตามผลการเรียน (N=34)		
- การผลิตหรือการจัดหาสื่อการสอนและการใช้แหล่งการเรียนรู้ในห้องเรียน	24	70.59
- เทคนิคการสอนและวิธีสอน	17	50.00
- การพัฒนาบุคลิกภาพและศักยภาพของครูด้วยการสร้างขวัญและกำลังใจ	8	23.53
- การสร้างเครื่องมือและการใช้เครื่องมือการวัดผลและประเมินผล	7	20.59
1.9.4 ผู้มีส่วนร่วมจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน (N=34)		
- ผู้บริหาร	26	76.47
- ครูผู้สอน	18	52.94
- ผู้ปกครองและชุมชน	10	29.41
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	2	5.88
1.9.5 ปัญหาที่ประสบในการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน		
- ไม่ประสบปัญหา	24	70.59
- ประสบปัญหา	10	29.41

ตารางที่ 19 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
ปัญหาที่ประสบ (N=10)		
- ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในกรณีพิเศษติดตามผล	7	70.00
- ขาดแหล่งความรู้ในการจัดทำเครื่องมือพิเศษติดตามผล	5	50.00
- ขาดการวางแผนกรณีพิเศษติดตามผล	3	30.00
- ขาดการประชุมเพื่อประมวลปัญหาในการเตรียมการจัดหลักสูตร	2	20.00
- ขาดความร่วมมือจากคณะครูและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2	20.00
1.10 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร		
1.10.1 การประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตรในโรงเรียน		
- ไม่มีการประชาสัมพันธ์	0	0.00
- มีการประชาสัมพันธ์	36	100.00
1.10.2 วิธีการประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร (N=36)		
- จัดประชุมชี้แจงการจัดหลักสูตรให้ผู้ปกครอง ชุมชน รับทราบ	25	69.44
- จัดทำเอกสาร แผ่นพับประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร	23	63.89
- หอกระจายข่าว ประจำหมู่บ้านและเสียงตามสายในโรงเรียน	6	16.67
- จัดทำประชาพิจารณ์ในระดับจังหวัด โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4	11.11
- ประชาสัมพันธ์ทางสถานีวิทยุ โทรทัศน์	4	11.11
- จัดนิทรรศการ	4	11.11
- ทำหนังสือชี้แจงไปยังผู้ปกครอง คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	2	5.56
1.10.3 ผู้มีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร (N=36)		
- ผู้บริหาร	30	83.33
- ครูผู้สอน	27	75.00
- ผู้ปกครองและชุมชน	22	61.11
- ผู้เรียน	19	52.78
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	2	5.56
- ประชาสัมพันธ์โรงเรียน	2	5.56
- พัฒนาการอำเภอ	1	2.78

ตารางที่ 19 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
1.10.4 ปัญหาในการประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร (N=36)		
- ไม่ประสบปัญหา	28	77.78
- ประสบปัญหา	8	22.22
ปัญหาที่ประสบ (N=8)		
- เวลาในการประชาสัมพันธ์มีน้อยเนื่องจากมีงานที่รับผิดชอบมาก	6	75.00
- ขาดงบประมาณในการจัดทำเอกสารการประชาสัมพันธ์	4	50.00
- บุคลากรในโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร	2	25.00

จากตารางที่ 19 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการใช้หลักสูตรของโรงเรียนนาร่อง ในด้านการเตรียมการจัดหลักสูตร ซึ่งให้ข้อมูลโดยผู้บริหาร ในภาพรวม ปรากฏผลดังนี้

ในด้านการวางแผนการจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า วิธีการที่โรงเรียนใช้ในการวางแผนการจัดหลักสูตร คือ การประชุมเพื่อวางแผนการทำงานโดยการแต่งตั้งหรือมอบหมายงาน คิดเป็นร้อยละ 80.56 รองลงมา คือ การศึกษาจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้างของหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 47.22 และการเตรียมความพร้อมในด้าน บุคลากร อาคารสถานที่ สื่อและวัสดุการสอน คิดเป็นร้อยละ 41.67

สำหรับผู้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดหลักสูตร พบว่า ส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 88.89 รองลงมา คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 75.00 และคณะกรรมการสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 13.89 ซึ่งผลพลอยได้หรือประโยชน์ในการวางแผนการจัดหลักสูตร ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า เป็นเครื่องมือในการติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรให้บรรลุตามเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 63.89 รองลงมา คือ สามารถช่วยในการตัดสินใจสถานการณ์ปัจจุบัน และเตรียมการแก้ไขปัญหาในอนาคต คิดเป็นร้อยละ 47.22 และทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คิดเป็นร้อยละ 38.89

ส่วนปัญหาที่ประสบในการวางแผนการเตรียมการจัดหลักสูตร พบว่าผู้บริหารเกินกว่าครึ่ง ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 52.78 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 47.22 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ งบประมาณไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 76.47 รองลงมา คือ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ คิดเป็นร้อยละ 52.94 และมีระยะเวลาดำเนินการน้อย การวางแผนการทำงานไม่เป็นระบบ และขาดการดำเนินงานอย่างจริงจัง คิดเป็นร้อยละ 5.88 เท่ากัน

ในด้านการประสานงานกับบุคลากรภายในหน่วยงานและภายนอก พบว่า ผู้บริหารทุกคน ระบุว่า มีการประสานงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยวิธีการที่ใช้ในการประสานงานการจัดหลักสูตรส่วนใหญ่ คือ การประชุมชี้แจงคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 94.44 รองลงมา คือ การทำหนังสือขอความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 88.89 และการมอบอำนาจ คิดเป็นร้อยละ 11.11

สำหรับผลพลอยได้ หรือประโยชน์ที่โรงเรียนได้รับในการประสานงานการจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า ทำให้มีการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานก่อให้เกิดขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 88.89 รองลงมา คือ การจัดหลักสูตรบรรลุนิติบุคคล มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลได้เร็วขึ้น คิดเป็นร้อยละ 58.33 และช่วยในการพัฒนาและปรับปรุงองค์กร คิดเป็นร้อยละ 22.22

ส่วนปัญหาในการประสานงานกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 80.56 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 19.44 ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่ที่ประสบ คือ งบประมาณไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 71.43 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความร่วมมือและความเข้าใจ กับ เวลาในการประสานงานมีน้อย คิดเป็นร้อยละ 28.57 เท่ากัน

ในด้านการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ ระบุว่า มีการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 97.22 ซึ่งวิธีการที่ใช้ในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร คือ จัดการประชุมชี้แจงเพื่อเตรียมใช้หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมา คือ การแจกเอกสารหรือหนังสือให้ศึกษาค้นคว้า คิดเป็นร้อยละ 68.57 และ จัดการสัมมนาโดยเชิญผู้มีความรู้เรื่องกองทุนหรือความรู้เรื่องหลักสูตรมาให้ความรู้ คิดเป็นร้อยละ 25.71

สำหรับหลักการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรเพื่อปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า จัดตามความรู้ ความสามารถ คิดเป็นร้อยละ 74.29 รองลงมา คือ พิจารณาจากวุฒิการศึกษาหรือวิชาเอก คิดเป็นร้อยละ 51.43 และจัดตามความสมัคร ความสนใจ คิดเป็นร้อยละ 22.86 ซึ่งประเด็นหรือสาระในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรส่วนใหญ่ คือ ความรู้

เกี่ยวกับเรื่องการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ กองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 97.14 รองลงมา คือ ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน คิดเป็นร้อยละ 57.14 และเทคนิควิธีสอน คิดเป็นร้อยละ 40.00

ในด้านผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมความพร้อมบุคลากรภายในโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 85.71 รองลงมา คือ คณะกรรมการจัดทำหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 62.86 และครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 14.29

ส่วนปัญหาในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร พบว่า ผู้บริหารเกินกว่าครึ่งระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 51.43 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 48.57 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดเอกสารประกอบหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 76.47 รองลงมา คือ บุคลากรไม่ให้ความสำคัญและความสนใจ คิดเป็นร้อยละ 17.65 และขาดการสำรวจความพร้อมของบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 11.76

ในด้านการจัดตารางสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้บริหารทุกคนระบุว่ามีการจัดตารางสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยหลักการส่วนใหญ่ที่ใช้ในการจัดตารางสอน คือ คำนึงถึงโครงสร้างของหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมา คือ การกำหนดชั่วโมงมีความยืดหยุ่น คิดเป็นร้อยละ 50.00 และสอดคล้องกับลักษณะวิชาและพัฒนาการของเด็ก คิดเป็นร้อยละ 36.11

สำหรับประเภทของการจัดตารางสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอนนั้น พบว่า ผู้บริหารทุกคนระบุว่า คือ การจัดตารางสอนแบบยืดหยุ่น คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยผู้มีส่วนร่วมในการจัดตารางสอนภายในโรงเรียน คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมา คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 36.11 และฝ่ายวิชาการของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 33.33

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดตารางสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 69.44 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 30.56 ซึ่งปัญหาที่ประสบ คือ เวลาไม่เพียงพอกับเนื้อหาที่จะใช้สอน คิดเป็นร้อยละ 100.00

ในด้านการจัดเตรียมอาคารและสถานที่เพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า ยึดหลักการที่ใช้ในการจัดเตรียมอาคารและสถานที่ คือ เพียงพอกับจำนวนผู้เรียนและสามารถปรับใช้กับกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 72.22 รองลงมา คือ ยึดหลักประโยชน์และประหยัด คิดเป็นร้อยละ 50.00 และเหมาะสมกับวัยและส่งเสริมสุขภาพอนามัยของผู้เรียน กับ มีสภาพมั่นคง แข็งแรงปลอดภัยและใช้งานได้ คิดเป็นร้อยละ 19.44 เท่ากัน

ส่วนปัญหาในการจัดเตรียมอาคารสถานที่เพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 83.33 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 16.67 ซึ่งปัญหาที่ประสบ คือ อาคารสถานที่ไม่เพียงพอหรือมีสภาพชำรุดทรุดโทรม และ ขาดงบประมาณในการปรับปรุงตกแต่งอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 50.00 เท่ากัน

ในด้านการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารทุกคนระบุว่ามีการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยวิธีการที่ใช้ในการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรส่วนใหญ่ คือ มอบหมายให้ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรแล้วจัดทำแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 94.44 รองลงมา คือ เชิญบุคลากรที่เกี่ยวข้องมาให้คำแนะนำในการจัดทำหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 47.22 และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 36.11

เมื่อพิจารณาถึงชนิดของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ที่จะต้องจัดหาเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า คือ หลักสูตรแกนของจังหวัด กับ แผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน และหนังสืออ่านประกอบเรื่องกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ซึ่งวิธีการจัดหาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ส่วนใหญ่ คือ รับเอกสารจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง คิดเป็นร้อยละ 80.56 รองลงมา คือ โรงเรียนจัดทำเพิ่มเติมโดยครูผู้สอนหรือบุคลากรผู้ที่ได้รับมอบหมาย คิดเป็นร้อยละ 55.56 และจัดหาเพิ่มเติมโดยขอจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 41.67

ส่วนปัญหาที่ประสบในการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร เพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้บริหารเกินกว่าครึ่งระบุว่า ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 52.78 และไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 47.22 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ งบประมาณไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 68.42 รองลงมา คือ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดทำหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 42.11 และเอกสารสำหรับการศึกษาค้นคว้ามีน้อยและไม่มีแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 36.84

ในด้านการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้บริหารทุกคนระบุว่า มีการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยวิธีการที่ใช้ในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอนส่วนใหญ่ คือ การส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นหรือใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 91.67 รองลงมา คือ จัดหาสื่อการสอนโดยการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 52.78 และวิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหาวิชาตามหลักสูตร แล้วพิจารณาว่าควรจัดสื่ออะไร คิดเป็นร้อยละ 50.00

สำหรับประเภทของวัสดุและสื่อการสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า คือ สื่อประเภทลหุภัณฑ์ เช่น รูปภาพ แผนภูมิ หนังสือ ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ 88.89 รองลงมา คือ สื่อประเภทครุภัณฑ์ เช่น คอมพิวเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 30.56 และสื่อประเภทเทคนิควิธีการ เช่น การสอนแบบโครงงาน การสอนแบบบรรยาย คิดเป็นร้อยละ 19.44 ซึ่งผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอนในโรงเรียน คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 80.56 รองลงมา คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 63.89 และผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 41.67

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 63.89 และไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 36.11 ซึ่งปัญหาที่ประสบ คือ ขาดเอกสารและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 47.83 รองลงมา คือ วัสดุ อุปกรณ์ในการผลิตสื่อไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 34.78 และบุคลากรขาดความรู้และทักษะในการผลิตสื่อ คิดเป็นร้อยละ 26.09

ในด้านการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า มีการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 88.89 และไม่มีการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 11.11 โดยวิธีการที่ใช้ในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล คือ จัดเตรียมเอกสารความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลให้ครูผู้สอนศึกษา คิดเป็นร้อยละ 65.63 รองลงมา คือ ประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 37.50 และจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 31.25

สำหรับผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผลในโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 96.88 รองลงมา คือ คณะกรรมการสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 65.63 และผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 40.63

ส่วนปัญหาในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 62.50 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 37.50 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา คือ ขาดการพิจารณาถึงการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้วัดผลและประเมินผล กับ ขาดการกำหนดระยะเวลาในการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 41.67

ในด้านการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า มีการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน คิดเป็นร้อยละ 94.44 และไม่มีการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน คิดเป็นร้อยละ 5.56 โดยวิธีการที่ใช้ในการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน คือ ประชุมชี้แจงให้ทราบและแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศและติดตามผล คิดเป็นร้อยละ 38.24 รองลงมา คือ ส่งเสริมให้ครูไปศึกษาอบรมหาความรู้เพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 38.24 และเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 35.29

สำหรับประเด็นหรือสาระที่ใช้ในการเตรียมการนิเทศ พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า คือ การผลิตหรือการจัดหาสื่อการสอนและการใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 70.59 รองลงมา คือ เทคนิคการสอนและวิธีสอน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และการพัฒนาบุคลากรคุณภาพ และศักยภาพของครูด้วยการสร้างขวัญและกำลังใจ คิดเป็นร้อยละ 23.53 ซึ่งผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียนส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 76.47 รองลงมา คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 52.94 และผู้ปกครองและชุมชน คิดเป็นร้อยละ 29.41

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 70.59 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 29.14 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการนิเทศติดตามผล คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมา คือ ขาดแหล่งความรู้ในการจัดทำเครื่องมือนิเทศและติดตามผล คิดเป็นร้อยละ 50.00 และขาดการวางแผนการนิเทศติดตามผล คิดเป็นร้อยละ 30.00

ในด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตร พบว่า ผู้บริหารทุกคนระบุว่ามีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยวิธีการที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรส่วนใหญ่ คือ จัดประชุมชี้แจงการจัดหลักสูตรให้ผู้ปกครอง ชุมชนรับทราบ คิดเป็นร้อยละ 69.44 รองลงมา คือ จัดทำเอกสาร แผ่นพับประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 63.89 และหอกระจายข่าว ประจำหมู่บ้าน และเสียงตามสายในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 16.67

สำหรับผู้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมา คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 75.00 และผู้ปกครอง และชุมชน คิดเป็นร้อยละ 61.11

ส่วนปัญหาในการประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 77.78 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 22.22 ซึ่งปัญหาที่ประสบ คือ เวลาในการประชาสัมพันธ์มีน้อยเนื่องจากมีงานที่รับผิดชอบมาก คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมา คือ ขาดงบประมาณในการจัดทำเอกสารการประชาสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 50.00 และบุคลากรในโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญในการประชาสัมพันธ์หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 25.00

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการนิเทศติดตาม
ประเมินผลการจัดหลักสูตร ตามการให้ข้อมูลของผู้บริหาร ในภาพรวม

การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
3. การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร		
3.1 การนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร		
3.1.1 การนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการนิเทศติดตามประเมินผล	3	8.33
- มีการนิเทศติดตามประเมินผล	33	91.67
3.1.2 กิจกรรมนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมจัดหลักสูตร (N=33)		
- การสนทนา ชักถามเพื่อสรุปปัญหาและหาทางช่วยเหลือ	25	75.76
- การประชุมชี้แจง	22	66.67
- การมอบหมายงานและรายงานผล	3	9.09
- การสัมมนา	2	6.06
3.1.3 ผู้มีส่วนร่วมนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมหลักสูตร(N=33)		
- ผู้บริหาร	29	87.88
- ครูผู้สอน	18	54.55
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	2	6.06
- บุคลากรที่ได้รับมอบหมาย	1	3.03
- พัฒนาการอำเภอ	1	3.03
3.1.4 ปัญหาการนิเทศติดตามประเมินผล (N=33)		
- ไม่ประสบปัญหา	25	75.76
- ประสบปัญหา	8	24.24
ปัญหาที่ประสบ (N=8)		
- ขาดการแนะนำชี้แจงครูผู้สอนเกี่ยวกับการติดตามประเมินผล	6	75.00
- ขาดเครื่องมือสำหรับการนิเทศติดตามประเมินผล	3	37.50
- ขาดการวางแผนในการติดตามประเมินผล	3	37.50
- ผู้บริหารไม่ดำเนินการนิเทศติดตามประเมินผล	1	12.50

ตารางที่ 20 (ต่อ)

การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
3.2 การนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร		
3.2.1 การนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการนิเทศติดตาม	3	8.33
- มีการนิเทศติดตาม	33	91.67
3.2.2 กิจกรรมนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร(N=33)		
- การจัดนิทรรศการ	26	78.79
- การสัมภาษณ์	26	78.79
- การเยี่ยมชั้นเรียน	16	48.48
- การสังเกตการสอน	15	45.45
- การประชุมสัมมนาเชิงวิชาการ	6	18.18
- การนำเสนอรายงานประจำปี	1	3.03
3.2.3 กำหนดระยะเวลา/จำนวนครั้งในการนิเทศติดตามผล(N=33)		
- 1 ครั้ง/1ภาคเรียน	15	45.45
- 1 ครั้ง/ 1เดือน	14	42.42
- 1 ครั้ง/สัปดาห์	4	12.12
3.2.4 ผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร (N=33)		
- ผู้บริหาร	27	81.82
- ครูผู้สอน	12	36.36
- บุคลากรที่ได้รับมอบหมาย	2	6.06
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	1	3.03
- พัฒนาการอำเภอ	1	3.03
3.2.5 ปัญหาในการนิเทศติดตามประเมินผล (N=33)		
- ไม่ประสบปัญหา	24	72.73
- ประสบปัญหา	9	27.27

ตารางที่ 20 (ต่อ)

การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
ปัญหาที่ประสบ (N=9)		
- เวลาในการนิเทศติดตามประเมินผลมีไม่เพียงพอ	5	55.56
- ขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือนิเทศติดตามผล	4	44.44
- ขาดการกำหนดแนวทางการติดตามประเมินผลที่ชัดเจน	2	22.22
- ขาดบุคลากรในการนิเทศติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ	2	22.22

จากตารางที่ 20 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการใช้หลักสูตรของโรงเรียนนาร่อง ในด้านการนิเทศติดตามผลการจัดหลักสูตร ซึ่งให้ข้อมูลโดยผู้บริหาร ในภาพรวม ปรากฏผลดังนี้

ในด้านการนิเทศติดตามผลการเตรียมการจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า มีการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 91.67 และไม่มีการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 8.33 โดยกิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตรส่วนใหญ่ คือ การสนทนา ชักถามเพื่อสรุปปัญหา และหาทางช่วยเหลือ คิดเป็นร้อยละ 75.76 รองลงมา คือ การประชุมชี้แจง คิดเป็นร้อยละ 66.67 และการมอบหมายงานและรายงานผล คิดเป็นร้อยละ 9.09

สำหรับผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร พบว่า ส่วนใหญ่ระบุว่า คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 87.88 รองลงมา คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 54.55 และฝ่ายวิชาการของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 6.06 ส่วนปัญหาที่ประสบในการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 75.76 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 24.24 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดการแนะนำชี้แจงครูเกี่ยวกับการนิเทศติดตามประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 75.00 และขาดการวางแผนในการนิเทศติดตามประเมินผล กับ ขาดเครื่องมือสำหรับการนิเทศติดตามประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 37.50 เท่ากัน

ในด้านการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ ระบุว่า มีการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 91.67 และไม่มี การนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 8.33 โดยกิจกรรมที่ใช้ใน การนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร ส่วนใหญ่ คือ การจัดนิทรรศการ กับ การสัมภาษณ์ คิดเป็นร้อยละ 78.79 เท่ากัน และการเยี่ยมชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 48.48

สำหรับกำหนดระยะเวลา / จำนวนครั้งในการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัด หลักสูตร พบว่า ผู้บริหารระบุว่า คือ 1 ครั้ง / 1 ภาคเรียน คิดเป็นร้อยละ 45.45 รองลงมา คือ 1 ครั้ง / 1 เดือน คิดเป็นร้อยละ 42.42 และ 1 ครั้ง / 1 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 12.12 โดยผู้มีส่วนร่วม ในการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร ส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 81.82 รองลงมา คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 36.36 และบุคลากรที่ได้รับมอบหมาย คิดเป็น ร้อยละ 51.52 ส่วนปัญหาที่ประสบในการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 72.73 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 27.27 ซึ่งปัญหาที่ประสบเกินกว่าครึ่ง คือ เวลาในการนิเทศติดตามประเมินผลมีไม่ เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 55.56 รองลงมา คือ กับ ขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือ นิเทศติดตามประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 33.33 และขาดการกำหนดแนวทางการนิเทศติดตาม ประเมินผลที่ชัดเจน กับ ขาดบุคลากรในการนิเทศติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ คิดเป็น ร้อยละ 22.22 เท่ากัน

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการเตรียมการ
จัดหลักสูตร ตามการให้ข้อมูลของครูผู้สอน ในภาพรวม

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
1. การเตรียมการจัดหลักสูตร		
1.1 การวางแผนการจัดหลักสูตร		
1.1.1 วิธีการที่โรงเรียนใช้ในการวางแผนการจัดหลักสูตร		
- ประชุมเพื่อวางแผนการทำงานโดยการแต่งตั้งหรือมอบหมายงาน	28	77.78
- การศึกษาจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตร	26	72.22
- การเตรียมความพร้อมในด้านบุคลากร อาคารสถานที่ สื่อและวัสดุการสอน	12	33.33
1.1.2 ผู้มีส่วนร่วมในการเตรียมการวางแผนการจัดหลักสูตร (N=36)		
- ผู้บริหาร	34	94.44
- ครูผู้สอน	27	75.00
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	5	13.89
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เช่น ประธานกองทุนหมู่บ้าน	5	13.89
- คณะกรรมการสถานศึกษา	2	5.56
- ผู้นำชุมชน	1	2.78
1.1.3 ผลพลอยได้ในการวางแผนการจัดหลักสูตร (N=36)		
- ช่วยในการตัดสินใจสถานการณ์ปัจจุบันและเตรียมการแก้ไขปัญหาในอนาคต	21	58.33
- เป็นเครื่องมือในการติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรให้บรรลุเป้าหมาย	20	55.56
- ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล	18	50.00
1.1.4 ปัญหาที่ประสบในการวางแผนการจัดหลักสูตร (N=36)		
- ไม่ประสบปัญหา	19	52.78
- ประสบปัญหา	17	47.22
ปัญหาที่ประสบ (N=36)		
- งบประมาณมีไม่เพียงพอ	12	33.33
- บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ	11	30.56

ตารางที่ 21 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
- เวลาในการวางแผนเตรียมจัดหลักสูตรมีน้อย	3	8.33
- การวางแผนการทำงานไม่เป็นระบบ	1	2.78
1.2 การประสานงาน		
1.2.1 การประสานงานกับบุคลากรภายในหน่วยงานและภายนอก หน่วยงาน		
- ไม่มีการประสานงาน	0	0.00
- มีการประสานงาน	36	100.00
1.2.2 วิธีการประสานงานการจัดหลักสูตร (N=36)		
- การทำหนังสือขอความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน	32	88.89
- การประชุมชี้แจงบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง	18	50.00
- การมอบอำนาจ	3	8.33
1.2.3 ผลพลอยได้ที่โรงเรียนได้รับในการประสานงานการจัดหลักสูตร		
- มีการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานก่อให้เกิดขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงาน	32	88.89
- การจัดหลักสูตรบรรลุวัตถุประสงค์ มีประสิทธิภาพและ เกิดประสิทธิผล ได้เร็วขึ้น	22	61.11
- ช่วยในการพัฒนาและปรับปรุงองค์กร	11	30.56
1.2.4 ปัญหาในการประสานงานกับบุคลากร ชุมชนและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง (N=36)		
- ไม่ประสบปัญหา	31	86.11
- ประสบปัญหา	5	13.89
ปัญหาที่ประสบ (N=5)		
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความร่วมมือและความเข้าใจ	2	40.00
- งบประมาณไม่เพียงพอ	2	40.00
- เวลาในการประสานงานมีน้อย		20.00

ตารางที่ 21 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
1.3 การจัดเตรียมบุคลากร		
1.3.1 การจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรเพื่อจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการจัดเตรียมความพร้อม	2	5.56
- มีการจัดเตรียมความพร้อม	34	94.44
1.3.2 วิธีการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร (N=34)		
- จัดการประชุมเพื่อเตรียมใช้หลักสูตร	24	70.59
- การแจกเอกสารหรือหนังสือให้ศึกษาค้นคว้า	24	70.59
- จัดการสัมมนาโดยเชิญผู้มีความรู้เรื่องกองทุนหรือเรื่องหลักสูตรมาให้ความรู้	15	44.12
1.3.3 หลักการในการจัดเตรียมบุคลากรเพื่อปฏิบัติการสอน (N=34)		
- จัดตามความรู้ ความสามารถ	26	76.47
- การพิจารณาจากวุฒิการศึกษา วิชาเอก	15	44.12
- จัดตามความสมัคร ความสนใจ	14	41.18
1.3.4 ประเด็นหรือสาระในการจัดเตรียมบุคลากร (N=34)		
- ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ กองทุนหมู่บ้าน	32	94.12
- ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน	32	94.12
- เทคนิคและวิธีสอน	18	52.94
- การวัดผลและประเมินผล	17	50.00
1.3.5 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร (N=34)		
- ผู้บริหาร	27	79.41
- คณะกรรมการจัดทำหลักสูตร	20	58.82
- บุคลากรในโรงเรียน	5	14.71
- ครูผู้สอน	4	11.76
- คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3	8.82
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	2	5.88
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	1	2.94

ตารางที่ 21 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
1.3.6 ปัญหาในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร (N=34)		
- ไม่ประสบปัญหา	20	58.82
- ประสบปัญหา	14	41.18
ปัญหาที่ประสบ (N=14)		
- ขาดเอกสารประกอบหลักสูตร	9	64.29
- ขาดการสำรวจความพร้อมของบุคลากร	5	35.71
- บุคลากรไม่ให้ความสำคัญและความสนใจ	4	28.57
- เวลาจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรมีน้อย	1	7.14
1.4 การจัดตารางสอน		
1.4.1 การจัดตารางสอนเพื่อใช้ในการจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการจัดตารางสอน	0	0.00
- มีการจัดตารางสอน	36	100.00
1.4.2 หลักการที่ใช้ในการจัดตารางสอน (N=36)		
- คำนึงถึงโครงสร้างของหลักสูตร	23	63.89
- การกำหนดชั่วโมงมีความยืดหยุ่น	20	55.56
- สอดคล้องกับลักษณะวิชาและพัฒนาการของเด็ก	16	44.44
- คำนึงถึงเวลาที่เปิดเรียนจริงตลอดปีการศึกษา	6	16.67
- ยึดตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ	3	8.33
1.4.3 ประเภทของการจัดตารางสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน (N=36)		
- จัดแบบยืดหยุ่น	36	100.00
1.4.4 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน (N=36)		
- ครูผู้สอน	28	77.78
- ผู้บริหาร	16	44.44
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	10	27.78
1.4.5 ปัญหาในการจัดตารางสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน (N=36)		
- ไม่ประสบปัญหา	24	66.67
- ประสบปัญหา	12	33.33

ตารางที่ 21 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
ปัญหาที่ประสบ (N=12)		
- เวลาไม่เพียงพอกับเนื้อหาที่จะใช้สอน	12	100.00
- จัดเวลาไม่สอดคล้องกับวัยและพัฒนาการของเด็ก	2	16.67
1.5 การจัดเตรียมอาคารและสถานที่		
1.5.1 หลักการที่ใช้ในการจัดเตรียมอาคารสถานที่		
- เพียงพอกับจำนวนผู้เรียนและสามารถปรับใช้กับกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย	29	80.56
- ยึดหลักประโยชน์และประหยัด	14	38.89
- เหมาะสมกับวัยและส่งเสริมสุขภาพอนามัยของผู้เรียน	10	27.78
- มีสภาพมั่นคง แข็งแรงปลอดภัยและใช้งานได้	9	25.00
1.5.2 ปัญหาในการจัดเตรียมอาคาร สถานที่ (N=36)		
- ไม่ประสบปัญหา	34	94.44
- ประสบปัญหา	2	5.56
ปัญหาที่ประสบ (N=2)		
- อาคารสถานที่ไม่เพียงพอหรือมีสภาพชำรุดทรุดโทรม	2	100.00
- ขาดงบประมาณในการปรับปรุงตกแต่งอาคารสถานที่	2	100.00
1.6 การเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร		
1.6.1 การเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน		
- ไม่มีการเตรียม	0	0.00
- มีการเตรียม	36	100.00
1.6.2 วิธีการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร (N=36)		
- จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำหลักสูตร	33	91.67
- มอบหมายให้ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรแล้วจัดทำแผนการสอน	32	88.89
- เชิญบุคลากรที่เกี่ยวข้องมาให้คำแนะนำในการจัดทำหลักสูตร	16	44.44
- ระดมสมองช่วยกันจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร	7	19.44

ตารางที่ 21 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
1.6.3 ชนิดของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่จะต้องจัดหา		
- หลักสูตรแกนของจังหวัด	36	100.00
- แผนการสอน	36	100.00
- หนังสืออ่านประกอบเรื่องกองทุนหมู่บ้าน	30	83.33
- ใบงาน ใบความรู้	28	77.78
- หนังสือส่งเสริมความรู้สำหรับครูและนักเรียน	18	50.00
- แบบทดสอบ	15	41.67
- แบบฝึกหัด	13	36.11
- คู่มือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุน	5	13.89
1.6.4 วิธีการจัดหาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร (N=36)		
- รับเอกสารจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง	24	66.67
- โรงเรียนจัดทำเพิ่มเติมโดยครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้หรือบุคลากรที่ได้รับมอบหมาย	23	63.89
- จัดหาเพิ่มเติมโดยขอจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	22	61.11
- จัดหาโดยการซื้อเพิ่มเติม	1	2.78
1.6.5 ปัญหาการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร(N=36)		
- ไม่ประสบปัญหา	16	44.44
- ประสบปัญหา	20	55.56
ปัญหาที่ประสบ (N=20)		
- บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรและประกอบหลักสูตร	11	55.00
- งบประมาณไม่เพียงพอ	8	40.00
- บุคลากรไม่ให้ความสำคัญและความสนใจ	7	35.00
- ขาดเอกสารสำหรับการศึกษาค้นคว้าในเรื่องกองทุนหมู่บ้าน	7	35.00
- เวลาในการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรมีน้อย	1	5.00

ตารางที่ 21 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
1.7 การจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน		
1.7.1 การจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน		
- ไม่มีการจัดเตรียม	0	0.00
- มีการจัดเตรียม	36	100.00
1.7.2 วิธีการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน (N=36)		
- ส่งเสริมให้ครูนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้หรือใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น	31	86.11
- จัดหาสื่อการสอนโดยการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	22	61.11
- วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหาวิชาตามหลักสูตรแล้วพิจารณาว่าควรจัดสื่ออะไร	14	38.89
- สสำรวจหรือสอบถามประเภท จำนวนสื่อ ความต้องการใช้สื่อของครูผู้สอน	9	25.00
- บันทึกเสนอให้ผู้บริหารทราบล่วงหน้า	1	2.78
1.7.3 ประเภทของวัสดุและสื่อการสอน (N=36)		
- สื่อประเภทลหุภัณฑ์ เช่น หนังสือ รูปภาพ แผนภูมิ ฯลฯ	32	88.89
- สื่อประเภทครุภัณฑ์ เช่น คอมพิวเตอร์	9	25.00
- สถานที่จริง เช่น กองทุนหมู่บ้าน	6	16.67
- สื่อประเภทเทคนิควิธีการ เช่น การสอนแบบโครงการ การบรรยาย	4	11.11
1.7.4 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อในโรงเรียน (N=36)		
- ครูผู้สอน	33	91.67
- ผู้บริหาร	14	38.89
- ผู้เรียน	11	30.56
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เช่น ประธานกองทุนหมู่บ้าน	3	8.33
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	2	5.56
- ผู้นำชุมชน	1	2.78
- เจ้าหน้าที่โสตทัศนวัสดุและอุปกรณ์	1	2.78

ตารางที่ 21 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
1.7.5 ปัญหาการจัดเตรียมวัสดุและสื่อเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน (N=36)		
- ไม่ประสบปัญหา	13	36.11
- ประสบปัญหา	23	63.89
ปัญหาที่ประสบ (N=23)		
- วัสดุ อุปกรณ์ในการผลิตสื่อไม่เพียงพอ	16	69.57
- ขาดเอกสารและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม	14	60.87
- บุคลากรขาดความรู้และทักษะในการผลิตสื่อ	5	21.74
1.8 การจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล		
1.8.1 การจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการจัดเตรียม	4	11.11
- มีการจัดเตรียม	32	88.89
1.8.2 วิธีการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล (N=32)		
- จัดเตรียมเอกสารความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ให้บุคลากรศึกษา	24	75.00
- ประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวัดผลและ ประเมินผล	9	28.13
- จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล	7	21.88
- มอบหมายให้ครูผู้สอนไปดำเนินการเอง	2	6.25
1.8.3 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล (N=32)		
- ครูผู้สอน	30	93.75
- ผู้เรียน	14	43.75
- ผู้บริหาร	12	37.50
- คณะกรรมการสถานศึกษา	11	34.38
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	3	9.38
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	2	6.25
1.8.4 ปัญหาการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล (N=32)		
- ไม่ประสบปัญหา	25	78.13
- ประสบปัญหา	7	21.88

ตารางที่ 21 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
ปัญหาที่ประสบ (N=7)		
- บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผล	5	71.43
- ขาดการพิจารณาถึงการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้วัดผลและประเมินผล	4	57.14
- ขาดการกำหนดระยะเวลาในการวัดผลและประเมินผล	1	14.29
1.9 การจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน		
1.9.1 การจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน		
- ไม่มีการจัดเตรียม	4	11.11
- มีการจัดเตรียม	32	88.89
1.9.2 วิธีการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน (N=32)		
- ประชุมชี้แจงให้ทราบและแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตามผล	18	56.25
- ส่งเสริมให้ครูผู้สอนไปศึกษาอบรมหาความรู้เพิ่มเติม	13	40.63
- เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูผู้สอน	13	40.63
- ผู้บริหารและครูผู้สอนสร้างเครื่องมือนิเทศและติดตามผล	4	12.50
1.9.3 ประเด็นหรือสาระที่ใช้ในการจัดเตรียมการนิเทศและติดตามผลการเรียน (N=32)		
- การผลิตหรือการจัดหาสื่อการสอนและการใช้แหล่งการเรียนรู้ในห้องเรียน	26	81.25
- เทคนิคการสอนและวิธีสอน	13	40.63
- การสร้างเครื่องมือและการใช้เครื่องมือการวัดผลและประเมินผล	13	40.63
- การพัฒนาบุคลิกภาพและศักยภาพของครูผู้สอนด้วยการสร้างขวัญและกำลังใจ	8	25.00
1.9.4 ผู้มีส่วนร่วมจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน (N=32)		
- ผู้บริหาร	23	71.88
- ครูผู้สอน	20	62.50
- ผู้ปกครองและชุมชน	14	43.75
- ประธานกองทุนหมู่บ้าน	1	3.13

ตารางที่ 21 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
1.9.5 ปัญหาที่ประสบในการจัดเตรียมการนิเทศติดตาม		
ผลการเรียน (N=32)		
- ไม่ประสบปัญหา	24	75.00
- ประสบปัญหา	8	25.00
ปัญหาที่ประสบ (N=8)		
- ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการนิเทศติดตามผล	5	62.50
- ขาดการวางแผนการนิเทศติดตามผล	5	62.50
- ขาดแหล่งความรู้ในการจัดทำเครื่องมือนิเทศติดตามผล	2	25.00
- ขาดความร่วมมือจากบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1	12.50
1.10 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร		
1.10.1 การประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตรในโรงเรียน		
- ไม่มีการประชาสัมพันธ์	0	0.00
- มีการประชาสัมพันธ์	36	100.00
1.10.2 วิธีการประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร (N=36)		
- จัดประชุมชี้แจงการจัดหลักสูตรให้ผู้ปกครอง ชุมชน รับทราบ	23	63.89
- จัดทำเอกสาร แผ่นพับประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร	15	41.67
- จัดทำประชาพิจารณ์ในระดับจังหวัด โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	7	19.44
- ประชาสัมพันธ์ทางสถานีวิทยุ โทรทัศน์	4	11.11
- หอกระจายข่าว ประจำหมู่บ้าน	4	11.11
- จัดนิทรรศการ	3	8.33
- จัดทำเอกสารหลักสูตรแจกแก่ผู้สนใจ	1	2.78
1.10.3 ผู้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร (N= 36)		
- ผู้บริหาร	24	66.67
- ครูผู้สอน	24	66.67
- ผู้ปกครองและชุมชน	24	66.67
- ผู้เรียน	18	50.00
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	2	5.56

ตารางที่ 21 (ต่อ)

การเตรียมการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
- พัฒนาการอำเภอ	1	2.78
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เช่น ประธานกองทุนหมู่บ้าน	1	2.78
1.10.4 ปัญหาในการประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร (N=36)		
- ไม่ประสบปัญหา	26	72.22
- ประสบปัญหา	10	27.78
ปัญหาที่ประสบ (N=36)		
- เวลาในการประชาสัมพันธ์มีน้อย เนื่องจากมีงานที่รับผิดชอบมาก	5	13.89
- ขาดงบประมาณในการจัดทำเอกสารการประชาสัมพันธ์	5	13.89
- ผู้ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักการ ประชาสัมพันธ์หลักสูตร	2	5.56
- ขาดความร่วมมือและการประสานงานจากคณะกรรมการ ดำเนินการประชาสัมพันธ์	1	2.78
- บุคลากรในโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ หลักสูตร	1	2.78

จากตารางที่ 21 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการใช้หลักสูตรของโรงเรียนนำร่อง ในด้านการเตรียมการจัดหลักสูตร ซึ่งให้ข้อมูลโดยครูผู้สอน ในภาพรวม ปรากฏผลดังนี้

ในด้านการวางแผนการจัดหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า วิธีการที่โรงเรียนใช้ในการวางแผนการจัดหลักสูตร คือ การประชุมเพื่อวางแผนการทำงานโดยการแต่งตั้ง และมอบหมายงาน คิดเป็นร้อยละ 77.78 รองลงมา คือ การศึกษาจุดมุ่งหมาย หลักการและโครงสร้างของหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 72.22 และการเตรียมความพร้อมในด้านบุคลากรอาคารสถานที่ สื่อและวัสดุการสอน คิดเป็นร้อยละ 33.33 โดยผู้มีส่วนร่วมในการเตรียมการวางแผนการจัดหลักสูตรส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 94.44 รองลงมา คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 75.00 และฝ่ายวิชาการของโรงเรียน กับ ประธานกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 13.89 เท่ากัน

สำหรับผลพลอยได้ที่โรงเรียนได้รับในการวางแผนการจัดหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนเกินกว่าครึ่งระบุว่า สามารถช่วยในการตัดสินใจสถานการณ์ปัจจุบันและเตรียมการแก้ไขปัญหาในอนาคต คิดเป็นร้อยละ 58.33 รองลงมา คือ เป็นเครื่องมือในการติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรให้บรรลุตามเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 55.56 และทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คิดเป็นร้อยละ 50.00

ส่วนปัญหาที่ประสบในการวางแผนการจัดหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนเกินกว่าครึ่งระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 52.78 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 47.22 ซึ่งปัญหาที่ประสบ คือ งบประมาณไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมา คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ คิดเป็นร้อยละ 30.56 และเวลาในการเตรียมวางแผนการจัดหลักสูตรมีน้อย คิดเป็นร้อยละ 8.33

ในด้านการประสานงาน พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการประสานงานกับบุคลากรภายในหน่วยงานและภายนอกหน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยวิธีการที่ใช้ประสานงานการจัดหลักสูตรส่วนใหญ่ คือ การทำหนังสือขอความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 88.89 รองลงมา คือ การประชุมชี้แจงคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 50.00 และการมอบอำนาจ คิดเป็นร้อยละ 8.33 สำหรับผลพลอยได้ที่โรงเรียนได้รับในการประสานงานการจัดหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ทำให้มีการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 88.89 รองลงมา คือ ทำให้การจัดหลักสูตรบรรลุวัตถุประสงค์ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้เร็วขึ้น คิดเป็นร้อยละ 61.11 และช่วยในการพัฒนาและปรับปรุงองค์กร คิดเป็นร้อยละ 30.00

ส่วนปัญหาในการประสานงานกับบุคลากร ชุมชนและหน่วยงานพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 86.11 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 13.89 ซึ่งปัญหาที่ประสบ คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความร่วมมือและความเข้าใจ กับ งบประมาณไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 40.00 เท่ากัน และเวลาในการประสานงานมีน้อย คิดเป็นร้อยละ 20.00

เมื่อพิจารณาในด้านการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า มีการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรเพื่อจัดหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 94.44 และไม่มี การจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 5.56 โดยวิธีการที่ใช้ในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรส่วนใหญ่ คือ จัดการประชุมเพื่อเตรียมใช้หลักสูตร กับ การแจกเอกสารหรือหนังสือให้ศึกษาค้นคว้า คิดเป็นร้อยละ 70.59 เท่ากัน และจัดการสัมมนาโดยเชิญผู้มีความรู้เรื่องกองทุนหรือเรื่องหลักสูตรมาให้ความรู้ คิดเป็นร้อยละ 44.12

สำหรับหลักการในการจัดเตรียมบุคลากรเพื่อปฏิบัติการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ ระบุว่า จัดตามความรู้ความสามารถ คิดเป็นร้อยละ 76.47 รองลงมา คือ การพิจารณาจากวุฒิ การศึกษา คิดเป็นร้อยละ 44.12 และจัดตามความสมัคร ความสนใจ คิดเป็นร้อยละ 41.18 ซึ่ง ประเด็นหรือสาระในการจัดเตรียมบุคลากรส่วนใหญ่ คือ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการจัดหลักสูตร ท้องถิ่นฯ กองทุนหมู่บ้าน กับ ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน คิดเป็นร้อยละ 94.12 เท่ากัน และเทคนิคและวิธีสอน คิดเป็นร้อยละ 52.94 โดยผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมความพร้อม ของบุคลากรส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 79.41 รองลงมา คือ คณะกรรมการจัดทำ หลักสูตร ในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 58.82 และบุคลากรในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 14.71

ส่วนปัญหาในการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร พบว่า ครูผู้สอนเกินกว่าครึ่งระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 58.82 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 41.18 ซึ่งปัญหาที่ ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดเอกสารประกอบหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 64.29 รองลงมา คือ ขาดการ สสำรวจความพร้อมของบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 35.71 และบุคลากรไม่ให้ความสำคัญและ ความสนใจ คิดเป็นร้อยละ 28.57

ในด้านการจัดตารางสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการจัดตารางสอน คิดเป็น ร้อยละ 100.00 โดยหลักการส่วนใหญ่ที่ใช้ในการจัดตารางสอน คือ คำนึงถึงโครงสร้างของ หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 63.89 รองลงมา คือ การกำหนดชั่วโมงมีความยืดหยุ่น คิดเป็นร้อยละ 55.56 และสอดคล้องกับลักษณะวิชาและพัฒนาการของเด็ก คิดเป็นร้อยละ 44.44 โดยประเภท ของการจัดตารางสอนที่จัด พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า คือ มีการจัดตารางสอนแบบยืดหยุ่น คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยผู้มีส่วนร่วมในการจัดตารางสอนส่วนใหญ่ คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 77.78 รองลงมา คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 44.44 และฝ่ายวิชาการโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 27.78

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดตารางสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 66.67 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 33.33 ซึ่งปัญหา ที่ประสบ คือ เวลาไม่เพียงพอกับเนื้อหาที่จะใช้สอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 และจัดเวลาไม่ สอดคล้องกับวัยและพัฒนาการของเด็ก คิดเป็นร้อยละ 16.67

เมื่อพิจารณาในด้านการจัดเตรียมอาคารและสถานที่ พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ยึดหลักการที่ใช้ในการจัดเตรียมอาคารสถานที่ คือ เพียงพอกับจำนวนผู้เรียนและสามารถปรับ ใช้กับกิจกรรม การเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 80.56 รองลงมา คือ ยึดหลัก ประโยชน์และประหยัด คิดเป็นร้อยละ 38.89 และเหมาะสมกับวัยและส่งเสริมสุขภาพอนามัยของ ผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 27.78

ส่วนของปัญหาในการจัดเตรียมอาคารสถานที่ พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 94.44 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 5.56 ซึ่งปัญหาที่ประสบ คือ อาคารสถานที่ไม่เพียงพอหรือมีสภาพชำรุดทรุดโทรม และขาดงบประมาณในการปรับปรุงตกแต่งอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน

ในด้านการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยวิธีที่ใช้ส่วนใหญ่ คือ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 91.67 รองลงมา คือ มอบหมายให้ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรแล้วจัดทำแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 88.89 และเชิญบุคลากรที่เกี่ยวข้องมาให้คำแนะนำในการจัดทำหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 44.44

สำหรับชนิดของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่จะต้องจัดหา เพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า คือ หลักสูตรแกนของจังหวัด กับ แผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน และหนังสืออ่านประกอบเรื่องกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ซึ่งวิธีการจัดหาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ส่วนใหญ่ คือ การรับเอกสารจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมา คือ โรงเรียนจัดทำเพิ่มเติมโดยครูผู้สอน หรือบุคลากรที่ได้รับมอบหมาย คิดเป็นร้อยละ 63.89 และจัดหาเพิ่มเติมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 61.61

ส่วนปัญหาที่ประสบในการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนเกินกว่าครึ่งระบุว่า ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 55.56 และไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 44.44 ซึ่งปัญหาที่ประสบเกินกว่าครึ่ง คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 55.00 รองลงมา คือ งบประมาณไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 40.00 และบุคลากรไม่ให้ความสำคัญและความสนใจ กับ ขาดเอกสารสำหรับการศึกษา ค้นคว้าในเรื่องกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 35.00 เท่ากัน

เมื่อพิจารณาในด้านการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยวิธีการที่ใช้ในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน คือ ส่งเสริมให้ครูนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้หรือใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 86.11 รองลงมาคือ จัดหาสื่อการสอนโดยการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 61.11 และวิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหาวิชาตามหลักสูตรแล้วพิจารณาว่าควรจัดสื่ออะไร คิดเป็นร้อยละ 38.89

สำหรับประเภทของวัสดุและสื่อการสอนที่ใช้เพื่อปฏิบัติการสอน พบว่า ส่วนใหญ่ระบุว่า คือ สื่อประเภทลหุภัณฑ์ เช่น หนังสือ รูปภาพ แผนภูมิ ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ 88.89 รองลงมา คือ สื่อประเภทครุภัณฑ์ เช่น คอมพิวเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 25.00 และสถานที่จริง เช่น กองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 16.67 โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอนในโรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 91.67 รองลงมา คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 38.89 และผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 30.56

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 63.89 และไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 36.11 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ วัสดุ อุปกรณ์ในการผลิตสื่อไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 69.57 รองลงมา คือ ขาดเอกสารและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 60.87 และบุคลากรขาดความรู้และทักษะในการผลิตสื่อ คิดเป็นร้อยละ 21.74

ในด้านการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า มีการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 88.89 และไม่มีการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 11.11 ซึ่งวิธีการที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผลส่วนใหญ่ คือ จัดเตรียมเอกสารความรู้ให้บุคลากรศึกษา คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมา คือ การประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 28.13 และจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 21.88 โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผลส่วนใหญ่ คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 93.75 รองลงมา คือ ผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 43.75 และผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 37.50

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหาในการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 78.13 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 21.88 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 71.43 รองลงมา คือ ขาดการพิจารณาถึงการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้วัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 57.14 และขาดการกำหนดระยะเวลาในการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 14.29

เมื่อพิจารณาถึงการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า มีการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน คิดเป็นร้อยละ 88.89 และไม่มีการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน คิดเป็นร้อยละ 11.11 โดยวิธีการที่ใช้ในการนิเทศติดตามผลการเรียน พบว่าครูผู้สอนเกินกว่าครึ่งระบุว่า คือ การประชุมชี้แจงให้ทราบและแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตามผล คิดเป็นร้อยละ 56.25 และส่งเสริมให้ครูไปศึกษาอบรมหาความรู้เพิ่มเติม กับ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 40.63 เท่ากัน

สำหรับประเด็นหรือสาระที่ใช้ในการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียนส่วนใหญ่ คือ การผลิตหรือจัดหาสื่อการสอนและการใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 81.25 และ เทคนิคการสอนและวิธีสอน กับ การสร้างเครื่องมือและการใช้เครื่องมือการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 40.63 เท่ากัน โดยผู้มีส่วนร่วมจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 71.88 รองลงมาคือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 62.50 และผู้ปกครองและชุมชน คิดเป็นร้อยละ 43.75

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดเตรียมการนิเทศการติดตามผลการเรียน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 75.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 25.00 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการนิเทศติดตามผล กับ ขาดการวางแผนการนิเทศติดตามผล คิดเป็นร้อยละ 62.50 เท่ากัน และขาดแหล่งความรู้ในการจัดทำ เครื่องมือนิเทศติดตามผล คิดเป็นร้อยละ 25.00

เมื่อพิจารณาในด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 100.00 ซึ่งวิธีการที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรส่วนใหญ่ คือ จัดประชุมชี้แจงการจัดหลักสูตรให้ผู้ปกครอง ชุมชน รับทราบ คิดเป็นร้อยละ 63.89 รองลงมา คือ จัดทำเอกสาร แผ่นพับประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 41.67 และ จัดทำประชาสัมพันธ์ในระดับจังหวัดโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 19.44 โดยผู้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตรส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครองและชุมชน คิดเป็นร้อยละ 66.67 เท่ากัน

ส่วนปัญหาที่ประสบในการประชาสัมพันธ์หลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 72.22 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 27.78 ซึ่งปัญหาที่ประสบ คือ เวลาในการประชาสัมพันธ์มีน้อยเนื่องจากมีงานที่รับผิดชอบมาก กับ ขาดงบประมาณในการจัดทำเอกสารการประชาสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 13.89 เท่ากัน และผู้ที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักการประชาสัมพันธ์หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 5.56

ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ของโรงเรียนนำร่อง ในด้าน
การดำเนินการจัดหลักสูตร ตามการให้ข้อมูลของครูผู้สอน ในภาพรวม

การดำเนินการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
2. การดำเนินการจัดหลักสูตร		
2.1 การจัดทำแผนการสอน		
2.1.1 การจัดทำแผนการสอน		
- ไม่มีการจัดทำแผนการสอน	0	0.00
- มีการจัดทำแผนการสอน	36	100.00
2.1.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดทำแผนการสอน (N=36)		
- 1 สัปดาห์ก่อนสอน	29	80.56
- 1 เดือนก่อนสอน	6	16.67
- แผนการสอนตลอดปี	1	2.78
2.1.3 การศึกษาเอกสารก่อนดำเนินการจัดทำแผนการสอน(N=36)		
- ไม่มีการศึกษาเอกสาร	0	0.00
- มีการศึกษาเอกสาร	36	100.00
2.1.4 เอกสารที่ใช้ศึกษาก่อนการจัดทำแผนการสอน (N=36)		
- หลักสูตรท้องถิ่นกองทุนหมู่บ้านที่โรงเรียนจัดทำขึ้น	32	88.89
- เอกสารประกอบการสอนเรื่องกองทุนหมู่บ้าน	30	83.33
- หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของกรมวิชาการ	29	80.56
- หลักสูตรแกนเรื่องกองทุนหมู่บ้านของจังหวัด	3	8.33
2.1.5 วิธีการดำเนินการจัดทำแผนการสอน (N=36)		
- วิเคราะห์หลักสูตรโดยการศึกษาหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหา แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล	32	88.89
- จัดกิจกรรมให้เหมาะกับจุดประสงค์ เลือกสื่อโดยเน้นสื่อที่ สามารถจัดหาหรือจัดทำในท้องถิ่น	23	63.89
- ปรับจุดประสงค์ เนื้อหาสาระ ให้สอดคล้องกับกิจกรรม	19	52.78
- กำหนดวิธีการวัดผล เกณฑ์ เครื่องมือในการวัดและประเมินผล	15	41.67

ตารางที่ 22 (ต่อ)

การดำเนินการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
2.1.6 การส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนการสอน (N=36)		
- ผู้บริหารกระตุ้นให้ส่งแผนการสอนให้ตรวจก่อนนำไปใช้สอน	23	63.89
- ให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอน	23	63.89
- มีการนิเทศการใช้แผนการสอนในชั้นเรียน	19	52.78
- ให้บริการเอกสารตำราสำหรับการค้นคว้า	15	41.67
2.1.7 ผลพลอยได้ในการจัดทำแผนการสอนที่โรงเรียนได้รับ (N=36)		
- ทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุจุดหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	24	66.67
- กำหนดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าและสามารถช่วยแก้ปัญหาเมื่อครูผู้สอนคนอื่นมาสอนแทนได้	24	66.67
- เป็นการเพิ่มประสบการณ์และศักยภาพการสอนของครูผู้สอน	23	63.89
- สร้างความร่วมมือและประสานงานอันดีระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอน	13	36.11
2.1.8 ปัญหาในการจัดทำแผนการสอน (N=36)		
- ไม่ประสบปัญหา	22	61.11
- ประสบปัญหา	14	38.89
ปัญหาที่ประสบ (N=14)		
- ไม่มีเอกสารสำหรับศึกษาค้นคว้า	10	71.43
- มีภาระงานสอนมากจนไม่มีเวลาจัดทำแผนการสอนเพราะสอนหลายวิชา	9	64.29
- บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการสอน	5	35.71
2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร		
2.2.1 การเตรียมการก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและ		
กิจกรรมเสริมหลักสูตร		
- ไม่มีการเตรียมการ	0	0.00
- มีการจัดเตรียม	36	100.00

ตารางที่ 22 (ต่อ)

การดำเนินการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
2.2.2 วิธีการเตรียมการก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (N=36)		
- ศึกษาค้นคว้าความรู้จากเอกสาร ตำรา คู่มือครู	32	88.89
- จัดเตรียมสื่อ ใบงาน การวัดผลให้พร้อม	29	80.56
- ศึกษาแผนการสอนแต่ละครั้งอย่างละเอียด	26	72.22
2.2.3 หลักการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (N=36)		
- จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	29	80.56
- สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา	27	75.00
- ใช้กิจกรรมที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นส่งเสริมให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้	24	66.67
- มีการวัดและประเมินผลเป็นระยะๆ ให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อเป็นข้อมูลใช้พัฒนาผู้เรียน	13	36.11
- สอดคล้องกับวัย ความถนัด ความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล	12	33.33
- ให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงและลงมือปฏิบัติ	3	8.33
2.2.4 หลักการในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร (N=36)		
- ไม่นำคะแนนมาเป็นสิ่งเร้า เน้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ผู้เรียนเห็นคุณค่า	28	77.78
- กิจกรรมนั้นผู้เรียนเลือกตามความถนัด ความสนใจ	26	72.22
- อยู่ภายใต้การดูแลของผู้บริหารและสถานศึกษา	8	22.22
2.2.5 ประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่โรงเรียนจัด (N=36)		
- การนำนักเรียนไปทัศนศึกษา/ดูงาน นอกสถานที่หรือไปแหล่งเรียนรู้	32	88.89
- กิจกรรมการจัดนิทรรศการผลงานนักเรียน	28	77.78
- การเชิญวิทยากรภายนอก เช่น ประธานกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนมาให้ความรู้	24	66.67
- การจัดตั้งกลุ่มกิจกรรมตามความสนใจ เช่น กลุ่มกองทุนจำลอง กลุ่มทำไข่เค็ม กลุ่มผลิตดอกไม้ ฯลฯ	4	11.11

ตารางที่ 22 (ต่อ)

การดำเนินการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
2.2.6 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและ กิจกรรมเสริมหลักสูตร (N=36)		
- ครูผู้สอน	32	88.89
- ผู้เรียน	31	86.11
- ผู้บริหาร	27	75.00
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เช่น ประธานกองทุน	26	72.22
- ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง	9	25.00
2.2.7 ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรม เสริมหลักสูตร (N=36)		
- ไม่ประสบปัญหา	21	58.33
- ประสบปัญหา	15	41.67
ปัญหาที่ประสบ (N=36)		
- เวลาไม่เพียงพอสำหรับการจัดกิจกรรม	11	30.56
- ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอน เช่น สื่อ	8	22.22
- ขาดแหล่งศึกษาค้นคว้าอ้างอิง สำหรับผู้เรียนและครูผู้สอน	7	19.44
2.3 การใช้สื่อการเรียนการสอน		
2.3.1 การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน		
- ไม่มีการเลือกใช้สื่อ	0	0.00
- มีการเลือกใช้สื่อ	36	100.00
2.3.2 หลักการเลือกสื่อการสอน (N=36)		
- สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาการเรียนการสอน	36	100.00
- สื่อมีความน่าสนใจ กระตุ้นส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้	17	47.22
- มีคุณภาพ ทันสมัย เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น	15	41.67
- เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	15	41.67
- ประหยัดประโยชน์หรือหาได้ง่ายราคาไม่แพง	14	38.89
2.3.3 ชนิดของสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (N=36)		
- การศึกษาสถานการณ์จริงจากแหล่งข้อมูลในท้องถิ่น	35	97.22
- หนังสือหรือเอกสารเรื่องกองทุนหมู่บ้าน	26	72.22

ตารางที่ 22 (ต่อ)

การดำเนินการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
- รูปภาพ	25	69.44
- แผนภูมิ	4	11.11
- วีดิทัศน์	3	8.33
2.3.4 ปัญหาในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน (N=36)		
- ไม่ประสบปัญหา	12	33.33
- ประสบปัญหา	24	66.67
ปัญหาที่ประสบ (N=24)		
- ขาดแคลนสื่อที่เป็นเอกสารสิ่งพิมพ์ที่สอดคล้องกับเรื่องที่จะสอน	20	83.33
- สื่อไม่เพียงพอกับความต้องการและมีคุณภาพเพียงพอ	15	62.50
- ขาดความชำนาญในการสร้างหรือผลิตสื่อ	2	8.33
- ไม่มีสื่อด้านเทคโนโลยี เช่น วีดิทัศน์เรื่องกองทุน	1	4.17
2.4 การจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน		
2.4.1 การจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน		
- ไม่มีการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน	0	0.00
- มีการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน	36	100.00
2.4.2 หลักการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน (N=36)		
- ความเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียนไม่แออัด	25	69.44
- ครูผู้สอนและผู้เรียนสามารถมองเห็นกันและกันได้อย่างชัดเจน	22	61.11
- เหมาะกับวัยและส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน	17	47.22
- กิจกรรมนั้นผู้เรียนเลือกตามความถนัด ความสนใจ	14	38.89
- ปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอก แสงสว่างเพียงพอ	13	36.11
2.4.3 ลักษณะการจัดบรรยากาศทางกายภาพและทางจิตใจ (N=36)		
- มีบรรยากาศสนุกสนานร่าเริงและเป็นมิตร	26	72.22
- ผู้เรียนมีระเบียบวินัยและปฏิบัติตามกฎของชั้นเรียน	25	69.44
- บรรยากาศของห้องเรียนมีสีสันทนดู อากาศถ่ายเทได้สะดวก	24	66.67
- ห้องเรียนถูกสุขลักษณะ พร้อมต่อการสอนในแต่ละครั้ง	18	50.00
- จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนให้พร้อม	1	2.78

ตารางที่ 22 (ต่อ)

การดำเนินการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
2.4.4 ปัญหาในการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน (N=36)		
- ไม่ประสบปัญหา	29	80.56
- ประสบปัญหา	7	19.44
ปัญหาที่ประสบ (N=7)		
- ขาดงบประมาณในการปรับปรุงตกแต่งห้อง	6	85.71
- จำนวนนักเรียนต่อห้องเรียนมากเกินไป	1	14.29
- ไม่มีห้องสำหรับฝึกปฏิบัติการสอนเรื่องการจัดตั้งกองทุนโดยตรง	1	14.29
2.5 การวัดผลและประเมินผล		
2.5.1 การวัดผลและประเมินผล		
- ไม่มีการดำเนินการวัดผลและประเมินผล	0	0.00
- มีการดำเนินการวัดผลและประเมินผล	36	100.00
2.5.2 จุดมุ่งหมายที่ดำเนินการวัดผลและประเมินผล (N=36)		
- เพื่อประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน	31	86.11
- เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน	27	75.00
- เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหาในการเรียน	15	41.67
2.5.3 ช่วงระยะเวลาที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผล (N=36)		
- การวัดผลหลังการเรียน	34	94.44
- การวัดผลก่อนเรียน	24	66.67
- การวัดผลระหว่างเรียน	21	58.33
2.5.4 หลักการที่ยึดเป็นแนวทางในการวัดผลและประเมินผล (N=36)		
- วิเคราะห์เรื่องที่จะประเมิน โดยดูจากจุดประสงค์	21	58.33
- ใช้วิธีการวัดที่หลากหลายและส่งเสริมการวัดและประเมินผลตนเอง	20	55.56
- ประเมินให้ครบทุกทักษะทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ	19	52.78
- สร้างเครื่องมือให้เหมาะกับจุดมุ่งหมายในการวัด เช่น แบบทดสอบ แบบสังเกต ฯลฯ	18	50.00
- เลือกรูปแบบการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย	16	44.44

ตารางที่ 22 (ต่อ)

การดำเนินการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
2.5.5 ผู้มีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล (N=36)		
- ครูผู้สอน	34	94.44
- ผู้เรียน	28	77.78
- ผู้บริหาร	17	47.22
- คณะกรรมการสถานศึกษา	9	25.00
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	1	2.78
- ผู้ปกครอง	1	2.78
2.5.6 ปัญหาในการวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตร (N=36)		
- ไม่ประสบปัญหา	28	77.78
- ประสบปัญหา	8	22.22
ปัญหาที่ประสบ (N=8)		
- ขาดทักษะ เทคนิคการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้วัดผลและประเมินผล	6	75.00
- การวัดผลและประเมินผลไม่ได้ทำเป็นระยะๆ และไม่สม่ำเสมอ	4	50.00
- ขาดความรู้ ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผล	2	25.00
2.6 การสอนซ่อมเสริม		
2.6.1 การสอนซ่อมเสริมผู้เรียน		
- ไม่มีการสอนซ่อมเสริม	24	66.67
- มีการสอนซ่อมเสริม	12	33.33
2.6.2 ช่วงเวลาที่ใช้ในการสอนซ่อมเสริม (N=12)		
- สอนหลังเลิกเรียน	9	75.00
- สอนช่วงพักกลางวัน	5	41.67
- สอนช่วงเข้าก่อนเข้าเรียน	1	8.33
- นัดหมายเพิ่มเติม	1	8.33
- คาบกิจกรรมอิสระ	1	8.33
2.6.3 หลักการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมที่ยึดเป็นแนวปฏิบัติ		
- จัดทำกิจกรรมหรือแบบฝึกที่มีระดับความยากง่ายเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน	8	66.67

ตารางที่ 22 (ต่อ)

การดำเนินการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
- ผู้เรียนกับครูผู้สอนจะกำหนดกิจกรรมร่วมกัน	8	66.67
- จุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริมไม่ใช่การลงโทษแต่เป็นการช่วยเหลือ	7	58.33
2.6.4 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดสอนซ่อมเสริมภายในโรงเรียน		
- ครูผู้สอน	11	91.67
- ผู้เรียน	8	66.67
- ผู้บริหาร	1	8.33
2.6.5 ปัญหาในการสอนซ่อมเสริมหลักสูตรท้องถิ่น (N=12)		
- ไม่ประสบปัญหา	9	75.00
- ประสบปัญหา	3	25.00
ปัญหาที่ประสบ (N=3)		
- ขาดการกำหนดเวลาที่จะใช้สอนซ่อมเสริมเพราะครูผู้สอนมีภาระงานสอนมาก	2	66.67
- ผู้เรียนมีเจตคติที่เป็นลบต่อการสอนซ่อมเสริม	2	66.67
2.7 การนิเทศติดตามผลการเรียน		
2.7.1 การนิเทศติดตามผลการเรียน		
- ไม่มีการนิเทศติดตาม	4	11.11
- มีการนิเทศติดตาม	32	88.89
2.7.2 จุดมุ่งหมายการนิเทศติดตามผลการเรียน (N=32)		
- เพื่อแก้ปัญหาการเรียนของผู้เรียน	25	78.13
- เพื่อปรับปรุงการสอนของครู	24	75.00
- เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้เด็กได้พัฒนาการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ	18	56.25
2.7.3 กิจกรรมการนิเทศผลการเรียนที่ครูผู้สอนได้รับ (N=32)		
- การสนทนาซักถามทางวิชาการ	29	90.63
- การเยี่ยมชั้นเรียน	17	53.13
- การมอบหมายงาน	3	9.38
- การจัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน	1	3.13

ตารางที่ 22 (ต่อ)

การดำเนินการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
2.7.4 ผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามผลการเรียน (N=32)		
- ผู้บริหาร	27	84.38
- บุคลากรที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้นิเทศ	13	40.63
- คณะกรรมการสถานศึกษา	6	18.75
2.7.5 ปัญหาในการนิเทศติดตามผลการเรียน (N=32)		
- ไม่ประสบปัญหา	24	75.00
- ประสบปัญหา	8	25.00
ปัญหาที่ประสบ (N=8)		
- ขาดการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการนิเทศติดตามผล	7	87.50
- บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการนิเทศติดตามผล	3	37.50
- ผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามผลไม่ชี้แจงและทำความเข้าใจกับบุคลากรที่จะรับผิดชอบให้กระจ่าง	1	12.50
- การนิเทศติดตามไม่สม่ำเสมอ	1	12.50

จากตารางที่ 22 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการใช้หลักสูตรของโรงเรียนนาร่อง ในด้านการดำเนินการจัดหลักสูตร ซึ่งให้ข้อมูลโดยครูผู้สอน ในภาพรวม ปรากฏผลดังนี้

ในด้านการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการจัดทำแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยระยะเวลาที่ใช้ในการจัดทำแผนการสอนส่วนใหญ่ คือ 1 สัปดาห์ ก่อนสอน คิดเป็นร้อยละ 80.56 รองลงมา คือ 1 เดือนก่อนสอน คิดเป็นร้อยละ 16.67 และแผนการสอนตลอดปี คิดเป็นร้อยละ 2.78 ซึ่งครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า มีการศึกษาเอกสารก่อนจะดำเนินการจัดทำแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00

สำหรับเอกสารที่ใช้ศึกษาก่อนการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า คือ หลักสูตรท้องถิ่นกองทุนหมู่บ้านที่โรงเรียนจัดทำขึ้น คิดเป็นร้อยละ 88.89 รองลงมา คือ เอกสารประกอบการสอนเรื่องกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 83.33 และหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของกรมวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 80.56

ส่วนวิธีการดำเนินการจัดทำแผนการสอน ส่วนใหญ่ คือ วิเคราะห์หลักสูตรโดยการศึกษาหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหา แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดผล ประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 88.89 รองลงมา คือ จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ เลือกสื่อ โดยเน้นสื่อที่สามารถจัดหาหรือจัดทำในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 63.89 และปรับจุดประสงค์ เนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 52.78

เมื่อพิจารณาในส่วนของการส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอน ส่วนใหญ่ระบุว่า ผู้บริหารกระตุ้นให้ส่งแผนการสอนให้ตรวจก่อนนำไปใช้สอน กับ ให้คำปรึกษา หรือเกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 63.89 เท่ากัน และมีการนิเทศการใช้ แผนการสอนในชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 52.78 สำหรับผลพลอยได้ในการจัดทำแผนการสอนที่ โรงเรียนได้รับส่วนใหญ คือ ทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล กับ กำหนด การเรียนไว้ล่วงหน้าและสามารถช่วยแก้ปัญหาเมื่อครูอื่นมาสอนแทน ได้ คิดเป็นร้อยละ 66.67 เท่ากัน และเป็นการเพิ่มประสบการณ์และศักยภาพการสอนของครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 63.89

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 61.11 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 38.89 ซึ่งปัญหาที่ ประสบส่วนใหญ่ คือ ไม่มีเอกสารสำหรับศึกษาค้นคว้า คิดเป็นร้อยละ 71.43 รองลงมา คือ มีภาระ งานสอนมากจนไม่มีเวลาจัดทำแผนการสอนเพราะสอนหลายวิชา คิดเป็นร้อยละ 64.29 และ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการสอน

ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนทุกคน ระบุว่า มีการเตรียมการก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร คิดเป็น ร้อยละ 100.00 ซึ่งวิธีการที่ใช้ในการเตรียมการก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ ศึกษา ค้นคว้าความรู้จากเอกสาร ตำรา คู่มือครู คิดเป็นร้อยละ 88.89 รองลงมา คือ จัดเตรียมสื่อ ใบงาน การวัดผลให้พร้อม คิดเป็นร้อยละ 80.56 และศึกษาแผนการสอนแต่ละครั้งอย่างละเอียด คิดเป็น ร้อยละ 72.22

สำหรับหลักการที่ยึดเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอน ส่วนใหญ่ระบุว่า คือ การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คิดเป็นร้อยละ 80.56 รองลงมา คือ สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา คิดเป็นร้อยละ 75.00 และใช้กิจกรรมที่ หลากหลายเพื่อกระตุ้นส่งเสริมให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 66.67 และหลักการในการจัด กิจกรรมเสริมหลักสูตรส่วนใหญ่ คือ ไม่นำคะแนนมาเป็นสิ่งจูงใจ เน้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 77.78 รองลงมา คือ กิจกรรมนั้นผู้เรียนเลือกตามความถนัดความสนใจ คิดเป็น ร้อยละ 72.22 และอยู่ภายใต้การดูแลของผู้บริหารและสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 22.22

ในส่วนประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่โรงเรียนจัดส่วนใหญ่ คือ การนำนักเรียนไปทัศนศึกษาดูงาน นอกสถานที่หรือไปแหล่งเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 88.89 รองลงมา คือ กิจกรรมการจัดนิทรรศการผลงานนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 77.78 และการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ คิดเป็นร้อยละ 66.67 โดยผู้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 88.89 รองลงมา คือ ผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 86.11 และผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 75.00

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนเกินกว่าครึ่งระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 58.33 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 41.67 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ เวลาไม่เพียงพอสำหรับการจัดกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 30.56 รองลงมา คือ ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอน เช่น สื่อ คิดเป็นร้อยละ 22.22 และขาดแหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม สำหรับผู้เรียนและครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 19.44

ในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการเลือกใช้สื่อ คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยหลักการที่ใช้ในการเลือกสื่อการสอนส่วนใหญ่ คือ สอดคล้องกับจุดประสงค์ และเนื้อหาการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ สื่อมีความน่าสนใจ กระตุ้นส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 47.22 และมีคุณภาพ ทันสมัย เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นกับ เหมาะสมกับวัยผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 41.67 เท่ากัน ซึ่งชนิดของสื่อการสอนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ คือ การศึกษาจากสถานการณ์จริงจากแหล่งข้อมูลในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 97.22 รองลงมา คือ หนังสือหรือเอกสารเรื่องกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 72.22 และรูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 69.44

ส่วนปัญหาที่ประสบในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 66.67 และไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 33.33 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดแคลนสื่อที่เป็นเอกสารสิ่งพิมพ์ที่สอดคล้องกับเรื่องที่จะสอน คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมา คือ สื่อไม่เพียงพอกับความต้องการและมีคุณภาพเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 62.50 และขาดความชำนาญในการสร้างหรือผลิตสื่อ คิดเป็นร้อยละ 8.33

เมื่อพิจารณาในด้านการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยหลักการที่ใช้ในการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียนส่วนใหญ่ คือ พิจารณาความเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียนไม่แออัด คิดเป็นร้อยละ 69.44 รองลงมา คือ ครูผู้สอนและผู้เรียนสามารถมองเห็นกันและกันได้อย่างชัดเจนคิดเป็นร้อยละ 61.11 และเหมาะกับวัยและส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 47.22

สำหรับลักษณะการจัดบรรยากาศทางกายภาพและทางจิตใจส่วนใหญ่ คือ มีบรรยากาศ สนุกสนานร่าเริงและเป็นมิตร คิดเป็นร้อยละ 72.22 รองลงมา คือ ผู้เรียนมีระเบียบวินัยและปฏิบัติตามกฎของชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 69.44 และบรรยากาศของห้องเรียนมีสีสันทนดู อากาศถ่ายเท ได้สะดวก คิดเป็นร้อยละ 66.67

ส่วนปัญหาที่ประสบในการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน พบว่า ครูผู้สอน ส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหาในการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน คิดเป็นร้อยละ 80.56 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 19.44 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดงบประมาณ ในการปรับปรุงตกแต่งห้อง คิดเป็นร้อยละ 85.71 และ จำนวนนักเรียนต่อห้องมากเกินไป กับ ไม่มีห้องสำหรับฝึกปฏิบัติการสอนเรื่องการจัดตั้งกองทุนโดยตรง คิดเป็นร้อยละ 14.29 เท่ากัน

ในด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการดำเนินการวัดผล และประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยจุดมุ่งหมายที่ดำเนินการวัดผลและประเมินผล ส่วนใหญ่ คือ เพื่อประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 86.11 รองลงมา คือ เพื่อปรับปรุง การจัดการเรียนการสอนของครู คิดเป็นร้อยละ 75.00 และเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหา ในการเรียน คิดเป็นร้อยละ 41.67 ส่วนช่วงระยะเวลาที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผล ส่วนใหญ่ คือ ใช้การวัดผลหลังการเรียน คิดเป็นร้อยละ 94.44 รองลงมา คือ การวัดผลก่อนเรียน คิดเป็น ร้อยละ 66.67 และการวัดผลระหว่างเรียน คิดเป็นร้อยละ 58.33

สำหรับหลักการที่ยึดเป็นแนวทางในการวัดผลและประเมินผล เกินกว่าครึ่ง คือ การ วิเคราะห์เรื่องที่จะประเมินโดยดูจากจุดประสงค์ คิดเป็นร้อยละ 58.33 รองลงมา คือ ใช้วิธีการ วัดผลที่หลากหลายและส่งเสริมการวัดและประเมินผลตนเอง คิดเป็นร้อยละ 55.56 และประเมิน ให้ครบทุกทักษะทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ คิดเป็นร้อยละ 52.78 สำหรับผู้มีส่วนร่วมในการ วัดผลและประเมินผลส่วนใหญ่ คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 94.44 รองลงมา คือ ผู้เรียน คิดเป็น ร้อยละ 77.78 และผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 47.22

ส่วนปัญหาที่ประสบในการวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตร พบว่า ส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 77.78 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 22.22 ซึ่งปัญหาที่ ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดทักษะ เทคนิค การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้วัดผลและประเมินผล คิดเป็น ร้อยละ 75.00 รองลงมา คือ การวัดผลและประเมินผลไม่ได้ทำเป็นระยะๆ และไม่สม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 50.00 และขาดความรู้ ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 25.00

ในด้านการสอนซ่อมเสริม พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่มีการสอนซ่อมเสริม คิดเป็นร้อยละ 66.67 และมีการสอนซ่อมเสริม คิดเป็นร้อยละ 33.33 ซึ่งช่วงเวลาที่ใช้ในการสอนซ่อมเสริม ส่วนใหญ่ คือ สอนหลังเลิกเรียน คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมา คือ สอนช่วงพักกลางวัน คิดเป็นร้อยละ 41.67 และสอนช่วงเช้าก่อนเข้าเรียน นัดหมายเพิ่มเติม และคาบกิจกรรมอิสระ คิดเป็นร้อยละ 8.33 เท่ากัน

สำหรับหลักการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมที่ยึดเป็นแนวปฏิบัติส่วนใหญ่คือจัดกิจกรรมหรือแบบฝึกที่มีระดับความยากง่ายเพื่อให้เหมาะกับผู้เรียน กับ ผู้เรียนกับผู้สอนจะกำหนดกิจกรรมร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 66.67 เท่ากัน และจุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริมไม่ใช่การลงโทษแต่เป็นการช่วยเหลือ โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดสอนซ่อมเสริมภายในโรงเรียน ส่วนใหญ่ คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 91.67 รองลงมา คือ ผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 66.67 และผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 8.33

ส่วนปัญหาที่ประสบในการสอนซ่อมเสริมหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 75.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 25.00 ซึ่งปัญหาที่ประสบคือ ขาดการกำหนดเวลาที่จะใช้สอนซ่อมเสริมเพราะครูมีภาระงานสอนมาก กับ ผู้เรียนมีเจตคติที่เป็นลบต่อการสอนซ่อมเสริม คิดเป็นร้อยละ 66.67 เท่ากัน

ในด้านการนิเทศติดตามผลการเรียน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า มีการนิเทศติดตามผลการเรียน คิดเป็นร้อยละ 88.89 และไม่มีการนิเทศติดตามผลการเรียน คิดเป็นร้อยละ 11.11 โดยจุดมุ่งหมายของการนิเทศส่วนใหญ่ คือ เพื่อแก้ปัญหาการเรียนของผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 78.13 รองลงมา คือ เพื่อปรับปรุงการสอนของครู คิดเป็นร้อยละ 75.00 และเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้เด็กได้พัฒนาการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ คิดเป็นร้อยละ 56.25

เมื่อพิจารณาถึงกิจกรรมการนิเทศติดตามผลที่ครูผู้สอนได้รับ ส่วนใหญ่ คือ การสนทนาซักถามทางวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 90.63 รองลงมา คือ การเยี่ยมชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 53.13 และการมอบหมายงาน คิดเป็นร้อยละ 9.38 โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามผลการเรียน ส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 84.38 และบุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้นิเทศ คิดเป็นร้อยละ 40.63 และคณะกรรมการสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 18.75

ส่วนปัญหาที่ประสบในการนิเทศติดตามผล พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 75.00 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 25.00 ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่ที่ประสบ คือ ขาดการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการนิเทศติดตามผล คิดเป็นร้อยละ 87.50 รองลงมา คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการนิเทศติดตามผล คิดเป็นร้อยละ 37.50 และผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามผลไม่ชี้แจงและทำความเข้าใจกับบุคลากรที่จะรับผิดชอบให้กระจ่าง กับ การนิเทศติดตามไม่สม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 12.50 เท่ากัน

ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการนิเทศติดตาม
ประเมินผลการจัดหลักสูตร ของครูผู้สอน ในภาพรวม

การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
3. การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร		
3.1 การนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร		
3.1.1 การนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการนิเทศติดตามประเมินผล	1	2.78
- มีการนิเทศติดตามประเมินผล	35	97.22
3.1.2 กิจกรรมนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมจัดหลักสูตร (N=35)		
- การสนทนา ชักถามเพื่อสรุปปัญหาและหาทางช่วยเหลือ	29	82.86
- การประชุมชี้แจง	18	51.43
- การมอบหมายงานและรายงานผล	6	17.14
- การสัมมนา	2	5.71
3.1.3 ผู้มีส่วนร่วมนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร		
- ผู้บริหาร	29	82.86
- ครูผู้สอน	25	71.43
- พัฒนาการอำเภอ	2	5.71
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	2	5.71
- คณะกรรมการสถานศึกษา	1	2.86
3.1.4 ปัญหาการนิเทศติดตามประเมินผล (N=35)		
- ไม่ประสบปัญหา	29	82.86
- ประสบปัญหา	6	17.14
ปัญหาที่ประสบ (N=6)		
- ขาดเครื่องมือสำหรับการนิเทศติดตามประเมินผล	5	83.33
- ขาดการวางแผนในการติดตามประเมินผล	3	50.00
- ผู้บริหารไม่ดำเนินการนิเทศติดตามประเมินผล	2	33.33
- ขาดการแนะนำชี้แจงครูเกี่ยวกับการติดตามประเมินผล	2	33.33
3.2 การนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร		
3.2.1 การนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร		
- ไม่มีการนิเทศติดตามประเมินผล	2	5.56

ตารางที่ 23 (ต่อ)

การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
- มีการนิเทศติดตามประเมินผล	34	94.44
3.2.2 กิจกรรมการนิเทศติดตามประเมินผล (N=34)		
- การจัดนิทรรศการ	25	73.53
- การสัมภาษณ์	23	67.65
- การเยี่ยมชั้นเรียน	16	47.06
- การสังเกตการสอน	9	26.47
- การประชุมสัมมนาเชิงวิชาการ	5	14.71
- การนำเสนอรายงานประจำปี	2	5.88
3.2.3 กำหนดระยะเวลา/จำนวนครั้งในการนิเทศติดตามประเมินผล		
- 1 ครั้ง/1ภาคเรียน	14	41.18
- 1 ครั้ง/ 1เดือน	13	38.24
- 1 ครั้ง/สัปดาห์	5	14.71
- ปีละครั้ง	2	5.88
3.2.4 ผู้มีส่วนร่วมนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร		
- ผู้บริหาร	27	79.41
- ครูผู้สอน	15	44.12
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	3	8.82
- บุคลากรที่ได้รับมอบหมาย	1	2.94
- พัฒนาการอำเภอ	1	2.94
3.2.5 ปัญหาในการนิเทศติดตามประเมินผล (N=34)		
- ไม่ประสบปัญหา	23	67.65
- ประสบปัญหา	11	32.35
ปัญหาที่ประสบ (N=11)		
- ขาดการกำหนดแนวทางการติดตามประเมินผลที่ชัดเจน	8	72.73
- ขาดบุคลากรในการนิเทศติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ	6	54.55
- ขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือการนิเทศติดตามประเมินผล	6	54.55
- เวลาในการนิเทศติดตามผลมีไม่เพียงพอ	4	36.36

จากตารางที่ 23 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานการใช้หลักสูตรของโรงเรียนนำร่อง ในด้านการนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร ซึ่งให้ข้อมูลโดยครูผู้สอน ในภาพรวม ปรากฏผลดังนี้

ในด้านการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ มีการดำเนินการ คิดเป็นร้อยละ 97.22 และไม่มีการดำเนินการคิดเป็นร้อยละ 2.78 โดยกิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร ส่วนใหญ่ คือ การสนทนา ชักถาม เพื่อสรุปปัญหาและหาทางช่วยเหลือ คิดเป็นร้อยละ 82.86 รองลงมา คือ การประชุมชี้แจง คิดเป็นร้อยละ 51.43 และการมอบหมายงานและรายงานผล คิดเป็นร้อยละ 17.14 สำหรับผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมจัดหลักสูตรส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 82.86 รองลงมา คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 71.43 และพัฒนาการอำเภอ กับ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 5.71

ส่วนปัญหาที่ประสบในการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 82.86 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 17.14 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดเครื่องมือสำหรับนิเทศติดตามผล คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมา คือ ขาดการวางแผนในการนิเทศติดตามประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 50.00 และผู้บริหารไม่ดำเนินการนิเทศติดตามประเมินผล กับ ขาดการแนะนำชี้แจงครูผู้สอน เกี่ยวกับการติดตามประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 33.33 เท่ากัน

ในด้านการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ ระบุว่า มีการดำเนินการ คิดเป็นร้อยละ 94.44 และไม่มีการดำเนินการ คิดเป็นร้อยละ 5.56 โดยกิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร ส่วนใหญ่ คือ การจัดนิทรรศการ คิดเป็นร้อยละ 73.53 รองลงมา คือ การสัมภาษณ์ คิดเป็นร้อยละ 67.65 และการเยี่ยมชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 47.06 สำหรับการกำหนดระยะเวลา/จำนวนครั้งในการนิเทศติดตามประเมินผล คือ 1 ครั้ง / 1 ภาคเรียน คิดเป็นร้อยละ 41.18 รองลงมาคือ 1 ครั้ง / 1 เดือน คิดเป็นร้อยละ 38.24 และ 1 ครั้ง / สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 14.71 โดยผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร ส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 79.41 รองลงมา คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 44.12 และฝ่ายวิชาการของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 8.82

ส่วนปัญหาที่ประสบในการนิเทศติดตามประเมินผล พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 67.65 และประสบปัญหา คิดเป็นร้อยละ 32.35 ซึ่งปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่ คือ ขาดการกำหนดแนวทางการนิเทศติดตามประเมินผลที่ชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 72.73 และขาดบุคลากรในการนิเทศติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ กับ ขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือนิเทศติดตามประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 54.55 เท่ากัน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง“การดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของโรงเรียนนำร่องโครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของโรงเรียนนำร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด โดยประชากรที่ศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด จำนวน 7 คน ผู้บริหารและครูผู้สอนจากโรงเรียนนำร่องทั้ง 36 โรงเรียน รวม 72 คน รวมทั้งสิ้น 79 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 3 ฉบับและแบบศึกษาเอกสาร ซึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการศึกษาเอกสารครบทุกรายการ จากผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 79 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอผลการวิจัย ในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ซึ่งจากข้อมูลผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลของการวิจัย ได้ดังนี้

สถานภาพของผู้ให้การสัมภาษณ์

1. คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด ที่รับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นฯ กองทุนหมู่บ้านในระดับจังหวัด ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี และ 51 – 60 ปี จำนวนเท่ากัน ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาโททางการศึกษา ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ศึกษานิเทศก์ พัฒนาการจังหวัด หัวหน้ากลุ่มงานแผนงานและข้อมูลสำนักงานพัฒนาชุมชน นักวิชาการพัฒนาชุมชน ประธานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน และผู้แทนจากพื้นที่นำร่อง โดยส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่รับผิดชอบเป็นเวลาต่ำกว่า 5 ปี มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป ทุกคนเคยเข้าร่วมกิจกรรมการประชุม อบรม สัมมนาและจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป และกิจกรรมที่เข้าร่วมมากที่สุด คือ การจัดนิทรรศการ โดยหน่วยงานหลักที่จัดกิจกรรม คือ หน่วยงานพัฒนาชุมชน

2. ผู้บริหาร ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเอกการบริหารการศึกษา ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหารเป็นเวลา ระหว่าง 5 – 10 ปี และมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการประชุม อบรม สัมมนา และจัดนิทรรศการ เกี่ยวกับการดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น ฯ กองทุนหมู่บ้าน และเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า 2 ครั้งขึ้นไป ซึ่งกิจกรรมที่เข้าร่วมมากที่สุด คือ การจัดนิทรรศการ โดยหน่วยงานหลักที่จัดกิจกรรมคือ หน่วยงานพัฒนาชุมชน

3. ครูผู้สอน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเอกสังคมศึกษา โดยส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครูผู้สอนเป็นเวลา ระหว่าง 5 – 10 ปี และมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป ทุกคนเคยเข้าร่วมกิจกรรมการประชุม อบรม สัมมนาและจัดนิทรรศการ เกี่ยวกับการดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น ฯ กองทุนหมู่บ้าน และเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า 2 ครั้งขึ้นไป ซึ่งกิจกรรมที่เข้าร่วมมากที่สุด คือ การจัดนิทรรศการ โดยหน่วยงานหลักที่จัดกิจกรรมคือ หน่วยงานพัฒนาชุมชน

สภาพและปัญหาการดำเนินการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด

ด้านการจัดตั้งคณะทำงาน เพื่อเป็นคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด คณะทำงานได้รับการแต่งตั้งโดยตรงจากผู้ว่าราชการจังหวัด โดยการทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานต้นสังกัด คณะทำงานที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่โดยมีบทบาทเป็น คณะกรรมการจัดทำหลักสูตร เนื่องจากมีคุณสมบัติ คือ ส่วนใหญ่มีความรู้ ความสามารถในเรื่องการบริหารจัดการกองทุนและมีความรู้เรื่องหลักสูตร ส่วนปัญหา ไม่ประสบปัญหาในด้านนี้

ด้านการศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตร ส่วนใหญ่ คณะกรรมการได้นำข้อมูลพื้นฐานทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตร ซึ่งวิธีการศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานนั้น ได้มาจากการทำประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นของครูผู้สอน ผู้บริหาร สื่อมวลชน และสาธารณชน โดยการจัดทำหลักสูตรในครั้งนี้ยึดถือนโยบายของรัฐ ในการกำหนดทิศทางการจัดทำหลักสูตร ส่วนปัญหา พบว่า มีส่วนน้อยที่ประสบปัญหา เนื่องจาก คณะกรรมการขาดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและประสบการณ์ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อจัดทำหลักสูตร

ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดทำหลักสูตร คณะกรรมการส่วนใหญ่ได้ยึดหลักการ ในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คือ ความสำคัญและคุณค่าต่อผู้เรียน ส่วนปัญหา พบว่า ไม่ประสบปัญหาในด้านนี้

ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร คณะกรรมการได้ยึดหลักการ คือ เนื้อหาสาระ มีประโยชน์และคุณค่าต่อผู้เรียน และมีวิธีการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร ประกอบด้วย การเลือกเนื้อหา โดยการใช้ความคิดเห็นส่วนรวมและการวิเคราะห์เนื้อหา และการจัดลำดับเนื้อหา โดยจัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยากและจัดในรูปบูรณาการ ส่วนปัญหาพบว่า มีส่วนน้อยที่ประสบปัญหา เนื่องจากเนื้อหาไม่สอดคล้องกับความต้องการในการจัดการเรียนการสอน

ด้านการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ คณะกรรมการส่วนใหญ่ได้ยึดหลักการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ จัดให้สอดคล้องกับวัย ความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ส่วนปัญหาการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ ไม่ประสบปัญหา

ด้านการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล คณะกรรมการส่วนใหญ่ได้กำหนดเกณฑ์สำหรับการวัดและประเมินผล คือ จะต้องคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ วัย ของผู้เรียนและใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การซักถาม การสัมภาษณ์ การทดสอบ ฯลฯ ส่วนปัญหาการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล ไม่ประสบปัญหา

ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ คณะกรรมการส่วนใหญ่ได้กำหนดเกณฑ์เพื่อใช้คัดเลือกโรงเรียน โดยโรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกจะต้องเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาในแต่ละอำเภอ ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับคัดเลือกโดยพัฒนาการอำเภอเป็นผู้ดำเนินการ และได้แต่งตั้งมอบหมายให้พัฒนาการอำเภอ เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบและให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในบางเรื่อง เช่น การให้เอกสารและข้อมูลทางวิชาการเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ส่วนปัญหาการคัดเลือกโรงเรียนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ ไม่ประสบปัญหา

ด้านการประเมินผลหลักสูตร คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด ได้กำหนดเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมินผลหลักสูตร ประกอบด้วย เกณฑ์ด้านปัจจัย ได้แก่ เนื้อหาหลักสูตร บุคลิกภาพของครูผู้สอน ผู้เรียน วัสดุอุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ ฯลฯ เกณฑ์ด้านกระบวนการ เช่น การใช้เวลา การสร้างบรรยากาศ การให้กำลังใจ การให้รางวัล ฯลฯ และด้านผลผลิต เช่น ผลสัมฤทธิ์ ทักษะของผู้เรียน และกำหนดขอบเขตของการประเมินผล ซึ่งประกอบด้วยการวิเคราะห์ตัวหลักสูตร วิเคราะห์การใช้หลักสูตร ส่วนการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ และการวิเคราะห์โครงการไม่มีการดำเนินการ และไม่มีการดำเนินการแต่งตั้งมอบหมายผู้ดูแลรับผิดชอบ ติดตามประเมินผลหลักสูตร อย่างเป็นลายลักษณ์อักษรและไม่มี ความชัดเจน ส่วนปัญหาการประเมินผลหลักสูตร ส่วนใหญ่ประสบปัญหา เนื่องจากไม่มีการแต่งตั้งหรือมอบหมาย คณะกรรมการเพื่อประเมินผลหลักสูตร ไม่มีงบประมาณสนับสนุนการประเมินผลหลักสูตร และ คณะกรรมการบางส่วนขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินผลที่ถูกต้อง

สภาพและปัญหาการดำเนินการใช้หลักสูตรของโรงเรียนนาร่อง

1. สภาพและปัญหาการเตรียมการจัดหลักสูตร

ด้านการวางแผนการจัดหลักสูตร ผู้บริหารและครูผู้สอน ส่วนใหญ่ระบุว่า โรงเรียนวางแผนการจัดหลักสูตร โดยการประชุมเพื่อวางแผนการทำงานโดยการแต่งตั้งหรือมอบหมายงานและผู้มีส่วนร่วมวางแผนการจัดหลักสูตรส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ซึ่งผลพลอยได้จากการวางแผนการจัดหลักสูตรนั้น สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรให้บรรลุตามเป้าหมาย และช่วยในการตัดสินใจสถานการณ์ปัจจุบันและเตรียมการแก้ไขปัญหาในอนาคต ส่วนปัญหาการวางแผนการจัดหลักสูตร ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา และส่วนน้อยที่มีปัญหา ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอ และบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ

ด้านการประสานงาน ผู้บริหารและครูผู้สอนทุกคน ระบุว่า มีการประสานงาน โดยวิธีการที่ใช้ส่วนใหญ่ คือ การทำหนังสือขอความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและการประชุมชี้แจงบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง ส่วนผลพลอยได้ในการประสานงานการจัดหลักสูตร คือ ทำให้มีการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ก่อให้เกิดขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงาน และทำให้การจัดหลักสูตรบรรลุวัตถุประสงค์ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้เร็วขึ้น ส่วนปัญหาการประสานงาน ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา และส่วนน้อยที่มีปัญหา ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอ

ด้านการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า มีการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยวิธีการที่ใช้ คือ จัดการประชุมชี้แจงเพื่อเตรียมใช้หลักสูตร ซึ่งหลักการที่ใช้เตรียมความพร้อมของบุคลากร คือ จัดตามความรู้ ความสามารถ ประเด็นหรือสาระที่เตรียมความพร้อมของบุคลากร คือ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ กองทุนหมู่บ้าน และผู้มีส่วนร่วมเตรียมความพร้อมบุคลากร ได้แก่ ผู้บริหาร คณะกรรมการจัดทำหลักสูตร และครูผู้สอน ส่วนปัญหาการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา และส่วนน้อยที่มีปัญหา ได้แก่ ขาดเอกสารประกอบหลักสูตร

ด้านการจัดตารางสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอน ผู้บริหารและครูผู้สอนทุกคนระบุว่ามีการจัดตารางสอน โดยยึดหลักการ คือ คำนึงถึงโครงสร้างของหลักสูตร และมีการจัดตารางสอนแบบยืดหยุ่น ซึ่งผู้มีส่วนร่วมจัดตารางสอน ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้บริหาร และฝ่ายวิชาการโรงเรียน ส่วนปัญหาการจัดตารางสอน ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา และส่วนน้อยที่มีปัญหา ได้แก่ เวลาไม่เพียงพอกับเนื้อหาที่จะใช้สอน

ด้านการจัดเตรียมอาคารและสถานที่ ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ยึดหลักการจัดอาคารสถานที่ คือเพียงพอกับจำนวนผู้เรียนและสามารถปรับใช้กับกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย ส่วนปัญหาการจัดเตรียมอาคารสถานที่ ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา และส่วนน้อยที่มีปัญหา ได้แก่ อาคารสถานที่ไม่เพียงพอหรือมีสภาพชำรุดทรุดโทรม และ ขาดงบประมาณในการปรับปรุงตกแต่งอาคารสถานที่

ด้านการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ผู้บริหารและครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร โดยวิธีการที่ใช้ คือ มอบหมายให้ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรแล้วจัดทำแผนการสอนและจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำหลักสูตร ซึ่งชนิดของหลักสูตรและเอกสารประกอบที่จัดทำ คือ หลักสูตรแกนของจังหวัด แผนการสอน และหนังสืออ่านประกอบเรื่องกองทุนหมู่บ้าน จัดทำโดยใช้วิธีการรับเอกสารจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ส่วนปัญหาในการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่าประสบปัญหา ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอและบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร

ด้านการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน ผู้บริหารและครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน โดยวิธีการที่ใช้ คือ การส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นหรือใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น จัดหาสื่อการสอนโดยการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประเภทของวัสดุและสื่อการสอนที่ใช้ส่วนใหญ่ คือ สื่อประเภททหุภัณฑ์ เช่น รูปภาพ แผนภูมิ หนังสือ ฯลฯ และผู้มีส่วนร่วมจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้บริหาร และผู้เรียน ส่วนปัญหา พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่าประสบปัญหา ได้แก่ ขาดเอกสารและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่อไม่เพียงพอ

ด้านการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า มีการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล โดยวิธีการที่ใช้ คือ จัดเตรียมเอกสารความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลให้ครูผู้สอนศึกษา ซึ่งผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้เรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้บริหาร ส่วนปัญหา ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา และส่วนน้อยที่มีปัญหา ได้แก่ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผล

ด้านการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า มีการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน โดยวิธีการที่ใช้ คือ ประชุมชี้แจงให้ทราบและแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศและติดตามผล ซึ่งประเด็นหรือสาระที่ใช้ในการเตรียมการนิเทศ ได้แก่ การผลิตหรือการจัดหาสื่อการสอนและการใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น และผู้มีส่วนร่วมจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียนส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองและชุมชน

ปัญหาการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา และส่วนน้อยที่มีปัญหา ได้แก่ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการนิเทศติดตามผล

ด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ผู้บริหารและครูผู้สอนทุกคน ระบุว่า มีการประชาสัมพันธ์ หลักสูตร โดยวิธีการที่ใช้ คือ จัดประชุมชี้แจงการจัดหลักสูตรให้ผู้ปกครอง ชุมชนรับทราบ ซึ่งผู้มีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครองและชุมชน

ปัญหาในการประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา และส่วนน้อยที่มีปัญหา ได้แก่ เวลาในการประชาสัมพันธ์มีน้อยเนื่องจากมีงานที่รับผิดชอบมาก และขาดงบประมาณในการจัดทำเอกสารการประชาสัมพันธ์

2. สภาพและปัญหาการดำเนินการจัดหลักสูตร

ด้านการจัดทำแผนการสอน ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการจัดทำแผนการสอนล่วงหน้า ส่วนใหญ่ 1 สัปดาห์ก่อนสอน ซึ่งครูผู้สอนได้มีการศึกษาเอกสารก่อนจะจัดทำแผนการสอน โดยเอกสารที่ศึกษาก่อนจัดทำแผนการสอน คือ หลักสูตรท้องถิ่นกองทุนหมู่บ้านที่โรงเรียนจัดทำขึ้น ซึ่งวิธีการดำเนินการจัดทำแผนการสอน ส่วนใหญ่ คือ วิเคราะห์หลักสูตรโดยการศึกษาหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหา แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล ส่วนการส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนการสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ผู้บริหารกระตุ้นให้ส่งแผนการสอนให้ตรวจก่อนนำไปใช้สอน ส่วนผลพลอยได้ในการจัดทำแผนการสอน คือ ทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ปัญหาที่ประสบในการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา และส่วนน้อยที่มีปัญหา ได้แก่ ไม่มีเอกสารสำหรับศึกษาค้นคว้า

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการเตรียมการก่อนจัดกิจกรรม ซึ่งวิธีการที่ใช้ คือ ศึกษาค้นคว้าความรู้จากเอกสาร ตำรา หลักสูตร โดยยึดหลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนหลักการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรส่วนใหญ่ คือ ไม่นำคะแนนมาเป็นสิ่งเร้า โดยเน้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดส่วนใหญ่ คือ การนำนักเรียนไปทัศนศึกษาดูงาน นอกสถานที่หรือไปแหล่งเรียนรู้ โดยผู้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ ครูผู้สอน ผู้เรียน และผู้บริหาร

ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ครูผู้สอนส่วนใหญ่ ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา และส่วนน้อยที่มีปัญหา ได้แก่ เวลาไม่เพียงพอสำหรับการจัดกิจกรรม

ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการเลือกใช้สื่อ โดยหลักการเลือกสื่อการสอนส่วนใหญ่ คือ สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาการเรียนการสอน ซึ่งสื่อการสอนที่ใช้ส่วนใหญ่ คือ การศึกษาจากสถานการณ์จริงจากแหล่งข้อมูลในท้องถิ่น

ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่าประสบปัญหา ได้แก่ ขาดแคลนสื่อที่เป็นเอกสารสิ่งพิมพ์ที่สอดคล้องกับเรื่องที่จะสอน

ด้านการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน โดยยึดหลักการส่วนใหญ่ คือ พิจารณาความเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียนไม่แออัด ส่วนลักษณะการจัดบรรยากาศทางกายภาพและทางจิตใจ คือ มีบรรยากาศสนุกสนานร่าเริงและเป็นมิตร

ปัญหาการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา และส่วนน้อยที่มีปัญหา ได้แก่ ขาดงบประมาณในการปรับปรุงตกแต่งห้อง

ด้านการวัดผลและประเมินผล ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการดำเนินการวัดผลและประเมินผล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน ช่วงระยะเวลาส่วนใหญ่ที่ใช้ คือ การวัดผลหลังการเรียน ซึ่งยึดหลักการวัดผลและประเมินผลส่วนใหญ่ คือ การวิเคราะห์เรื่องที่จะประเมินโดยดูจากจุดประสงค์และใช้วิธีการวัดผลที่หลากหลาย และส่งเสริมการวัดและประเมินผลตนเอง และผู้มีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลส่วนใหญ่ คือ ครูผู้สอน ผู้เรียน และผู้บริหาร

ปัญหาการวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตร ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา และส่วนน้อยที่มีปัญหา ได้แก่ ขาดทักษะ เทคนิคการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้วัดผลและประเมินผล การวัดผลและประเมินผลไม่ได้ทำเป็นระยะๆและไม่สม่ำเสมอ

ด้านการสอนซ่อมเสริม ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่มีการสอนซ่อมเสริม และส่วนน้อยมีการสอนซ่อมเสริม โดยใช้เวลาสอนหลังเลิกเรียนและยึดหลักการการสอนซ่อมเสริมคือ จัดกิจกรรมหรือแบบฝึกหัดที่มีระดับความยากง่ายเพื่อให้เหมาะกับผู้เรียน ผู้ที่มีส่วนร่วมจัดสอนซ่อมเสริมส่วนใหญ่ คือ ครูผู้สอน ผู้เรียน และผู้บริหาร

ปัญหาในการสอนซ่อมเสริมหลักสูตร ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา และส่วนน้อยที่มีปัญหา ได้แก่ ขาดการกำหนดเวลาที่จะใช้สอนซ่อมเสริมเพราะครูมีภาระงานสอนมาก

ด้านการนิเทศติดตามผลการเรียน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า มีการนิเทศติดตามผลการเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ปัญหาการเรียนของผู้เรียน ส่วนกิจกรรมนิเทศที่ครูผู้สอนได้รับส่วนใหญ่ คือ การสนทนาซักถามทางวิชาการ และการเยี่ยมชั้นเรียน โดยผู้มีส่วนร่วมนิเทศติดตามผลการเรียน คือ ผู้บริหาร และบุคลากรที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้นิเทศ

ปัญหาการนิเทศติดตามประเมินผล ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา และส่วนน้อยที่มีปัญหา ได้แก่ ขาดการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการนิเทศติดตามผล และบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการนิเทศติดตามผล

3. สภาพและปัญหาการนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร

ด้านการนิเทศติดตามผลการเตรียมการจัดหลักสูตร ผู้บริหารและครูผู้สอน ส่วนใหญ่ระบุว่า มีการนิเทศติดตามผลการเตรียมการจัดหลักสูตร ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศส่วนใหญ่จะเป็นผู้บริหาร โดยกิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศ คือ การสนทนาซักถามเพื่อสรุปปัญหาและหาทางช่วยเหลือ

ปัญหาในการนิเทศติดตามผลการเตรียมการจัดหลักสูตร ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา และมีส่วนน้อยที่ประสบปัญหา ซึ่งปัญหา ได้แก่ ขาดการแนะนำชี้แจงครูเกี่ยวกับการติดตามผล และขาดเครื่องมือสำหรับการนิเทศติดตามผล

ด้านการนิเทศติดตามผลการดำเนินการจัดหลักสูตร ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า มีการนิเทศติดตามผลการดำเนินการจัดหลักสูตร โดยใช้กิจกรรม คือ การจัดนิทรรศการและการเยี่ยมชั้นเรียน ซึ่งผู้บริหารจะเป็นผู้ให้การนิเทศและกำหนดระยะเวลา / จำนวนครั้งที่จะไปนิเทศ ใ้ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

ปัญหาในการนิเทศติดตามผลการดำเนินการจัดหลักสูตร ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหาและมีส่วนน้อยที่ประสบปัญหา ซึ่งปัญหา ได้แก่ ขาดการกำหนดแนวทางการนิเทศติดตามผลที่ชัดเจน ขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือติดตามผล

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย มีข้อค้นพบที่น่าสนใจซึ่งสามารถนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

1. การดำเนินการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด

การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อเป็นคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า คณะทำงานได้รับการแต่งตั้งโดยตรงจากผู้ว่าราชการจังหวัด โดยการทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานต้นสังกัด คณะทำงานที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่โดยมีบทบาทเป็นคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร เนื่องจากมีคุณสมบัติ คือ ส่วนใหญ่มีความรู้ ความสามารถในเรื่องการบริหารจัดการกองทุนและมีความรู้เรื่องหลักสูตร ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การจัดตั้งคณะทำงานมีความเหมาะสม เนื่องจากหลักสูตรท้องถิ่นกองทุนหมู่บ้านได้เริ่มขึ้นจากการประกวดคำขวัญของกองทุนหมู่บ้านที่ชนะเลิศในระดับอำเภอหนองพอก ความว่าจะให้กองทุนหมู่บ้านมีความเข้มแข็งและเป็นมรดกตกสู่ลูกหลาน ประธานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านที่รับผิดชอบจึงได้ปรึกษาหารือกับ

บุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อให้ นำแนวความคิดไปสู่การจัดหลักสูตร ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงคือ พัฒนาชุมชนซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ในการจัดทำหลักสูตรนั้นควรมีการจัดตั้งคณะทำงาน ที่มีความรู้ความสามารถหลายฝ่าย จึงจะตอบสนองความต้องการของชุมชนประกอบไปด้วย ผู้มีความรู้ในเรื่องการจัดหลักสูตร ความรู้ด้านเนื้อหาวิชาและรู้สภาพท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญมี เณรยอด (ม.ป.ป. :49-59), ใจทิพย์ เข็มรัตน์พงษ์ (2539 :124) และ วิจิตร ใสยะ (2543 : 40) และจากการวิจัยไม่ประสบปัญหา เนื่องจากคณะทำงานมีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการจัดทำหลักสูตรนี้ และให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นอย่างดี

การศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่คณะกรรมการได้นำข้อมูลพื้นฐานทางด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตร ซึ่งวิธีการศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานนั้น ได้มาจากการทำประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นของครูผู้สอน ผู้บริหาร สื่อมวลชน และสาธารณชน โดยการจัดทำหลักสูตรในครั้งนี้ได้ใช้ข้อมูลจากนโยบายของรัฐเป็นตัวกำหนดทิศทางในการจัดทำหลักสูตร ผู้วิจัยมีความเห็นว่า คณะกรรมการดำเนินการได้อย่างเหมาะสมแล้ว เพราะในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นนั้นจะต้องมีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานทั้งด้านปรัชญาการศึกษา จิตวิทยาการเรียนรู้ สังคม เศรษฐกิจและการเมือง สอดคล้องกับแนวความคิดของ บุญมี เณรยอด (ม.ป.ป.: 26 - 44) และวิธีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสามารถทำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังที่ วิฑูรย์ เจริญอาชาชัย (2545 : 31) กล่าวไว้ว่า การศึกษาทางตรง เช่น การสัมภาษณ์ การระดมความคิดเห็น หรือทางอ้อม เช่น การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร การรับฟังความคิดเห็นจากแหล่งต่างๆ ซึ่งข้อมูลพื้นฐานเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้การดำเนินการจัดหลักสูตรสนองความต้องการของคนในชุมชนได้มากที่สุด ประกอบกับนโยบายของรัฐย่อมมีผลต่อการปฏิบัติ ดังนั้นสิ่งที่จะต้องกระทำคือดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดเพื่อประโยชน์ของชุมชน และจากการวิจัยส่วนใหญ่ไม่ประสบปัญหา แต่มีส่วนน้อยที่ประสบปัญหา เนื่องจากคณะกรรมการขาดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและประสบการณ์ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อจัดทำหลักสูตร จากที่กล่าวไว้แล้วว่า การจัดทำหลักสูตรต้องจัดตั้งคณะทำงานซึ่งประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย ด้วยเหตุนี้ จึงมีคณะทำงานส่วนน้อยที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร แต่มีความรู้ในด้านอื่น คณะทำงานได้มีการชี้แจงถึงขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรให้ทราบเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง ตรงกัน

การกำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดทำหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการส่วนใหญ่ได้ยึดหลักการในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คือ ความสำคัญและคุณค่าต่อผู้เรียน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เป็นสิ่งที่ถูกต้องและเหมาะสม สอดรับกับแนวความคิดของการริเริ่มจัดทำหลักสูตร

ของคณะทำงาน ด้วยเห็นว่าหลักสูตรนี้จะช่วยผู้เรียนให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการบริหารจัดการกองทุนและช่วยสืบต่อการบริหารจัดการกองทุนจากคนในชุมชน เมื่อเข้าไปอยู่ในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับหลักการในการกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรของใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 :68–69) และจากการวิจัย ไม่ประสบปัญหาการกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื่องจากคณะกรรมการมีเจตนารมณ์ตรงกันที่จะนำหลักสูตรนี้ไปให้ผู้เรียนได้ศึกษา

การกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการได้ยึดหลักการ คือ เนื้อหาสาระ มีประโยชน์และคุณค่าต่อผู้เรียน และมีวิธีการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร ได้แก่ การเลือกเนื้อหา โดยการใช้ความคิดเห็นส่วนรวมและการวิเคราะห์เนื้อหา และการจัดลำดับเนื้อหา โดยจัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยากและจัดในรูปบูรณาการ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว เนื่องจากเนื้อหาของหลักสูตรถือว่าเป็นสาระสำคัญที่จะนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนซึ่งจะส่งผลให้การจัดหลักสูตรบรรลุจุดมุ่งหมาย ซึ่ง บุญมี เณรยอด (ม.ป.ป. : 69) กล่าวว่าวิธีการได้มาซึ่งเนื้อหา ได้จากการเลือกเนื้อหาและการจัดลำดับเนื้อหา และ วิฑูรย์ เจริญอาชาชัย (2545 :48) กล่าวว่า การจัดเนื้อหาต้องเรียงลำดับจากง่ายไปยาก และอาจมีการบูรณาการได้ เพื่อความเหมาะสมกับสภาพและสถานการณ์ และจากการวิจัยส่วนใหญ่ไม่ประสบปัญหาการกำหนดเนื้อหาสาระ แต่มีส่วนน้อยที่ประสบปัญหา เนื่องจากอยากที่จะเพิ่มเนื้อหาบางส่วนและเนื้อหาบางส่วนอยากที่จะลด ด้วยเหตุนี้จึงมีการให้ท้องถิ่นนำหลักสูตรไปปรับให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนอีกครั้งหนึ่ง

การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการส่วนใหญ่ได้ยึดหลักการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ จัดให้สอดคล้องกับวัย ความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าหลักการนี้มีความถูกต้องและเหมาะสม ซึ่ง วิชัย ดิสสระ (2535 :144 – 145) และ อังกร บัวศรี (2542 : 247- 254) กล่าวถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนว่าเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้การดำเนินการจัดหลักสูตรบรรลุจุดมุ่งหมาย และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นเป็นการแปลงทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ เหตุนี้การจัดการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงวัย ความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนตรงกับแนวคิดของ สมศักดิ์ ภูวิดาภาววรรณ (2544 :1-2) และสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ว่าคนในแต่ละวัยย่อมมีการพัฒนาการที่แตกต่างกัน และบุคคลย่อมมีความสามารถ ความถนัด และความสนใจที่แตกต่างกัน ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อปรับกิจกรรมให้เหมาะสมเป็นการพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อารมณ์ ใจเที่ยง (2537 อ้างถึงใน นิตยา บุตรศรี, 2542 : 35 – 36) และจากการวิจัย ไม่ประสบปัญหา เนื่องจากคณะกรรมการมีความรู้ ความเข้าใจและเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรม

การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการส่วนใหญ่ได้กำหนดเกณฑ์สำหรับการวัดและประเมินผล คือ จะต้องคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ วิทยของผู้เรียนและใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การซักถาม การสัมภาษณ์ การทดสอบ ฯลฯ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า คณะกรรมการดำเนินการได้สอดคล้องกันกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ วิทย ของผู้เรียน และวิธีวัดผลและประเมินผลอย่างหลากหลาย ก็สอดคล้องกับแนวการวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่ง พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544 :17) ได้อ้างถึงการวัดผล และประเมินผลตามพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 ซึ่งสนับสนุนแนวคิดดังกล่าว โดยวัดพฤติกรรมหลายด้าน ทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนในทุกๆ ด้านว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และจากการวิจัย ไม่ประสบปัญหาเนื่องจากคณะทำงานได้กำหนดแนวทางไว้กว้างๆ ให้ผู้ที่นำไปปฏิบัติสามารถนำไปปรับใช้ได้อย่างหลากหลายและเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

การนำหลักสูตรไปใช้ ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการส่วนใหญ่ได้กำหนดเกณฑ์เพื่อใช้คัดเลือกโรงเรียน โดยโรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกจะต้องเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาในแต่ละอำเภอ ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับคัดเลือกโดยพัฒนาการอำเภอเป็นผู้ดำเนินการ และได้แต่งตั้งมอบหมายให้พัฒนาการอำเภอ เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบและให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในบางเรื่อง เช่น การให้เอกสาร และข้อมูลทางวิชาการเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ผู้วิจัยมีความเห็นว่ามีผลการดำเนินการที่เหมาะสม เนื่องจากคณะทำงานที่รับมอบหมายได้เสนอแนะแนวทางไว้ให้สำหรับผู้มีส่วนรับผิดชอบโดยตรงเป็นผู้ดำเนินการ เพราะมีความเข้าใจและคลุกคลีกับพื้นที่ในเรื่องการบริหารจัดการกองทุนดี ประกอบกับผู้ที่รับมอบหมายมีบทบาทหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง ดังนั้นจึงสามารถให้การสนับสนุนเรื่องเอกสารและข้อมูลทางวิชาการเกี่ยวกับกองทุนได้ดีกว่า ซึ่งการนำหลักสูตรไปใช้จะทำให้เกิดผลเชิงรูปธรรมได้เร็วขึ้น และเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือก เพื่อให้มีความเหมาะสมและเป็นต้นแบบให้โรงเรียนทั้ง 2 ระดับสำหรับการนำไปขยายผลในอนาคต และจากการวิจัยไม่ประสบปัญหาเนื่องจากโรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกให้การตอบรับและสมัครใจที่จะเป็นผู้ริเริ่มนำหลักสูตรไปใช้ และชุมชนแวดล้อมมีการบริหารจัดการกองทุนที่อยู่ในระดับดี 3 เอ (AAA) เป็นส่วนใหญ่

การประเมินผลหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัดได้กำหนดเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมินผลหลักสูตร ประกอบด้วย เกณฑ์ด้านปัจจัย ได้แก่ เนื้อหาหลักสูตร บุคลิกภาพของครู ผู้เรียน วัสดุอุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ ฯลฯ เกณฑ์ด้านกระบวนการ เช่น การใช้เวลา การสร้างบรรยากาศ การให้กำลังใจ การให้รางวัล ฯลฯ และด้านผลผลิต เช่น ผลสัมฤทธิ์ ทศนคติของผู้เรียน และกำหนดขอบเขตของการประเมินผล ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์ตัวหลักสูตร วิเคราะห์การใช้หลักสูตร ส่วนการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์

และการวิเคราะห์โครงการไม่มีการดำเนินการ และไม่มีการดำเนินการแต่งตั้งมอบหมายผู้ดูแลรับผิดชอบ ติดตามประเมินผลหลักสูตร อย่างเป็นลายลักษณ์อักษรและไม่มีความชัดเจน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เกณฑ์การประเมิน และขอบเขตที่คณะกรรมการกำหนดไว้มีความสำคัญและจำเป็นในการพิจารณาว่าหลักสูตรนี้มีความเหมาะสม สมควรใช้ดำเนินการต่อไป หรือมีส่วนใดที่จะต้องปรับปรุงให้เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญมี เถรยอด (ม.ป.ป. : 71) ที่กล่าวว่า การประเมินผลหลักสูตรแนวใหม่เน้นการประเมินให้ครบทั้งกระบวนการและจากการวิจัยส่วนใหญ่ ประสบปัญหา เนื่องจากไม่มีการแต่งตั้งหรือมอบหมายคณะกรรมการ เพื่อประเมินผลหลักสูตร ไม่มีงบประมาณสนับสนุนการประเมินผลหลักสูตร และคณะกรรมการบางส่วนขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินผลที่ถูกต้อง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงคิดว่า ควรมีการแต่งตั้งหรือมอบหมายให้มีการประเมินผลหลักสูตร โดยการจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อการนิเทศติดตามผล และประเมินหลักสูตร ให้ครบทั้งกระบวนการ เพื่อจะได้รับทราบความก้าวหน้าในการจัดหลักสูตร และคณะทำงานควรศึกษารูปแบบการประเมินผลที่ถูกต้องให้เข้าใจตรงกัน

2. สภาพและปัญหาการดำเนินการใช้หลักสูตรของโรงเรียนนาร่อง

2.1 สภาพและปัญหาการเตรียมการจัดหลักสูตร

การวางแผนการจัดหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า โรงเรียนวางแผนการจัดหลักสูตร โดยการประชุมเพื่อวางแผนการทำงานโดยการแต่งตั้งหรือมอบหมายงาน และผู้มีส่วนร่วมวางแผนการจัดหลักสูตรส่วนใหญ่ คือ ครูผู้สอน ผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการของโรงเรียนและชุมชน ซึ่งผลพลอยได้จากการวางแผนการจัดหลักสูตรนั้น สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรให้บรรลุตามเป้าหมาย และช่วยในการตัดสินใจสถานการณ์ปัจจุบันและเตรียมการแก้ไขปัญหาในอนาคต ผู้วิจัยเห็นว่า การดำเนินการดังที่ได้กล่าวมา มีความสำคัญและเหมาะสม รวมทั้งทำให้ได้รับประโยชน์และส่งผลให้การจัดหลักสูตร และในการทำงาน การมีส่วนร่วมของบุคลากรหลายฝ่ายจะช่วยให้การดำเนินการจัดหลักสูตรมีความราบรื่นและบรรลุสู่จุดหมายได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สันต์ ธรรมบำรุง (2525 :107), ประมวล เสนาฤทธิ์ (2527:1-3) และผลการวิจัยของ สุพจน์ ตันติศิริวิทย์ (2545 : 225) และจากการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา เนื่องจากผู้บริหารและคณะได้มีการดำเนินการวางแผนเป็นอย่างดี และส่วนน้อยที่มีปัญหา ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอ และบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ นั้น ผู้บริหารซึ่งถือว่าเป็นผู้นำในการบริหารภายในโรงเรียน ควรจะดำเนินการจัดหางบประมาณมาสนับสนุน หรือสร้างความตระหนักให้บุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวางแผนการทำงานและเห็นคุณค่าของการวางแผนเพื่อจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน

การประสานงาน ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการประสานงาน โดยวิธีการที่ใช้ส่วนใหญ่ คือ การทำหนังสือขอความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและการประชุมชี้แจง บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง ส่วนผลพลอยได้ใน การประสานงานการจัด หลักสูตร คือ ทำให้มีการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ก่อให้เกิดขวัญ กำลังใจในการ ปฏิบัติงาน และทำให้การจัดหลักสูตรบรรลุวัตถุประสงค์ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้เร็วขึ้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวความคิดของ ปทุมรัตน์ เจริญไพศาล (2535 :31) และประจิม จบศรี (2528 : 55) ซึ่งการประสานงานนั้น กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 35) กล่าวว่าทั้งการประสานงานภายในและภายนอกองค์การ และวิธีการในการประสานงาน ของ วิจวรรณ ชินตระกูล (2535 อ้างถึงใน สุพจน์ ตันติศิริวิทย์ 2545 : 21) นั้นระบุว่า จัดให้มีการ ประชุมหรือให้เจ้าหน้าที่ประสานงานติดต่อ นั้นแสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการได้ปฏิบัติงานตาม ขั้นตอน อันนำมาซึ่งประโยชน์ในการประสานงานดังที่ได้กล่าวไว้ สอดรับกับแนวคิดของ สมพงษ์ เกษมสิน (2524 อ้างถึงใน เบญจนาฏ วัฒนประดิษฐ์, 2533 : 28 -29) และจากการวิจัย ผู้บริหาร และครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหาเนื่องจากผู้บริหารและครูผู้สอนเป็นคนในพื้นที่ ประกอบกับมีความสัมพันธ์และให้ความร่วมมือกับชุมชน ในการประสานงานการจัดหลักสูตรและ เรื่องอื่นๆยาวนานจึงไม่ประสบปัญหา และส่วนน้อยที่มีปัญหา ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอ นั้นอาจจะเป็นเพราะว่าโรงเรียนบางแห่งตั้งอยู่ห่างไกลชุมชน ผู้บริหารและครูผู้สอนที่รับผิดชอบ ไม่ใช่คนในพื้นที่ทำให้เกิดปัญหาในการเดินทางไปพบปะประสานงานกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงควรมีการจัดสรรเรื่องงบประมาณไว้ในปีการศึกษาต่อไป

การจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ ระบุว่า มีการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยวิธีการที่ใช้ คือ จัดการประชุมชี้แจงเพื่อ เตรียมใช้หลักสูตร ซึ่งหลักการที่ใช้เตรียมความพร้อมของบุคลากร คือ จัดตามความรู้ ความสามารถ ประเด็นหรือสาระที่เตรียมความพร้อมของบุคลากร คือ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการจัด หลักสูตรท้องถิ่นฯ กองทุนหมู่บ้าน และผู้มีส่วนร่วมเตรียมความพร้อมบุคลากร ได้แก่ ผู้บริหาร คณะกรรมการจัดทำหลักสูตร และครูผู้สอน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การเตรียมความพร้อมของ บุคลากรเป็นสิ่งสำคัญ เพราะในการใช้หลักสูตรใหม่จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้จะนำหลักสูตรไปใช้จะต้อง มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรใหม่ให้ถูกต้อง ซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายวิธี เช่น การ จัดประชุมชี้แจง การแจกเอกสารให้ศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สงัด อุทรานันท์ (2528 : 263-264) และงานวิจัยของ สุพจน์ ตันติศิริวิทย์ (2545 : 226 - 227) ซึ่งกล่าวว่า การเตรียม บุคลากรเพื่อนำหลักสูตรไปใช้นับเป็นสิ่งสำคัญมาก โดยเฉพาะครูผู้สอน ดังนั้นในการคัดเลือก จะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและประสบการณ์ (วิชัย ดิสสระ, 2535:97) และจากการวิจัยผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา

เนื่องจากครูผู้สอนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น และมีความเข้าใจเรื่องการบริหารจัดการกองทุนเป็นอย่างดี รวมทั้งได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนในระดับหมู่บ้านด้วย และส่วนน้อยที่มีปัญหา ได้แก่ ขาดเอกสารประกอบหลักสูตร เนื่องจากเอกสารประกอบหลักสูตรมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการรวมถึงไม่มีแหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ประกอบกับครูผู้สอนบางคนไม่ได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดการกองทุน ทำให้ประสบปัญหาในการขอยืมเอกสารเพื่อจัดทำสำเนา ดังนั้นผู้บริหารควรติดต่อประสานงานเพื่อขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง

การจัดตารางสอน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการจัดตารางสอน โดยยึดหลักการ คือ คำนึงถึงโครงสร้างของหลักสูตร และมีการจัดตารางสอนแบบยืดหยุ่น ซึ่งผู้มีส่วนร่วมจัดตารางสอน ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้บริหารและฝ่ายวิชาการของโรงเรียน ผู้วิจัยเห็นว่า การดำเนินการดังกล่าวมีความเหมาะสมและถูกต้อง เนื่องจากการจัดหลักสูตรใหม่ได้เพิ่มเนื้อหาเข้าไปทำให้ต้องเพิ่มจำนวนชั่วโมงเพื่อจัดการสอน ดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523 อ้างถึงใน บุญมี เณรยอด, ม.ป.ป. : 130) กล่าวว่า หลักของการจัดตารางสอนจะต้องคำนึงถึงว่าการเรียนรู้อะไรต่างๆไม่ควรใช้เวลาเท่าๆกันเพราะระดับความยากง่ายของการเรียนรู้อย่างแตกต่างกัน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการจัดตารางสอนเพื่อให้เหมาะสมกับวิชา และการจัดตารางสอนควรมีความยืดหยุ่นและยึดโครงสร้างของหลักสูตรเป็นหลัก มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ สันต์ ธรรมบำรุง (2525 : 209) ซึ่งบุคลากรที่มีส่วนร่วมประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย ทำให้สามารถมองเห็นแนวทางที่ชัดเจนและร่วมมือกันเพื่อเตรียมการแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้น และจากการวิจัยผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา เนื่องจากผู้บริหารและคณะครูได้กำหนดให้มีการจัดตารางสอนแบบยืดหยุ่นและกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนส่วนหนึ่ง เป็นการทำให้ให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองจึงไม่มีปัญหา และส่วนน้อยที่มีปัญหา ได้แก่ เวลาไม่เพียงพอกับเนื้อหาที่จะใช้สอน เนื่องจากว่าหลักสูตรเรื่องกองทุนหมู่บ้านได้เข้ามาสู่โรงเรียน ช่วงระหว่างกลางภาคเรียนทำให้เวลาส่วนใหญ่ถูกกำหนดไว้เรียบร้อยแล้ว จึงทำให้ครูวิตกกังวลว่าจะสอนไม่ทันเนื่องจากสาระการเรียนรู้สังคมฯ ซึ่งเป็นสาระแกนมีเนื้อหา มาก ดังนั้นวิธีการแก้ไข คือให้สอนบูรณาการ หรือมอบหมายงานให้เด็กไปศึกษาค้นคว้าเป็นกลุ่ม หรือรายบุคคล

การจัดเตรียมอาคารและสถานที่ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ยึดหลักการจัดอาคารสถานที่ คือ เพียงพอกับจำนวนผู้เรียนและสามารถปรับใช้กับกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการใช้หลักสูตรควรมีการสำรวจความพร้อมของอาคารสถานที่ว่าสามารถเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนหรือไม่ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุมน อมรวิวัฒน์ และ สมพงษ์ จิตระดับ (2530 : 182) กล่าวถึงแนวคิดในการจัดอาคารสถานที่ว่าต้องเหมาะสมกับวัย และส่งเสริมอนามัยของเด็ก อำนาจความสะดวกต่อการเคลื่อนไหว

และมีความคล่องตัวเหมาะสมกับสัดส่วนจำนวนเด็ก สามารถปรับปรุงใช้ทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการแสดงออกของเด็กได้อย่างดี เป็นต้น แล้ว นิวเบิด และ แคนนอน (2532 แปล โดย สุนทร โคตรบรรเทา, 2535 : 108) ยังกล่าวอีกว่า การจัดสรรห้องเรียน ห้องปฏิบัติการและครุภัณฑ์ ความสำเร็จของรายวิชาต่างๆขึ้นอยู่กับการจัดสรรทรัพยากรอย่างรอบคอบ วิธีการจัดนั้นมีแตกต่างกันออกไป ถ้ามีการแก่งแย่งกัน ควรจะมีการจัดสรรแต่เนิ่นๆ เพื่อให้การสอนดำเนินไปตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าความพอเพียงของห้องเรียนต่อจำนวนผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ประกอบกับสภาพบรรยากาศทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนควรเอื้อให้ผู้เรียนอยากเกิดการเรียนรู้ และจากการวิจัย ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหาเนื่องจากการเตรียมการเป็นอย่างดี และส่วนน้อยที่มีปัญหา ได้แก่ อาคารสถานที่ไม่เพียงพอหรือมีสภาพชำรุดทรุดโทรม และขาดงบประมาณในการปรับปรุงตกแต่งอาคารสถานที่ เนื่องจากสภาพอาคารเป็นอาคารไม้ และขาดงบประมาณเพื่อปรับปรุงตกแต่งห้องเรียน ประกอบกับเป็นโรงเรียนขนาดเล็กงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีน้อย ผู้บริหารและครูผู้สอนควรส่งเสริมให้มีการใช้สถานที่หรือแหล่งเรียนรู้ในชุมชนแทนหรือใช้บริเวณร่วมไม้เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศแทนห้องเรียน

การเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร โดยวิธีการที่ใช้ คือ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อจัดทำหลักสูตรแล้วมอบหมายให้ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำแผนการสอน ซึ่งชนิดของหลักสูตรและเอกสารประกอบที่จัดทำ คือ หลักสูตรแกนของจังหวัด แผนการสอน และหนังสืออ่านประกอบเรื่องกองทุนหมู่บ้าน จัดหาโดยใช้วิธีการรับเอกสารจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ผู้วิจัยเห็นว่า การเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การนำหลักสูตรไปใช้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นครูผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรและเอกสารหลักสูตรให้เข้าใจก่อนนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนซึ่ง สัจจอุทรานันท์ (2528 : 6-8) กล่าวถึงหลักสูตรว่าเป็นเอกสารที่กล่าวถึงสาระของหลักสูตรโดยตรง คือ จุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง และเนื้อหาสาระ ส่วนเอกสารประกอบหลักสูตรเป็นเอกสารที่อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆของหลักสูตร เช่น คู่มือครู แผนการสอน ดังนั้นการที่โรงเรียนได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรด้วยตัวเอง เป็นสิ่งที่ดีที่จะทำให้การนำหลักสูตรไปใช้ได้ดีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิตา ทวีวรรณ (2536 :143 -144) และจากการวิจัย ผู้บริหารและครูผู้สอน ส่วนใหญ่ระบุว่าประสบปัญหา ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอและบุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดทำหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ดังที่กล่าวไว้แล้วว่า หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรเป็นเอกสารสำคัญ ที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรเพื่อให้ความช่วยเหลือ และแนะนำครูได้หรืออาจจะหาแนวทางช่วยเหลือโดย

เชิญผู้มีความรู้มาให้คำแนะนำในการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อความความช่วยเหลือในเรื่องงบประมาณ และสำรองงบประมาณไว้ในปีการศึกษาต่อไป

การจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน โดยวิธีการที่ใช้ คือ การส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นหรือใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น จัดหาสื่อการสอนโดยการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประเภทของวัสดุและสื่อการสอนที่ใช้ส่วนใหญ่ คือ สื่อประเภทลหุภัณฑ์ เช่น รูปภาพ แผนภูมิ หนังสือ ฯลฯ และผู้มีส่วนร่วมจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้บริหาร และผู้เรียน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การดำเนินการดังกล่าวมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เนื่องจากสื่อวัสดุการสอนเป็นเสมือนเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนประสบความสำเร็จอย่างรวดเร็วดังที่ ประพิมพ์พรรณ โชควัฒนสกุล และคณะ(2532 :33) ให้ความหมายของสื่อการเรียนการสอนว่า เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการศึกษาล่าเรียนของนักเรียน เพื่อช่วยให้เกิดความรู้ทักษะ เจตคติ และกิจนิสัยที่ต้องการ ซึ่งได้แก่ หนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ เป็นต้น ซึ่งสื่อนี้ส่วนใหญ่จะใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา นอกจากนี้ อุกุมพร จามรมา (2545 : 29) เสนอว่าสื่อการสอนต้องสร้างเตรียมไว้เพื่อสะดวกใช้ ซึ่งจำแนกได้ 3 ประเภท คือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีและสื่ออื่นๆ เช่น บุคคล ธรรมชาติ นอกจากนี้ Edgar Dale (1965 อ้างถึงใน กระทรวงศึกษาธิการ, 2536 : 5) แบ่งประเภทสื่อไว้ 3 ประเภท คือ สื่อประเภทวัสดุ เทคนิควิธีการและประเภทอุปกรณ์ แสดงว่าสื่อแต่ละประเภทที่นำมาใช้ย่อมส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และการสนับสนุนให้ผู้เรียนใช้สื่อการเรียนในท้องถิ่นเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนได้เห็นของจริงและได้ประสบการณ์ตรง และจากการวิจัย ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ประสบปัญหา ได้แก่ ขาดเอกสารและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่อไม่เพียงพอ เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ ส่งผลให้วัสดุในการผลิตสื่อไม่เพียงพอ และเรื่องกองทุนหมู่บ้านเป็นเรื่องใหม่สำหรับครูผู้สอน เอกสารสำหรับการศึกษาค้นคว้าจึงมีน้อย และเอกสารที่มีส่วนใหญ่ก็ไม่ตรงกับความต้องการ ดังนั้นผู้ที่รับผิดชอบควรให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในเรื่องแหล่งความรู้สำหรับครูผู้สอนด้วย

การจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า มีการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล โดยวิธีการที่ใช้ คือ จัดเตรียมเอกสารความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลให้ครูศึกษา ซึ่งผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล ได้แก่ ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้เรียน และผู้บริหาร ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การดำเนินการดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะต้องมีการวัดผลและประเมินผลเพื่อทราบความก้าวหน้าของผู้เรียนและนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุง แก้ไขหรือส่งเสริมให้ดี

ยิ่งขึ้น ดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 151) กล่าวว่า การประเมินผลนั้นเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเป็นการตรวจสอบสิ่งที่ได้กระทำนั้นว่าบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ในการวัดผลจะต้องกระทำหลายๆ ด้าน ส่วนการประเมินผลนั้นเป็นการพิจารณาผลที่ได้จากการวัด ว่าได้ผลคุ้มค่าต่อสิ่งที่ลงทุนไปหรือไม่ในการวัดจะต้องสร้างเครื่องมือวัดผลให้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการจะวัด เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และ สันต์ ธรรมบำรุง (2527: 137) กล่าวถึงการประเมินว่าเป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศ ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ของโครงการเพื่อนำมาวิเคราะห์ สรุปผลให้ผู้บริหารหรือผู้วินิจฉัยสั่งการเลือกดำเนินการให้เหมาะสมที่สุดในสถานการณ์นั้น ซึ่งในการวัดผลและประเมินผลนั้นผู้มีส่วนร่วมประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย จะทำให้เกิดการประสานงานเพื่อหาแนวทางช่วยเหลือและส่งเสริมผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจากการวิจัยผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา เนื่องจากมีความรู้ ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลเป็นอย่างดี แต่ส่วนน้อยที่มีปัญหา ได้แก่ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผล เนื่องจาก ขาดความมั่นใจว่ารูปแบบการวัดประเมินผลสามารถตอบสนองความต้องการระดับลึกของคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัดหรือไม่ และไม่เห็นคุณค่าของการวัดผลประเมินผลว่าไม่ส่งผลต่อยอดต่อการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

การจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า มีการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน โดยวิธีการที่ใช้ คือ ประชุมชี้แจงให้ทราบและแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศและติดตามผล ซึ่งประเด็นหรือสาระที่ใช้ในการเตรียมการนิเทศ ได้แก่ การผลิตหรือการจัดหาสื่อการสอนและการใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น และผู้มีส่วนร่วมจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียนส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การดำเนินการดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากว่าการนิเทศติดตามผลการเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือครูผู้สอนและให้ไปช่วยเหลือผู้เรียนในท้ายที่สุด ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 42 – 43) กล่าวว่า หลักการนิเทศการศึกษาว่า เป็นการส่งเสริมและกระตุ้นให้ดำเนินการ ดังนี้ คือ กระตุ้นให้ครูใช้เทคนิคการสอนใหม่ๆ ฝึกความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษาและเทคโนโลยีเพื่อนำไปปฏิบัติ ส่งเสริมความเป็นผู้นำทางการศึกษาก่อให้เกิดขวัญ กำลังใจในการทำงาน และส่งเสริมกระบวนการกลุ่มก่อก่อให้เกิดความร่วมมือกัน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการนิเทศติดตามผลการเรียนโดยบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้ปกครองและชุมชน จะทำให้เกิดทัศนคติที่ดีในการทำงาน สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และจากการวิจัยผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา เนื่องจากมีความรู้ ความเข้าใจและเห็นคุณค่าของการนิเทศติดตามผล และส่วนน้อยที่มีปัญหา ได้แก่ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการนิเทศติดตามผล เพราะผู้ที่ทำการนิเทศไม่มีความมั่นใจว่ารูปแบบการนิเทศที่ดำเนินการอยู่ถูกต้อง

หรือไม่ และมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการนิเทศว่า เป็นการจับผิดมากกว่าการไปให้ความช่วยเหลือ ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดหลักสูตร ควรจะมีการชี้แจงและทำความเข้าใจให้ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความเข้าใจที่ถูกต้อง ชัดเจน

การประชาสัมพันธ์หลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนทุกคน ระบุว่า มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร โดยวิธีการที่ใช้ คือ จัดประชุมชี้แจงการจัดหลักสูตรให้ผู้ปกครอง ชุมชน รับทราบ ซึ่งผู้มีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองและชุมชน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การดำเนินการประชาสัมพันธ์ดังกล่าวกระทำได้เหมาะสม โดยมีบุคลากรหลายฝ่ายเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่ง วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537 :197-198) กล่าวว่า การใช้หลักสูตรใหม่จะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับการประชาสัมพันธ์หลักสูตร และจะต้องทำเป็นระยะ สื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรมีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับเป้าหมายของการใช้หลักสูตร เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เอกสารสิ่งพิมพ์ เป็นต้น ส่วนการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับครูผู้สอน และการประชุมชี้แจงสำหรับผู้ปกครอง และงานวิจัยของ สุนิสา กาญจนนิยม (2539 : 25 - 26) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์หลักสูตรจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อสร้างความเข้าใจให้ตรงกัน และจากการวิจัย ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหาเนื่องจากมีความรู้ ความเข้าใจในการประชาสัมพันธ์และเป็นคนในชุมชนจึงสะดวกในการติดต่อประชาสัมพันธ์ และขอความร่วมมือจากคนในชุมชนซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี และส่วนน้อยที่มีปัญหา ได้แก่ เวลาในการประชาสัมพันธ์มีน้อยเนื่องจากมีงานที่รับผิดชอบมากและขาดงบประมาณในการจัดทำเอกสารการประชาสัมพันธ์ เนื่องจากผู้บริหารและครูผู้สอนที่รับผิดชอบไม่ได้อยู่ในชุมชน ดังนั้นรูปแบบการประชาสัมพันธ์จึงแตกต่างกันทำให้มีปัญหาว่าจะต้องใช้งบประมาณ ควรดำเนินการประชาสัมพันธ์โดยใช้รูปแบบอื่น เช่น การแจ้งให้นักเรียนทราบแล้วให้นักเรียนไปแจ้งให้ผู้ปกครองทราบอีกทางหนึ่ง

2.2 สภาพและปัญหาการดำเนินการจัดหลักสูตร

ด้านการจัดทำแผนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการจัดทำแผนการสอนล่วงหน้าส่วนใหญ่ 1 สัปดาห์ก่อนสอน ซึ่งครูผู้สอนได้มีการศึกษาเอกสารก่อนจะจัดทำแผนการสอน โดยเอกสารที่ศึกษาก่อนจัดทำแผนการสอน คือ หลักสูตรท้องถิ่นกองทุนหมู่บ้านที่โรงเรียนจัดทำขึ้น ซึ่งวิธีการดำเนินการจัดทำแผนการสอน ส่วนใหญ่ คือ วิเคราะห์หลักสูตรโดยการศึกษาหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหา แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล ส่วนการส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนการสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ผู้บริหารกระตุ้นให้ส่งแผนการสอนให้ตรวจก่อนนำไปใช้สอน ส่วนผลพลอยได้ในการจัดทำแผนการสอน คือ ทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

และประสิทธิผล ผู้วิจัยเห็นว่า การจัดทำแผนการสอนเป็นหน้าที่โดยตรงของครูผู้สอน ที่เปรียบเสมือนเข็มทิศนำทางให้ครูผู้สอนเดินไปถูกทาง และสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่ง ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 161 - 162) กล่าวว่า ในการวางแผนการสอนจะต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตร และเอกสารหลักสูตรต่างๆ และนำมาจัดทำแผนการสอน ซึ่งการจัดทำแผนการสอนเป็นการขยายรายละเอียดของหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติโดยกำหนดกิจกรรมและเวลาไว้อย่างชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ ดังนั้นการจัดทำแผนการสอนจึงมักจะทำเป็นรายวิชาหรือรายชั้นเรียน (สงัด อุทรานันท์, 2528 : 266 - 267) และแผนการสอนจะเป็นแนวทางช่วยครูผู้สอนดำเนินการสอนให้ได้ตามความมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ช่วยเหลือแนะนำติดตามผลการเรียนการสอน และเป็นแนวทางในการสร้างข้อทดสอบ เพื่อประเมินผลการเรียนการสอนให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่เรียน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Freiberg และ Driscoll (1996 : 22-32) ที่กล่าวว่า การวางแผนการสอนจะช่วยกำหนดการเรียนไว้ล่วงหน้า ช่วยให้การเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ เป็นต้น และจากการวิจัยปัญหาที่ประสบในการจัดทำแผนการสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา เนื่องจากมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการสอนดี และส่วนน้อยที่มีปัญหา ได้แก่ ไม่มีเอกสารสำหรับศึกษาค้นคว้า เพราะเนื่องจากกังวลว่าจะเขียนแผนการสอนได้ไม่ละเอียด และเอกสารที่มีอยู่อาจสื่อความต้องการได้ไม่ตรงประเด็น น่าจะมีเอกสารสำหรับการศึกษาค้นคว้าในเรื่องกองทุนหมู่บ้านที่หลากหลาย ดังนั้นแนวทางแก้ไขปัญหาคควรจะเสนอปัญหาให้ผู้รับผิดชอบหรือผู้บริหารระดับสูงรับทราบและหาทางช่วยเหลือร่วมกัน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการเตรียมการก่อนจัดกิจกรรม ซึ่งวิธีการที่ใช้ คือ ศึกษาค้นคว้าความรู้จากเอกสาร ตำรา หลักสูตร โดยยึดหลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนหลักการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรส่วนใหญ่ คือ ไม่นำคะแนนมาเป็นสิ่งเร้า โดยเน้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดส่วนใหญ่ คือ การนำนักเรียนไปทัศนศึกษาดูงาน นอกสถานที่หรือไปแหล่งเรียนรู้ โดยผู้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ ครูผู้สอน ผู้เรียน และผู้บริหาร ผู้วิจัยเห็นว่า มีการดำเนินการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพราะการจัดการเรียนการสอนนั้นควรจัดให้มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบระเบียบ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และสิริวรรณ สุวรรณอาภา (2523 อ้างถึงใน อภาพ จันทรแดง, 2536 : 42) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง และยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางซึ่งกิจกรรมที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมรายบุคคลและกิจกรรมกลุ่มสอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนการสอนในสมัยปัจจุบันได้ยึดแนวการจัดการกิจกรรมโดยเน้นผู้เรียน

เป็นสิ่งสำคัญ ซึ่ง พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544:17) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ เป็นกระบวนการเรียนรู้ โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับแหล่งการเรียนรู้ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต นอกจากนั้นการจัดการกิจกรรมสอนซ่อมเสริม เป็นแนวทางที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ความคิด ความต้องการ ความถนัดและความสนใจของตนเอง ดังที่ ไพโรจน์ นาคะสุวรรณ และ วันนอร์ มะทา (2528 : 5) กล่าวถึงกิจกรรมเสริมหลักสูตรว่า เป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดและสนับสนุนให้ผู้เรียนจัดขึ้น เพื่อสนองความสนใจและส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน ไม่มีการให้คะแนนทางวิชาการและผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจ ก่อให้เกิดการทำงานร่วมกัน รู้จักการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับชุมชน และจากการวิจัย ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา เนื่องจากครูผู้สอนสามารถบริหารเวลาได้เหมาะสมและจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายและมีการบูรณาการในกิจกรรมได้ดี และส่วนน้อยที่มีปัญหา ได้แก่ เวลาไม่เพียงพอสำหรับการจัดกิจกรรม จึงควรจะมีการบูรณาการเนื้อหาและกิจกรรมให้เหมาะสม หรือจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนอกเหนือจากเวลาเรียนตามปกติ

การใช้สื่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการเลือกใช้สื่อ โดยหลักการเลือกสื่อการสอนส่วนใหญ่ คือ สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาการเรียนการสอน ซึ่งสื่อการสอนที่ใช้ส่วนใหญ่ คือ การศึกษาจากสถานการณ์จริงจากแหล่งข้อมูลในท้องถิ่น ผู้วิจัยเห็นว่า การใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นเครื่องมือผ่อนแรงในการจัดการเรียนการสอนแก่ครูเป็นอย่างดี และทำให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้ชัดเจนเห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้น ซึ่ง อารง บัวศรี (2542 : 285 - 290) ได้กล่าวว่า สื่อมีความสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ ตามจุดประสงค์การเรียนการสอนและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งสื่อการสอนมีหลายชนิด เช่น รูปภาพ หนังสือ แผนภูมิ สถานที่จริง เป็นต้น ซึ่งในการเลือกสื่อจะต้องมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เหมาะกับวัย สภาพผู้เรียน และหาได้ง่าย ด้วยเหตุนี้การที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสื่อที่เป็นสถานที่จริง จะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเรื่องราวและจดจำได้แม่นยำมากยิ่งขึ้น ประกอบกับการเรียนจากสถานที่จริง คือกองทุนหมู่บ้านที่อยู่ในชุมชนเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สนทนาซักถามความรู้ได้ละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้น เนื่องจากว่าสถานที่จริงหรือกองทุนหมู่บ้านที่ผู้เรียนไปเรียนรู้นั้นมีประธานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน และคณะกรรมการบริหารกองทุนเป็นผู้ให้การต้อนรับและข้อมูล ผู้เรียนจะได้สัมผัสกับผู้ที่ได้ปฏิบัติการจริง ๆ ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างเจตคติที่ดีระหว่างผู้เรียนกับคนในชุมชนก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคีและความใกล้ชิดสนิทสนมกันมากขึ้น และจากการวิจัย ปัญหาการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ประสบปัญหา ได้แก่ ขาดแคลนสื่อที่เป็นเอกสารสิ่งพิมพ์ที่สอดคล้องกับเรื่องที่จะสอน เนื่องจากว่า การจัดการเรียนการสอนไม่สามารถที่จะนำผู้เรียนออกไปยังแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนได้บ่อยๆ เพราะช่วงเวลาจำกัด ระยะทางไกลและความปลอดภัย จึงไม่สามารถไปศึกษา

เรียนรู้ได้ ดังนั้นสื่อพวกเอกสารสิ่งพิมพ์จะช่วยทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร กองทุนหมู่บ้านเพิ่มมากขึ้น และสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองได้ ด้วยเหตุนี้จึงควรมีการ รายงานให้ผู้บริหารรับทราบ และหาทางแก้ไข โดยติดต่อประสานงานไปยังหน่วยงานต้นสังกัดและ ประสานไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงเพื่อหาทางช่วยเหลือ และผู้บริหารควรมีการจัดสรร งบประมาณไว้ในปีการศึกษาต่อไป

การจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน โดยยึดหลักการส่วนใหญ่ คือ พิจารณาความ เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียนไม่แออัด ส่วนลักษณะการจัดบรรยากาศทางกายภาพและทางจิตใจ คือ มีบรรยากาศสนุกสนานร่าเริงและเป็นมิตร ผู้วิจัยเห็นว่าหลักการดังกล่าวมีความเหมาะสม เนื่องจากการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียนการสอน เป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนเพื่อรักษา หรือสร้างบรรยากาศในขณะดำเนินการสอน และการจัดชั้นเรียนควรให้พอเหมาะกับจำนวน ผู้เรียน ดังที่ Evertson (1987 อ้างถึงใน Acheson และ Gall, 1997:39 – 40) กล่าวว่า การจัดชั้น เรียนให้มีประสิทธิภาพต้องอาศัยหลัก 3 ประการ ได้แก่ นักเรียนและครูสามารถมองเห็นกันได้อ อย่างชัดเจน ครูต้องเตรียมพื้นที่สำหรับการสอนให้พอ มีพื้นที่ให้เด็กได้ทำงาน สามารถเข้าถึงได้ สะดวก นั่นคือ จะต้องมียพื้นที่พอสำหรับเดินสวนกันไปมาได้และเก็บวางอุปกรณ์การทำงานได้ และ ปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอก นอกจากนี้ สุมน อมรวิวัฒน์ และ สมพงษ์ จิตระดับ (2530 : 184 -185) ได้ถึงแนวคิดในการจัดห้องเรียนไว้ว่า การสร้างบรรยากาศที่ดีจะมีผลต่อพัฒนาการ ลักษณะนิสัยและเจตคติที่ดีของผู้เรียนเป็นอย่างมาก ห้องเรียนควรมีลักษณะยืดหยุ่น ปรับให้ เหมาะกับสถานการณ์ได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544 : 47 - 54) กล่าวว่า บรรยากาศในการเรียนการสอนที่ดีอาจส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดี มีความตั้งใจใช้เวลาในการ เรียนเต็มที่ และถ้าบรรยากาศในการเรียนไม่ดีอาจส่งผลทำให้ผู้เรียนไม่สนใจเรียนและอาจมีอคติ ต่อครูผู้สอนก็ได้ซึ่งบรรยากาศในการเรียนมี 2 ประเภท คือ บรรยากาศทางกายภาพและทาง จิตใจ ดังนั้นครูผู้สอนควรจัดชั้นเรียน และสร้างบรรยากาศในการเรียนที่เป็นการกระตุ้นส่งเสริม การเรียนรู้ของผู้เรียนและจากการวิจัย ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา เนื่องจาก ครูผู้สอนได้ดำเนินการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียนตามหลักการที่ได้กล่าวมา และส่วน น้อยที่มีปัญหา ได้แก่ ขาดงบประมาณในการปรับปรุงตกแต่งห้อง เนื่องมาจากงบประมาณที่ ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ ผู้บริหารควรหาทางช่วยเหลือโดยการประสานงานไปยังหน่วยงานต้น สังกัด และจัดสรรเงินงบประมาณไว้เพื่อการปรับปรุงตกแต่งชั้นเรียน

การวัดผลและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนทุกคนระบุว่า มีการดำเนินการวัดผล และประเมินผล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน ช่วงระยะเวลาส่วนใหญ่ที่ใช้ คือการวัดผลหลังการเรียน ซึ่งยึดหลักการวัดผลและประเมินผลส่วนใหญ่ คือ การวิเคราะห์เรื่องที่

จะประเมินโดยดูจากจุดประสงค์และใช้วิธีการวัดผลที่หลากหลาย และส่งเสริมการวัดผลและประเมินผลตนเอง โดยผู้มีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลส่วนใหญ่ คือ ครูผู้สอน ผู้เรียน และผู้บริหาร ผู้วิจัยมีความเห็นว่า หลักการวัดและประเมินผลที่ครูผู้สอนได้ดำเนินการมีความถูกต้องเหมาะสม เนื่องจากว่าการวัดผลและประเมินผลมีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ เพื่อประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่ง วาสนา ประवालพฤกษ์ (2544 :15) กล่าวว่า การวัดผลเป็นการกำหนดปริมาณ ของสิ่งที่ต้องการวัดออกมาเป็นจำนวนหรือตัวเลขซึ่งใช้แทนคำอธิบาย คุณลักษณะที่กำลังวัด ส่วน Moore (1992 : 138) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับครู เพราะว่าจะเป็นข้อมูลย้อนกลับที่แสดงความสัมพันธ์ในการเรียนของเด็ก และเป็นตัวบ่งชี้ว่าครูจะจัดกระบวนการเรียนรู้ต่อไปอย่างไร ซึ่งเขากล่าวว่าการประเมินผลมี 3 ลักษณะ ได้แก่ การวินิจฉัยเพื่อจัดลำดับที่ในการเรียน การประเมินผลย่อยเพื่อช่วยเหลือระหว่างเรียน และการประเมินผลรวมเพื่อติดตามผลการเรียนและตัดสินผลเมื่อสิ้นสุดการเรียน และครูผู้สอนส่วนใหญ่ ทำการวัดผลประเมินผลหลังเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิดา ทวีวรรณ (2536 :148) เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงการเรียนของผู้เรียนและการสอนของครู และผู้มีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลควรมีหลายฝ่ายทั้งครูผู้สอน ผู้เรียน ผู้บริหาร ผู้ปกครองและชุมชน และจากการวิจัยปัญหาการวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตร ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา เนื่องจากมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวัดผลและประเมินผลหลักสูตรเป็นอย่างดี และส่วนน้อยที่มีปัญหา ได้แก่ ขาดทักษะ เทคนิคการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้วัดผลและประเมินผล รวมถึงการวัดผลและประเมินผลไม่ได้ทำเป็นระยะๆและไม่สม่ำเสมอ จากปัญหาดังกล่าวนั้นสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัชนีวัลย์ จุลบาท (2539 :171) ที่กล่าวถึงปัญหาในการวัดผลและประเมินผลว่าครูขาดเครื่องมือที่มีมาตรฐานในการวัดผลและประเมินผล ขาดงบประมาณ ขาดความรู้และทักษะในการสร้างเครื่องมือ เนื่องจากการเรียนการสอนเรื่องกองทุนเป็นเรื่องใหม่ ครูผู้สอนบางส่วนขาดเอกสารในการศึกษาในรายละเอียดเรื่องกองทุนไม่ชัดเจน จึงไม่สามารถสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลในระดับลึก ประกอบกับครูผู้สอนบางกลุ่มไม่ได้ตระหนักและให้ความสำคัญต่อรูปแบบการวัดและประเมินผลอย่างเข้มข้น ดังนั้นผู้บริหารควรนิเทศติดตามการดำเนินการวัดผลและประเมินผล เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับครูผู้สอน และหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงควรจะเข้ามามีส่วนร่วมในการมานิเทศติดตามหรือประเมินผลหลักสูตร เพื่อสร้างความตระหนักถึงความสำคัญต่อการนำหลักสูตรท้องถิ่น ๓ กองทุนหมู่บ้านมาใช้ และเพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

การสอนซ่อมเสริม ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่มีการสอนซ่อมเสริม และส่วนน้อยมีการสอนซ่อมเสริม โดยใช้เวลาสอนหลังเลิกเรียนและยึดหลักการการสอนซ่อมเสริม คือ จัดกิจกรรมหรือแบบฝึกที่มีระดับความยากง่ายเพื่อให้เหมาะกับผู้เรียน ผู้ที่มีส่วนร่วมจัด

สอนซ่อมเสริมส่วนใหญ่ คือ ครูผู้สอน ผู้เรียน และผู้บริหาร ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการเรียนซ่อมเสริมตามหลักการดังกล่าวมีความถูกต้อง เหมาะสม ซึ่งการวัดผลอาจจะกำหนดไว้ในบทเรียนหรือไม่ก็ได้ โดยวัตถุประสงค์ของการซ่อมเสริมเป็นการช่วยเหลือไม่ใช่การลงโทษ สอดคล้องกับแนวคิดของ วิชัย ดิสสระ (2535 : 145) และในการจัดการสอนซ่อมเสริม นั้น เป็นกิจกรรมที่ครูผู้สอนและผู้เรียนกำหนดกิจกรรมร่วมกัน โดยพิจารณาจากความสามารถในการปฏิบัติงานว่าสัมพันธ์กับการประเมินผลหลังการเรียนและช่วยตัดสินใจว่าจะใช้วิธีสอนอย่างไรจึงจะเป็นประโยชน์และให้ผลดีที่สุด ซึ่งการสอนซ่อมเสริมอาจกำหนดเวลาช่วงใดก็ได้แล้วแต่ความสะดวกของผู้เรียนกับครูผู้สอน และจากการวิจัย ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา เนื่องจากดำเนินการได้ด้วยความเข้าใจ และการให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้เรียนและครูผู้สอน และส่วนน้อยที่มีปัญหา ได้แก่ ขาดการกำหนดเวลาที่จะใช้สอนซ่อมเสริมเพราะครูมีภาระงานสอนมาก เนื่องจากภาระงานการสอนของครูผู้สอนบางส่วนมีมาก ประกอบกับมีภารกิจอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายนอกจากงานสอนทำให้ไม่สามารถกำหนดเวลาที่ชัดเจนและแน่นอนได้ ดังนั้นผู้บริหารควรมาดูแลเอาใจใส่และมอบหมายงานเฉพาะที่จำเป็น และควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนได้ปฏิบัติหน้าที่สอนอย่างเต็มที่

การนิเทศติดตามผลการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า มีการนิเทศติดตามผลการเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ปัญหาการเรียนของผู้เรียน ส่วนกิจกรรมนิเทศที่ครูผู้สอนได้รับส่วนใหญ่ คือ การสนทนาซักถามทางวิชาการ และการเยี่ยมชั้นเรียน โดยผู้มีส่วนร่วมนิเทศติดตามผลการเรียน คือ ผู้บริหาร บุคลากรที่ได้รับแต่งตั้งและคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการดำเนินการได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เพราะการนิเทศติดตามผลการเรียนจะช่วยให้ครูผู้สอนมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติการสอน และได้รับทราบปัญหาจากครูผู้สอนเพื่อหาทางช่วยเหลือ ซึ่ง Oliva และ Pawlas (2001 : 29), บันลือ พุกชะวัน (2534 : 84) และชาญชัย อาจิมสมาจาร (2547 : 7) ได้กล่าวถึงการนิเทศว่า เป็นการให้ความช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการเรียนการสอนของครูผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ในขั้นสุดท้าย นั่นคือการนิเทศเป็นการช่วยเหลือครูเพื่อให้ครูไปช่วยพัฒนาผู้เรียนนั่นเอง และ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538 : 62- 64) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศเพื่อมุ่งพัฒนาครู โดยมีกิจกรรมการนิเทศ ได้แก่ การเยี่ยมชั้นเรียน การประชุม การอภิปราย การจัดนิทรรศการ การสัมภาษณ์ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมต่างๆ มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยพัฒนาและแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนิเทศอาจเป็นผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากร ที่มีความรู้ความสามารถในการนิเทศติดตามผลการเรียน และจากการวิจัย ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา เนื่องจากผู้บริหารให้การนิเทศติดตามผลการเรียนอยู่เสมอ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และส่วนน้อยที่มีปัญหา ได้แก่ ขาดการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการนิเทศติดตามผล และบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการนิเทศ

ติดตามผล เนื่องมาจากว่า การนิเทศติดตามผลการเรียนจากโรงเรียนบางแห่งไม่มีการดำเนินการที่แน่ชัด ผู้บริหารอาจจะมอบหมายให้เป็นภาระหน้าที่ของครูผู้สอนนิเทศกันเอง แต่บางส่วนขาดความมั่นใจเพราะไม่มีความรู้ในหลักการนิเทศ และหวาดระแวงว่าการไปนิเทศจะเป็นการสร้างอคติที่ไม่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารควรได้ดำเนินการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ และสร้างความเข้าใจในหลักการนิเทศที่ถูกต้องให้กับครูผู้สอนเพื่อที่จะให้ครูผู้สอนสามารถไปทำหน้าที่นิเทศได้อย่างมั่นใจ

2.3 สภาพและปัญหาการนิเทศติดตามผลการจัดหลักสูตร

การนิเทศติดตามผลการเตรียมการจัดหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า มีการนิเทศติดตามผลการเตรียมการจัดหลักสูตร ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศส่วนใหญ่จะเป็นผู้บริหาร โดยกิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศ คือ การสนทนาซักถามเพื่อสรุปปัญหาและหาทางช่วยเหลือ ผู้วิจัยมีความเห็นว่ามีผลการดำเนินการได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการนิเทศติดตามผลการเตรียมการจัดหลักสูตรจะทำให้รับทราบข้อมูลในการดำเนินการในเบื้องต้นว่า โรงเรียนได้ดำเนินการได้มากน้อยแค่ไหนเพื่อจะได้หาทางช่วยเหลือก่อนที่จะดำเนินการจัดหลักสูตร ซึ่งจากการวิจัยผู้ที่ทำหน้าที่ให้การนิเทศส่วนใหญ่ จะเป็นผู้บริหาร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วนิดา ทวีวรรณ (2536 :149), อาทร จันทร์แดง (2536 : 218) และสุพจน์ ตันตศิรีวิทย์ (2545 : 240) ที่กล่าวว่าผู้ดำเนินการนิเทศส่วนใหญ่จะเป็นระดับผู้บริหาร โดยกิจกรรมที่ใช้ส่วนใหญ่เป็น การสอบถามซึ่งรูปแบบการนิเทศมีหลากหลาย และการใช้รูปแบบการสนทนาซักถามอย่างเดียว อาจจะทำให้ผู้บริหารได้รับข้อมูลที่ไม่ครอบคลุมกับความเป็นจริง ควรจะมีการใช้รูปแบบการนิเทศแบบอื่นๆ และจากการวิจัย ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา เนื่องจากผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ได้มีการนิเทศติดตามผลการเตรียมการจัดหลักสูตร และมีส่วนน้อยที่ประสบปัญหา ได้แก่ ขาดการแนะนำชี้แจงครูเกี่ยวกับการติดตามผล และขาดเครื่องมือสำหรับการนิเทศติดตามผล เนื่องจากครูผู้สอนและผู้บริหารบางส่วนยังมีเจตคติในเชิงลบต่อการนิเทศว่าการนิเทศติดตามผลเป็นเสมือนการตรวจสอบการทำงาน ทำให้ครูผู้สอนขาดความเชื่อมั่น และมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนต่อการนิเทศ โดยที่ผู้บริหารก็ไม่ได้ชี้แจงให้เกิดความกระจ่าง ผู้บริหารและครูผู้สอนไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือการนิเทศ ดังนั้นจึงควรมีการจัดประชุมหรืออบรมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศ การสร้างเครื่องมือการนิเทศ หรือมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ระหว่างเพื่อนร่วมงานที่อยู่ต่างโรงเรียน เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือนิเทศหรือขอความร่วมมือจากหน่วยงานต้นสังกัด มาให้คำแนะนำหรือศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการนิเทศ

การนิเทศติดตามผลการดำเนินการจัดหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน ส่วนใหญ่ระบุว่า มีการนิเทศติดตามผลการดำเนินการจัดหลักสูตร โดยใช้กิจกรรม คือ การจัดนิทรรศการ และการเยี่ยมชั้นเรียน ซึ่งผู้บริหารจะเป็นผู้ให้การนิเทศและกำหนดระยะเวลา / จำนวนครั้งที่จะไปนิเทศ ไว้ภาคเรียนละ 1 ครั้ง ผู้วิจัยเห็นว่ามีการดำเนินการได้เหมาะสมน่าสนใจ ซึ่งใช้กิจกรรมการนิเทศ คือ มีการจัดนิทรรศการ และการเยี่ยมชั้นเรียนสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วนิตา ทวีวรรณ (2536 : 148-149) ที่พบว่าโรงเรียนดำเนินการนิเทศและติดตามผลโดยผู้บริหาร และใช้กิจกรรมการให้คำปรึกษา แนะนำ และเยี่ยมชั้นเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายในการจัดกิจกรรมการนิเทศ ส่วนการกำหนดระยะเวลาในการนิเทศจะทำให้เห็นแนวทางที่ชัดเจน และควรแจ้งให้ผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามผลทราบตั้งแต่เนิ่น ๆ โดยอาจจะออกเป็นหนังสือแต่งตั้งหรือนโยบายภายในโรงเรียนให้ครูผู้สอน หรือบุคลากรผู้ที่ได้รับมอบหมาย ได้รับทราบเพื่อจะได้วางแผนการนิเทศติดตามผลไว้ล่วงหน้าให้ชัดเจน เพื่อจะได้ยึดเป็นแนวปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะส่งผลให้การจัดหลักสูตรบรรลุสู่จุดหมายตามที่กำหนด และจากการวิจัย ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ประสบปัญหา เนื่องจากได้ดำเนินการด้วยความรอบคอบและมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า และมีส่วนน้อยที่ประสบปัญหา ซึ่งปัญหา ได้แก่ ขาดการกำหนดแนวทางการนิเทศติดตามผลที่ชัดเจน และขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือนิเทศติดตามผล ดังนั้นผู้บริหารและครูผู้สอนรวมทั้งบุคลากรอื่นๆ ที่มีส่วนร่วม ควรมีการประชุมเพื่อวางแผนการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตรและมอบหมายงานให้รับผิดชอบเพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงการจัดหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด

1.1 ควรจัดหางบประมาณมาสนับสนุน การดำเนินการจัดหลักสูตรให้เพียงพอ หรือให้เกิดปัญหาน้อยที่สุด และจัดสรรเงินสนับสนุนจากภาครัฐ หรือเงินสนับสนุนจากภาคเอกชน หรือกองทุนหมู่บ้าน

1.2 ควรจัดทำ จัดหาเอกสารประกอบหลักสูตรเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน ให้เพียงพอกับความต้องการ และจัดเตรียมให้พร้อมก่อนเปิดภาคเรียน หรือจัดอบรมเกี่ยวกับการสร้างเอกสารประกอบหลักสูตร สื่อการสอน ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินการจัดหลักสูตรบรรลุตามจุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

1.3 ควรมีการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ แก่โรงเรียนนำร่องที่ใช้หลักสูตร รวมถึงรับทราบปัญหา และหาทางช่วยเหลือ และนำผลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินการจัดหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น

2. สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด

2.1 ควรติดต่อประสานงานกับโรงเรียนนำร่องที่ใช้หลักสูตร เพื่อให้คำแนะนำ และความช่วยเหลือเกี่ยวกับหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร และความรู้เกี่ยวกับเรื่องการบริหารจัดการกองทุนเพื่อครูผู้สอนจะได้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเรื่องการบริหารกองทุนที่ถูกต้องและชัดเจน

2.2 ควรพิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณไปช่วยเหลือ และนิเทศติดตามผลการดำเนินการจัดหลักสูตร เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาพิจารณาแก้ไข ปรับปรุง ส่งเสริมสนับสนุนและให้กำลังใจในการปฏิบัติงานแก่โรงเรียนนำร่องที่นำหลักสูตรไปใช้ร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัด ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจัง และขยายผลให้ครอบคลุมทั่วทั้งจังหวัด

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เขต 2 และเขต 3

3.1 ควรมีการนิเทศติดตาม ประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาพิจารณาหาทางช่วยเหลือและปรับปรุงแก้ไข โดยอาจจะทำเป็นหนังสือชี้แจงหรือให้โรงเรียนรายงานผลการดำเนินการมายังเขตการศึกษา

3.2 ควรมีการมอบหมายให้ศึกษานิเทศก์ประจำเขตเป็นผู้ไปนิเทศและรายงานผลการดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนนำร่องทั้ง 36 โรงเรียน เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาและขยายผลให้ครอบคลุมทุกโรงเรียนในจังหวัดร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ

4. ผู้บริหารโรงเรียนนำร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน

4.1 ควรให้ความสำคัญและเอาใจใส่ในการจัดหลักสูตร โดยการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประสานงานกับชุมชนเพื่อเอื้อให้การดำเนินการจัดหลักสูตรประสบความสำเร็จ อย่างต่อเนื่องและจริงจัง

4.2 ควรส่งเสริมสนับสนุนสร้างขวัญและกำลังใจครูผู้สอน ด้วยการนิเทศติดตาม ประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ยกย่องชมเชย

4.3 สนับสนุนเรื่องงบประมาณ เอกสารประกอบหลักสูตร สื่อและวัสดุในการผลิตสื่อและเอกสารสำหรับการศึกษาค้นคว้าเรื่องกองทุนหมู่บ้าน เพื่อให้ครูได้ปฏิบัติการสอนอย่างเต็มความสามารถ

5. ครูผู้สอนโรงเรียนนาร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน

5.1 ควรมีการเตรียมความพร้อมในการจัดหลักสูตรในด้านต่างๆ เช่น ทำความเข้าใจหลักสูตร เตรียมสื่อการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล

5.2 พยายามใช้กิจกรรมที่หลากหลายในการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลและให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด

5.3 ควรจะชวนขยายและค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ และให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนช่วยในการผลิตสื่อหรือส่งเสริมให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

5.4 นำเสนอปัญหาหรือความสำเร็จที่ได้จากการดำเนินการจัดหลักสูตร แล้วรายงานให้ผู้บริหารทราบความก้าวหน้า ในการปฏิบัติงานหรือหาทางช่วยเหลือ

5.5 ให้ความช่วยเหลือครูผู้สอนภายในโรงเรียน หรือมีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างบุคลากรครูผู้สอนต่างโรงเรียน ที่เป็นโรงเรียนนาร่อง ในการจัดหาสื่อและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงโรงเรียนของตน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนนาร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด

2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน ในการดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของโรงเรียนนาร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กวรรณิการ์ สงวนนนวน. การใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- กรอุณา อักษรารุณ. คู่มือการเรียนการสอนสาระเศรษฐศาสตร์ (การจัดการเงินส่วนบุคคล) เงินทองของมีค่า กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้น ม.1-3 (ช่วงชั้นที่ 3) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2547.
- กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารจังหวัดร้อยเอ็ด, สำนักงาน. [online] 2003. แหล่งที่มา : <http://www.roiet.go.th> (11 ตุลาคม 2547).
- กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด, สำนักงาน. หลักสูตรท้องถิ่นกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน. ร้อยเอ็ด : สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด, 2547. (ัดสำเนา)
- กาญจนา คุณานุกรักษ์. หลักสูตรและการพัฒนา. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2527.
- กาญจนา บุญเรือง. การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมมนทัศน์ด้านเศรษฐกิจแบบพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, สำนักงาน. คู่มือการทำบัญชีและรายงานสำหรับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : สหมิตรพรินติ้ง, 2545.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, สำนักงาน. คู่มือการสร้างเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับตำบลตามนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2546.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, สำนักงาน. คู่มือประเมินศักยภาพเพื่อพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : เซเว่น พรินติ้ง, 2547.

- จิตรดา แสงปัญญา. บทบาทและความสำคัญของจุดมุ่งหมายของหลักสูตร. ใน จันทรเพ็ญ เชื้อพานิช, น้อมศรี เคท และ ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (บรรณาธิการ), ประมวลบทความหลักสูตร : สาระร่วมสมัย, หน้า 47. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ อลิอัน เพรส, 2539.
- เฉลิมศรี วิวัฒน์วานิชกุล. การศึกษามโนทัศน์เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ผู้บริโภค ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ชรินทร์ มั่งคั่ง. สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาท้องถิ่นของเรา 1 (071) ในโรงเรียนโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชา มัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- ชาญชัย ศรีไสยเพชร. หลักสูตรและแบบเรียนประถมศึกษา 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พิทักษ์ อักษร, 2525.
- ชาญชัย อาจิมสมาจาร. การนิเทศการสอนแผนใหม่. กรุงเทพฯ : VJ. Printing, 2547.
- ชูศรี สุวรรณโชติ. หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2544.
- ณรงค์ อักขิโสภา และ อุทัย บุญประเสริฐ. สาระสำคัญเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 สำหรับผู้บริหารและนักวางแผนการศึกษา. กรุงเทพฯ : ประยูรวงศ์, 2528.
- เดวิด นิวเบิล และ โรเบิร์ต แคนนอน. เทคนิคการสอนแบบครบวงจร. แปลโดย สุนทร โคตรบรรเทา. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น, 2535.
- ทวีศักดิ์ ไชยมาโย. รายงานการวิจัยเรื่องความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และความต้องการการนิเทศ การศึกษาของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดนครพนม. เอกสารลำดับที่ 26 /2534 ฝ่ายวิจัยและประเมินผล. นครพนม : หน่วยศึกษานิเทศก์, 2534.
- ทิพวรรณ ขวัญอ่อน. สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรพระพุทธรูปตามหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2533) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานพ คณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

- ดำรง บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2531.
- ดำรง บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ธนัชการพิมพ์, 2542.
- เถียร พานิช. 4 MAT : การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน. กรุงเทพฯ : มูลินิสตี - สฤณีดิวงษ์, 2544.
- นวลทิพย์ ควบคุม. เศรษฐศาสตร์การศึกษา. คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- นิตยา บุตรศรี. การนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- บันลือ พุกชะวัน. ยุทธศาสตร์การสอนตามแนวหลักสูตรใหม่. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2534.
- บุญมี เณรยอด. หลักการพัฒนาคณะครู. เอกสารการสอนภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (ม.ป.ป.). (อัดสำเนา)
- บุญเรียง ขจรศิลป์, ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ และ ธวัช เลี้ยงลือชา. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่เอื้อต่อการพัฒนาการเลี้ยงโคนม : กรณีศึกษาจังหวัดราชบุรี. กรุงเทพฯ : พี.เอ็น การพิมพ์, 2543.
- เบญจนาฏ วัฒนประดิษฐ์. การประสานงานของ 5 กระทรวงหลักในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนแก่สตรีในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- ปทุมรัตน์ เจริญไพศาล. การศึกษาสภาพและปัญหาการประสานงานของหน่วยงานระดับกองกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- ประจิม จบศรี. สภาพและปัญหาในการประสานงานการศึกษาของคณะกรรมการพัฒนาอำเภอในพื้นที่ชนบทยากจน ภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- ประพิมพ์พรรณ โชคสุวัฒนสกุล, สุคนธ์ ภูริเวทย์, พัชราภรณ์ พสุวัต, อำไพ เกียรติชัย, และปราณี เถกิงพล. หลักสูตรมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2532.

- ประมวล เสนาฤทธิ์. การวางแผนและการจัดการทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2527.
- ประเวศ วะสี. เศรษฐกิจพอเพียงและปรัชญาสังคม : แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน, 2542.
- ประเสริฐ จรรยาสุภาพ. การพัฒนารูปแบบการกำหนดขนาดโรงเรียนที่เหมาะสมเชิงเศรษฐกิจของโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, ภาควิชาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2544.
- พัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด, สำนักงาน. รายงานการดำเนินงานตามนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. ร้อยเอ็ด : สำนักงานพัฒนาชุมชน, 2547. (อัดสำเนา)
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธีและเทคนิคการสอน 1. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์, 2544.
- ไพโรจน์ นาคะสุวรรณ และ วันนอร์ มะทา. กิจกรรมเสริมหลักสูตร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรบัณฑิต, 2528.
- ภัทราวดี อุดมมณฑล. การศึกษาการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนแกนนำร่วมพัฒนาหลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- มาเรียม นิลพันธ์. รายงานการวิจัยเรื่องการสังเคราะห์งานวิจัยทางด้านหลักสูตร. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2543.
- ยุวดี กังสดาล. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น : กรณีศึกษาโรงเรียนชุมชนวัดใหญ่ต้นโพธิ์ อำเภอบางแพะ จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- เยาวลักษณ์ รอดงาม. สภาพ ปัญหาและความต้องการการนิเทศด้านการแปลหลักสูตรภาษาอังกฤษไปสู่การสอน ระดับประถมศึกษาของโรงเรียนคาทอลิก สังกัดอัครสังฆมณฑล กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- รัชนิวัลย์ จุลบาท. การศึกษาการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

- วนิดา ทวีวรรณ. การจัดหลักสูตรพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- วราภรณ์ ศุนาลัย. หลักสูตรและหลักการสอน. กรุงเทพฯ : สามิตการพิมพ์, 2535.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : อารัตกราฟิค, 2538.
- วาสนา ประवालพฤษ์. คู่มือการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาเรื่อง หลักการและเทคนิคการประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์, 2544.
- วิจิตรา ไสยะ. การศึกษาการมีส่วนร่วมของบุคลากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- วิชัย ดิสสระ. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ สุวีริยาสาส์น, 2535.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. พัฒนาหลักสูตรและการสอน : มิติใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์, 2525.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน : ภาคปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น, 2537.
- วิฑูรย์ เจริญอาชาชัย. การศึกษาการดำเนินงานการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน แกนนำ สังกัดกองการศึกษาสงเคราะห์ กรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ศึกษาศิการ, กระทรวง. รายงานการศึกษาสภาพการใช้สื่อการเรียนการสอนในโรงเรียน ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2536.
- ศึกษาศิการ, กระทรวง. เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ การวางแผนพัฒนาคุณภาพ โรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.

- ศึกษาธิการ, กระทรวง. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2545.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2545.
- สังัด อุทรานันท์. พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : วงเดือนการพิมพ์, 2527.
- สังัด อุทรานันท์. พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เซนเตอร์พับลิเคชัน, 2528.
- สังัด อุทรานันท์. การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2528.
- สังัด อุทรานันท์. ทฤษฎีหลักสูตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2530.
- สมบัติ คชสิทธิ์. การประเมินหลักสูตร ธรรมชาติของการประเมิน. ใน จันทรพีญู เชื้อพานิช, น้อมศรี เคท และ ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (บรรณาธิการ), ประมวลบทความหลักสูตร : สาระร่วมสมัย, หน้า 76. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- สมบุญ ตันยะ. การประเมินผลทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.
- สมบุญ บรรณาภ. หลักเบื้องต้นของการบริหารโรงเรียน. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม, 2520.
- สมพร เพ็งคำ. การศึกษาการเตรียมความพร้อมในการจัดหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์แบบบูรณาการโดยใช้ชุมชนเป็นฐานของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- สมศรี จินะวงศ์. การวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้กิจกรรมทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ในชุมชนที่ใช้แนวทางการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- สมศักดิ์ ภูวดิถาวรรณ. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง. พิมพ์ครั้งที่ 3. เชียงใหม่ : The knowledge Center, 2544.
- สันต์ ธรรมบำรุง. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นอร์สิงห์, 2525.
- สันต์ ธรรมบำรุง. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. เอกสารการนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 260. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2527.

- สันต์ ศูนย์กลาง. องค์ประกอบพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตรประถมศึกษาไทย. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2534.
- ลำลี ธองทิว. หลักการและแนวปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา : กรณีศึกษาวิชา
วิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ
สุนันทา นาศิริรักษ์. การจัดหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในสวนที่เกี่ยวข้องกับ
สิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
สระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- สุนิสา กาญจนนิยม. การจัดหลักสูตรคอมพิวเตอร์พื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,
ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- สุนีย์ ภูพันธ์. แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่ : The knowledge
Center, 2546.
- สุพจน์ ตันติศิริวิทย์. การติดตามผลการดำเนินงานการจัดหลักสูตรวิทยาลัยชุมชนระดับ
อนุปริญญา พุทธศักราช 2545. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- สุมน อมรวิวัฒน์ และ สมพงษ์ จิตระดับ. สาระและกิจกรรมการสอนวิชาหลักสูตรและการสอน
ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- สุมิตร คุณานุกร. หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- เสาวนีย์ เยาวโรจน์. การศึกษาการดำเนินงานและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มวิชา
สังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- หรรษา ประนอมสกุล. ทฤษฎีของนักเศรษฐศาสตร์ไทยต่อการจัดประสบการณ์ในการศึกษา
ภาคบังคับ พุทธศักราช 2534. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาประถมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- อมรรัตน์ พุ่มศรีพักตร์. ความคิดเห็นของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีต่อการนำนโยบาย
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติไปปฏิบัติ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

- อังกูร สมคะเนย์. สภาพและปัญหาการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้พัฒนาหลักสูตรในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์
ปริญญาามหาบัณฑิต, ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2534.
- อาทร จันทรแดง. การจัดหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)
ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่1-2 ในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 2. วิทยานิพนธ์
ปริญญาามหาบัณฑิต, ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2536.
- อุทัย บุญประเสริฐ. หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
เอส ดี เพรส, 2540.
- อุทุมพร จามรมาน. การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรท้องถิ่นสู่การ
สอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พันธ์, 2545.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล. กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา : แนวคิดสู่ปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
บุ๊ค พอยท์, 2545.
- เอมอร จังศิริพรประกรณ์. การพัฒนาตัวบ่งชี้สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว
นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
บัณฑิต, ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

ภาษาอังกฤษ

- Acheson, Keith A. and Gall, Meredith Damien. Techniques in the Clinical Supervision of Teachers : Preservice and Inservice Applications. 4th ed. New York : Addison Wesley Longman, 1997.
- Beane, James A.; Conrad F, Toepfer ; and Samuel J., Alessi. Curriculum Planning Development. Boston : Allyn and Bacon, 1986.
- Freiberg, H. Jerome and Driscoll Amy I. Universal Teaching Strategies. 2nd ed., Boston : Allyn and Bacon, 1996.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. 3rd ed. New York : McGraw – Hill Book, 1973.
- Moore, Kenneth D. Classroom Teaching Skills. 2nd ed. New York : McGraw – Hill, 1992.
- Novak, Joseph D. and Tyler, Ralph W. A Theory of Education. Ithaca New York : Cornell University Press, 1977.
- Oliva, Peter F. and Pawlas, George E. Supervision for Today's Schools. 6th ed. New York : John Wiley & Sons, 2001.
- Saylor, J. Galen, Alexander ; William M ; and Lewis, Arthur J. Curriculum Planning for Better Teaching and Learning. 4th ed. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1981.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย พานิช อาจารย์ประจำภาควิชามัธยมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. อาจารย์ ดร. เพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา อาจารย์ประจำภาควิชานโยบาย การจัดการ
และความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ดร. ศรีสุมร พุ่มสะอาด ผู้อำนวยการสำนักพัฒนานวัตกรรมการ
การจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
5. อาจารย์นันทา โพธิ์คำศึกษานิเทศก์ 9 หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาหลักสูตร
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
6. อาจารย์สุพจน์ ซาเหลา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา
โรงเรียนหนองพอกวิทยา
7. อาจารย์อดิศร มนตรี ตำแหน่งครู วิทยฐานะ คศ. 2
โรงเรียนเมืองหนองพอก

รายชื่อโรงเรียนนำร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด

จำนวนทั้งหมด 36 โรงเรียน

ระดับประถมศึกษา

(จำนวน 20 โรงเรียน)

1. โรงเรียนบ้านเล่าวิทยา	อำเภอเมือง
2. โรงเรียนบ้านนา	อำเภอสว่างรณภูมิ
3. โรงเรียนบ้านสองทราย	อำเภอเกษตรวิสัย
4. โรงเรียนบ้านหนองตาไก่	อำเภอโพธิ์ชัย
5. โรงเรียนบ้านโนนชัยศรี	อำเภอโพนทอง
6. โรงเรียนบ้านเมืองสรวง	อำเภอเมืองสรวง
7. โรงเรียนชุมชนบ้านเหล่าลือ (พิมพ์คุรุราษฎร์บำรุง)	อำเภอศรีสมเด็จ
8. โรงเรียนเมืองหนองพอก	อำเภอหนองพอก
9. โรงเรียนบ้านเมืองไพร (เมืองไพรวิทยาคาร)	อำเภอเสลภูมิ
10. โรงเรียนพนมไพร	อำเภอพนมไพร
11. โรงเรียนชุมชนบ้านหมากยาง	อำเภอโพนทราย
12. โรงเรียนบ้านขาม	อำเภอธวัชบุรี
13. โรงเรียนดอนกลอยวิทยาคาร	กิ่งอำเภอหนองฮี
14. โรงเรียนบ้านโพธิ์น้อย	อำเภอปทุมรัตน์
15. โรงเรียนบ้านหว่านไฟ	อำเภออาจสามารถ
16. โรงเรียนชุมชนบ้านเมืองหงษ์	อำเภอจัตุรัสพิภพ
17. โรงเรียนบ้านอีโก้ม	กิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง
18. โรงเรียนบ้านโป่งประชาพัฒนา	อำเภอจังหาร
19. โรงเรียนบ้านหมู่มัน	กิ่งอำเภอเชียงขวัญ
20. โรงเรียนบ้านเขื่อง	กิ่งอำเภอเชียงขวัญ

ระดับมัธยมศึกษา

(จำนวน 16 โรงเรียน)

21. โรงเรียนพลับพลาวิทยา	กิ่งอำเภอเชียงขวัญ
22. โรงเรียนจักรฐิติวิทยาประชาสรรค์	อำเภอจังหาร
23. โรงเรียนเมยวดีพิทยาศึกษา	อำเภอเมยวดี
24. โรงเรียนบึงงามพัฒนา	อำเภอทุ่งเขาหลวง
25. โรงเรียนโคกล่ามวิทยา	อำเภอจตุรพักตรพิมาน
26. โรงเรียนอาจสามารถวิทยา	อำเภออาจสามารถ
27. โรงเรียนธงธานี	อำเภอธวัชบุรี
28. โรงเรียนทรายทองวิทยา	อำเภอพนทราย
29. โรงเรียนคอนเสาไฮง	อำเภอนมไพร
30. โรงเรียนเสลภูมิพิทยาคม	อำเภอเสลภูมิ
31. โรงเรียนหนองพอกวิทยา	อำเภอหนองพอก
32. โรงเรียนศรีสมเด็จพัฒนาวิทยา	อำเภอศรีสมเด็จ
33. โรงเรียนเมืองสรวงวิทยา	อำเภอเมืองสรวง
34. โรงเรียนค่านาดีพิทยาคม	อำเภอพนทอง
35. โรงเรียนหัวโทนวิทยา	อำเภอสหัสวงษา
36. โรงเรียนโพธิ์ชัยชนูปถัมภ์	อำเภอโพธิ์ชัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานหลักสูตรและการสอน (บัณฑิตศึกษา) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.82630
 ที่ ศธ.0512.6(2770.0603)2741 วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2548
 เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ

ด้วย นางสาวสุเพ็ญพร นิลชัย นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความ เป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์ศึกษาและพัฒนาหลักสูตร อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของโรงเรียน นาร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอศ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ เครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป และขอพระคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญรุทธิ์ สุทธิจิตต์)
 รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานหลักสูตรและการสอน (บัณฑิตศึกษา) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.826622
 ที่ ศธ.0512.6(2770.0603)/2742 วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2548
 เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย ทานิช

ด้วย นางสาวสุเพ็ญพร นิลชัย นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความ เป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนามหาบัณฑิต อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของโรงเรียน นำร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เถรยอด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ เครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ ต่อไป และขอบพระคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี สุทธิจิตต์)
 รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานหลักสูตรและการสอน (บัณฑิตศึกษา) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.82680
 ที่ ศธ.0512.6(2770.0603)/2743 วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2548
 เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน อาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ฆมวัฒน์

ด้วย นางสาวสุเพ็ญพร นิลชัย นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความ
 เป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนานานาชาติ อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์
 เรื่อง "การดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของโรงเรียน
 นำร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด" โดยมี
 รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ
 เครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ
 ต่อไป และขอบพระคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี สุตะจิตต์)
 รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ.0512.6(2700.0603)/2744

งานฝ่ายสุตรและการสอน คณะสุรกาสุร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330.

16 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.ศรีสมร พุ่มสะอาด

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุเพ็ญพร นิลชัย นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความ เป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนานหลักสูตร อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของโรงเรียน นำร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ เครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น ทั้งนี้นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตั้งกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอพระคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สุทธิจิตต์)
รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

งานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ.0512.6(2700.0603)/2745

งานหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330.

16 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน อาจารย์นันทา โพธิ์คำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุเพ็ญพร นิลชัย นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความ เป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชานิเทศการศึกษาระดับบัณฑิต อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของโรงเรียน นำร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอศ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ เครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ ต่อไป และขอพระคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุทรธ์ สุทรจิตต์)

รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

งานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ.0512.6(2700.0603)/2747

งานหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท: กรุงเทพฯ 10330.

16 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน อาจารย์สุพจน์ ซาเหลา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุเทพพร นิลชัย นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความ เป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาศาสตร์ อุตสาหกรรมดำรงนิเวศวิทยาวิทย์นิพนธ์ เรื่อง "การดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของโรงเรียน นำร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี แฉะยอด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ เครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ ต่อไป และขอบพระคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี สุทธจิตต์)

รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

งานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ.0512.6(2700.0603)/2750

งานหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330.

16 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน อาจารย์อดิศร มนต์วี

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุเพ็ญพร นิลชัย นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษานโยบาย การจัดการและความ เป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์และพัฒนาศาสตร์ อยู่ระหว่างการทำนิพนธ์วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของโรงเรียน นำร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ เครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ ต่อไป และขอบพระคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี สุทธิจิตต์)

รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

งานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ.0512.6(2700.0603)/2736

งานหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330.

16 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. รายชื่อโรงเรียน 2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุเพ็ญพร นิลชัย นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความ เป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร อยู่ระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของโรงเรียน นำร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบ สัมภาษณ์ และแบบศึกษาเอกสาร กับคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัดและโรงเรียนนำร่อง ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวสุเพ็ญพร นิลชัย ได้ทำการเก็บ ข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอบพระคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี สุทนต์)

รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

งานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ.0512.6(2700.0603)/2737

งานหลักสูตรและการสอน คณะครูศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330.

16 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. รายชื่อโรงเรียน 2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุเทพพร นิลชัย นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษานิเทศศาสตร์ การจัดการและความ เป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชานิเทศการศึกษาศึกษาและพัฒนาหลักสูตร อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของโรงเรียน นาร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบ สัมภาษณ์ และแบบศึกษาเอกสาร กับคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัดและโรงเรียนนาร่อง ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวสุเทพพร นิลชัย ได้ทำการเก็บ ข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอบพระคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุทธิ์ สุทธิจิตต์)
รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

งานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ.0512.6(2700.0603)/2738

งานหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330.

16 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. รายชื่อโรงเรียน 2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุเพ็ญพร นิลชัย นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชานโยบาย การจัดการและระบบ เป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชานิเทศการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตร ศึกษาระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของโรงเรียน นำร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เถนวยอด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบ สัมภาษณ์ และแบบศึกษาเอกสาร กับคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัดและโรงเรียนนำร่อง ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวสุเพ็ญพร นิลชัย ได้ทำการเก็บ ข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอบพระคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เถนวยอด)
รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

งานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680

สถาบันวิจัยสังคม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ.0512.6(2700.0603)/2740

งานหลักสูตรและการสอน คณะครูศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330.

16 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน พัฒนาการจังหวัดร้อยเอ็ด

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุเพ็ญพร นิลชัย นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความ เป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของโรงเรียน นำร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอต เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบ สัมภาษณ์ และแบบศึกษาเอกสาร กับคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัดและโรงเรียนนำร่อง ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวสุเพ็ญพร นิลชัย ได้ทำการเก็บ ข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอต)
รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

งานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรม ของโรงเรียนนาร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด

ชุดที่ 1

สำหรับคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด

ขั้นการดำเนินการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด

รายละเอียดแบบสัมภาษณ์ชุดนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของโรงเรียนนาร่อง โครงการกองทุน
หมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด

การดำเนินการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นในระดับจังหวัด ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการ
การจัดตั้งคณะทำงาน การศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดจุดมุ่งหมาย
การกำหนดเนื้อหาสาระ การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล
การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด

ผู้วิจัย นางสาวสุเพ็ญพร นิลชัย

ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา
สาขาวิชาเทคนิคการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการ
กองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน ตามประเด็นดังต่อไปนี้

1. การจัดตั้งคณะทำงาน

1.1 การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน ในระดับจังหวัดมี
วิธีการคัดเลือกคณะทำงานเพื่อเป็นคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร คือ.....

.....

1.2 บทบาทหน้าที่ที่ท่านได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติในการเป็นคณะทำงานเพื่อจัดทำหลักสูตร คือ
.....

1.3 คุณสมบัติที่ท่านได้รับเลือกเข้าเป็นคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด คือ.....

.....

1.4 คณะทำงานที่เป็นคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด ประสบปัญหาในการคัดเลือก
บุคคลเพื่อจัดทำหลักสูตร หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

2. การศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐาน

2.1 ในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน คณะกรรมการได้
กำหนดให้มีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการจัดทำหลักสูตร ซึ่งประเภทของข้อมูลที่ใช้ในการ
จัดทำหลักสูตร คือ.....

.....

2.2 ในการศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำมาใช้ในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นฯ วิธีการที่ท่านใช้
คือ.....

.....

2.3 ข้อมูลพื้นฐานที่ใช้เป็นตัวกำหนดทิศทางในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นฯ ในครั้งนี้ คือ.....

.....

2.4 คณะทำงานจัดทำหลักสูตรที่ได้รับการคัดเลือก ประสบปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาข้อมูล
พื้นฐานเพื่อใช้ในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นกองทุนหมู่บ้าน หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

3. การกำหนดจุดมุ่งหมาย

3.1 คณะทำงาน ได้มีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นฯ ไว้ โดยยึดหลักการ คือ.....

3.2 คณะทำงานประสบปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นฯ ในระดับจังหวัด หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

4. การกำหนดเนื้อหาสาระ

4.1 คณะทำงาน มีการกำหนดเนื้อหาสาระในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นฯ โดยใช้หลักการ คือ.....

4.2 วิธีการที่คณะทำงานใช้ในการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร คือ

วิธีการเลือกเนื้อหา ได้แก่

วิธีการจัดลำดับเนื้อหา ได้แก่

4.3 คณะทำงานประสบปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดเนื้อหาสาระในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นฯ ในระดับจังหวัด หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

5. การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน

5.1 คณะทำงาน มีการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นฯ โดยยึดหลักการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ.....

5.2 คณะทำงานประสบปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นฯ ในระดับจังหวัด หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

6. การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล

6.1 คณะทำงาน มีการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล คือ.....

6.2 วิธีการวัดและประเมินผลหลักสูตร ที่คณะทำงานจัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด ได้กำหนดไว้คือ.....

6.3 คณะทำงานประสบปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นฯ ในระดับจังหวัด หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

7. การนำหลักสูตรไปใช้

7.1 คณะทำงาน มีการกำหนดคุณสมบัติของโรงเรียนที่จะได้รับการคัดเลือกในการนำหลักสูตรไปใช้ โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกโรงเรียน คือ.....

7.2 วิธีการคัดเลือกโรงเรียนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ ของคณะทำงานที่จัดทำหลักสูตรในระดับจังหวัด คือ.....

7.3 คณะทำงานในการจัดทำหลักสูตร ได้แต่งตั้งให้ใครเป็นผู้รับผิดชอบดูแล และให้ความช่วยเหลือ โรงเรียนที่นำหลักสูตรไปใช้.....

7.4 คณะทำงานประสบปัญหาเกี่ยวกับการคัดเลือกโรงเรียนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

8. การประเมินผลหลักสูตร

8.1 คณะทำงาน มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลหลักสูตร โดยเกณฑ์ที่ใช้ คือ

- ด้านปัจจัย ได้แก่.....
- ด้านกระบวนการ ได้แก่.....
- ด้านผลผลิต ได้แก่.....

8.2 ขอบเขตการประเมินผลที่คณะทำงานจัดทำหลักสูตรประเมินผลหลักสูตร คือ.....

- การวิเคราะห์ตัวหลักสูตร.....
- การวิเคราะห์กระบวนการใช้หลักสูตร.....
- การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน.....
- การวิเคราะห์โครงการประเมินผลหลักสูตร.....

8.3 คณะทำงาน ได้แต่งตั้งใครเป็นผู้รับผิดชอบดูแลติดตามประเมินผลหลักสูตร.....

8.4 คณะทำงานประสบปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตร หรือไม่

- ไม่ประสบปัญหา
- ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรม ของโรงเรียนนาร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด

ชุดที่ 2 สำหรับผู้บริหาร

ขั้นการดำเนินการใช้หลักสูตรของโรงเรียนนาร่อง

รายละเอียดแบบสัมภาษณ์ชุดนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการจัดหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของโรงเรียนนาร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วย
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเกี่ยวกับ

การเตรียมการจัดหลักสูตร ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับ การวางแผนการ
จัดการหลักสูตร การประสานงาน การจัดเตรียมบุคลากร การจัดทำรายงาน การเตรียม
หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร การจัดเตรียมอาคารและสถานที่ การจัดเตรียมวัสดุและ
สื่อการสอน การจัดเตรียมการวัดและประเมินผล การจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน
และการประชาสัมพันธ์หลักสูตร

การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับ
การนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร และการนิเทศติดตามประเมินผลการ
ดำเนินการจัดหลักสูตร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด

ผู้วิจัย นางสาวสุเพ็ญพร นิลชัย ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
สาขาวิชานิติศาสตร์และการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน ตามประเด็นดังต่อไปนี้

1. การเตรียมการจัดหลักสูตร

1.1 การวางแผนการจัดหลักสูตร

1.1.1 โรงเรียนมีการวางแผนการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน โดยวิธีการที่โรงเรียนใช้ในการวางแผนการจัดหลักสูตร คือ.....

.....

1.1.2 ผู้มีส่วนร่วมในการเตรียมการวางแผนการดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น คือ.....

.....

1.1.3 ผลพลอยได้/ประโยชน์ ที่โรงเรียนได้รับในการวางแผนการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน คือ.....

.....

1.1.4 โรงเรียนประสบปัญหาในการวางแผนการเตรียมการจัดหลักสูตร หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

.....

1.2 การประสานงาน

1.2.1 โรงเรียนมีการประสานงานกับบุคลากรภายในหน่วยงานและภายนอก ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตรท้องถิ่นหรือไม่

ไม่มีการประสานงาน (ข้ามไปตอบข้อ 1.3)

มีการประสานงาน

1.2.2 ถ้ามี วิธีการในการประสานงานการจัดหลักสูตร คือ.....

.....

.....

1.2.3 ผลพลอยได้/ประโยชน์ ที่โรงเรียนได้รับในการประสานงานการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ

โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน คือ.....

.....

1.2.4 โรงเรียนประสบปัญหาในการประสานงานกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดหลักสูตร หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

1.3 การจัดเตรียมบุคลากร

1.3.1 โรงเรียนมีการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร ในการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน หรือไม่

ไม่มีการเตรียมความพร้อม (ข้ามไปตอบข้อ 1.4)

มีการเตรียมความพร้อม

1.3.2 ถ้ามีการเตรียมความพร้อม วิธีการที่ใช้ในการเตรียมความพร้อมบุคลากร คือ.....

.....

1.3.3 หลักการในการเตรียมบุคลากรเพื่อปฏิบัติการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน คือ.....

.....

1.3.4 เนื้อหาสาระในการเตรียมบุคลากรเพื่อปฏิบัติการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน คือ.....

.....

1.3.5 ผู้มีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมบุคลากรในโรงเรียน คือ.....

.....

1.3.6 โรงเรียนประสบปัญหาในการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการจัดหลักสูตร หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

1.4 การจัดตารางสอน

1.4.1 โรงเรียนมีการจัดตารางสอนเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน หรือไม่

ไม่มีการจัดตารางสอน (ข้ามไปตอบข้อ 1.5)

มีการจัดตารางสอน

1.4.2 ถ้ามีการจัดตารางสอน หลักการที่ใช้ในการจัดตารางสอน คือ.....

.....

1.4.3 ประเภทของการจัดตารางสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน คือ.....

.....

1.4.4 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดตารางสอนในโรงเรียน คือ.....

.....

1.4.5 โรงเรียนประสบปัญหาในการจัดตารางสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอนตามหลักสูตร หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

1.5 การจัดเตรียมอาคารและสถานที่

1.5.1 โรงเรียนมีการจัดอาคารและสถานที่เพื่อใช้ในการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน โดยหลักการที่ใช้ในการจัดเตรียมอาคารและสถานที่ คือ.....

.....

.....

1.5.2 โรงเรียนประสบปัญหาในการจัดเตรียมอาคารสถานที่เพื่อใช้ปฏิบัติการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

1.6 การเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร

1.6.1 โรงเรียนมีการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร เช่น คู่มือ แผนการสอน ฯลฯ เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนตามหลักสูตร หรือไม่

ไม่มีการเตรียม (ข้ามไปตอบ ข้อ 1.7)

มีการเตรียม

1.6.2 ถ้ามีการเตรียม วิธีการที่ใช้ในการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร คือ.....

.....

.....

1.6.3 ชนิดของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ที่จะต้องจัดหาเพื่อใช้ปฏิบัติการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน คือ.....

1.6.4 วิธีการจัดหาหลักสูตรและเอกสารหลักสูตร คือ.....

1.6.5 โรงเรียนประสบปัญหาในการเตรียมหลักสูตรและเอกสารหลักสูตรเพื่อใช้ปฏิบัติการสอนตามหลักสูตร หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

1.7 การจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน

1.7.1 โรงเรียนมีการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอนเพื่อใช้ในการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน หรือไม่

ไม่มีการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน (ข้ามไปตอบ ข้อ 1.8)

มีการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน

1.7.2 ถ้ามีการจัดเตรียม วิธีการที่ใช้ในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน คือ.....

1.7.3 ประเภทของวัสดุและสื่อเพื่อใช้ปฏิบัติการสอนในหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน คือ.....

1.7.4 ผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อในโรงเรียน คือ.....

1.7.5 โรงเรียนประสบปัญหาในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อเพื่อใช้ปฏิบัติการสอนตามหลักสูตรหรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

1.8 การจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล

1.8.1 โรงเรียนมีการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการ
กองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน หรือไม่

ไม่มีการจัดเตรียม (ข้ามไปตอบ ข้อ 1.9)

มีการจัดเตรียม

1.8.2 ถ้ามีการจัดเตรียม วิธีการที่ใช้ในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล คือ.....

.....

1.8.3 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผลในโรงเรียน คือ.....

.....

1.8.4 โรงเรียนประสบปัญหาในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตร หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

1.9 การจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน

1.9.1 โรงเรียนมีการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียนในการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการ
กองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน หรือไม่

ไม่มีการจัดเตรียม (ข้ามไปตอบ ข้อ 1.10)

มีการจัดเตรียม

1.9.2 ถ้ามีการจัดเตรียม วิธีการที่ใช้ในการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน คือ.....

.....

1.9.3 ประเด็นหรือสาระที่ใช้ในการเตรียมการนิเทศ คือ.....

.....

1.9.4 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการ
กองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน คือ.....

.....

1.9.5 โรงเรียนประสบปัญหาในการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียนตามหลักสูตร หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

1.10 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

1.10.1 โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน หรือไม่

ไม่มีการประชาสัมพันธ์ (ข้ามไปตอบ ข้อ 3.1)

มีการประชาสัมพันธ์

1.10.2 ถ้ามีการประชาสัมพันธ์ วิธีการที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์หลักสูตร คือ.....

.....

1.10.3 ผู้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรการจัดหลักสูตร คือ.....

.....

1.10.4 โรงเรียนประสบปัญหาในการประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

3. การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร

3.1 การนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร

3.1.1 โรงเรียนมีการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน หรือไม่

ไม่มีการนิเทศติดตามประเมินผล (ข้ามไปตอบ ข้อ 3.2)

มีการนิเทศติดตามประเมินผล

3.1.2 ถ้ามีการนิเทศติดตาม กิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร คือ.....

.....

3.1.3 ผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร คือ.....

.....

3.1.4 โรงเรียนประสบปัญหาในการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

3.2 การนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร

3.2.1 โรงเรียนมีการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการ
กองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน หรือไม่

ไม่มีการนิเทศติดตามประเมินผล (จบการสัมภาษณ์)

มีการนิเทศติดตามประเมินผล

3.2.2 ถ้ามีการนิเทศติดตามประเมินผล กิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร คือ.....

.....

3.2.3 การกำหนดระยะเวลา จำนวนครั้งในการนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ
โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน คือ.....

.....

3.2.4 ผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร คือ.....

.....

3.2.5 โรงเรียนประสบปัญหาในการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

.....

.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*****จบการสัมภาษณ์*****

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรมของโรงเรียนนาร่อง โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด

ชุดที่ 3 สำหรับครูผู้สอน

ขั้นการดำเนินการใช้หลักสูตรของโรงเรียนนาร่อง

รายละเอียดแบบสัมภาษณ์ชุดนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ กองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วย
โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย

การเตรียมการจัดหลักสูตร ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับ การวางแผนการจัด
หลักสูตร การประสานงาน การจัดเตรียมบุคลากร การจัดทำรายงาน การเตรียมหลักสูตรและ
เอกสารประกอบหลักสูตร การจัดเตรียมอาคารและสถานที่ การจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน
การจัดเตรียมการวัดและประเมินผล การจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน และการ
ประชาสัมพันธ์หลักสูตร

การดำเนินการจัดหลักสูตร ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับ การวางแผนการสอน
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร การใช้สื่อการเรียนการสอน การจัด
ชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน การวัดผลและประเมินผล การสอนซ่อมเสริม การนิเทศและ
ติดตามผลการเรียน

การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับ
การนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร การนิเทศติดตามประเมินผลการ
ดำเนินการจัดหลักสูตร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด

ผู้วิจัย นางสาวสุเพ็ญพร นิลชัย

ภาคิชนโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา

สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน ตามประเด็นดังต่อไปนี้

1. การเตรียมการจัดหลักสูตร

1.1 การวางแผนการจัดหลักสูตร

1.1.1 โรงเรียนมีการวางแผนการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน โดยวิธีการที่โรงเรียนใช้ในการวางแผนการจัดหลักสูตร คือ.....

.....

1.1.2 ผู้มีส่วนร่วมในการเตรียมการวางแผนการดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น คือ.....

.....

1.1.3 ผลพลอยได้/ประโยชน์ ที่โรงเรียนได้รับในการวางแผนการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน คือ.....

.....

1.1.4 โรงเรียนประสบปัญหาในการวางแผนการเตรียมการจัดหลักสูตร หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

.....

1.2 การประสานงาน

1.2.1 โรงเรียนมีการประสานงานกับบุคลากรภายในหน่วยงานและภายนอก ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตรท้องถิ่นหรือไม่

ไม่มีการประสานงาน (ข้ามไปตอบ ข้อ 1.3)

มีการประสานงาน

1.2.2 ถ้ามี วิธีการในการประสานงานการจัดหลักสูตร คือ.....

.....

.....

1.2.3 ผลพลอยได้/ประโยชน์ ที่โรงเรียนได้รับในการประสานงานการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ

โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน คือ.....

.....

1.2.4 โรงเรียนประสบปัญหาในการประสานงานกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดหลักสูตร หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

1.3 การจัดเตรียมบุคลากร

1.3.1 โรงเรียนมีการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร ในการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน หรือไม่

ไม่มีการเตรียมความพร้อม (ข้ามไปตอบ ข้อ 1.4)

มีการเตรียมความพร้อม

1.3.2 ถ้ามีการเตรียมความพร้อม วิธีการที่ใช้ในการเตรียมความพร้อมบุคลากร คือ.....

.....

1.3.3 หลักการในการเตรียมบุคลากรเพื่อปฏิบัติการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน คือ.....

.....

1.3.4 เนื้อหาสาระในการเตรียมบุคลากรเพื่อปฏิบัติการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน คือ.....

.....

1.3.5 ผู้มีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมบุคลากรในโรงเรียน คือ.....

.....

1.3.6 โรงเรียนประสบปัญหาในการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการจัดหลักสูตร หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

1.4 การจัดตารางสอน

1.4.1 โรงเรียนมีการจัดตารางสอนเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน หรือไม่

ไม่มีการจัดตารางสอน (ข้ามไปตอบ ข้อ 1.5)

มีการจัดตารางสอน

1.4.2 ถ้ามีการจัดตารางสอน หลักการที่ใช้ในการจัดตารางสอน คือ.....

.....

1.4.3 ประเภทของการจัดตารางสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการ
กองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน คือ.....

.....

1.4.4 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดตารางสอนในโรงเรียน คือ.....

.....

1.4.5 โรงเรียนประสบปัญหาในการจัดตารางสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอนตามหลักสูตร หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

1.5 การจัดเตรียมอาคารและสถานที่

1.5.1 โรงเรียนมีการจัดอาคารและสถานที่เพื่อใช้ในการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุน
หมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน โดยหลักการที่ใช้ในการจัดเตรียมอาคารและสถานที่ คือ.....

.....

1.5.2 โรงเรียนประสบปัญหาในการจัดเตรียมอาคารสถานที่เพื่อใช้ปฏิบัติการสอนตามหลักสูตร
ท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

1.6 การเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร

1.6.1 โรงเรียนมีการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร เช่น คู่มือ แผนการสอน ฯลฯ
เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนตามหลักสูตร หรือไม่

ไม่มีการเตรียม (ข้ามไปตอบ ข้อ 1.7)

มีการเตรียม

1.6.2 ถ้ามีการเตรียม วิธีการที่ใช้ในการเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร คือ.....

.....

.....

1.6.3 ชนิดของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ที่จะต้องจัดหาเพื่อใช้ปฏิบัติการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน คือ.....

1.6.4 วิธีการจัดหาหลักสูตรและเอกสารหลักสูตร คือ.....

1.6.5 โรงเรียนประสบปัญหาในการเตรียมหลักสูตรและเอกสารหลักสูตรเพื่อใช้ปฏิบัติการสอนตามหลักสูตร หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

1.7 การจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน

1.7.1 โรงเรียนมีการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอนเพื่อใช้ในการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน หรือไม่

ไม่มีการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน (ข้ามไปตอบ ข้อ 1.8)

มีการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน

1.7.2 ถ้ามีการจัดเตรียม วิธีการที่ใช้ในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน คือ.....

1.7.3 ประเภทของวัสดุและสื่อเพื่อใช้ปฏิบัติการสอนในหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน คือ.....

1.7.4 ผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อในโรงเรียน คือ.....

1.7.5 โรงเรียนประสบปัญหาในการจัดเตรียมวัสดุและสื่อเพื่อใช้ปฏิบัติการสอนตามหลักสูตรหรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

1.8 การจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล

1.8.1 โรงเรียนมีการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน หรือไม่

ไม่มีการจัดเตรียม (ข้ามไปตอบข้อ 1.9)

มีการจัดเตรียม

1.8.2 ถ้ามีการจัดเตรียม วิธีการที่ใช้ในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล คือ.....

1.8.3 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผลในโรงเรียน คือ.....

1.8.4 โรงเรียนประสบปัญหาในการจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตร หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

1.9 การจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน

1.9.1 โรงเรียนมีการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียนในการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน หรือไม่

ไม่มีการจัดเตรียม (ข้ามไปตอบ ข้อ 1.10)

มีการจัดเตรียม

1.9.2 ถ้ามีการจัดเตรียม วิธีการที่ใช้ในการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียน คือ.....

1.9.3 ประเด็นหรือสาระที่ใช้ในการเตรียมการนิเทศ คือ.....

1.9.4 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน คือ.....

1.9.5 โรงเรียนประสบปัญหาในการจัดเตรียมการนิเทศติดตามผลการเรียนตามหลักสูตร หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

1.10 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

1.10.1 โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน หรือไม่

ไม่มีการประชาสัมพันธ์ (ข้ามไปตอบ ข้อ 2.1)

มีการประชาสัมพันธ์

1.10.2 ถ้ามีการประชาสัมพันธ์ วิธีการที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์หลักสูตร คือ.....

.....

1.10.3 ผู้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรการจัดหลักสูตร คือ.....

.....

1.10.4 โรงเรียนประสบปัญหาในการประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

2. การดำเนินการจัดหลักสูตร

2.1 การจัดทำแผนการสอน

2.1.1 โรงเรียนมีการจัดทำแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียนล่วงหน้าก่อนที่จะนำไปใช้ หรือไม่

ไม่มีการจัดทำแผนการสอน (ข้ามไปตอบ ข้อ 2.2)

มีการจัดทำแผนการสอน

2.1.2 ถ้ามีการจัดทำ ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดทำแผนการสอน คือ.....

.....

2.1.3 ครูผู้สอนได้มีการศึกษาเอกสารก่อนที่จะดำเนินการจัดทำแผนการสอนหรือไม่

ไม่มีการศึกษาเอกสาร

มีการศึกษาเอกสาร

2.1.4 ถ้ามีการศึกษาเอกสาร เอกสารที่ท่านใช้ศึกษาก่อนการจัดทำแผนการสอน คือ.....

.....

2.1.5 วิธีการดำเนินการจัดทำแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน คือ.....

.....

2.1.6 การส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนการสอนของโรงเรียน คือ.....

.....

2.1.7 ผลพลอยได้/ประโยชน์ในการจัดทำแผนการสอนที่โรงเรียนได้รับ คือ.....

.....

2.1.8 โรงเรียนประสบปัญหาในการจัดทำแผนการสอน หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร

2.2.1 ครูผู้สอนมีการเตรียมการก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือไม่

ไม่มีการเตรียมการ (ข้ามไปตอบ ข้อ 3.1)

มีการจัดเตรียมการ

2.2.2 ถ้ามีการเตรียมการ วิธีการที่ใช้ในการเตรียมการก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ

.....

.....

2.2.3 หลักการที่ท่านยึดเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ.....

.....

2.2.4 หลักการในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร คือ.....

.....

2.2.5 ประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่โรงเรียนจัด คือ.....

.....

2.2.6 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร คือ.....

.....

2.2.7 โรงเรียนประสบปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

2.3 การใช้สื่อการเรียนการสอน

2.3.1 โรงเรียนมีการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อประกอบการสอนหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน หรือไม่

ไม่มีการเลือก (ข้ามไปตอบข้อ 3.1)

มีการเลือกใช้สื่อ

2.3.2 ถ้ามีการเลือกใช้สื่อ หลักการที่ใช้ในการเลือกสื่อการสอน คือ.....

.....

2.3.3 ชนิดของสื่อการสอนที่ครูผู้สอนใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อใช้ปฏิบัติการสอนหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน คือ.....

.....

2.3.4 โรงเรียนประสบปัญหาในการเลือกใช้สื่อการสอน หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

2.4 การจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน

2.4.1 โรงเรียนมีการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในชั้นเรียนเพื่อดำเนินการใช้หลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน หรือไม่

ไม่มีการจัด (ข้ามไปตอบ ข้อ 2.5)

มีการจัด

2.4.2 ถ้ามีการจัด หลักการที่ใช้ในการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน คือ.....

.....

2.4.3 ลักษณะการจัดบรรยากาศทั้งทางกายภาพและทางจิตใจในชั้นเรียนภายในโรงเรียน คือ

.....

.....

2.4.4 ท่านประสบปัญหาในการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศในการเรียน หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

.....

2.5 การวัดผลและประเมินผล

2.5.1 ครูผู้สอนได้ดำเนินการวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน หรือไม่

ไม่มีการดำเนินการ (ข้ามไปตอบ ข้อ 2.6)

มีการดำเนินการ

2.5.2 ถ้ามีการดำเนินการ จุดประสงค์ที่ดำเนินการวัดผลและประเมินผล คือ.....

.....

2.5.3 ช่วงระยะเวลาที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผล คือ.....

.....

2.5.4 หลักการที่ครูผู้สอนยึดเป็นแนวทางในการวัดผลและประเมินผล คือ.....

.....

2.5.5 ผู้มีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลในโรงเรียน คือ.....

.....

2.5.6 ครูผู้สอนประสบปัญหาในการวัดผลและประเมินผลการจัดหลักสูตร หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

2.6 การสอนซ่อมเสริม

2.6.1 โรงเรียนมีการสอนซ่อมเสริมผู้เรียนหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน หรือไม่

ไม่มีการสอนซ่อมเสริม (ข้ามไปตอบ ข้อ 2.7)

มีการสอนซ่อมเสริม

2.6.2 ถ้ามีการสอนซ่อมเสริม ระยะเวลาที่ใช้ในการสอนซ่อมเสริม คือ.....

.....

2.6.3 หลักการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมที่ครูผู้สอนยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ คือ.....

.....

2.6.4 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรภายในโรงเรียน คือ.....

.....

2.6.5 ครูผู้สอนประสบปัญหาในการสอนซ่อมเสริมหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้าน สืบสานด้วยโรงเรียน หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

2.7 การนิเทศติดตามผลการเรียน

2.7.1 โรงเรียนมีการนิเทศติดตามผลการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้าน สืบสานด้วยโรงเรียน หรือไม่

ไม่มีการนิเทศติดตาม (ข้ามไปตอบ ข้อ 3.1)

มีการนิเทศติดตาม

2.7.2 ถ้ามีการนิเทศติดตาม จุดมุ่งหมายที่มีการนิเทศติดตามผลการเรียน คือ.....

2.7.3 กิจกรรมการนิเทศผลการเรียนที่บุคลากรได้รับ คือ.....

2.7.4 ผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามผลการเรียนในโรงเรียน คือ.....

2.7.5 โรงเรียนประสบปัญหาในการนิเทศติดตามผลการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

3. การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร

3.1 การนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร

3.1.1 โรงเรียนมีการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน หรือไม่

ไม่มีการนิเทศติดตามประเมินผล (ข้ามไปตอบข้อ 3.2)

มีการนิเทศติดตามประเมินผล

3.1.2 ถ้ามีการนิเทศติดตามประเมินผล กิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร คือ.....

3.1.3 ผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร คือ.....

.....

.....

3.1.4 โรงเรียนประสบปัญหาในการนิเทศติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตร หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

3.2 การนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร

3.2.1 โรงเรียนมีการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน หรือไม่

ไม่มีการนิเทศติดตามประเมินผล (จบการสัมภาษณ์)

มีการนิเทศติดตามประเมินผล

3.2.2 ถ้ามีการนิเทศติดตาม กิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร คือ.....

.....

3.2.3 การกำหนดระยะเวลา จำนวนครั้งในการนิเทศติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตรท้องถิ่นฯ โครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน คือ.....

.....

3.2.4 ผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร คือ.....

.....

3.2.5 โรงเรียนประสบปัญหาในการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตร หรือไม่

ไม่ประสบปัญหา

ประสบปัญหา

ถ้าประสบปัญหา ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

.....

*****จบการสัมภาษณ์*****

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวสุเพ็ญพร นิลชัย เกิดเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2516 ที่จังหวัดร้อยเอ็ด สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา (เกียรตินิยมอันดับ 2) จาก สถาบันราชภัฏเลย ในปีการศึกษา 2539 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอก ภาษาอังกฤษ (ค.บ.2 ปีหลัง) ที่สถาบันราชภัฏร้อยเอ็ด ในปี พ.ศ.2545 และเข้าศึกษาในหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์และการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร เมื่อปี พ.ศ. 2546

ปัจจุบันรับราชการตำแหน่งครู วิทยฐานะ คศ.1 โรงเรียนบ้านพันขวาง อำเภอเสลภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย